

PVBLII
OVIDII
NASONIS
METAMORPHOSEON
LIBRI XV.
OPERVM TOMVS II.

AMSTELÆDAMI,
Apud IOANNEM BLAEV,
M. DC. XXXXIX.

Sex versus, quos Autor lib. 1 Tristium Eleg. VI, his libris voluit præfigi.

Orba parente suo quicunque volumina tangis,
Hic saltem vestra detur in urbe locus.
Quoque magis faveas, non sunt hæc edita ab illo,
Sed quasi de domini funere rapta sui.
Quicquid in his igitur vitii rude carmen habebit,
Emendaturus, si licuisset, erat.

P. OVIDII NASONIS METAMORPHOSEON

LIBER PRIMUS.

N nova fert animus mutatas dicere formas. *(& illas)*
Corpora: Dii cœptis (nam vos mutastis
Aspirate meis, primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.
Ante mare & terras, & (quod tegit omnia) cælum,
Vnus erat toto naturæ vultus in orbe,
Quem dixere Chaos; rudis indigestaque moles,
Nec quicquam nisi pondus iners, congestaque eodem
Non bene junctarum discordia semina rerum.
Nullus adhuc mundo præbebat lumina Titan.
Nec nova crescendo reparabat cornua Phœbe,
Nec circumfuso pendebat in aere tellus
Ponderibus librata suis, nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat Amphitrite.
Quaque erat & tellus, illic & pontus & aer.
Sic erat instabilis tellus, innabilis unda.
Lucis egens aer, nulli sua forma manebat,
Obstabatque aliis aliud, quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis, humentia siccis,
Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus.
Hanc Deus & melior litem natura diremit.
Nam cælo terras, & terris abscidit undas,
Et liquidum spisso secrevit ab aere cælum.
Quæ postquam evolvit, cæcoque exemit acervo,
Dissociata locis concordi pace ligavit.
Ignea convexi vis, & sine pondere cæli
Emicuit, summaque locum sibi legit in arce.
Proximus est aer illi levitate, locoque.
Densior his tellus, elementaque grandia traxit,
Et pressa est gravitate sui. circumfluus humor

Vltima possedit, solidumque coercuit orbem.
Sic ubi dispositam, quisquis fuit ille Deorum,
Congeriem secuit, sectamque in membra redegit.
Principio terram, ne non æqualis ab omni
Parte foret, magni speciem glomeravit in orbis.
Tum freta diffudit, rapidisque tumescere ventis
Iussit, & ambitæ circumdare littora terræ.
Addidit & fontes & stagna immensa, lacusque
Fluminaque obliquis cinxit declivia ripis.
Quæ diversa locis partim sorbentur ab ipsa,
In mare perveniunt partim, campoque recepta
Liberioris aquæ pro ripis littora pulsant.
Iussit & extendi campos, subsidere valles,
Fronde tegi sylvas, lapidosos surgere montes.
Vtque duæ dextra cœlum, totidemque sinistra
Parte secant Zonæ, quinta est ardentior illis,
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura Dei, totidemque plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu,
Nix tegit alta duas, totidem inter utramque locavit,
Temperiemque dedit, mista cum frigore flamma.
Imminet his aer, qui quanto est pondere terræ
Pondere aquæ levior, tanto est oneresior igne.
Illic & nebulas, illic consistere nubes
Iussit, & humanas motura tonitrua mentes.
Et cum fulminibus facientes frigora ventos.
His quoque non passim mundi fabricator habendum
Aera permisit. vix nunc obsistitur illis,
Cum sua quisque regat diverso flamina tractu,
Quin lanient mundum, tanta est discordia fratrum.
Eurus ad Auroram, Nabathæaque regna recessit,
Persidaque, & radiis juga subdita matutinis.
Vesper, & occiduo quæ littora sole tepescunt,
Proxima sunt Zephyro: Scythiam septemque triones
Horrifer invasit Boreas, contraria tellus
Nubibus assiduis, pluvioque madescit ab Austro.
Hæc

Hæc super imposuit liquidum, & gravitate carentem
Æthera, nec quicquam terrenæ facis habentem.
Vix ita limitibus discreverat omnia certis,
Cum, quæ pressa diu massa latuere sub ipsa,
Sidera cœperunt toto fulgescere cœlo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba,
Astra tenent cœleste solum, formæque Deorum:
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.
Terra feras cepit, volucres agitabilis aer.
Sanctius his animal, mentisque capacius altæ
Deerat adhuc, & quod dominari in cætera posset;
Natus homo est. sive hunc divino semine fecit
Ille opifex rerum, mundi melioris origo,
Sive recens tellus, seductaque nuper ab alto
Æthere cognati retinebat semina cœli,
Quam satus Iapeto mistam fluvialibus undis,
Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.
Pronaque cum spectent animalia cætera terram,
Os homini sublime dedit, cœlumque videre
Jussit, & erectos ad sidera tollere vultus.
Sic modo, quæ fuerat rudis, & sine imagine tellus,
Induit ignotas hominum conversa figuras.
Aurea prima sata est ætas, quæ vindice nullo
Sponte sua sine lege fidem rectumque colebat.
Pœna metusque aberant, nec verba minantia fixo
Ære ligabantur, nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui, sed erant sine judice tuti.
Nondum cæsa suis peregrinum ut viseret orbem,
Montibus, in liquidas pinus descenderat undas.
Nullaque mortales præter sua littora norant.
Nondum præcipites cingebant oppida fossæ.
Non tuba directi, non æris cornua flexi,
Non galeæ, non ensis erat, sine militis usu
Mollia securæ peragebant otia gentes.
Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus.

Contentique cibis nullo cogente creatis
Arbuteos fœtus, montanaque fraga legebant,
Cornaque, & in duris hærentia mora rubetis,
Et quæ deciderant patula Iovis arbore glandes.
Ver erat æternum, placidique tepentibus auris
Mulcebant Zephyri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renovatus ager gravidis canebat aristis.
Flumina jam lactis, jam flumina nectaris ibant.
Flavaque de viridi stillabant ilice mella.
Postquam Saturno tenebrosa in Tartara misso,
Sub Iove mundus erat, subiitque argentea proles,
Auro deterior, fulvo preciosior ære,
Iuppiter antiqui contraxit tempora veris,
Perque hyemes æstusque, & inæquales autumnos,
Et breve ver, spatiis exegit quattuor annum.
Tum primum siccis aer fervoribus ustus
Canduit, & ventis glacies astricta pependit.
Tum primum subiere domos, domus antra fuerunt,
Et densi frutices, & juncta cortice virga.
Semina tum primum longis Cerealia sulcis
Obruta sunt, pressique jugo gemuere juvenci.
Tertia post illam successit ahenea proles,
Sævior ingeniis, & ad horridà promptior arma,
Non scelerata tamen. de duro est ultima ferro.
Protinus irrupit vena pejoris in ævum
Omne nefas: fugere pudor, verumque, fidesque,
In quorum subiere locum, fraudesque, dolique,
Insidiaque, & vis, & amor sceleratus habendi.
Vela dabat ventis, nec adhuc bene noverat illos
Navita, quæque diu steterant in montibus altis,
Fluctibus ignotis insultavere carinæ.
Communemque prius, ceu lumina Solis, & auræ,
Cautus humum longo signavit limite mensor.
Nec tantum segetes, alimentaque debita dives
Poscebatur humus, sed itum est in viscera terræ.

Quas-

Quasque recondiderat, Stygiisq; admoverat umbris,
Effodiuntur opes, irritamenta malorum.
Iamque nocens ferrum, ferroque nocentius aurum,
Prodierat: prodit bellum, quod pugnat utroque,
Sanguineaque manu crepitantia concutit arma.
Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus,
Non socer à genero, fratrum quoque gratia rara est.
Imminet exitio vir conjugis, illa mariti.
Lurida terribiles miscent aconita novercæ,
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa jacet pietas, & virgo, cæde madentes,
Vltima cælestum terras Astræa reliquit.
Neve foret terris securior arduus æther,
Affectasse ferunt regnum cæleste Gigantes,
Altaque congestos struxisse ad sidera montes.
Tum pater omnipotens misso perfregit Olympum
Fulmine, & excussit subjectum Pelion Ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira jacerent,
Perfusam multo natorum sanguine terram
Immaduisse ferunt, calidumque animasse cruorem;
Et ne nulla suæ stirpis monumenta manerent,
In faciem vertisse hominum. sed & illa propago
Contemptrix superum, sævaque avidissima cædis,
Et violenta fuit. scires è sanguine natam.
Quæ pater ut summa vidit Saturnius arce,
Ingemit, & facto nondum vulgata recenti
Fœda Lycaoniæ referens convivia mensæ;
Ingentes animos, dignas Iove concipit iras,
Conciliumque vocat, tenuit mora nulla vocatos.
Est via sublimis cœlo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso,
Hac iter est superis ad magni tecta Tonantis,
Regalemque domum dextra lævaque Deorum
Atria nobilium valvis celebrantur apertis.
Plebs habitat diversa locis, à fronte potentes
Cælicolæ, clarique suos posuere Penates.

Contentique cibis nullo cogente creatis
Arbuteos fœtus, montanaque fraga legebant,
Cornaque, & in duris hærentia mora rubetis,
Et quæ deciderant patula Iovis arbore glandes.
Ver erat æternum, placidique tepentibus auris
Mulcebant Zephyri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renovatus ager gravidis canebat aristis.
Flumina jam lactis, jam flumina nectaris ibant.
Flavaque de viridi stillabant ilice mella.
Postquam Saturno tenebrosa in Tartara misso,
Sub Iove mundus erat, subiitque argentea proles,
Auro deterior, fulvo preciosior ære,
Iuppiter antiqui contraxit tempora veris,
Perque hyemes æstusque, & inæquales autumnos,
Et breve ver, spatiis exegit quattuor annum.
Tum primum siccis aer fervoribus ustus
Canduit, & ventis glacies astricta pependit.
Tum primum subiere domos, domus antra fuerunt,
Et densi frutices, & juncta cortice virgæ.
Semina tum primum longis Cerealia sulcis
Obruta sunt, pressique jugo gemuere juvenci.
Tertia post illam successit ahenea proles,
Sævior ingeniis, & ad horrida promptior arma,
Non scelerata tamen. de duro est ultima ferro.
Protinus irrupit venæ pejoris in ævum
Omne nefas: fugere pudor, verumque, fidesque,
In quorum subiere locum, fraudesque, dolique,
Insidiaque, & vis, & amor sceleratus habendi.
Vela dabat ventis, nec adhuc bene noverat illos
Navita, quæque diu steterant in montibus altis,
Fluctibus ignotis insultavere carinæ.
Communemque prius, ceu lumina Solis, & auræ,
Cautus humum longo signavit limite mensor.
Nec tantum segetes, alimentaque debita dives
Poscebatur humus, sed itum est in viscera terræ.
Quas-

Quasque recondiderat, Stygiisq; admoverat umbris,
Effodiuntur opes, irritamenta malorum.
Iamque nocens ferrum, ferroque nocentius aurum,
Prodierat: prodit bellum, quod pugnat utroque,
Sanguineaque manu crepitantia concutit arma.
Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus,
Non socer à genero, fratrum quoque gratia rara est.
Imminet exitio vir conjugis, illa mariti.
Lurida terribiles miscent aconita novercæ,
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa jacet pietas, & virgo, cæde madentes,
Vltima cælestum terras Astræa reliquit.
Neve foret terris securior arduus æther,
Affectasse ferunt regnum cæleste Gigantes,
Altaque congestos struxisse ad sidera montes.
Tum pater omnipotens misso perfregit Olympum
Fulmine, & excussit subjectum Pelion Ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira jacerent,
Perfusam multo natorum sanguine terram
Immaduisse ferunt, calidumque animasse cruorem:
Et ne nulla suæ stirpis monumenta manerent,
In faciem vertisse hominum. sed & illa propago
Contemptrix superum, sævaque avidissima cædis,
Et violenta fuit. scires è sanguine natam.
Quæ pater ut summa vidit Saturnius arce,
Ingemit, & facto nondum vulgata recenti
Fœda Lycaoniæ referens convivia mensæ;
Ingentes animos, dignas Iove concipit iras,
Conciliumque vocat, tenuit mora nulla vocatos.
Est via sublimis cœlo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso,
Hac iter est superis ad magni tecta Tonantis,
Regalemque domum dextra lævaque Deorum
Atria nobilium valvis celebrantur apertis.
Plebs habitat diversa locis, à fronte potentes
Cælicolæ, clarique suos posuere Penates.

Hic locus est, quem, si verbis audacia detur,
Haud timeam magni dixisse palatia cœli.
Ergo ubi marmoreo superi sedere recessu,
Celsior ipse loco, sceptroque innixus eburno
Terrificam capitis concussit terque, quaterque
Cæsariem, cum qua terram, mare, sidera movit.
Talibus inde modis ora indignantia solvit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa
Tempestate fui, qua centum quisque, parabat
Injicere anguipedum captivo brachia cœlo.
Nam, quanquã ferus hostis erat, tamen illud ab uno
Corpore, & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi, qua totum Nereus circumsonat orbem,
Perdendum est mortale genus. per flumina juro
Infera, sub terras stygio labentia luco.
Cuncta prius tentanda, sed immedicabile vulnus
Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur.
Sunt mihi Semidei, sunt rustica numina Fauni,
Et Nymphæ Satyrique, & monticolæ Silvani:
Quos quoniam cœli nondum dignamur honore,
Quas dedimus, certe terras habitare sinamus.
An satis ô superi tutos fore creditis illos?
Cum mihi, qui fulmen, qui vos habeoque, regoque,
Struxerit insidias notus feritate Lycaon?
Confremuere omnes, studiisque ardentibus ausum
Talia deposcunt. Sic, cum manus impia sævit
Sanguine Cæsareo Romanum extinguere nomen,
Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
Humanum genus est, totusque perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum,
Quam fuit illa Iovi, qui postquam voce, manuque
Murmura compressit, tenuere silentia cuncti.
Substitit ut clamor pressus gravitate regentis,
Iuppiter hoc iterum sermone silentia rupit.
Ille quidem pœnas (curam hanc dimittite) solvit.
Quod tamen admissum, quæ sit vindicta docebo.

*Contigerat nostras infamia temporis aures,
Quam cupiens falsam: summo delabor Olympo,
Et Deus humana lustro sub imagine terras.
Longa mora est, quantum noxa sit ubique repertum,
Enumerare, minor fuit ipsa infamia vero.
Menala transieram latebris horrenda ferarum:
Et cum Cyllene, gelidi pineta Lycei:
Arcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni
Ingredior, traherent cum sera crepuscula noctem.
Signa dedi venisse Deum, vulgusque precari
Cœperat, irridet primo pia vota Lycaon.
Mox ait, Experiar Deus hic, discrimine aperto,
An sit mortalis, nec erit dubitabile verum.
Nocte gravem somno, nec opina perdere morte
Me parat, hæc illi placet experientia veri.
Nec contentus eo est, missi de gente Molossa
Obsidis unius jugulum mucrone resolvit.
Atque ita semineces partim ferventibus artus
Mollit aquis, partim subjecto torruit igni.
Quos simul imposuit mensis, ego vindice flamma
In dominum dignos everti tecta Penates.
Territus ipse fugit, nactusque silentia ruris
Exululat, frustraque loqui conatur, ab ipso
Colligit os rabiem, solitaque cupidine cædis
Vtitur in pecudes, & nunc quoque sanguine gaudet.
In villos abeunt vestes, in crura lacerti.
Fit lupus, & veteris servat vestigia formæ.
Canities eadem est, eadem violentia vultus.
Iidem oculi lucent, eadem feritatis imago est.
Occidit una domus, sed non domus una perire
Digna fuit. qua terra patet, fera regnat Erinnys.
In facinus jurasse putes. dent ocyus omnes
Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.
Dicta Iovis pars voce probant, stimulosque frementi
Adjiciunt, alii partes assensibus implent.
Est tamen humani generis jactura dolori*

Omnibus, & quæ sit terra mortalibus orba
Forma futura rogant, quis sit laturus in aras
Thura, ferisne paret populandas tradere terras.
Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
Rex superum trepidare vetat, sobolemque priori
Dissimilem populo promittit origine mira.
Iamque erat in totas sparsurus fulmina terras,
Sed timuit, ne forte sacer tot ab ignibus æther
Conciperet flammas, totusque ardesceret axis.
Esse quoque in fatis reminiscitur affore tempus,
Quo mare, quo tellus, correptaque regia cœli
Ardeat, & mundi moles operosa laboret.
Tela reponuntur manibus fabricata Cyclopum,
Pœna placet diversa, genus mortale sub undis
Perdere, & ex omni nimbos demittere cœlo.
Protinus Æoliis Aquilonem claudit in antris,
Et quæcunque fugant inductas flamina nubes:
Emittitque Notum. Madidis Notus evolat alis,
Terribilem picea tectus caligine vultum.
Barba gravis nimbis, canis fluit unda capillis,
Fronte sedent nebulæ, rorant pennæque, sinusque.
Utque manu late pendentia nubila pressit,
Fit fragor, & densi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia Iunonis varios induta colores,
Concipit Iris aquas, alimentaque nubibus affert.
Sternuntur segetes, & deplorata colonis
Vota jacent, longique perit labor irritus anni.
Nec cœlo contenta suo est Iovis ira, sed illum
Cæruleus frater juvat auxiliaribus undis.
Convocat hic amnes: qui postquam tecta tyranni
Intravere sui, non est hortamine longo
Nunc ait utendum, vires effundite vestras.
Sic opus est, aperite domos, ac mole remota
Fluminibus vestris totas immittite habenas.
Iusserat, Hi redeunt, ac fontibus ora relaxant,
Et defrænato volvuntur in æquora cursu.

Ipse tridente suo terram percussit, at illa
Intremuit, motuque vias patefecit aquarum.
Expatiata ruunt per apertos flumina campos,
Cumque satis arbusta simul, pecudesque, virosque,
Tectaque, cumque suis rapiunt penetralia sacris.
Si qua domus mansit, potuitque resistere tanto
Indejecta malo, culmen tamen altior hujus
Unda tegit, pressaque latent sub gurgite turres.
Iamque mare & tellus, nullum discrimen habebant.
Omnia pontus erat, deerant quoque littora ponto.
Occupat hic collem, cymba sedet alter adunca,
Et ducit remos illic, ubi nuper ararat.
Ille super segetes, aut mersa culmina villa
Navigat, hic summa piscem deprehendit in ulmo;
Figitur in viridi (sic sors tulit) anchora prato,
Aut subjecta tegunt curva vineta carina,
Et modo qua graciles gramen carpsere capella,
Nunc ibi deformes ponunt sua corpora phoca.
Mirantur sub aqua lucos, urbesque, domosque
Nereides, silvasque tenent delphines, & altis
Incursant ramis, agitataque robora pulsant.
Nat lupus inter oves, fulvos vehit unda leones,
Unda vehit tigres; nec vires fulminis apro,
Crura nec ablato prosunt velocia cervo,
Quæsitisque diu terris ubi sistere possit,
In mare lassatis volucris vaga decidit alis.
Obruerat tumulos immensa licentia ponti,
Pulsabantque novi montana cacumina fluctus,
Maxima pars unda rapitur, quibus unda pepercit,
Illos longa domant inopi jejunia victu.
Separat Aonios Actais Phocis ab arvis
Terra ferax, dum terra fuit, sed tempore in illo
Pars maris, & latus subitarum campus aquarum.
Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus
Nomine Parnasus, superatque cacumine nubes.
Hic ubi Deucalion (nam catera texerat aquor)

Cum consorte tori parva rate vectus adhæsit,
Corycidas Nymphas, & numina montis adorat,
Fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat.
Non illo melior quisquam, nec amantior æqui
Vir fuit, aut illa reverentior ulla Deorum.
Iuppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem,
Et superesse virum de tot modo millibus unum,
Et superesse videt de tot modo millibus unam,
Innocuos ambos, cultores numinis ambos,
Nubila disjecit, nymbisque Aquilone remotis,
Et cœlo terras ostendit, & æthera terris.
Nec maris ira manet, positoque tricuspide telo,
Mulcet aquas rector pelagi, supraque profundum
Extantem, atque humeros innato murice tectum
Cæruleum Tritona vocat, conchaque sonanti
Inspirare jubet, fluctusque, & flumina signo
Iam revocare dato. cava buccina sumitur illi
Tortilis in latum, quæ turbine crescit ab imo,
Buccina, quæ in medio concepit ubi aera ponto,
Littora voce replet sub utroque jacentia Phœbo.
Tum quoque ut ora Dei madida rorantia barba
Contigit, & cecinit jussos inflata receptus,
Omnibus audita est telluris, & æquoris undis.
Et quibus est undis audita coercuit omnes.
Iam mare littus habet, plenos capit alveus amnes.
Flumina subsidunt, collesque exire videntur.
Surgit humus, crescunt loca decrescentibus undis.
Postque diem longam nudata cacumina silvæ
Ostendunt, limumque tenent in fronde relictum.
Redditus orbis erat, quem postquam vidit apertum,
Et desolatas agere alta silentia terras,
Deucalion lacrymis ita Pyrrham affatur obortis:
O soror, ô conjunx, ô fœmina sola superstes,
Quam commune mihi genus & patruelis origo,
Deinde torus junxit, nunc ipsa pericula jungunt,
Terrarum quascunque vident occasus, & ortus,

Nos duo turba sumus, possedit cætera pontus.
Hæc quoque adhuc vitæ non est fiducia nostræ
Certa satis, terrent etiam nunc nubila mentem.
Quis tibi, si sine me fatis erepta fuisses,
Nunc animus miseranda foret? quo sola timorem
Ferre modo posses? quo consolante dolores?
Namq; ego (crede mihi) si te quoque pontus haberet,
Te sequerer conjunx, & me quoque pontus haberet.
O utinam possem populos reparare paternis
Artibus, atque animas formatæ infundere terræ.
Nunc genus in nobis restat mortale duobus.
Sic visum est superis, hominumq; exempla manemus.
Dixerat, & flebant, placuit cœleste precari
Numen, & auxilium per sacras quærere sortes.
Nulla mora est, adeunt pariter Cephisidas undas,
Et nondum liquidas, sed jam vada nota secantes.
Inde ubi libatos irroravere liquores
Vestibus, & capiti, flectunt vestigia sacræ
Ad delubra Deæ, quorum fastigia turpi
Squallebant musco, stabantque sine ignibus aræ.
Ut templi tetigere gradus, procumbit uterque
Pronus humi, gelidoque pavens dedit oscula saxo.
Atque ita, si precibus, dixerunt, numina justis
Victa remollescunt, si flectitur ira Deorum.
Dic Themi, qua generis damnum reparabile nostri
Arte sit, & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota Dea est, (sortemque dedit) discedite templo,
Et velate caput, cinctasque resolvite vestes,
Ossaque post tergum magnæ jactate parentis.
Obstupuere diu, rupitque silentia voce
Pyrrha prior, jussisque Deæ parere recusat.
Detque sibi veniam, pavido rogat ore, pavetque
Lædere jactatis maternas ossibus umbras.
Interea repetunt cæcisque obscura latebr[is]
Verba datæ sortis secum, inter seque volutant.
Inde Promethides placidis Epimethida dictis

Mulcet, & aut fallax, ait, est solertia nobis,
Aut pia sunt, nullumque nefas oracula suadent.
Magna parens terra est, lapides in corpore terræ
Ossa reor dici: jacere hos post terga jubemur.
Conjugis augurio quanquam Titania mota est,
Spes tamen in dubio est: & adhuc cœlestibus ambo
Diffidunt monitis. sed quid tentare nocebit?
Discedunt, velantque caput, tunicasque recingunt,
Et jussos lapides sua post vestigia mittunt.
Saxa (quis hoc credat, nisi sit pro teste vetustas?)
Ponere duritiem cœpere, suumque rigorem,
Mollirique mora, mollitaque ducere formam.
Mox ubi creverunt, naturaque mitior illis
Contigit, ut quædam, sic non manifesta videri
Forma potest hominis, sed uti de marmore cœpta,
Non exacta satis, rudibusque simillima signis.
Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
Et terrena fuit, versa est in corporis usum:
Quod solidum est, flectique nequit, mutatur in ossa:
Quæ modo vena fuit, sub eodem nomine mansit.
Inque brevi spatio, superorum numine, saxa
Missa viri manibus faciem traxere virorum,
Et de fœmineo reparata est fœmina jactu.
Inde genus durum sumus, experiensque laborum,
Et documenta damus, qua simus origine nati.
Cætera diversis tellus animalia formis
Sponte sua peperit, postquam vetus humor ab igne
Percaluit solis, cœnumque, udæque paludes
Intumuere æstu, fœcundaque semina rerum
Vivaci nutrita solo, ceu matris in alvo
Creverunt, faciemque aliquam cepere morando.
Sic ubi deseruit madidos septemfluus agros
Nilus, & antiquo sua flumina reddidit alveo,
Æth[illegible] recens exarsit sidere limus,
Plurima cultores versis animalia glebis
Inveniunt, & in his quædam modo cœpta, per ipsum
Nas-

Nascendi spatium, quædam imperfecta, suisque
Trunca vident humeris, & eodem corpore sæpe
Altera pars vivit, rudis est pars altera tellus.
Quippe ubi temperiem sumpsere humorque, calorque,
Concipiunt, & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cumq; sit ignis aquæ pugnax, vapor humidus omnes
Res creat, & discors concordia fœtibus apta est.
Ergo ubi diluvio tellus lutulenta recenti
Solibus æthereis, altoque recanduit æstu,
Edidit innumeras species, partimque figuras
Reddidit antiquas, partim nova monstra creavit.
Illa quidem nollet, sed te quoque maxime Python
Tum genuit, populisque novis incognite serpens
Terror eras, tantum spatii de monte tenebas.
Hunc Deus arcitenens, & nunquam talibus armis
Ante, nisi in damis, capreisque fugacibus usus,
Mille gravem telis exhausta pæne pharetra
Perdidit effuso per vulnera nigra veneno.
Neve operis famam posset delere vetustas,
Instituit sacros celebri certamine ludos,
Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos.
Hic juvenum quicunque manu pedibusque, rotave
Vicerat, esculeæ capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat, longoque decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore Phœbus.
Primus amor Phœbi Daphne Peneia, quem non
Sors ignara dedit, sed sæva Cupidinis ira.
Delius hunc nuper victo serpente superbus
Viderat adducto flectentem cornua nervo.
Quidque tibi lascive puer cum fortibus armis,
Dixerat, ista decent humeros gestamina nostros,
Qui dare certa feræ, dare vulnera possumus hosti,
Qui modo pestifero tot jugera ventre prementem,
Stravimus innumeris tumidum Pythona sagittis.
Tu face nescio quos esto contentus amores
Irritare tua, nec laudes assere nostras.

Filius huic Veneris, figat tuus omnia Phœbe,
Te meus arcus, ait. quantoque animalia cedunt
Cuncta Deo, tanto minor est tua gloria nostra.
Dixit, & eliso percussis aere pennis
Impiger umbrosa Parnasi constitit arce,
Deque sagittifera promsit duo tela pharetra
Diversorum operum, fugat hoc, facit illud amorem,
Quod facit, auratum est, & cuspide fulget acuta,
Quod fugat, obtusũ est, & habet sub arundine plum-
Hoc Deus in Nympha Peneide fixit, at illo (bum.
Læsit Apollineas trajecta per ossa medullas.
Protinus alter amat, fugit altera nomen amantis,
Sylvarum latèbris, captivarũmque ferarum
Exuviis gaudens, innuptæque æmula Phœbes:
Vitta coercebat positos sine lege capillos.
Multi illam petiere, illa aversata petentes,
Impatiens, experſque viri nemora avia lustrat,
Nec quid hymẽ, quid amor, quid sint connubia curat.
Sæpe pater dixit, generum mihi filia debes,
Sæpe pater dixit, debes mihi nata nepotes.
Illa velut crimen tædas exosa jugales,
Pulchra verecundo suffundens ora rubore,
Inque patris blandis hærens cervice lacertis,
Da mihi perpetua genitor carissime dixit
Virginitate frui, dedit hoc pater ante Dianæ.
Ille quidem obsequitur, sed te decor iste, quod optas
Esse vetat, votoque tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat, visæque cupit connubia Daphnes,
Quodque cupit, sperat, suàque illum oracula fallunt.
Utque leves stipulæ demptis adolentur aristis,
Ut facibus sepes ardent, quas forte viator
Vel nimis admovit, vel jam sub luce reliquit,
Sic Deus in flammas abiit, sic pectore toto
Uritur, & sterilem sperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos,
Ecquid si comantur, ait? videt igne micantes

Sideribus similes oculos, videt oscula, quæ non
Est vidisse satis, laudat, digitosque, manusque,
Brachiaque & nudos media plus parte lacertos.
Si qua latent, meliora putat. fugit ocyor aura
Illa levi, neque ad hæc revocantis verba resistit,
Nympha precor Peneja mane. non insequor hostis.
Nympha mane. sic agna lupum, sic cerva leonem,
Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbæ,
Hostes quæque suos: amor est mihi caussa sequendi.
Me miserum ne prona cadas, indignave lædi
Crura notent sentes, & sim tibi caussa doloris.
Aspera qua properas loca sunt: moderantius, oro,
Curre, fugamque inhibe, moderantius insequar ipse.
Cui placeas, inquire tamen. non incola montis,
Non ego sum pastor, non hic armenta, gregesque
Horridus observo. nescis temeraria, nescis
Quem fugias, ideoque fugis. mihi Delphica tellus,
Et Claros, & Tenedos, Pataræaque regia servit,
Iuppiter est genitor. per me quod eritque, fuitque,
Estque, patet. per me concordant carmina nervis.
Certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta
Certior, in vacuo quæ vulnera pectore fecit.
Inventum medicina meum est, opiferque per orbem
Dicor, & herbarum subjecta potentia nobis.
Hei mihi, quod nullis amor est medicabilis herbis,
Nec prosunt domino, quæ prosunt omnibus artes.
Plura locuturum timido Peneia cursu
Fugit, cumque ipso verba imperfecta reliquit.
Tunc quoque visa decens, nudabant corpora venti,
Obviaque adversas vibrabant flamina vestes,
Et levis impulsos retro dabat aura capillos.
Aucta fuga forma est. sed enim non sustinet ultra
Perdere blanditias juvenis Deus, utque monebat
Ipse amor, admisso sequitur vestigia passu.
Vt canis in vacuo leporem cum gallicus arvo
Vidit, & hic prædam pedibus petit, ille salutem,

Alter

Alter inhæsuro similis, jamjamque tenere
Sperat, & extenso stringit vestigia rostro,
Alter in ambiguo est, an sit comprensus, & ipsis
Morsibus eripitur, tangentiaque ora relinquit,
Sic Deus, & virgo est, hic spe celer, illa timore.
Qui tamen insequitur pennis adjutus amoris,
Ocyor est, requiemque negat, tergoque fugacis
Imminet, & crinem sparsum cervicibus afflat.
Viribus absumptis expalluit illa, citaque
Victa labore fugæ, spectans Peneidas undas,
Fer pater inquit opem, si flumina numen habetis:
Qua nimium placui, tellus, ait, hisce, vel istam,
Quæ facit ut lædar, mutando perde figuram.
Vix prece finita torpor gravis occupat artus,
Mollia cinguntur tenui præcordia libro,
In frondes crines, in ramos brachia crescunt.
Pes modo tam velox pigris radicibus hæret.
Ora cacumen habent, remanet nitor unus in illa.
Hanc quoq; Phœbus amat, positaque in stipite dextra
Sentit adhuc trepidare novo sub cortice pectus,
Complexusque suis ramos, ut membra, lacertis,
Oscula dat ligno, refugit tamen oscula lignum.
Cui Deus, At quoniam conjunx mea non potes esse,
Arbor eris certe dixit mea, semper habebunt
Te coma, te cithara, te nostræ Laure pharetræ.
Tu ducibus lætis aderis, cùm læta triumphum
Vox canet, & longas visent Capitolia pompas.
Postibus Augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis, mediamque tuebere quercum.
Vtque meum intonsis caput est juvenile capillis,
Tu quoque perpetuos semper gere frondis honores.
Finierat Pæan, factis modo laurea ramis
Annuit, utque caput, visa est agitasse cacumen.
Est nemus Æmoniæ, prærupta quod undiq; claudit
Silva, vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo
Effusus Pindo spumosis volvitur undis,

Dejectuque gravi tenues agitantia fumos
Nubila conducit, summisque aspergine silvis
Influit, & sonitu plusquam vicina fatigat.
Hæc domus, hæc sedes, hæc sunt penetralia magni
Amnis, in his residens facto de cautibus antro
Undis jura dabat, Nymphisque colentibus undas.
Conveniunt illuc popularia flumina primum,
Nescia gratentur consolenturne parentem.
Populifer Sperchius, & irrequietus Enipeus,
Apidanusque senex, lenisque Amphrysus, & Æas,
Moxque amnes alii, qui, qua tulit impetus illos.
In mare deducunt fessas erroribus undas.
Inachus unus abest, imoque reconditus antro
Fletibus auget aquas, natamque miserrimus Io
Luget, ut amissam nescit vitane fruatur,
An sit apud manes, sed quam non invenit usquam,
Esse putat nusquam, atque animo pejora veretur.
Viderat à patrio redeuntem Iuppiter illam
Flumine, & ô virgo Iove digna, tuoque beatum
Nescio quem factura toro, Pete dixerat umbras,
Aut horũ nemorũ, aut horum, & monstraverat am-
Dum calet, & medio sol est altissimus orbe. (bas,
Quod si sola times latebras intrare ferarum,
Præside tuta Deo nemorum secreta subibis,
Nec de plebe Deo, sed qui cœlestia magna
Sceptra manu teneo, sed qui vaga fulmina mitto.
Ne fuge me (fugiebat enim) jam pascua Lernæ,
Consitaque arboribus Lincea reliquerat arva,
Cum Deus inducta latas caligine terras
Occuluit, tenuitque fugam, rapuitque pudorem.
Interea medios Iuno despexit in agros,
Et noctis faciem nebulas fecisse volucres
Sub nitido mirata die, non fluminis illas
Esse, nec humenti sensit tellure remitti,
Atque suus conjunx ubi sit, circumspicit, ut quæ
Deprensi toties bene nosset furta mariti.

Quem

Quem postquam cœlo non repperit, aut ego fallor,
Aut ego lædor ait. delapsaque ab æthere summo
Constitit in terris, nebulasque recedere jussit.
Conjugis adventum præsenserat, inque nitentem
Inachidos vultus mutaverat ille juvencam.
Bos quoque formosa est; speciem Saturnia vaccæ
Quanquam invita, probat, nec non & cujus, & unde
Quove sit armento, veri quasi nescia quærit.
Iuppiter è terra genitam mentitur, ut autor
Desinat inquiri: petit hanc Saturnia munus.
Quid faciat? crudele suos abdicere amores,
Non dare suspectum, pudor est qui suadeat illud,
Hinc dissuadet amor. victus pudor esset amore,
Sed leve si munus sociæ generisque torique
Vacca negaretur, poterat non vacca videri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diva metum, timuitque Iovem, & fuit anxia furti.
Donec Arestoridæ servandam tradidit Argo.
Centum luminibus cinctum caput Argus habebat,
Inde suis vicibus capiebant bina quietem,
Cætera servabant, atque in statione manebant.
Constiterat quocunque loco, spectabat ad Io,
Ante oculos Io, quamvis aversus, habebat.
Luce sinit pasci: cum sol tellure sub alta est,
Claudit, & indigno circundat vincula collo.
Frondibus arboreis, & amara pascitur herba.
Proque toro, terræ, non semper gramen habenti,
Incubat infelix, limosaque flumina potat.
Illa etiam supplex Argo cum brachia vellet
Tendere, non habuit quæ brachia tenderet Argo.
Et conata queri mugitus edidit ore,
Pertimuitque sonos, propriaque exterrita voce est.
Venit & ad patrias, ubi ludere sæpe solebat,
Inachidas ripas, novaque ut conspexit in unda
Cornua, pertimuit, seseque exterrita fugit.
Najades ignorant, ignorat & Inachus ipse,

Quæ

Quæ sit, at illa patrem sequitur sequiturque sorores,
Et patitur tangi, seque admirantibus offert.
Decerptas senior porrexerat Inachus herbas,
Illa manus lambit, patriisque dat oscula palmis.
Nec retinet lacrymas, & si modo verba supersint,
Oret opem, nomenque suum, casusque loquatur.
Littera pro verbis, quam pes in pulvere duxit,
Corporis indicium mutati triste peregit.
Me miserum, exclamat pater Inachus, inque gementis
Cornibus, & niveæ pendens cervice juvencæ,
Me miserum, ingeminat, tune es quæsita per omnes
Nata mihi terras? tu non inventa, reperta es.
Luctus erat levior, retices, nec mutua nostris
Dicta refers, alto tantum suspiria ducis
Pectore, quodque unum potes, ad mea verba remugis.
At tibi ego ignarus thalamos, tædasque parabam,
Spesque fuit generi mihi prima, secunda nepotum.
De grege nunc tibi vir, & de grege natus habendus;
Nec finire licet tantos mihi morte dolores,
Sed nocet esse Deum, præclusaque janua leti
Æternum nostros luctus extendit in ævum.
Talia dicenti stellatus summovet Argus,
Ereptamque patri diversa in pascua natam
Abstrahit, ipse procul montis sublime cacumen
Occupat, unde sedens partes speculatur in omnes.
Nec superum rector mala tanta Phoronides ultra
Ferre potest, natumque vocat, quem lucida partu
Pleias enixa est, letoque det, imperat, Argum.
Parva mora est, alas pedibus, virgamque potentem
Somniferam sumpsisse manu, tegimenque capillis.
Hæc ubi disposuit, patria Iove natus ab arce,
Desilit in terras, illic tegimenque removit,
Et posuit pennas, tantummodo virga retenta est.
Hac agit, ut pastor per devia rura capellas
Dum vehit adductas, & structis cantat avenis.
Voce nova captus custos Iunonius artis,

Quisquis es, hoc poteris mecum considere saxo,
Argus ait, neque enim pecori fœcundior ullo
Herba loco est, aptamque vides pastoribus umbram.
Sedit Atlantiades: & euntem multa loquendo
Detinuit sermone diem, junctisque canendo
Vincere arundinibus servantia lumina tentat.
Ille tamen pugnat molles evincere somnos,
Et quamvis sopor est oculorum parte receptus,
Parte tamen vigilat, quærit quoque (namque reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum Deus Arcadiæ gelidis in montibus inquit
Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naias una fuit, Nymphæ Syringa vocabant.
Non semel & Satyros eluserat illa sequentes,
Et quoscunque Deos, umbrosaque silva, feraxque
Rus habet, Ortygiam studiis, ipsamque colebat
Virginitate Deam, ritu quoque cincta Dianæ.
Falleret, & posset credi Latonia, si non
Corneus huic arcus, si non foret aureus illi.
Sic quoque fallebat redeuntum colle Lycæo.
Pan videt hanc, pinuque caput præcinctus acuta
Talia verba refert. Tibi nubere Nympha volentis
Votis cede Dei. restabat plura referre,
Et precibus spretis fugisse per avia Nympham,
Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem
Venerat, hic illam cursum impedientibus undis,
Vt se mutarent, liquidas orasse sorores.
Panaque, cum prensam sibi jam Syringa putaret,
Corpore pro Nymphæ calamos tenuisse palustres,
Dumque ibi suspirat, motos in arundine ventos
Effecisse sonum tenuem, similemque querenti,
Arte nova, vocisque Deum dulcedine captum,
Hoc mihi consilium tecum dixisse manebit,
Atque ita disparibus calamis compagine ceræ
Inter se junctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus, vidit Cyllenius omnes

Suc-

Succubuisse oculos, adopertaque lumina somno:
Supprimit extemplo vocem, firmatque soporem
Languida permulcens medicata lumina virga.
Nec mora, falcato nutantem vulnerat ense,
Qua collo est confine caput, saxoque cruentum
Dejicit, & maculat praeruptam sanguine rupem.
Arge jaces, quodque in tot lumina lumen habebas,
Extinctum est, centumque oculos nox occupat una.
Excipit hos, volucrisque suae Saturnia pennis
Collocat, & gemmis caudam stellantibus implet.
Protinus exarsit, nec tempora distulit ira,
Horriferamque oculis, animoque objecit Erinnyn,
Pellicis Argolicae, stimulosque in pectore caecos
Condidit, & profugam per totum terruit orbem.
Vltimus immenso restabas Nile labori,
Quem simul ac tetigit, positisque in margine ripae
Procubuit genibus, resupinoque ardua collo,
Quos potuit solos tendens ad sidera vultus,
Et gemitu, & lacrymis, & luctisono mugitu
Cum Iove visa queri est, finemque orare malorum.
Conjugis ille suae complexus colla lacertis,
Finiat ut poenas tandem, rogat, inque futurum
Pone metus, inquit, numquam tibi caussa doloris
Haec erit, & Stygias jubet hoc audire paludes.
Vt lenita Dea est, vultus capit illa priores,
Fitque, quod ante fuit, fugiunt de corpore setae,
Cornua decrescunt, fit luminis arctior orbis.
Contrahitur rictus, redeunt humerique, manusque,
Vngulaque in quinos dilapsa assumitur ungues.
De bove nil superest, formae nisi candor, in illa,
Officioque pedum Nymphe contenta duorum
Erigitur, metuitque loqui, ne more juvencae
Mugiat, & timide verba intermissa retentat.
Nunc Dea Niligena colitur celeberrima turba.
Hinc Epaphus magni genitus de semine tandem
Creditur esse Iovis, perque urbes juncta parenti

Templa tenet. fuit huic animis æqualis, & annis
Sole satus Phaethon, quem quondā magna loquentē,
Nec sibi cedentem, Phœboque parente superbum,
Non tulit Inachides, matrique, ait, omnia demens
Credis, & es tumidus genitoris imagine falsi.
Erubuit Phaethon, iramque pudore repressit,
Et tulit ad Clymenen Epaphi convicia matrem.
Quoque magis doleas genitrix, ait, en ego liber
Ille ferox, tacui; pudet hæc opprobria nobis
Et dici potuisse, & non potuisse refelli.
At tu, si modo sum cœlesti stirpe creatus,
Ede notam tanti generis, meque assere cœlo.
Dixit, & implicuit materno brachia collo.
Perque suum, Meropisque caput, tædasque sororum,
Traderet oravit veri sibi signa parentis.
Ambiguum est Clymene precibus Phaethontis an ira
Mota magis dicti sibi criminis, utraque cœlo
Brachia porrexit, spectansque ad lumina Solis,
Per jubar hoc, inquit, radiis insigne coruscis,
Nate tibi juro, quod nos auditque, videtque,
Hoc te, quem spectas, hoc te, qui temperat orbem,
Sole satum, si ficta loquor, neget ipse videndum
Se mihi, sitque oculis lux ista novissima nostris.
Nec longus patrios labor est tibi nosse penates,
Vnde oritur terræ domus est contermina nostræ,
Si modo fert animus, gradere, & scitabere ab ipso.
Emicat extemplo lætus post talia matris
Dicta sua Phaethon, & concipit æthera mente,
Æthiopasque suos, positosque sub ignibus Indos;
Sidereis transit, patriosque adit impiger ortus.

META-

METAMORPHOSEON LIBER SECVNDVS.

Regia Solis erat sublimibus alta columnis,
Clara micante auro, flammasq; imitante Pyropo,
Cujus ebur nitidum fastigia summa tegebat,
Argenti bifores radiabant lumine valvæ.
Materiam superabat opus: nam Mulciber illic
Æquora cælarat medias cingentia terras,
Terrarumque orbem, cœlumque, quod imminet orbi.
Cæruleos habet unda deos, Tritona canorum,
Proteaque ambiguum, balænarumque prementem
Ægæona suis immania terga lacertis,
Doridaque, & natas, quarum pars nare videtur,
Pars in mole sedens virides siccare capillos,
Pisce vehi quædam, facies non omnibus una,
Non diversa tamen, qualem decet esse sororum.
Terra viros, urbesque gerit, silvasque, ferasque,
Flumniaque, & nymphas, & cætera numina ruris,
Hæc super imposita est cœli fulgentis imago,
Signaque sex foribus dextris, totidemque sinistris.
Quo simul acclivo Clymeneia limite proles
Venit, & intravit dubitati tecta parentis,
Protinus ad patrios sua fert vestigia vultus,
Consistitque procul, neque enim propiora ferebat
Lumina. purpurea velatus veste sedebat
In solio Phœbus, claris lucente smaragdis.
A dextra, lævaque Dies, & Mensis, & Annus,
Seculaque, & posita spatiis æqualibus horæ.
Verque novum stabat cinctum florente corona.
Stabat nuda Æstas, & spicea serta gerebat.
Stabat & Autumnus calcatis sordibus uvis,
Et glacialis Hyems canos hirsuta capillos.
Inde loco medius, rerum novitate paventem
Sol oculis juvenem, quibus aspicit omnia, vidit,

*Quæque via tibi caussa? quid hac, ait, arce petisti
Progenies Phaethon, haud inficianda parenti?
Ille refert, O lux immensi publica mundi
Phœbe pater. si das usum mihi nominis hujus,
Nec falsa Clymene culpam sub imagine celat,
Pignora da genitor, per quæ tua vera propago
Credar, & hunc animis errorem detrahe nostris.
Dixerat: at genitor circum caput omne micantes
Deposuit radios, propiusque accedere jussit
Amplexuque dato, nec tu meus esse negari
Dignus es, & Clymene veros, ait, edidit ortus.
Quoq; minus dubites, quod vis pete munus, & illud
Me tribuente feres. promissi testis adesto
Diis juranda palus oculis incognita nostris.
Vix bene desierat, currus petit ille paternos,
Inque diem alipedum jus & moderamen equorum.
Pœnituit jurasse patrem, qui terque, quaterque
Concutiens illustre caput, Temeraria dixit
Vox mea facta tua est utinam promissa liceret
Non dare, confiteor, solum hoc tibi nate negarem.
Dissuadere licet, non est tua tuta voluntas.
Magna petis Phaethon, & quæ non viribus istis
Munera conveniunt, nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis, non est mortale quod optas.
Plus etiam, quam quod superis contingere fas est,
Nescius affectas. placeat sibi quisque licebit,
Non tamen ignifero quisquam consistere in axe
Me valet excepto: vasti quoque rector olympi,
Qui fera terribili jaculatur fulmina dextra,
Non aget hos currus. & quid iove majus habetur?
Ardua prima via est, & qua vix mane recentes
Enituntur equi, media est altissima cœlo,
Unde mare & terras ipsi mihi sæpe videre
Fit timor, & pavida trepidat formidine pectus.
Ultima prona via est, & eget moderamine certo.
Tunc etiam quæ me subjectis excipit undis,*

Ne

Ne ferar in præceps, Tethys solet ipsa vereri.
Adde quod assidua rapitur vertigine cœlum,
Sideraque alta trahit, celerique volumine torquet:
Nitor in adversum, nec me, qui cætera, vincit
Impetus, & rapido contrarius evehor orbi.
Finge datos currus, quid ages? poterisne rotatis
Obvius ire polis, ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic, urbesque deorum
Concipias animo; delubraque ditia donis
Esse, per insidias iter est, formasque ferarum.
Vtque viam teneas, nulloque errore traharis,
Per tamen adversi gradieris cornua Tauri,
Æmoniosque arcus, violentique ora Leonis,
Sævaque circuitu curvantem brachia longo
Scorpion, atque aliter curvantem brachia Cancrum.
Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis,
Quos in pectore habent, quos ore, & naribus efflant,
In promptu regere est, vix me patiuntur, ubi acres
Incaluere animi, cervixque repugnat habenis.
At tu funesti ne sim tibi muneris autor,
Nate cave, dum resque sinit, tua corrige vota.
Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas,
Pignora certa petis, do pignora certa timendo.
Et patrio pater esse metu probor, aspice vultus
Ecce meos, utinamque oculos in pectore posses
Inserere, & patrias intus deprendere curas.
Denique quicquid habet dives, circumspice, mundus,
Deque tot, ac tantis cœli, terræque, marisque,
Posce bonis aliquid, nullam patiere repulsam,
Deprecor hoc unum, quod vero nomine pœna,
Non honor est. pœnam Phaëthon pro munere poscis.
Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
Ne dubita dabitur, Stygias juravimus undas,
Quodcunque optaris, sed tu sapientius opta.
Finierat monitus, dictis tamen ille repugnat,
Propositumque premit, flagratque cupidine currus.

Ergo, qua licuit genitor cunctatus, ad altos
Deducit juvenem, Vulcania munera, currus.
Aureus axis erat, temo aureus, aurea summa
Curvatura rotæ, radiorum argenteus ordo.
Per juga chrysolithi, positæque ex ordine gemmæ,
Clara repercusso reddebant lumina Phœbo.
Dumq; ea magnanimus Phaethon miratur, opusque
Perspicit, ecce vigil nitido patefecit ab ortu
Purpureas Aurora fores, & plena rosarum
Atria. diffugiunt stellæ, quarum agmina cogit
Lucifer, & cœli statione novissimus exit.
Tum pater ut terras, mundumque rubescere vidit,
Cornuaque extremæ velut evanescere Lunæ,
Iungere equos Titan velocibus imperat Horis.
Iussa deæ celeres peragunt, ignemque vomentes
Ambrosiæ succo saturos præsepibus altis
Quadrupedes ducunt, adduntque sonantia frena.
Tum pater ora sui sacro medicamine nati
Contigit, & rapidæ fecit patienia flammæ,
Imposuitque comæ radios, præsagaque luctus
Pectore sollicito repetens suspiria, dixit,
Si potes his saltem monitis parere parentis,
Parce puer stimulis; & fortius utere loris,
Sponte sua properant, labor est inhibere volantes.
Nec tibi directos placeat via quinque per arcus.
Sectus in obliquum est lato curvamine limes,
Zonarumque trium contentus fine, polumque
Effugit australem, junctamque aquilonibus Arcton,
Hac sit iter. manifesta rotæ vestigia cernes.
Vtque ferant æquos & cœlum, & terra calores,
Nec preme, nec summum mollire per æthera currum.
Altius egressus cœlestia signa cremabis,
Inferius terras, medio tutissimus ibis.
Neu te dexterior tortum declinet ad anguem,
Neve sinisterior pressam rota ducat ad aram,
Inter utrumque tene, fortunæ cætera mando,

Quæ juvet, & melius, quam tu tibi, consulat, opto.
Dum loquor, Hesperio positas in littore metas
Humida nox tetigit. non est mora libera nobis.
Poscimur, & fulget tenebris Aurora fugatis.
Corripe lora manu, vel si mutabile pectus
Est tibi, consiliis, non curribus utere nostris,
Dum potes, & solidis etiam nunc sedibus adstas,
Dumque male optatos nondum premis inscius axes.
Quæ tutus spectes, sine, me dare lumina terris.
Occupat ille levem juvenili corpore currum,
Statque super, manibusque datas contingere habenas
Gaudet, & invito grates agit ille parenti.
Interea volucres Pyroeis, Eous & Æthon,
Solis equi, quartusque Phlegon, hinnitibus auras
Flammiferis implent, pedibusque repagula pulsant.
Quæ postquam Tethys, fatorum ignara nepotis,
Reppulit, & facta est immensi copia cœli,
Corripuere viam, pedibusque per aera motis
Obstantes scindunt nebulas, pennisque levati
Prætereunt ortos iisdem de partibus Euros.
Sed leve pondus erat, nec quod cognoscere possent
Solis equi, solitaque jugum gravitate carebat.
Vtque labant curvæ justo sine pondere naves,
Perque mare instabiles nimia levitate feruntur,
Sic onere insueto vacuos dat in aere saltus,
Succutiturque alte, similisque est currus inani.
Quod simul ac sensere, ruunt, tritumque relinquunt
Quadrijuges spatium, nec, quo prius, ordine currunt.
Ipse pavet, nec qua commissas flectat habenas,
Nec scit qua sit iter, nec, si sciat, imperet illis,
Tum primum radiis gelidi caluere triones,
Et vetito frustra tentarunt æquore tingi.
Quæque polo posita est glaciali proxima serpens,
Frigore pigra prius, nec formidabilis ulli,
Incaluit, sumpsitque novas fervoribus iras.
Te quoque turbatum memorant fugisse Boote,

Quamvis tardus eras, & te tua plaustra tenebant.
Vt vero terras despexit ab æthere summo
Infelix Phaethon, penitus, penitusque jacentes,
Palluit, & subito genua intremuere timore,
Suntque oculis tenebræ per tantum lumen obortæ.
Et jam mallet equos nunquam tetigisse paternos,
Iam cognosse genus piget, & valuisse rogando,
Iam Meropis dici cupiens, ita fertur, ut acta
Præcipiti pinus Borea, cui cuncta remisit
Frena suus rector, quam diis, votisque reliquit.
Quid faciat? multum cœli post terga relictum,
Ante oculos plus est, animo metitur utrunque,
Et modo, quos illi fatum contingere non est,
Prospicit occasus, interdum respicit ortus.
Quidque agat ignarus stupet, & nec frena remittit,
Nec retinere valet, nec nomina novit equorum,
Sparsa quoque in vario passim miracula cœlo,
Vastarumque videt trepidus simulacra ferarum.
Est locus in geminos ubi brachia concavat arcus
Scorpius, & cauda, exisque utrinque lacertis
Porrigit in spatium signorum membra duorum.
Hunc puer ut nigri madidum sudore veneni
Vulnera curvata minitantem cuspide vidit,
Mentis inops, gelida formidine lora remisit.
Quæ postquam summo tetigere jacentia tergo,
Exspatiantur equi, nulloque inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt, quaque impetus egit,
Hac sine lege ruunt, altoque sub æthere fixis
Incursant stellis, rapiuntque per avia currum.
Et modo summa petunt, modo per decliva, viasque
Præcipites spatio terræ propiore feruntur,
Inferiusque suis fraternos currere Luna
Admiratur equos, combustaque nubila fumant,
Corripitur flammis ut quæque altissima tellus,
Fissaque agit rimas, & succis aret ademptis.
Pabula canescunt, cum frondibus uritur arbor,
Ma-

Materiamque suo prabet seges arida damno.
Parva queror, magna pereunt cum mœnibus urbes,
Cumque suis totas populis incendia gentes
In cinerem vertunt, sylva cum montibus ardent.
Ardet Athos, Taurusque, Cilix, & Tmolus, & Oete,
Et tum sicca, prius celeberrima fontibus Ida,
Virgineusque Helicon, & non Oeagrius Æmus,
Ardet in immensum geminatis ignibus Ætna,
Parnasusque biceps, & Eryx, & Cynthus, & Othrys,
Et tandem nivibus Rhodope caritura, Mimasque,
Dindymaque, & Mycale, natusq; ad sacra Citheron,
Nec prosunt Scythia sua frigora, Caucasus ardet,
Ossaque cum Pindo, majorque ambobus Olympus,
Aeriaque Alpes, & nubifer Apenninus.
Tunc vero Phaethon cunctis è partibus orbem
Aspicit accensum, nec tantos sustinet astus,
Ferventesque auras velut è fornace profunda
Ore trahit, currusque suos candescere sentit,
Et neque jam cineres, ejectatamque favillam
Ferre potest, calidoque involvitur undique fumo.
Quoque eat, aut ubi sit, picea caligine tectus
Nescit, & arbitrio volucrum raptatur equorum.
Sanguine tum credunt in corpora summa vocato
Æthiopum populos nigrum traxisse colorem.
Tum facta est Libye raptis humoribus astu
Arida, tum Nympha passis, fontesque, lacusque
Deflevere comis, quarit Baotia Dircen,
Argos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas.
Nec sortita loco distantes flumina ripas
Tuta manent, mediis Tanais fumavit in undis,
Peneusque senex, Teuthrantausque Caycus,
Et celer Ismenos cum Phocaico Erymantho,
Arsurusque iterum Xanthus, flavusque Lycormas,
Quique recurvatis ludit Maander in undis,
Mygdoniusque Melas, & Tanareus Eurotas.
Arsit & Euphrates Babylonius, arsit Orontes,

Thermodoonque citus, Gangesque, & Phasis, & Ister.
Æstuat Alpheus, ripæ Sperchiades ardent.
Quodque suo Tagus amne vehit, fluit ignibus aurũ.
Et quæ Mæonias celebrarant carmine ripas
Fluminea volucres medio caluere Caystro.
Nilus in extremum fugit perterritus orbem,
Occuluitque caput, quod adhuc latet. hostia septem
Pulverulenta vacant, septem sine flumine valles.
Sors eadem Ismarios Hebrum cum Strymone siccat,
Hesperiosque amnes Rhenũ, Rhodanumq; Padumq;,
Cuique fuit rerum permissa potentia Tybrim.
Dissilit omne solum, penetratque in Tartara rimis
Lumen, & infernum terret cum conjuge regem.
Et mare contrahitur, siccaque est campus arena.
Quod modo pontus erat, quosque altum texerat æquor,
Exsistunt montes, & sparsas Cycladas augent.
Ima petunt pisces, nec se super æthera curvi
Tollere consuetas audent delphines in auras.
Corpora phocarum summo resupina profundo
Exanimata jacent. ipsum quoque Nerea fama est,
Doridaque, & natas tepidis latuisse sub undis.
Ter Neptunus aquis cum torvo brachia vultu
Exserere ausus erat, ter non tulit aeris ignes.
Alma tamen Tellus, ut erat circumdata ponto
Inter aquas pelagi, contractosque undique fontes,
Qui se condiderant in opacæ viscera matris,
Sustulit omniferos collo tenus arida vultus,
Opposuitque manum fronti, magnoque tremore
Omnia concutiens paulum subsedit, & infra
Quam solet esse, fuit, sacraque ita voce locuta est,
Si placet hoc, meruique, quid ô tua fulmina cessant
Summe Deum? liceat peritura viribus ignis,
Igne perire tuo, clademque autore levare.
Vix equidem fauces hæc ipsa in verba resolvo.
(Presserat ora vapor) tostos en aspice crines,
Inque oculis fumum, volitant super ora favillæ.

Hos

Hos ne mihi fructus? hunc fertilitatis honorem,
Officiique refers, quod adunci vulnera aratri,
Rastrorumque fero, totoque exerceor anno?
Quod pecori frondes, alimentaque mitia fruges
Humano generi, vobis quoque thura ministro?
Sed tamen exitium fac me meruisse, quid undæ?
Quid meruit frater? cur illi tradita sorte
Æquora decrescunt, & ab æthere longius absunt?
Quod si nec fratris, nec te mea gratia tangit,
At cœli miserere tui, circumspice, utrinque
Fumat uterque polus, quos si violaverit ignis,
Atria vestra ruent. Atlas en ipse laborat,
Vixque suis humeris candentem sustinet axem.
Si freta, si terræ pereunt, si regia cœli,
In chaos antiquum confundimur. eripe flammis,
Si quid adhuc superest, & rerum consule summæ.
Dixerat hæc Tellus, neque enim tolerare vaporem
Vlterius potuit, nec dicere plura, suumque
Rettulit os in se, propioraque manibus antra.
At pater omnipotens superos testatus, & ipsum
Qui dederat currus, nisi opem ferat, omnia fato
Interitura gravi, summam petit arduus arcem,
Vnde solet nubes latis inducere terris,
Vnde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.
Sed neque quas posset terris inducere nubes
Tunc habuit, nec quos cœlo demitteret imbres.
Intonat, & dextra libratum fulmen ab aure
Misit in aurigam, pariterque, animaque, rotisque
Exuit, & sævis compescuit ignibus ignes.
Consternuntur equi, & saltu in contraria facto
Colla jugo eripiunt, abruptaque lora relinquunt,
Illic fræna jacent, illic temone revulsus
Axis, in hac radii fractarum parte rotarum,
Sparsaque sunt late laceri vestigia currus.
At Phaethon rutilos flamma populante capillos,
Volvitur in præceps, longoque per aera tractu

Fertur, ut interdum de cœlo stella sereno,
Et si non cecidit, potuit cecidisse videri.
Quem procul à patria diverso maximus orbe
Excipit Eridanus, fumantiaque abluit ora.
Najades Hesperiæ trifida fumantia flamma
Corpora dant tumulo, signant quoq; carmine saxum.
Hic situs est Phaethon currus auriga paterni,
Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.
At pater obductos luctu miserabilis ægro
Condiderat vultus, & si modo credimus, unum
Isse diem sine Sole ferunt. incendia lumen
Præbebant, aliquisque malo fuit usus in illo.
At Clymene postquam dixit, quæcunque fuerunt
In tantis dicenda malis, lugubris, & amens,
Et laniata sinus totum percensuit orbem,
Exanimes artus primo, mox ossa requirens.
Repperit ossa tamen peregrina condita terra,
Incubuitque loco, nomenque in marmore lectum
Perfudit lacrymis, & aperto pectore fovit.
Nec minus Heliades lugent, & inania morti
Munera dant lacrymas, & cæsæ pectora palmis
Non auditurum miseras Phaëthonta querelas
Nocte dieque vocant, asternunturque sepulchro.
Luna quater junctis implerat cornibus orbem,
Illæ more suo (nam morem fecerat usus)
Plangorem dederant, è queis Phaëthusa sororum
Maxima cum vellet terræ procumbere, questa est
Diriguisse pedes, ad quam conata venire
Candida Lampetie, subita radice retenta est.
Tertia cum crinem manibus laniare pararet,
Avellit frondes. hæc stipite crura teneri,
Illa dolet fieri longos sua brachia ramos,
Dumque ea mirantur, complectitur inguina cortex,
Perq; gradus uterum, pectusque, humerosq;, manusq;,
Ambit, & exstabant tantum ora vocantia matrem.
Quid faciat mater? nisi quo trahit impetus illam,

Huc

Huc eat, atque illuc, & dum licet oscula jungat?
Non satis est, truncis avellere corpora tentat,
Et teneros manibus ramos abrumpit, at inde
Sanguineæ manant tanquam de vulnere guttæ.
Parce precor mater, quæcunque est saucia, clamat.
Parce precor, nostrum laceratur in arbore corpus.
Iamque vale, cortex in verba novissima venit.
Inde fluunt lacrymæ stillataque sole rigescunt
De ramis electra novis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.
Affuit huic monstro proles Steneleia Cygnus,
Qui tibi materno quamvis à sanguine junctus,
Mente tamen Phaëthon propior fuit. Ille relicto,
(Nam Ligurum populos, & magnas rexerat urbes)
Imperio ripas virides, amnemque querelis
Eridanum implerat, sylvamque sororibus auctam.
Cum vox est tenuata viro, canæque capillos
Dissimulant plumæ, collumque à pectore longe
Porrigitur, digitosque ligat junctura rubentes,
Penna latus velat, tenet os sine acumine rostrum,
Fit nova Cygnus avis, nec se cœloque, Iovique
Credit, ut injuste missi memor ignis ab illo.
Stagna petit, patulosque lacus, ignemque perosus,
Quæ colat, elegit, contraria flumina flammis.
Squallidus interea genitor Phaëthontis, & expers
Ipse sui decoris, qualis cum deficit orbi
Esse solet, lucemque odit, seque ipse, diemque,
Datque animum in luctus, & luctibus adjicit iram,
Officiumque negat mundo. Satis inquit ab ævi
Sors mea principiis fuit irrequieta, pigetque
Actorum sine fine mihi sine honore laborum.
Quilibet alter agat portantes lumina currus.
Si nemo est, omnesque dii non posse fatentur,
Ipse agat, ut saltem dum nostras tentat habenas,
Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
Tunc sciet ignipedum vires expertus equorum

Non meruisse necem, qui non bene rexerit illos.
Talia dicentem circumstant omnia Solem
Numina, neve velit tenebras inducere rebus,
Supplice voce rogant, missos quoque Iupiter ignes
Excusat, precibusque minas regaliter addit.
Colligit amentes, & adhuc terrore paventes,
Phœbus equos, stimuloque dolens, & verbere sævit:
Sævit enim, natumque objectat, & imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cœli
Circuit, & nequid labefactum viribus ignis
Corruat, explorat. quæ postquam firma, suique
Roboris esse videt, terras, hominumque labores
Perspicit. Arcadiæ tamen est impensior illi
Cura suæ, fontesque, & nondum audentia labi
Flumina restituit. dat terræ gramina, frondes
Arboribus, læsasque jubet revirescere sylvas.
Dum redit itque frequens, in virgine Nonacrina
Hæsit, & accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat hujus opus lanam mollire trahendo,
Nec positas variare comas, sed fibula vestem,
Vitta coercebat neglectos alba capillos.
Et modo leve manu jaculum, modo sumpserat arcū.
Miles erat Phœbes. nec Mænalon attigit ulla
Gratior hac Triviæ. Sed nulla potentia longa est.
Vlterius spatium medio sol altus habebat,
Cum subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas,
Exuit hic humero pharetram, lentosque retendit
Arcus, inque solo quod texerat herba, jacebat,
Et pictam posita pharetram cervice premebat.
Iupiter ut vidit fessam, & custode vacantem,
Hoc certe furtum conjunx mea nesciet, inquit,
Aut si rescierit, sunt oh sunt jurgia tanti?
Protinus induitur faciem, cultumque Dianæ,
Atque ait, ô comitum virgo pars una mearum,
In quibus es venata jugis? de cespite virgo
Se levat, & salve numen me judice dixit,

Audiat

Audiat ipse licet, majus Iove. ridet, & audit,
Et sibi præferri se gaudet, & oscula jungit,
Nec moderata satis, nec sic à virgine danda.
Qua venata foret sylva narrare parantem
Impedit amplexu, nec se sine crimine prodit.
Illa quidem contra, quantum modo fœmina posset,
Aspiceres utinam Saturnia, mitior esses.
Illa quidem pugnat, sed quæ superare puella?
Quisve Iovem poterat? superum petit æthera victor
Iupiter: huic odio nemus est, & conscia sylva.
Vnde pedem referens, pene est oblita pharetram
Tollere, cum telis, & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro Dictynna per altum
Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarum,
Aspicit hanc, visamque vocat, clamata refugit,
Et timuit primo, ne Iupiter esset in illa.
Sed postquam pariter Nymphas incedere vidit,
Sensit abesse dolos, numerumque accessit ad harum:
Heu quam difficile est crimen non prodere vultu.
Vix oculos attollit humo, nec, ut ante solebat,
Iuncta deæ lateri, nec toto est agmine prima.
Sed silet, & læsi dat signa rubore pudoris.
Et, nisi quod virgo est, poterat sentire Diana
Mille notis culpam. Nymphæ sensisse feruntur.
Orbe resurgebant lunaria cornua nono,
Cum dea venatu fraternis languida flammis
Nacta nemus gelidum, de quo cum murmure labens
Ibat, & attritas versabat rivus arenas.
Vt loca laudavit, summas pede contigit undas,
His quoque laudatis, procul est, ait, arbiter omnis,
Nuda superfusis tingamus corpora lymphis.
Parrhasis erubuit, cuncta velamina ponunt:
Vna moras quærit. dubitanti vestis adempta est,
Qua posita nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitæ, manibusque uterum celare volenti,
I procul hinc dixit, nec sacros pollue fontes

Cynthia, deque suo jussit secedere cœtu.
Senserat hoc olim magni matrona Tonantis,
Distuleratque graves in idonea tempora pœnas.
Caussa moræ nulla est, & jam puer Arcas (idipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.
Quo simul obvertit sævam cum lumine mentem,
Scilicet hoc etiam restabat adultera, dixit,
Vt fœcunda fores, fieretque injuria partu
Nota, Iovisque mei testatum dedecus esset.
Haud impune feres, adimam tibi namque figuram,
Qua tibi, quaque places nostro importuna marito.
Dixit, & arreptam prensis à fronte capillis
Stravit humi pronam, tendebat brachia supplex.
Brachia cœperunt nigris horrescere villis,
Curvarique manus, & aduncos crescere in ungues,
Officioque pedum fungi, laudataque quondam
Ora Iovi lato fieri deformia rictu,
Neve preces animos, & verba precantia flectant,
Posse loqui eripitur, vox iracunda, minaxque,
Plenaque terroris rauco de gutture fertur.
Mens antiqua manet facta quoque mansit in ursa.
Assiduoque suos gemitu testata dolores,
Qualescunque manus ad cœlum, & sidera tollit,
Ingratumque Iovem nequeat cum dicere, sentit.
Ah quotiens sola non ausa quiescere sylva,
Ante domum, quondamque suis erravit in agris.
Ah quotiens per saxa canum latratibus acta est,
Venatrixque metu venantum territa fugit.
Sæpe feris latuit visis, oblita quid esset,
Vrsaque conspectos in montibus horruit ursos,
Pertimuitque lupos, quamvis pater esset in illis.
Ecce Lycaoniæ proles ignara parentis
Arcas adest, ter quinque ferens natalibus annos.
Dumque feras sequitur, dum saltus eligit aptos,
Nexilibusque plagis sylvas Erymanthidos ambit,
Incidit in matrem, quæ restitit Arcade viso,

Et

Et cognoſcenti ſimilis fuit, ille refugit,
Immotoſque oculos in ſe ſine fine tenentem,
Neſcius extimuit, propiuſque accedere fugit.
Vulnifico fuerat fixurus pectora telo,
Arguit omnipotens, pariterque, ipſoſque, nefaſque,
Suſtulit, & celeri raptos per inania vento
Impoſuit cœlo, vicinaque ſidera fecit.
Intumuit Iuno, poſtquam inter ſidera pellex
Fulſit, & ad canam deſcendit in æquora Tethym,
Oceanumque ſenem, quorum reverentia movit
Sæpe deos: cauſſamque viæ ſcitantibus inquit,
Quæritis æthereis quare regina deorum
Sedibus hic adſim, pro me tenet altera cœlum.
Mentiar, obſcurum niſi nox cum fecerit orbem
Nuper honoratas ſummo mea vulnera cœlo
Videritis ſtellas illic, ubi circulus axem
Vltimus extremum, ſpatioque breviſſimus ambit.
Eſt vero cur quis Iunonem lædere nolit?
Offenſamque tremat, quæ proſum ſola nocendo?
O ego quantum egi. quam vaſta potentia noſtra eſt,
Eſſe hominem vetui, facta eſt Dea, ſic ego pœnas
Sontibus impono, ſic eſt mea magna poteſtas,
Vindicet antiquam faciem, vultuſque ferinos
Detrahat, Argolica quod in ante Phoronide fecit.
Cur non expulſa ducit Iunone, meoque
Collocat in thalamo, ſocerumque Lycaona ſumat?
At vos ſi læſæ tangit contemptus alumnæ,
Gurgite cæruleo ſeptem prohibete Triones,
Sideraque in cœlum ſtupri mercede recepta
Pellite, ne puro tingatur in æquore pellex.
Di maris annuerant. habili Saturnia curru
Ingreditur liquidum pavonibus aera pictis,
Tam nuper pictis cæſo pavonibus Argo,
Quam tu nuper eras, cum candidus ante fuiſſes,
Corve loquax ſubito nigrantes verſus in alas.
Nam fuit hæc quondam niveis argentea pennis

Ales,

Ales, ut æquaret totas sine labe columbas,
Nec servaturis vigili Capitolia voce
Cederet anseribus, nec amanti flumina cygno.
Lingua fuit damno, lingua faciente loquaci,
Qui color albus erat nunc est contrarius albo.
Pulchrior in tota, quam Larissæa Coronis
Non fuit Æmonia. placuit tibi Delphice certe
Vel dum casta fuit, vel inobservata, sed ales
Sensit adulterium Phœbeius, utque latentem
Detegeret culpam, non exorabilis index
Ad dominum tendebat iter, quem garrula motis
Consequitur pennis, scitetur ut omnia cornix,
Auditaque via caussa, non utile carpis
Inquit iter, ne sperne meæ præsagia linguæ.
Quid fuerim, quid simque, vide, meritumque require,
Invenies nocuisse fidem. nam tempore quodam
Pallas Erichthonium prolem sine matre creatam
Clauserat Actæo texta de vimine cista.
Virginibusque tribus gemino de Cecrope natis
Servandam dederat, sed enim inconfessa quid esset,
Et legem dederat, sua ne secreta viderent.
Abdita fronde levi densa speculabar ab ulmo
Quid facerent: commissa duæ sine fraude tuentur
Pandrosos, atque Herse: timidas vocat una sorores
Aglauros, nodosque manu diducit, & intus
Infantemque vident, apporrectumque draconem.
Acta deæ refero, pro quo mihi gratia talis
Redditur, ut dicar tutela pulsa Minervæ:
Et ponar post noctis avem. mea pœna volucres
Admonuisse potest, ne voce pericula quærant.
At puto non ultro, nec quicquam tale rogantem
Me petiit, licet hoc ex ipsa Pallade quæras,
Quamvis irata est, non hoc irata negabit.
Nam me Phocaica clarus tellure Coroneus,
(Nota loquor) genuit, fueramque ego regia virgo,
Divitibusque procis (ne me contemne) petebar.

For-

Forma mihi nocuit: nam cum per littora lentis
Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena,
Vidit, & incaluit pelagi Deus, utque precando
Tempora cum blandis absumpsit inania verbis,
Vim parat, & sequitur, fugio, densumque relinquo
Littus, & in molli nequicquam lassor arena.
Inde deos hominesque voco, nec contigit ullum
Vox mea mortalem. mota est pro virgine Virgo,
Auxiliumque tulit. tendebam brachia cœlo,
Brachia cœperunt levibus nigrescere pennis.
Rejicere ex humeris vestem molibar, at illa
Pluma erat, inque cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis,
Sed neque jam palmas, nec pectora nuda gerebam.
Currebam, nec, ut ante, pedes retinebat arena,
Sed summa tollebar humo, mox acta per auras
Evehor, & data sum comes inculpata Minervæ.
Quid tamen hoc prodest, si diro facta volucris
Crimine Nyctimene nostro successit honori?
An, quæ per totam res est notissima Lesbon,
Non audita tibi est, patrium temerasse cubile
Nyctimenen? avis illa quidem, sed conscia culpæ
Conspectum, lucemque fugit, tenebrisque pudorem
Celat, & à cunctis expellitur æthere toto.
Talia dicenti tibi, ait, revocamina corvus
Sint precor ista malo, nos vanum spernimus omen.
Nec cœptum dimittit iter, dominoque jacentem
Cum juvene Æmonio vidisse Coronida narrat.
Laurea delapsa est audito crimine amantis,
Et pariter vultusque Deo, plectrumque colorque
Excidit. utque animus tumida fervebat ab ira,
Arma assueta capit, flexumque à cornibus arcum
Tendit, & illa suo toties cum pectore juncta
Indevitato trajecit pectora telo.
Icta dedit gemitum, tractoque à vulnere ferro
Candida Puniceo perfudit membra cruore,

Et

Et dixit, potui pœnas tibi Phœbe dediſſe,
Sed peperiſſe prius: duo nunc moriemur in una.
Hactenus, & pariter vitam cum ſanguine fudit,
Corpus inane animæ frigus letale ſecutum eſt.
Pœnitet heu ſero pœna crudelis amantem,
Seque quod audierit, quod ſic exarſerit, odit.
Odit avem, per quam crimen cauſſamque dolendi
Scire coactus erat, nec non arcumque, manumque
Odit, cumque manu temeraria tela, ſagittas.
Collapſamque fovet, ſeraque ope vincere fata
Nititur, & medicas exercet inaniter artes.
Quæ poſtquam fruſtra tentata, rogumque parari
Vidit, & arſuros ſupremis ignibus artus,
Tum vero gemitus (neque enim cœleſtia tingi
Ora licet lacrymis) alto de corde petitos
Edidit, haud aliter, quam cum ſpectante juvenca
Lactentis vituli dextra libratus ab aure
Tempora diſcuſſit claro cava malleus ictu.
Vt tamen ingratos in pectora fudit odores,
Et dedit amplexus, injuſtaque buſta peregit:
Non tulit in cineres labi ſua Phœbus eoſdem
Semina, ſed natum flammis, uteroque parentis
Eripuit, geminique tulit Chironis in antrum,
Sperantemque ſibi non falſæ præmia linguæ,
Inter aves albas vetuit conſiſtere corvum.
Semifer interea divinæ ſtirpis alumno
Lætus erat, mixtoque oneri gaudebat honore.
Ecce venit rutillis humeros protecta capillis
Filia Centauri, quam quondam Nympha Caici,
Fluminis in rapidi ripis enixa, vocavit
Ocyroen. non hac artes contenta paternas
Edidiciſſe fuit, fatorum arcana canebat.
Ergo ubi vaticinos concepit mente furores,
Incaluitque Deo, quem clauſum pectore habebat,
Aſpicit infantem, Totique ſalutifer orbi
Creſce puer dixit: tibi ſe mortalia ſæpe

Cor-

Corpora debebunt, animas tibi reddere ademptas
Fas erit, idque ſemel diis indignantibus auſus
Poſſe dare hoc iterum flamma prohiberis avita.
Eque deo corpus fies exſangue, deuſque,
Qui modo corpus eras, & bis tua fata novabis,
Tu quoque care pater, non jam mortalis, & avis
Omnibus ut maneas naſcendi lege creatus,
Poſſe mori cupies tum, cum cruciabere dira
Sanguine ſerpentis per ſaucia membra recepto.
Teque ex æterno patientem numina mortis
Efficient, tripliceſque deæ tua fila reſolvent.
Reſtabat fatis aliquid, ſuſpirat ab imis
Pectoribus, lacrymæque genis labuntur obortæ,
Atque ita, prævertunt me, inquit, mea fata, vetorq;
Plura loqui, vociſque meæ præcluditur uſus.
Non fuerant artes tanti, quæ numinis iram
Contraxere mihi. mallem neſciſſe futura.
Iam mihi ſubduci facies humana videtur,
Iam cibus herba placet, jam latis currere campis
Impetus eſt. in equam, cognataque pectora vertor.
Tota tamen quare? pater eſt mihi nempe biformis.
Talia dicenti pars eſt extrema querelæ
Intellecta parum, confuſaque verba fuerunt,
Mox nec verba quidem, nec equæ ſonus ille videtur,
Sed ſimulantis equam, parvoque in tempore certos
Edidit hinnitus, & brachia movit in herbas.
Tum digiti coeunt, & quinos alligat ungues
Perpetuo cornu levis ungula. creſcit & oris,
Et colli ſpatium, longæ pars maxima pallæ
Cauda fit, utque vagi crines per colla jacebant,
In dextras abiere jubæ, pariterque novata eſt
Et vox, & facies. nomen quoque monſtra dederunt.
Flebat, opemque tuam fruſtra Philyreius heros
Delphice poſcebat. nam nec reſcindere magni
Iuſſa Iovis poteras, nec, ſi reſcindere poſſes,
Tunc aderas, Elim, Meſſeniaque arva colebas,
Illud

Illud erat tempus, quo te pastoria pellis
Texit, onusque fuit baculus sylvestris olivæ,
Alterius, dispar septenis fistula cannis.
Dumque amor est curæ, dum te tua fistula mulcet,
Incustoditæ Pylios memorantur in agros
Processisse boves. videt has Atlantide Maja
Natus, & arte sua sylvis occultat abactas.
Senserat hoc furtum nemo, nisi notus in illo
Rure senex, Battum vicinia tota vocabat.
Divitis hic saltus, herbosaque pascua Nelei,
Nobiliumque greges custos servabat equarum.
Hunc timuit, blandaque manu seduxit, & illi
Quisquis es hospes, ait, si forte armenta requiret
Hæc aliquis, vidisse nega: neu gratia facto
Nulla rependatur, nitidam cape præmia vaccam.
Et dedit, accepta, voces has reddidit hospes,
Tutus eas, lapis iste prius tua furta loquetur;
Et lapidem ostendit. simulat Iove natus abire.
Mox redit, & versa pariter cum voce figura,
Rustice vidisti si quas hoc limite, dixit,
Ire boves, fer opem, furtoque silentia deme.
Iuncta suo pariter dabitur tibi fœmina tauro.
At senior postquam est merces geminata, sub illis
Montibus inquit, erant, & erant sub montibus illis.
Risit Atlantiades, & me mihi perfide prodis,
Me mihi prodis, ait? perjuraque pectora vertit
In durum silicem, qui nunc quoque dicitur Index,
Inque nihil merito vetus est infamia saxo.
Hinc se sustulerat paribus caducifer alis,
Munychiosque volans agros, gratamque Minervæ
Despiciebat humum, cultique arbusta Lycei.
Illa forte die castæ de more puellæ
Vertice supposito festas in Palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris.
Inque revertentes Deus aspicit ales, iterque
Non agit in rectum, sed in orbem curvat eundem.

Vt

Vt volucris visis rapidissima milvius extis,
Dum timet, & densi circumstant sacra ministri,
Flectitur in gyrum, nec longius audet abire,
Spemque suam motis avidus circumvolat alis,
Sic super Actaas agilis Cyllenius arces
Inclinat cursus, & easdem circinat auras.
Quanto splendidior quam catera sydera fulget
Lucifer, & quanto quam Lucifer aurea Phœbe,
Tanto virginibus præstantior omnibus Herse
Ibat, eratque decus pompa, comitumque suarum.
Obstupuit forma Iove natus, & æthere pendens
Non secus exarsit, quam cum balearica plumbum
Funda jacit, volat illud, & incandescit eundo,
Et quos non habuit, sub nubibus invenit ignes.
Vertit iter, cœloque petit diversa relicto,
Nec se dissimulat, tanta est fiducia forma,
Qua quamquã justa est, cura tamen adjuvat illam,
Permulcetque comas, chlamydemq; ut pendeat apte
Collocat, ut limbus totumque appareat aurum.
Vt teres in dextra, qua somnos ducit & arcet,
Virga sit, ut tersis niteant talaria plantis.
Pars secreta domus ebore, & testudine cultos
Tres habuit thalamos, quorum tu Pandrose dextrã,
Aglauros lævum, medium possederat Herse.
Qua tenuit lævum, venientem prima notavit
Mercurium, nomenque Dei scitarier ausa est,
Et causam adventus, cui sic respondit Atlantis
Pleionesque nepos: Ego sum qui jussa per auras
Verba patris porto, pater est mihi Iupiter ipse.
Nec fingam caussas, tu tantum fida sorori
Esse velis, prolisque mea matertera dici.
Herse caussa via est. faveas, oramus, amanti.
Aspicit hunc oculis iisdem, quibus abdita nuper
Viderat Aglauros flava secreta Minerva,
Proque ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat, interea tectis excedere cogit.

Vertit ad hanc torvi Dea bellica luminis orbes,
Et tanto penitus traxit suspiria motu,
Vt pariter pectus, positumque in pectore forti
Ægida concuteret, subit hanc arcana profana
Detexisse manu tum, cum sine matre creatam
Lemniacam stirpem contra data fœdera vidit,
Ingratamque Deo fore jam, ingratamque sorori,
Et ditem sumpto, quod avara poposcerat, auro.
Protinus Invidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit, domus est imis in vallibus antri
Abdita, sole carens, non ulli pervia vento,
Tristis, & ignavi plenissima frigoris, & quæ
Igne vacet semper, caligine semper abundet.
Huc ubi pervenit bello metuenda virago,
Constitit ante domum (neque enim succedere tectis
Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
Concussæ patuere fores, videt intus edentem
Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum
Invidiam, visaque oculos avertit, at illa
Surgit humo pigre, semesarumque relìquit
Corpora serpentum, passuque incedit inerti.
Vtque Deam vidit, formaque armisque decoram,
Ingemuit, vultumque deæ ad suspiria duxit.
Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, livent rubigine dentes,
Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno,
Risus abest, nisi quem visi fecere dolores,
Nec fruitur somno vigilantibus excita curis,
Sed videt ingratos, intabescitque videndo
Successus hominum, carpitque & carpitur una:
Suppliciumq; suum est: quamvis tamen oderit illam,
Talibus affata est breviter Tritonia dictis,
Infice tabe tua natarum Cecropis unam,
Sic opus est: Aglauros ea est. haud plura locuta
Fugit, & impressa tellurem reppulit hasta.
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens

Mur-

Murmura parva dedit, successorumque Minerva
Indoluit, baculumque capit, quem spinea tortum
Vincula cingebant, adopertaque nubibus atris
Quacunque ingreditur, florentia proterit arva,
Exuritque herbas, & summa papavera carpit,
Afflatuque suo populos, urbesque, domosque
Polluit, & tandem Tritonida conspicit arcem,
Ingeniis, opibusque, & festa pace virentem,
Vixque tenet lacrymas, quia nil lacrymabile cernit.
Sed postquam thalamos intravit Cecrope natæ,
Jussa facit, pectusque manu ferrugine tincta
Tangit, & hamatis præcordia sentibus implet,
Inspiratque nocens virus, piceumque per ossa
Dissipat, & medio spargit pulmone, venenum:
Neve mali caussæ spatium per latius errent,
Germanam ante oculos, fortunatumque sororis
Conjugium, pulchraque Deum sub imagine ponit,
Cunctaque magna facit, quibus irritata dolore
Cecropis occulto mordetur, & anxia nocte,
Anxia luce gemit, lentaque miserrima tabe
Liquitur, ut glacies incerto saucia sole,
Felicisque bonis aliter non uritur Herses,
Quam cum spinosis ignis supponitur herbis,
Quæ neque dant flammas, lenique tepore cremantur.
Sæpe mori voluit, ne quicquam tale videret,
Sæpe velut crimen rigido narrare parenti.
Denique in adverso venientem limine sedit
Exclusura Deum, cui blandimenta, precesque,
Verbaque jactanti mitissima, desine, dixit.
Hinc ego me non sum nisi te motura repulso.
Stemus ait pacto velox Cyllenius isto,
Cælatasque fores virga patefecit, at illi
Surgere conanti, partes quascunque sedendo
Flectitur, ignava nequeunt gravitate moveri.
Illa quidem pugnat recto se attollere trunco,
Sed genuum junctura riget, frigusque per ungues

Labitur, & pallent amisso sanguine venæ,
Utque malum late solet immedicabile cancer
Serpere, & illæsas vitiatis addere partes,
Sic lethalis hyems paulatim in pectora venit,
Vitalesque vias, & respiramina clausit.
Nec conata loqui est, nec si conata fuisset,
Vocis habebat iter, saxum jam colla tenebat,
Oraque duruerant, signumque exsangue sedebat.
Nec lapis albus erat, sua mens infecerat illam.
Has ubi verborum pœnas, mentisque profanæ
Cepit Atlantiades, dictas à Pallade terras
Linquit, & ingreditur jactatis æthera pennis.
Sevocat hunc genitor, nec caussam fassus amoris,
Fide minister ait, jussorum nate meorum,
Pelle moram, subitoque celer delabere cursu,
Quæque tuam matrem tellus à parte sinistra
Suspicit, indigenæ Sidonida nomine dicunt,
Hanc pete, quodque procul montano gramine pasci
Armentum regale vides, ad littora verte.
Dixit, & expulsi jamdudum monte juvenci
Littora jussa petunt, ubi magni filia regis
Ludere virginibus Tyriis comitata solebat.
Non bene conveniunt, nec in una sede morantur
Majestas, & amor. sceptri gravitate relicta
Ille pater, rectorque deum, cui dextra trisulcis
Ignibus armata est, qui nutu concutit orbem,
Induitur faciem tauri, mixtusque juvencis
Mugit, & in teneris formosus obambulat herbis.
Quippe color nivis est, quam nec vestigia duri
Calcavere pedis, nec solvit aquaticus Auster.
Colla toris extant, harmis palearia pendent,
Cornua parva quidem, sed quæ contendere posses
Facta manu, puraque magis perlucida gemma:
Nulla in fronte minæ, nec formidabile lumen,
Pacem vultus habet. miratur Agenore nata,
Quod tam formosus, quod prœlia nulla minetur.

Sed quamvis mitem metuit contingere primo,
Mox adit, & flores ad candida porrigit ora.
Gaudet amans, & dum veniat ſperata voluptas,
Oſcula dat manibus: vix ah, vix cætera differt:
Et nunc alludit, viridique exſultat in herba,
Nunc latus in fulvis niveum deponit arenis,
Paulatimque metu dempto, modo pectora præbet
Virginea palpanda manu, modo cornua ſertis
Impedienda novis. auſa eſt quoque regia virgo,
Neſcia quem premeret, tergo conſidere tauri.
Tum Deus à terra, ſiccoque à littore ſenſim
Falſa pedum primo veſtigia ponit in undis,
Inde abit ulterius, mediique per æquora ponti
Fert prædam. pavet hæc, littuſque ablata relictum
Reſpicit, & dextra cornu tenet, altera dorſo
Impoſita eſt: tenues ſinuantur flamine veſtes.

METAMORPHOSEON
LIBER TERTIVS.

IAmque Deus poſita fallacis imagine Tauri,
Se confeſſus erat, Dictæaque rura tenebat,
Cum pater ignarus raptam perquirere Cadmo
Imperat, & pœnam, ſi non invenerit, addit
Exilium, facto pius, & ſceleratus eodem.
Orbe pererrato (quis enim deprendere poſſet
Furta Iovis?) profugus, patriamque, iramq; parentis
Vitat Agenorides, Phœbique oracula ſupplex
Conſulit, & quæ ſit tellus habitanda requirit.
Bos tibi Phœbus ait ſolis occurret in arvis
Nullum paſſa jugum, curvique immunis aratri,
Hac duce carpe vias, & qua requieverit herba,
Mœnia fac condas, Bœotiaque illa vocato.
Vix bene Caſtalio Cadmus deſcenderat antro,
Incuſtoditam lente videt ire juvencam,
Nullum ſervitii ſignum cervice gerentem.

Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu,
Autoremque viæ Phœbum taciturnus adorat.
Iam vada Cephisi, Panopesque evaserat arva,
Bos stetit, & tollens speciosam cornibus altis
Ad cœlum frontem, mugitibus impulit auras,
Atque ita respiciens comites sua terga sequentes
Procubuit, teneraque latus submisit in herba.
Cadmus agit grates, peregrinæque oscula terræ
Figit, & ignotos montes agrosque salutat.
Sacra Iovi facturus erat, jubet ire ministros,
Et petere è vivis libandas fontibus undas.
Sylva vetus stabat nulla violata securi,
Et specus in medio virgis ac vimine densus,
Efficiens humilem lapidum compagibus arcum,
Vberibus fœcundus aquis, ubi conditus antro
Martius anguis erat, cristis præsignis, & auro,
Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno,
Tresque micant linguæ, triplici stant ordine dentes.
Quem postquam Tyria lucum de gente profecti,
Infausto tetigere gradu, demissaque in undas
Vrna dedit sonitum, longo caput extulit antro
Cæruleus serpens, horrendaque sibila misit.
Effluxere urnæ manibus, sanguisque reliquit
Corpus & attonitos subitus tremor occupat artus.
Ille volubilibus squammosos nexibus orbes
Torquet, & immenso saltu sinuatur in arcum.
At media plus parte leves erectus in auras
Despicit omne nemus, tantoque est corpore, quanto
Si totum spectes, geminas qui separat Arctos.
Nec mora Phœnicas, sive illi tela parabant,
Sive fugam, sive ipse timor prohibebat utrunque,
Occupat hos morsu, longis complexibus illos,
Hos necat afflatu, funesta hos tabe veneni.
Fecerat exiguas jam sol altissimus umbras.
Quæ mora sit sociis miratur Agenore natus,
Vestigatque viros. tegimen direpta leoni

Pellis erat, telum ſplendenti lancea ferro,
Et jaculum, teloque animus præſtantior omni.
Vt nemus intravit, letataque corpora vidit,
Victoremque ſupra ſpatioſi corporis hoſtem,
Triſtia ſanguinea lambentem vulnera lingua,
Aut ultor veſtræ, fidiſſima corpora, mortis,
Aut comes inquit ero, dixit, dextraque molarem
Suſtulit, & magnum magno conamine miſit.
Illius impulſu cum turribus ardua celſis
Mœnia mota forent, ſerpens ſine vulnere manſit,
Loricaque modo ſquammis defenſus, & atræ
Duritia pellis, validos cute reppulit ictus.
At non duritia jaculum quoque vicit eadem,
Quod medio lentæ ſpinæ curvamine fixum
Conſtitit, & totum deſcendit in ilia ferrum.
Ille dolore ferox caput in ſua terga retorſit,
Vulneraque aſpexit, fixumque haſtile momordit.
Idque ubi vi multa partem labefecit in omnem,
Vix tergo eripuit, ferrum tamen oſſibus hæſit.
Tum vero poſtquam ſolitas acceſſit ad iras
Cauſſa recens, plenis tumuerunt guttura venis,
Spumaque peſtiferos circumfluit albida rictus,
Terraque raſa ſonat ſquammis. quique halitus exit
Ore niger Stygio vitiatas inficit herbas.
Ipſe modo immenſum ſpiris facientibus orbem
Cingitur, interdum longa trabe rectior exſtat,
Impete nunc vaſto ceu concitus imbribus amnis
Fertur, & obſtantes perturbat pectore ſylvas.
Cedit Agenorides paulum, ſpolioque leonis
Suſtinet incurſus, inſtantiaque ora retardat
Cuſpide prætenta, furit ille, & inania duro
Vulnera dat ferro, figitque in acumine dentes.
Iamque venenifero ſanguis manare palato
Cœperat, & virides aſpergine tinxerat herbas;
Sed leve vulnus erat, quia ſe retrahebat ab ictu,
Læſaque colla dabat retro, plagamque ſedere

Cedendo arcebat, nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides conjectum in guttura ferrum
Usque sequens pressit, dum retro quercus eunti
Obstitit, & fixa est pariter cum robore cervix.
Pondere serpentis curvata est arbor, & ima
Parte flagellari gemuit sua robora cauda.
Dum spatium victor victi considerat hostis,
Vox subito audita est, neque erat cognoscere prom- (ptum
Unde, sed audita est, Quid Agenore nate peremptum
Serpentem spectas? & tu spectabere serpens.
Ille diu pavidus pariter cum voce colorem
Perdiderat, gelidoque comæ terrore rigebant.
Ecce viri fautrix superas delapsa per auras
Pallas adest, motaque jubet supponere terræ
Vipereos dentes, populi incrementa futuri.
Paret, & impresso sulcum patefecit aratro.
Spargit humi jussos, mortalia semina, dentes:
Inde (fide majus) glebæ cœpere moveri,
Primaque de sulcis acies apparuit hastæ,
Tegmina mox capitum picto nutantia cono,
Mox humeri, pectusque, onerataque brachia telis
Existunt, crescitque seges clypeata virorum.
Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris,
Surgere signa solent, primumque ostendere vultus,
Cætera paulatim, placidoque educta tenore
Tota patent, imoque pedes in margine ponunt.
Territus hoste novo Cadmus capere arma parabat:
Ne cape, de populo, quem terra creaverat, unus
Exclamat, nec te civilibus insere bellis.
Atque ita terrigenis rigido de fratribus unum
Comminus ense ferit, jaculo cadit eminus ipse.
Hic quoque, qui dederat leto, non longius illo
Vivit, & exspirat, modo quas acceperat, auras,
Exemploque pari furit omnis turba, suoque,
Marte cadunt subiti per mutua vulnera fratres.
Iamque brevis vitæ spatium sortita juventus
San-

Sanguineam tepido plangebat pectore matrem,
Quinque superstitibus, quorum fuit unus Echion,
Is sua jecit humi monitu Tritonidis arma,
Fraternaque fidem pacis petiitque, deditque.
Hos operis comites habuit Sidonius hospes,
Cum posuit jussam Phœbeis sortibus urbem.
Iam stabant Thebæ, poteras jam Cadme videri
Exilio felix. soceri tibi Marsque Venusque
Contigerant, huc adde genus de conjuge tanta
Tot natos, natasque, & pignora cara nepotes,
Hos quoque jam juvenes. Sed scilicet ultima semper
Exspectanda dies homini est, dicique beatus
Ante obitum nemo, supremaque funera debet.
Prima nepos inter res tot tibi Cadme secundas
Causa fuit luctus, alienaque cornua fronti
Addita, vosque canes satiati sanguine herili.
At bene si quæras, fortunæ crimen in illo,
Non scelus invenies, quod enim scelus error habebat?
Mons erat infectus variarum cæde ferarum,
Iamque dies medius rerum contraxerat umbras,
Et sol ex æquo meta distabat utraque,
Cum juvenis placido per devia lustra vagantes
Participes operum compellat Hyantius ore,
Lina madent comites, ferrumque cruore ferarum,
Fortunamque dies habuit satis, altera lucem
Cum croceis invecta rotis Aurora reducet,
Propositum repetemus opus, nunc Phœbus utraque
Distat idem terra, finditque vaporibus arva.
Sistite opus præsens, nodosaque tollite lina.
Iussa viri faciunt, intermittuntque laborem.
Vallis erat piceis, & acuta densa cupressu
Nomine Gargaphie, succinctæ cura Dianæ,
Cujus in extremo est antrum nemorale recessu,
Arte laboratum nulla, simulaverat artem
Ingenio natura suo. nam pumice vivo,
Et levibus tofis nativum duxerat arcum.

Fons ſonat à dextra tenui perlucidus unda,
Margine gramineo patulos ſuccinctus hiatus.
Hic dea ſylvarum venatu feſſa ſolebat
Virgineos artus liquido perfundere rore.
Quo poſtquam ſubiit: Nympharum tradidit uni
Armigeræ jaculum, pharetramque, arcuſque retentos.
Altera depoſitæ ſubjecit brachia pallæ,
Vincla duæ pedibus demunt. nam doctior illis
Iſmenis Crocale ſparſos per colla capillos
Colligit in nodum, quanvis erat ipſa ſolutis.
Excipiunt laticem Nipheque, Hyaleque, Rhaniſque,
Et Pſecas, & Phiale, funduntque capacibus urnis.
Dumque ibi perluitur ſolita Titania lympha,
Ecce nepos Cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum non certis paſſibus errans,
Pervenit in lucum, ſic illum fata ferebant.
Qui ſimul intravit rorantia fontibus antra,
Sicut erant nudæ, viſo ſua pectora Nymphæ
Percuſſere viro, ſubitiſque ululatibus omne
Implevere nemus, circunfuſæque Dianam
Corporibus texere ſuis, tamen altior illis
Ipſa dea eſt, colloque tenus ſupereminet omnes.
Qui color infectis adverſi ſolis ab ictu
Nubibus eſſe ſolet, aut purpureæ Auroræ,
Is fuit in vultu viſæ, ſine veſte, Dianæ.
Quæ quanquam comitum turba eſt ſtipata ſuarum,
In latus obliquum tamen aſtitit, oraque retro
Flexit, & ut vellet promptas habuiſſe ſagittas,
Quas habuit, ſic hauſit aquas, vultumque virilem
Perfudit, ſpargenſque comas ultricibus undis,
Addidit hæc cladis prænuncia verba futuræ:
Nunc tibi me poſito viſam velamine narres,
Si poteris narrare licet, nec plura minata,
Dat ſparſo capiti vivacis cornua cervi,
Dat ſpatium collo, ſummaſque cacuminat aures,
Cum pedibuſque manus, cum longis brachia mutat
Cru-

Cruribus, & velat maculoso vellere corpus.
Additus & pavor est. fugit Antonoeius heros
Et se tam celerem cursu miratur in ipso.
Vt vero vultus, & cornua vidit in unda,
Me miserum dicturus erat, vox nulla secuta est.
Ingemuit, vox illa fuit, lacrymaque per ora
Non sua fluxerunt. mens tantum pristina mansit.
Quid faciat? repetatne domum, & regalia tecta?
An lateat sylvis? pudor hoc, timor impedit illud.
Dum dubitat, videre canes, primusque Melampus
Ichnobatesque sagax latratu signa dederunt,
Gnosius Ichnobates, Spartana gente Melampus.
Inde ruunt alii rapida velocius aura
Pamphagus, & Dorceus, & Oribasius, Arcades omnes,
Nebrophonosq; valens, & trux cum Lalape, Theron,
Et pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre,
Hylausque ferox nuper percussus ab apro,
Deque lupo concepta Nape, pecudesque secuta
Pœmenis, & natis comitata Harpyja duobus,
Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon,
Et Dromas, & Canache, Sticteq;, & Tigris, & Alce,
Et niveis Leucon, & villis Asbolus atris,
Prævalidusque Lacon, & cursu fortis Aello,
Et Thous, & Cyprio velox cum fratre Lycisca,
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos, & Melaneus, hirsutaque corpore Lachne,
Et patre Dictæo, sed matre Laconide nati
Labros, & Aglaodos, & acutæ vocis Hylactor,
Quosque referre mora est. ea turba cupidine prædæ
Per rupes, scopulosque, adituque carentia saxa,
Quaque est difficilis, quaque est via nulla, sequuntur.
Ille fugit, per quæ fuerat loca sæpe secutus.
Heu famulos fugit ille suos. clamare libebat,
Actæon ego sum, dominum cognoscite vestrum,
Verba animo desunt. resonat latratibus æther.
Prima Melanchætes in tergo vulnera fecit.

Proxima Theridamas. Oresitrophus hæsit in harmo.
Tardius exierant, sed per compendia montis
Præcipitata via est. dominum retinentibus illis
Cætera turba coit, confertque in corpore dentes.
Iam loca vulneribus desunt. gemit ille, sonumque
Et si non hominis, quem non tamen edere possit
Cervus, habet, mœstisque replet juga nota querelis,
Et genibus pronis supplex, similisque roganti
Circunfert tacitos, tanquam sua brachia, vultus.
At comites rapidum solitis hortatibus agmen
Ignari instigant, oculisque Actæona quærunt.
Et velut absentem certatim Actæona clamant.
(Ad nomen caput ille refert) & abesse queruntur,
Nec capere oblatæ segnem spectacula prædæ.
Vellet abesse quidem. sed adest, velletque videre,
Non etiam sentire canum fera facta suorum.
Vndique circumstant, mersisque in corpore rostris,
Dilacerant falsi dominum sub imagine cervi.
Nec nisi, finita per plurima vulnera vita,
Ira pharetratæ fertur satiata Dianæ.
Rumor in ambiguo est. aliis violentior æquo
Visa dea est. alii laudant, dignamque severa
Virginitate vocant. pars invenit utraque caussas,
Sola Iovis conjunx non tam culpetne probetne
Eloquitur, quam clade domus ab Agenore ductæ
Gaudet, & à Tyria collectum pellice transfert
In generis socios odium subit ecce priori
Caussa recens, gravidamque dolet de semine magni
Esse Iovis Semelen. tum linguam ad jurgia solvit.
Profeci quid enim toties per jurgia, dixit?
Ipsa petenda mihi est. ipsam si maxima Iuno
Rite vocor, perdam. si me gemmantia dextra
Sceptra tenere decet, si sum regina, Iovisque
Et soror, & conjunx, certe soror: at puto furto est
Contenta, & thalami brevis est injuria nostri.
Concipit. id deerat: manifestaque crimina pleno
Fert

Fert utero, & mater, quod vix mihi contigit uni,
De Iove vult fieri, tanta est fiducia formæ.
Fallat eam faxo. nec sim Saturnia, si non
Ab Iove mersa suo Stygias penetrarit ad undas.
Surgit ab his solio, fulvaque recondita nube
Limen adit Semeles, nec nubes ante removit,
Quam simulavit anum, posuitq; ad tempora canos,
Sulcavitque cutem rugis, & curva trementi
Membra tulit gressu, vocem quoque fecit anilem.
Ipsaque erat Beroe Semeles Epidauria nutrix.
Ergo ubi captato sermone, diuque loquendo
Ad nomen venere Iovis, suspirat, & opto
Iuppiter, ut sit, ait. metuo tamen omnia. multi
Nomine divorum thalamos iniere pudicos.
Nec tamen esse Iovem satis est. det pignus amoris,
Si modo verus is est, quantusque, & qualis ab alta
Iunone excipitur, tantus, talisque rogato
Det tibi complexus, suaque ante insignia sumat.
Talibus ignaram Iuno Cadmeida dictis
Formarat, rogat illa Iovem sine nomine munus.
Cui Deus elige ait, nullam patiere repulsam.
Quoque magis credas, Stygii quoque conscia sunto
Numina torrentis. timor, & Deus ille deorum est.
Læta malo, nimiumque potens, perituraque amantis
Obsequio Semele, Qualem Saturnia dixit
Te solet amplecti, Veneris cum fœdus initis,
Da mihi te talem. voluit Deus ora loquentis
Opprimere, exierat jam vox properata sub auras:
Ingemuit, neque enim non hæc optasse, nec ille
Non jurasse potest. ergo mœstissimus altum
Æthera conscendit, vultumque sequentia traxit
Nubila, quis nimbos, immixtaque fulgura ventis
Addidit, & tonitrus, & inevitabile fulmen.
Qua tamen usque potest vires sibi demere tentat:
Nec quo centimanum dejecerat igne Typhœa
Nunc armatur eo, nimium feritatis in illo est,

Est aliud levius fulmen, cui dextra Cyclopum
Sævitiæ, flammæque minus, minus addidit iræ.
Tela secunda vocant superi: capit illa, domumque
Intrat Agenoream, corpus mortale tumultus
Non tulit æthereos, donisque jugalibus arsit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab alvo
Eripitur, patrioque tener (si credere dignum est)
Insuitur femori, maternaque tempora complet.
Furtim illum primis Ino matertera cunis
Educat. inde datum Nymphæ Niseides antris
Occuluere suis, lactisque alimenta dedere.
Dumque ea per terras fatali lege geruntur,
Tutaque bis geniti sunt incunabula Bacchi,
Forte Iovem memorant diffusum nectare, curas
Seposuisse graves, vacuaque agitasse remissos
Cum Iunone jocos, & major vestra profecto est,
Quam quæ contingit maribus, dixisse, voluptas.
Illa negat. placuit quæ sit sententia docti
Quærere Tiresiæ. Venus huic erat utraque nota.
Nam duo magnorum viridi coeuntia sylva
Corpora serpentum baculi violaverat ictu,
Deque viro factus (mirabile) fœmina septem
Egerat autumnos. octavo rursus eosdem
Vidit, & est vestræ si tanta potentia plagæ
Dixit, ut autoris sortem in contraria mutet,
Nunc quoque vos feriam. percussis anguibus iisdem,
Forma prior redit, genitivaque venit imago.
Arbiter hic igitur sumptus de lite jocosa
Dicta Iovis firmat. gravius Saturnia justo,
Nec pro materia fertur doluisse, suique
Iudicis æterna damnavit lumina nocte.
At pater omnipotens (neque enim licet irrita cuiquã
Facta Dei fecisse Deo) pro lumine adempto
Scire futura dedit, pœnamque levavit honore.
Ille per Aonias fama celeberrimus urbes
Irreprehensa dabat populo responsa petenti.

Pri-

Prima fidem, vocisque datæ tentamina sumpsit
Cærula Liriope, quam quondam flumine curvo
Implicuit, clausæque suis Cephisus in undis
Vim tulit. enixa est utero pulcherrima pleno
Infantem Nymphe, jam tunc qui posset amari.
Narcissumque vocat: de quo consultus, an esset
Tempora maturæ visurus longa senectæ,
Fatidicus vates, si se non noverit, inquit.
Vana diu visa est vox auguris. exitus illam
Resque probat, letique genus, novitasque furoris.
Nam quater ad quinos unum Cephisius annos
Addiderat, poteratque puer, juvenisque videri.
Multi illum juvenes, multæ cupiere puellæ,
Sed fuit in tenera tam dura superbia forma,
Nulli illum juvenes, nullæ tetigere puellæ,
Aspicit hunc trepidos agitantem in retia cervos
Vocalis Nymphe, quæ nec reticere loquenti,
Nec prior ipsa loqui didicit, resonabilis Echo.
Corpus adhuc Echo, non vox erat, & tamen usum
Garrula non alium, quam nunc habet, oris habebat,
Reddere de multis ut verba novissima posset.
Fecerat hoc Iuno, quia cum deprendere posset
Sub Iove sæpe suo Nymphas in monte jacentes,
Illa Deam longo prudens sermone tenebat,
Dum fugerent Nymphæ. postquam Saturnia sensit,
Hujus ait linguæ, qua sum delusa, potestas
Parva tibi dabitur, vocisque brevissimus usus.
Reque minas firmat. tamen hæc in fine loquendi
Ingeminat voces, auditaque verba reportat.
Ergo ubi Narcissum per devia rura vagantem
Vidit, & incaluit, sequitur vestigia furtim.
Quoque magis sequitur, flamma propiore calescit.
Non aliter, quam cum summis circumlita tædis
Admotas rapiunt vivacia sulfura flammas.
O quoties voluit blandis accedere dictis,
Et molles adhibere preces, natura repugnat,

Nec finit incipiat. sed quod finit, illa parata est
Exspectare sonos, ad quos sua verba remittat.
Forte puer comitum seductus ab agmine fido
Dixerat, hic quis adest? & adest responderat **Echo:**
Hic stupet, atque aciem partes dimisit in omnes,
Voce veni magna clamat: vocat illa vocantem.
Respicit, & rursus nullo veniente, Quid inquit
Me fugis? & totidem quot dixit verba recepit.
Perstat, & alterna deceptus imagine vocis,
Huc coeamus ait: nullique libentius unquam
Responsura sono, coeamus rettulit Echo:
Et verbis favet ipsa suis, egressaque sylva
Ibat, ut injiceret sperato brachia collo.
Ille fugit, fugiensque manus complexibus aufert;
Ante ait, emoriar, quam sit tibi copia nostri.
Rettulit illa nihil, nisi sit tibi copia nostri.
Spreta latet sylvis, pudibundaque frondibus ora
Protegit, & solis ex illo vivit in antris.
Sed tamen haret amor, crescitque dolore repulsa,
Et tenuant vigiles corpus miserabile curæ,
Adducitque cutem macies, & in aera succus
Corporis omnis abit. vox tantum atq; ossa supersunt.
Vox manet, ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
Inde latet sylvis, nulloque in monte videtur.
Omnibus auditur. sonus est qui vivit in illa.
Sic hanc, sic alias undis, aut montibus ortas
Luserat hic Nymphas, sic cœtus ante viriles,
Inde manus aliquis despectus ad æthera tollens;
Sic amet ipse licet, sic non potiatur amato,
Dixerat. assensit precibus Rhamnusia justis.
Fons erat illimis nitidis argenteus undis,
Quem neque pastores, neque pasta monte capellæ
Contigerant, aliudve pecus, quem nulla volucris,
Nec fera turbarat, nec lapsus ab arbore ramus.
Gramen erat circa, quod proximus humor alebat,
Sylvaque sole locum passura tepescere nullo.

Hic

Hic puer, & studio venandi lassus, & æstu
Procubuit, faciemque loci, fontemque secutus.
Dumque sitim sedare cupit, sitis altera crevit.
Dumque bibit, visæ correptus imagine formæ, (est.
Spem sine corpore amat, corpus putat esse, quod umbra
Ac stupet ipse sibi, vultuque immotus eodem
Hæret, ut è Pario formatum marmore signum.
Spectat humi positus geminum ceu, lumina, sydus,
Et dignos Baccho digitos, & Apolline crines,
Impubesque genas, & eburnea colla, decusque
Oris, & in niveo mixtum candore ruborem.
Cunctaque miratur, quibus est mirabilis ipse.
Se cupit imprudens, & qui probat, ipse probatur;
Dumque petit, petitur, pariterque accendit, & ardet.
Irrita fallaci quoties dedit oscula fonti?
In medias quoties visum captantia collum
Brachia mersit aquas, nec se deprendit in illis?
Quid videat, nescit. sed quod videt, uritur illo,
Atque oculos idem, qui decipit, incitat error.
Credule quid frustra simulacra fugacia captas?
Quod petis est nusquã. quod amas, avertere, perdes.
Ista repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est.
Nil habet ista sui, tecum venitque, manetque.
Tecum discedet, si tu discedere possis.
Non illum Cereris, non illum cura quietis
Abstrahere inde potest, sed opaca fusus in herba
Spectat inexpleto mendacem lumine formam.
Perque oculos perit ille suos, paulumque levatus
Ad circumstantes tendens sua brachia sylvas,
Ecquis Io sylvæ crudelius inquit amavit?
Scitis enim, & multis latebra opportuna fuistis,
Ecquem cum vestræ tot agantur sæcula vitæ,
Qui sic tabuerit longo meministis in ævo?
Et placet, & video, sed quod videoque, placetque,
Non tamen invenio. tantus tenet error amantem.
Quoque magis doleam, non nos mare separat ingens,

Nec via, nec montes, nec clausis mœnia portis.
Exigua prohibemur aqua. cupit ipse teneri.
Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis,
Hic toties ad me resupino nititur ore.
Posse putes tangi, minimũ est quod amantibus obstat.
Quisquis es huc exi, quid me puer unice fallis?
Quove petitus abis? certe nec forma, nec ætas
Est mea quã fugias, & amarunt me quoq; Nymphæ.
Spem mihi nescio quam vultu promittis amico,
Cumque ego porrexi tibi brachia, porrigis ultro.
Cum risi, arrides. lacrymas quoque sæpe notavi,
Me lacrymante, tuas, nutu quoque signa remittis,
Et quantum motu formosi suspicor oris,
Verba refers aures non pervenientia nostras.
Iste ego sum, sensi. nec me mea fallit imago.
Vror amore mei, flammas moveoque, feroque.
Quid faciam? roger, an ne rogem? quod deinde negabo?
Quod cupio, mecum est. inopem me copia fecit.
O utinam à nostro secedere corpore possem.
Votũ in amante novum est. vellẽ quod amamus ab- (esset.
lamque dolor vires adimit, nec tempora vitæ
Longa meæ superant, primoque extinguor in ævo.
Nec mihi mors gravis est posituro morte dolores.
Hic qui diligitur, vellem diuturnior esset.
Nunc duo concordes anima moriemur in una.
Dixit, & ad faciem rediit male sanus eandem,
Et lacrymis turbavit aquas, obscuraque moto
Reddita forma lacu est, quam cum vidisset abire,
Quo refugis? remane, nec me crudelis amantem
Desere, clamavit. liceat quod tangere non est,
Aspicere, & misero præbere alimenta furori.
Dumque dolet, summo vestem diduxit ab ore,
Nudaque marmoreis percussit pectora palmis.
Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem.
Non aliter, quam poma solent, quæ candida parte,
Parte rubent, aut ut variis solet uva racemis

Du-

Ducere purpureum nondum matura colorem :
Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda ,
Non tulit ulterius, sed ut intabescere flavæ
Igne levi ceræ, matutinæque pruinæ
Sole tepente solent, sic attenuatus amore
Liquitur, & tecto paulatim carpitur igni.
Et neque jam color est mixto candore rubori ,
Nec vigor, & vires, & quæ modo visa placebant.
Nec corpus remanet, quondã quod amaverat Echo.
Quæ tamen ut vidit, quamvis irata, memorque ,
Indoluit, quotiesque puer miserabilis eheu
Dixerat, hæc resonis iterabat vocibus eheu
Cumque suos manibus percusserat ille lacertos,
Hæc quoque reddebat sonitum plangoris eundem.
Ultima vox solitam fuit hæc spectantis in undam.
Heu frustra dilecte puer. totidemque remisit
Verba locus, dictoque vale, vale inquit & Echo.
Ille caput viridi fessum summisit in herba ,
Lumina mors clausit domini mirantia formam.
Tum quoque se, postquam est inferna sede receptus ,
In Stygia spectabat aqua. planxere sorores
Naiades, & sectos fratri imposuere capillos.
Planxerunt Dryades. plangentibus assonat Echo.
Iamq; rogum, quassasque faces, feretrumq; parabant,
Nusquam corpus erat. croceum pro corpore florem
Inveniunt foliis medium cingentibus albis.
Cognita res vatis meritam per Acheidas urbes
Attulerat famam, nomenque erat auguris ingens.
Spernit Echionides tamen hunc ex omnibus unus
Contemptor superum Pentheus, præsagaque ridet
Verba senis, tenebrasque, & cladem lucis ademptæ
Objicit. ille movens albentia tempora canis :
Quam felix esses, si tu quoque luminis hujus
Orbus ait, fieres; nec Bacchica sacra videres.
Nanque dies aderit, quam non procul auguror esse ,
Qua novus huc veniet proles Semeleia Liber ,

Quem

Nec via, nec montes, nec clausis mœnia portis.
Exigua prohibemur aqua. cupit ipse teneri.
Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis,
Hic toties ad me resupino nititur ore.
Posse putes tangi, minimũ est quod amantibus obstat.
Quisquis es huc exi, quid me puer unice fallis?
Quove petitus abis? certe nec forma, nec ætas
Est mea quã fugias, & amarunt me quoq; Nymphæ.
Spem mihi nescio quam vultu promittis amico,
Cumque ego porrexi tibi brachia, porrigis ultro.
Cum risi, arrides. lacrymas quoque sæpe notavi,
Me lacrymante, tuas, nutu quoque signa remittis,
Et quantum motu formosi suspicor oris,
Verba refers aures non pervenientia nostras.
Iste ego sum, sensi. nec me mea fallit imago.
Vror amore mei, flammas moveoque, feroque.
Quid faciam? roger, an ne rogem? quod deinde negabo?
Quod cupio, mecum est. inopem me copia fecit.
O utinam à nostro secedere corpore possem. (esset.
Votũ in amante novum est. vellē quod amamus ab-
Iamque dolor vires adimit, nec tempora vitæ
Longa meæ superant, primoque extinguor in ævo.
Nec mihi mors gravis est posituro morte dolores.
Hic qui diligitur, vellem diuturnior esset.
Nunc duo concordes anima moriemur in una.
Dixit, & ad faciem rediit male sanus eandem,
Et lacrymis turbavit aquas, obscuraque moto
Reddita forma lacu est, quam cum vidisset abire,
Quo refugis? remane, nec me crudelis amantem
Desere, clamavit. liceat quod tangere non est,
Aspicere, & misero præbere alimenta furori.
Dumque dolet, summo vestem diduxit ab ore,
Nudaque marmoreis percussit pectora palmis.
Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem.
Non aliter, quam poma solent, quæ candida parte,
Parte rubent, aut ut variis solet uva racemis

Ducere purpureum nondum matura colorem:
Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda,
Non tulit ulterius, sed ut intabescere flavæ
Igne levi ceræ, matutinæque pruinæ
Sole tepente solent, sic attenuatus amore
Liquitur, & tecto paulatim carpitur igni.
Et neque jam color est mixto candore rubori,
Nec vigor, & vires, & quæ modo visa placebant.
Nec corpus remanet, quondã quod amaverat Echo.
Quæ tamen ut vidit, quamvis irata, memorque,
Indoluit, quotiesque puer miserabilis eheu
Dixerat, hæc resonis iterabat vocibus eheu
Cumque suos manibus percusserat ille lacertos,
Hæc quoque reddebat sonitum plangoris eundem.
Vltima vox solitam fuit hæc spectantis in undam.
Heu frustra dilecte puer. totidemque remisit
Verba locus, dictoque vale, vale inquit & Echo.
Ille caput viridi fessum summisit in herba,
Lumina mors clausit domini mirantia formam.
Tum quoque se, postquam est inferna sede receptus,
In Stygia spectabat aqua. planxere sorores
Naiades, & sectos fratri imposuere capillos.
Planxerunt Dryades. plangentibus assonat Echo.
Iamq; rogum, quassasque faces, feretrumq; parabant,
Nusquam corpus erat. croceum pro corpore florem
Inveniunt foliis medium cingentibus albis.
Cognita res vatis meritam per Acheidas urbes
Attulerat famam, nomenque erat auguris ingens.
Spernit Echionides tamen hunc ex omnibus unus
Contemptor superum Pentheus, præsagaque ridet
Verba senis, tenebrasque, & cladem lucis ademptæ
Objicit. ille movens albentia tempora canis:
Quam felix esses, si tu quoque luminis hujus
Orbus ait, fieresq; nec Bacchica sacra videres.
Nanque dies aderit, quam non procul auguror esse,
Qua novus huc veniet proles Semeleia Liber,

Quem

Quem nisi templorum fueris dignatus honore
Mille lacer spargere locis, & sanguine sylvas
Fœdabis, matremque tuam, matrisque sorores:
Et veniet, neque enim dignabere numen honore.
Meque sub his tenebris nimium vidisse quereris.
Talia dicentem perturbat Echione natus.
Dicta fides sequitur, responsaque vatis aguntur.
Liber adest, festisque fremunt ululatibus agri.
Turba ruit, mixtæque viris, matresque, nurusque,
Vulgusque, & proceres ignota ad sacra feruntur.
Quis furor Anguigenæ proles Mavortia vestras
Attollit mentes? Pentheus ait, æra ne tantum
Ære repulsa valent? & adunco tibia cornu?
Et magicæ fraudes? ut quos non bellicus ensis,
Non tuba terruerit, non strictis agmina telis,
Fœmineæ voces, & mota insania vino,
Obscœnique greges, & inania tympana vincant?
Vos ne senes mirer? qui longa per æquora vecti
A Tyro, hac profugos posuistis sede Penates,
Nunc sinitis sine Marte capi? vos ne acrior ætas
O juvenes, propiorque meæ, quos arma tenere
Non thyrsos, galeaque tegi, non fronde decebat?
Este precor memores, qua sitis stirpe creati.
Illiusque animos, qui multos perdidit unus,
Sumite serpentis. pro fontibus ille, lacuque
Interiit. at vos pro fama vincite vestra.
Ille dedit leto fortes. vos vincite molles:
Et patrium retinete decus, si fata vetabunt
Stare diu Thebas, utinam tormenta, virique
Mœnia diruerent, ignis ferrumque sonaret,
Essemus miseri sine crimine, sorsque querenda,
Non celanda foret, lacrymæque pudore carerent.
At nunc à puero Thebæ capientur inermi,
Quem neque bella juvant, nec tela, nec usus equorũ,
Sed madidus myrrha crinis, mollesque coronæ,
Purpuraque, & pictis intextum vestibus aurum.

Quem quidẽ ego actutum, modo vos assistite, cogam
Assumptumque patrem, commentaque sacra fateri.
An satis Acrisio est animi contemnere vanum
Numen, & Argolicas venienti claudere portas?
Penthea terrebit cum totis advena Thebis?
Ite citi (famulis hoc imperat) ite, ducemque
Attrahite huc vinctum. jussis mora segnis abesto.
Hunc avus, hunc Athamas, hunc catera turba suorũ
Corripiunt dictis, frustraque inhibere laborant.
Acrior admonitu est, irritaturque retenta,
Et crescit rabies, moderaminaque ipsa nocebant.
Sic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
Lenius, & modico strepitu decurrere vidi,
At quacunque trabes, obstructaque saxa tenebant,
Spumeus, & fervens, & ab objice sævior ibat,
Ecce cruentati redeunt, & Bacchus ubi esset,
Quærenti domino, Bacchum vidisse negarunt.
Hunc dixere tamen comitẽ, famulumque sacrorum
Cepimus, & tradunt manibus post terga ligatis,
Sacra Dei quondam Tyrrhena gente secutum.
Aspicit hunc Pentheus oculis, quos ira tremendos
Fecerat, & quanquam vix pœna tempora differt;
O periture, tuaque aliis documenta dature
Morte ait, ede tuum nomen, nomenque parentum;
Et patriam, morisque novi cur sacra frequentes.
Ille metu vacuus nomen mihi dixit Acœtes,
Patria Mœonia est. humili de plebe parentes.
Non mihi qua duri colerent pater arva juvenci;
Lanigerosque greges, non ulla armenta reliquit.
Pauper & ipse fuit, linoque solebat, & hamis
Decipere, & calamo salientes ducere pisces:
Ars illi sua census erat. cum traderet artem,
Accipe quas habeo studii successor, & hæres,
Dixit, opes, moriensque mihi nil ille reliquit,
Præter aquas. unum hoc possum appellare paternum.
Mox ego, ne scopulis hærerem semper in iisdem,

Ad-

Addidici regimen dextra moderante carinæ
Flectere, & Oleniæ sidus pluviale capellæ,
Taygetenque, Hyadasque oculis, Arctonque notavi,
Ventorumque domos & portus puppibus aptos.
Forte petens Delon Chiæ telluris ad oras
Applicor, & dextris adducor littora remis,
Doque leves saltus, udæque immittor arenæ.
Nox ubi consumpta est, Aurora rubescere primo
Cœperat, exsurgo, laticesque inferre recentes
Admoneo, monstroque viam, quæ ducit ad undas.
Ipse quid aura mihi tumulo promittat ab alto
Prospicio, comitesque voco, repetoque carinam.
Adsumus en inquit sociorum primus Opheltes.
Vtque putat prædam deserto nactus in agro
Virginea puerum ducit per littora forma.
Ille mero, somnoque gravis titubare videtur,
Vixque sequi. specto cultum, faciemque, gradumque,
Nil ibi quod credi posset mortale videbam.
Et sensi, & dixi sociis. quod numen in isto
Corpore sit dubito. sed corpore numen in isto est.
Quisquis es ô faveas, nostrisque laboribus adsis
His quoque des veniam. pro nobis mitte precari
Dictys ait, quo non alius conscendere summas
Ocyor antennas, prehensoque rudente relabi.
Hoc Libys, hoc flavus proræ tutela Melanthus,
Hoc probat Alcimedon & qui requiemque, modumq;
Voce dabat remis animorum hortator Epopeus.
Hoc omnes alii. prædæ tam cœca cupido est.
Non tamen hanc sacro violari pondere pinum
Perpetiar dixi. pars hic mihi maxima juris.
Inque aditu obsisto. furit audacissimus omni
De numero Lycabas, qui Tusca pulsus ab urbe
Exsilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi dum resto, juvenili guttura pugno
Rupit, & excussum misisset in æquora, si non
Hæsissem, quamvis amens in fune retentus.

Impia turba probat factum. tum denique Bacchus
(Bacchus enim fuerat) veluti clamore solutus
Sit sopor, áque mero redeant in pectora sensus.
Quid facitis? quis clamor ait? qua, dicite nautæ,
Huc ope perveni? quo me deferre paratis?
Pone metum Proreus, & quos contingere portus
Ede velis, dixit, terra sistere petita.
Naxon ait Liber cursus advertite vestros.
Illa mihi domus est. vobis erit hospita tellus.
Per mare fallaces, perque omnia numina jurant,
Sic fore, meque jubent picta dare vela carinæ.
Dextera Naxos erat, dextra mihi lintea danti,
Quid facis ô demens? quis te furor inquit Opheltes?
Pro se quisque timet. lævam pete maxima nutu
Pars mihi significat. pars quid velit, aure susurrat.
Obstupui, capiatque aliquis moderamina dixi.
Meque ministerio scelerisque, artisque removi.
Increpor à cunctis, totumque immurmurat agmen.
E quibus Ethalion: Te scilicet omnis in uno
Nostra salus posita est, ait: & subit ipse, meumque
Explet opus, Naxoque petit diversa relicta.
Tum deus illudens tanquam modo deniq; fraudē
Senserit, è puppi pontum prospectat adunca.
Et flenti similis, non hac mihi littora nautæ
Promisistis ait, non hæc mihi terra rogata est.
Quo merui pœnam facto? quæ gloria vestra est?
Si puerum juvenes, si multi fallitis unum?
Iamdudum flebam. lacrymas manus impia nostras
Ridet, & impellit properantibus æquora remis.
Per tibi nunc ipsum (neque enim præsentior illo
Est deus) adjuro tam me tibi vera referre
Quam veri majora fide. stetit æquore puppis
Haud aliter, quam si siccum navale teneret.
Illi admirantes remorum in verbere perstant,
Velaque deducunt, geminaque ope currere tentant.
Impediunt hederæ remos, nexuque recurvo

Ser-

Serpunt, & gravidis distinguunt vela corymbis.
Ipse racemiferis frontem circumdatus uvis
Pampineis agitat velatam frondibus hastam.
Quem circa tigres, simulacraque inania lyncum,
Pictarumque jacent fera corpora pantherarum.
Exsiliere viri. sive hoc insania fecit,
Sive timor, primusque Medon nigrescere cœpit,
Corpore depresso, & spina curvamine flecti
Incipit. huic Lycabas, in quæ miracula dixit
Verteris? & lati rictus, & panda loquenti
Naris erat, squammamque cutis durata trahebat.
At Libys, obstantes dum vult obvertere remos,
In spatium resilire manus breve vidit, & illas
Iam non esse manus, jam pinnas posse vocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes,
Brachia non habuit, truncoque repandus in undas
Corpore desiluit, falcata novissima cauda est,
Qualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ.
Vndique dant saltus, multaque aspergine rorant;
Emerguntque iterum, redeuntque sub æquora rursus;
Inque chori ludunt speciem, lascivaque jactant
Corpora, & acceptum patulis mare naribus efflant.
De modo viginti (tot enim ratis illa ferebat)
Restabam solus. pavidus gelidusque trementi
Corpore, vixq; animum firmat Deus, excute dicens
Corde metum, Diamque tene. delatus in illam
Accessi sacris, Baccheiaque sacra frequento.
Præbuimus longis Pentheus ambagibus aures
Inquit, ut ira mora vires absumere posset.
Præcipitem famuli rapite hunc, cruciataque duris
Corpora tormentis Stygiæ demittite morti.
Protinus abstractus solidis Tyrrhenus Acœtes
Clauditur in tectis, & dum crudelia jussa
Instrumenta necis, ferrumque ignesque parantur,
Sponte sua patuisse fores, lapsasque lacertis
Sponte sua fama est, nullo solvente catenas.

Perstat Echionides. nec jam jubet ire. sed ipse
Vadit, ubi festus facienda ad sacra Citharon
Cantibus, & clara bacchantum voce sonabat.
Ut fremit acer equus, cum bellicus are canoro
Signa dedit tubicen, pugnaque assumit amorem:
Penthea sic ictus longis ululatibus ather
Movit, & audito clamore recanduit ira.
Monte fere medio est cingentibus ultima sylvis
Purus ab arboribus spectabilis undique campus.
Hic oculis illum cernentem sacra profanis
Prima videt, prima est insano concita cursu,
Prima suum misso violavit Penthea thyrso
Mater, & ô gemina clamavit adeste sorores,
Ille aper in nostris errat qui maximus agris,
Ille mihi feriendus aper. ruit omnis in unum
Turba furens, cuncta coeunt, trepidumque sequuntur,
Iam trepidum, jam verba minus violenta loquentē,
Iam se damnantem, jam se peccasse fatentem.
Saucius ille tamen, fer opem matertera dixit
Autonoe, moveant animos Actaonis umbra.
Illa quis Actaon nescit, dextramque precantis
Ille etiam matri cum brachia tendere vellet,
Abstulit: Inoo lacerata est altera raptu.
Non habet infelix, qua matri brachia tendat,
Trunca sed ostendens dejectis vulnera membris,
Aspice mater, ait. visis ululavit Agave,
Collaque jactavit, crinemque per aera movit.
Avulsumque caput digitis complexa cruentis
Clamat, Io comites opus hoc victoria nostra est.
Non citius frondes autumni frigore tactas,
Iamque male harentes, alta rapit arbore ventus,
Quam sunt membra viri manibus direpta nefandis.
Talibus exemplis monita nova sacra frequentant,
Thuraque dant, sanctasque colunt Ismenides aras.

META-

METAMORPHOSEON LIBER QVARTVS.

AT non Alcithoe Mineias orgia censet
Accipienda Dei. sed adhuc temeraria Bacchũ
Progeniem negat esse Iovis, sociasque sorores
Impietatis habet. festum celebrare sacerdos
Immunes operum famulas, dominasque suorum
Pectora pelle tegi, crinales solvere vittas,
Serta comis, manibus frondentes sumere thyrsos
Iusserat, & sævam læsi fore numinis iram
Vaticinatus erat. parent matresque nurusque,
Telasque, & calathos, infectaque pensa reponunt,
Thuraque dant, Bacchumque vocant, Bromiumque, Lyæumque,
Ignigenamque, satumq; iterum, solumq; bimatrem.
Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus,
Et cum Lenæo genialis consitor uvæ,
Nyctelius que, Eleleusq; parens, & Iacchus, & Euan.
Et quæ præterea per Grajas plurima gentes
Nomina Liber habes. tibi enim inconsumta juventa,
Tu puer æternus, tu formosissimus alto
Conspiceris cœlo. tibi, cum sine cornibus astas
Virgineum caput est. Oriens tibi victus adusque
Decolor extremo qua cingitur India Gange.
Penthea tu venerande, bipenniferumque Lycurgum
Sacrilegos mactas, Tyrrhenaque mittis in æquor
Corpora. tu bijugum pictis insignia frenis
Colla premis Lyncum, Bacchæ, Satyriq; sequuntur.
Quique senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet, & pando non fortiter hæret asello.
Quacumque ingrederis clamor juvenilis, & una
Fœmineæ voces, impulsaque tympana palmis
Concavaque æra sonant, longoque foramine buxus.
Placatus mitisque, rogant Ismenides, adsis,
Iussaque sacra colunt. solæ Mineides intus

In-

Intempestiva turbantes festa Minerva,
Aut ducunt lanas, aut stamina pollice versant,
Aut hærent telæ, famulasque laboribus urgent.
E quibus una levi deducens pollice filum,
Dum cessant aliæ, commentaque sacra frequentant,
Nos quoque, quas Pallas melior dea detinet, inquit,
Vtile opus manuum vario sermone levemus.
Perque vices aliquid, quod tempora longa videri
Non sinat, in medium vacuas referamus ad aures.
Dicta probant, primamque jubent narrare sorores.
Illa quid è multis referat, nam plurima norat,
Cogitat, & dubia est de te Babylonia narret
Derceti, quam versa squammis velantibus artus
Stagna Palæstini credunt coluisse figura.
An magis ut sumptis illius filia pennis,
Extremos altis in turribus egerit annos.
Nais an ut cantu, nimiumque potentibus herbis,
Verterit in tacitos juvenilia corpora pisces,
Donec idem passa est. an quæ poma alba ferebat,
Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor.
Hæc placet, hæc quoniam vulgaris fabula non est.
Talibus orsa modis, lana sua fila sequente,
Pyramus & Thisbe, juvenum pulcherrimus alter,
Altera, quas Oriens habuit, prælata puellis,
Contiguas habuere domos, ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem.
Notitiam, primosque gradus vicinia fecit.
Tempore crevit amor. tædæ quoque jure coissent,
Sed vetuere patres, quod non potuere vetare.
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
Conscius omnis abest, nutu, signisque loquuntur,
Quoque magis tegitur, tanto magis æstuat ignis.
Fissus erat tenui rima quam duxerat olim,
Cum fieret paries, domui communis utrique.
Id vitium nulli per sæcula longa notatum.
Quid non sentit amor? primi vidistis amantes,

Et vocis fecistis iter, tutaque per illud
Murmure blanditiæ minimo transire solebant.
Sæpe ubi constiterant, hinc Thisbe, Pyramus illinc,
Inque vices fuerat captatus anhelitus oris,
Invide dicebant paries, quid amantibus obstas?
Quantum erat ut sineres toto nos corpore jungi?
Aut hoc si nimium est, vel ad oscula danda pateres?
Nec sumus ingrati. tibi nos debere fatemur,
Quod datus est verbis ad amicas transitus aures.
Talia diversa nequicquam sede locuti,
Sub noctem dixere vale, partique dedere
Oscula quisque suæ, non pervenientia contra.
Postera nocturnos Aurora removerat ignes,
Solque pruinosas radiis siccaverat herbas,
Ad solitum coiere locum. tum murmure parvo
Multa prius questi, statuunt sub nocte silenti
Fallere custodes, foribusque excedere tentent,
Cumque domo exierint, urbis quoq; tecta relinquant.
Neve sit errandum lato spaciantibus arvo,
Conveniant ad busta Nini, lateantque sub umbra
Arboris. arbor ibi niveis uberrima pomis
Ardua morus erat gelido contermina fonti.
Pacta placent. & lux tarde discedere visa
Præcipitatur aquis, & aquis nox exit ab iisdem.
Callida per tenebras versato cardine Thisbe
Egreditur, fallitque suos, adopertaque vultum
Pervenit ad tumulum, dictaque sub arbore sedit.
Audacem faciebat amor, venit ecce recenti
Cæde leæna boum spumantes oblita rictus,
Depositura sitim vicini fontis in unda.
Quam procul ad lunæ radios Babylonia Thisbe
Vidit, & obscurum timido pede fugit in antrum.
Dumque fugit, tergo velamina lapsa reliquit.
Vt lea sæva sitim multa compescuit unda,
Dum redit in sylvas, inventos forte sine ipsa
Ore cruentato tenues laniavit amictus.

Serius egressus vestigia vidit in alto
Pulvere certa feræ, totoque expalluit ore
Pyramus. ut vero vestem quoque sanguine tinctam
Repperit: Vna duos inquit nox perdet amantes.
E quibus illa fuit longa dignissima vita,
Nostra nocens anima est. ego te miseranda peremi,
In loca plena metus, qui jussi nocte venires,
Nec prior huc veni. nostrum divellite corpus,
Et scelerata fero consumite viscera morsu,
O quicumque sub hac habitatis rupe leones.
Sed timidi est optare necem, velamina Thisbes
Tollit, & ad pacta secum fert arboris umbram.
Vtque dedit notæ lacrymas, dedit oscula vesti,
Accipe nunc inquit nostri quoq; sanguinis haustus,
Quoque erat accinctus, demisit in ilia ferrum.
Nec mora, ferventi moriens è vulnere traxit,
Et jacuit resupinus humo. cruor emicat alte,
Non aliter, quam cum vitiato fistula plumbo
Scinditur, & tenui stridenta foramine, longas
Ejaculatur aquas, atque ictibus aera rumpit.
Arborei fœtus aspergine cædis, in atram
Vertuntur faciem, madefactaque sanguine radix
Purpureo tinxit pendentia mora colore.
Ecce metu nondum posito, ne fallat amantem
Illa redit, juvenemque oculis, animoque requirit,
Quantaque vitarit narrare pericula gestit.
Vtque locum, & visam cognoscit in arbore formam,
Sic facit incertam pomi color, hæret an hæc sit.
Dum dubitat, tremebunda videt pulsare cruentum
Membra solum, retroque pedem tulit, oraque buxo
Pallidiora gerens, exhorruit æquoris instar,
Quod fremit, exigua cum summum stringitur aura.
Sed postquam remorata suos cognovit amores,
Percutit indignos claro plangore lacertos,
Et laniata comas, amplexaque corpus amatum,
Vulnera supplevit lacrymis, fletumque cruori

Miſcuit, & gelidis in vultibus oſcula figens,
Pyrame clamavit, quis te mihi caſus ademit?
Pyrame reſponde. tua te cariſſima Thisbe
Nominat: exaudi, vultuſque attolle jacentes.
Ad nomen Thisbes oculos jam morte gravatos
Pyramus erexit, viſaque recondidit illa.
Quæ poſtquam veſtemque ſuam cognovit, & enſe
Vidit ebur vacuum, Tua te manus inquit, amorque,
Perdidit infelix. eſt & mihi fortis in unum
Hæc manus. eſt & amor dabit hic in vulnera vires.
Perſequar extinctum, letique miſerrima dicar
Cauſa, comeſque tui, quique à me morte revelli
Heu, ſola, poteras, poteris nec morte revelli.
His tamen amborum verbis eſtote rogati
O multum miſerique mei, illiuſque parentes,
Vt quos certus amor, quos hora noviſſima junxit,
Componi tumulo n[illegible] invideatis eodem.
At tu quæ ramis arbor miſerabile corpus
Nunc tegis unius, mox es tectura duorum,
Signa tene cædis, pulloſque, & luctibus aptos,
Semper habe fœtus, gemini monumenta cruoris.
Dixit, & aptato pectus mucrone ſub imum
Incubuit ferro, quod adhuc à cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos, tetigere parentes,
Nam color in pomo eſt ubi permaturuit, ater.
Quodque rogis ſupereſt, una requieſcit in urna.
Deſierat, mediumque fuit breve tempus, & orſa eſt
Dicere Leucothoe, vocem tenuere ſorores.
Hanc quoque ſiderea qui temperat omnia luce
Cepit amor Solem. Solis referamus amores.
Primus adulterium Veneris cum Marte putatur
Hic vidiſſe Deus. videt hic Deus omnia primus.
Indoluit facto, Iunonigenæque marito
Furta tori, furtique locum monſtravit. at illi
Et mens, &, quod opus fabrilis dextra tenebat,
Excidit. extemplo graciles ex ære catenas,

Retiaque, & laqueos, quæ lumina fallere possent,
Elimat, non illud opus tenuissima vincant
Stamina, non summo quæ pendet aranea tigno.
Vtque leves tactus, momentaque parva sequantur
Efficit, & lecto circundata collocat apte.
Vt venere torum conjunx, & adulter in unum,
Arte viri, vinclisque nova ratione paratis,
In mediis ambo deprensi amplexibus hærent.
Lemnius extemplo valvas patefecit eburnas,
Admisitque Deos. illi jacuere ligati
Turpiter. atque aliquis de Diis non tristibus, optat
Sic fieri turpis. Superi risere, diuque
Hæc fuit in toto notissima fabula cœlo.
Exigit indicii memorem Cythereia pœnam.
Inque vices illum, tectos qui læsit amores,
Lædit amore pari. quid nunc Hyperione nate
Forma, colorque tibi, radiataque lumina prosunt?
Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris,
Vreris igne novo, quique omnia cernere debes,
Leucothoen spectas, & virgine figis in una,
Quos mundo debes, oculos, modo surgis Eoo
Temperius cœlo, modo serius incidis undis,
Spectandique mora brumales porrigis horas.
Deficis interdum, vitiumque in lumina mentis
Transit, & obscurus mortalia pectora terres.
Nec tibi, quod Luna terris propioris imago
Obstiterit, palles. facit hunc amor ipse colorem.
Diligis hanc unam. nec te Clymeneque, Rhodosque,
Nec tenet Ææa genitrix pulcherrima Circes.
Quæque tuos Clytie quamvis despecta petebat
Concubitus, ipsoque illo grave vulnus habebat
Tempore. Leucothoe multarum oblivia fecit,
Gentis odoriferæ, quam formosissima partu
Edidit Eurynome, sed postquam filia crevit,
Quam mater cunctas, tam matrem filia vicit.
Rexit Achemenias urbes pater Orchamus, isque

Septimus à prisco numeratur origine Belo.
Axe sub Hesperio sunt pascua Solis equorum,
Ambrosiam pro gramine habent. ea fessa diurnis
Membra ministeriis nutrit, reparatque labori.
Dumque ibi quadrupedes cœlestia pabula carpunt,
Noxq; vicem peragit, thalamos Deus intrat amatos,
Versus in Eurynomes faciem genitricis, & inter
Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit
Levia versato ducentem stamina fuso.
Ergo ubi, ceu mater, cara dedit oscula natæ,
Res ait arcana est, famulæ discedite, neve
Eripite arbitrium matri secreta loquendi.
Paruerant, thalamoque Deus sine teste relictus,
Ille ego sum dixit, qui longum metior annum,
Omnia qui video, per quem videt omnia tellus,
Mundi oculus. mihi crede, places. pavet illa, metuq;
Et colus, & fusi, digitis cecidere remissis.
Ipse timor decuit. nec longius ille moratus
In veram rediit speciem, solitumque nitorem.
At virgo, quamvis inopino territa visu,
Victa nitore Dei, posita vim passa querela est.
Invidit Clytie. neque enim moderatus in illam
Solis amor fuerat, stimulataque pellicis ira
Vulgat adulterium, diffamatumque parenti
Indicat. ille ferox, immansuetusque precantem
Tendentemque manus ad lumina Solis, &, ille
Vim tulit invitæ dicentem, defodit alta
Crudus humo, tumulumq; super gravis addit arenæ.
Dissipat hunc radiis Hyperione natus, iterque
Dat tibi, quo possis defossos promere vultus.
Nec tu jam poteras enectum pondere terræ
Tollere Nympha caput, corpusque exangue jacebas.
Nil illo fertur volucrum moderator equorum
Post Phaethonteos vidisse dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum viribus artus
Si queat, in vivum tentat revocare calorem.

Sed quoniam tantis fatum conatibus obstat,
Nectare odorato sparsit corpusque, locumque,
Multaque praquestus tanges tamen athera dixit.
Protinus imbutum cœlesti nectare corpus
Delicuit, terramque suo madefecit odore.
Virgaque per glebas sensim radicibus actis
Thurea surrexit, tumulumque cacumine rupit.
At Clytien, quamvis amor excusare dolorem,
Indiciumque dolor poterat, non amplius autor
Lucis adit, Venerisque modum sibi fecit in illa,
Tabuit ex illo dementer amoribus usa,
Nympharum impatiens, & sub Iove nocte, dieque
Sedit humo nuda, nudis incompta capillis.
Perque novem luces expers undaque, cibique,
Rore mero, lacrymisque suis, jejunia pavit.
Nec se movit humo. tantum spectabat euntis
Ora Dei, vultusque suos flectebat ad illum.
Membra ferunt hasisse solo, partemque coloris
Luridus exangues pallor convertit in herbas.
Est in parte rubor, violaque simillimus ora
Flos tegit. illa suum, quamvis radice tenetur,
Vertitur ad solem, mutataque servat amorem.
Dixerat, & factum mirabile ceperat aures.
Pars fieri potuisse negant. pars omnia veros
Posse Deos memorant. sed non est Bacchus in illis.
Poscitur Alcithoe, postquam siluere sorores.
Qua radio stantis percurrens stamina tela,
Vulgatos taceo dixit pastoris amores
Daphnidis Idai, quem Nympha pellicis ira
Contulit in saxum. tantus dolor urit amantes.
Nec loquar, ut quondam natura jure novato
Ambiguus fuerit modo vir, modo fœmina, Scython.
Te quoq; nunc adamas, quondam fidissime parvo
Celme Iovi, largoque satos Curetas ab imbri.
Et Crocon in parvos versum cum Smilace flores,
Pratereo, dulcique animos novitate tenebo,

Vnde sit infamis, quare male fortibus undis
Salmacis enervet, tactosque remolliat artus
Discite. causa latet. vis est notissima fontis.
Mercurio puerum diva Cythereïde natum
Najades Idæis enutrivere sub antris.
Cujus erat facies, in qua materque paterque
Cognosci possent, nomen quoque traxit ab illis.
Is tria cum primum fecit quinquennia, montes
Deseruit patrios, Idaque altrice relicta,
Ignotis errare locis, ignota videre
Flumina gaudebat, studio minuente laborem.
Ille etiam Lycias urbes, Lyciæque propinquos
Caras adit. videt hic stagnum lucentis ad imum
Vsque solum lymphæ. non illic canna palustris,
Nec steriles ulvæ, nec acuta cuspide junci,
Perspicuus liquor est. stagni tamen ultima vivo
Cespite cinguntur, semperque virentibus herbis,
Nympha colit, sed nec venatibus apta, nec arcus
Flectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu,
Solaque Naiadum celeri non nota Dianæ.
Sæpe suas illi (fama est) dixisse sorores,
Salmaci vel jaculum, vel pictas sume pharetras,
Et tua cum duris venatibus otia misce,
Nec jaculum sumit, nec pictas illa pharetras,
Nec sua cum duris venatibus otia miscet,
Sed modo fonte suo formosos perluit artus,
Sæpe Citoriaco deducit pectine crines,
Et quid se deceat, spectatas consulit undas.
Nunc perlucenti circumdata corpus amictu,
Mollibus aut foliis, aut mollibus incubat herbis.
Sæpe legit flores, & tunc quoque forte legebat,
Cum puerum vidit, visumque optavit habere.
Nec tamen ante adiit, & si properabat adire,
Quam se composuit, quam circumspexit amictus,
Et finxit vultum, & meruit formosa videri.
Tunc sic orsa loqui, Puer ô dignissime credi

Esse Deus. seu tu Deus es, potes esse Cupido,
Sive es mortalis, qui te genuere beati.
Et mater felix, & fortunata profecto
Si qua tibi soror est, & quæ dedit ubera nutrix.
Sed longe cunctis, longeque beatior illa est,
Si qua tibi sponsa est, si quam dignabere tæda.
Hic tibi, sive aliqua est, mea sit furtiva voluptas.
Seu nulla est, ego sim, thalamumq; ineamus eundem.
Nais ab his tacuit. pueri rubor ora notavit.
Nescit quid sit amor, sed & erubuisse decebat.
Hic color aprica pendentibus arbore pomis,
Aut ebori tincto est, aut sub candore rubenti
Cum frustra resonant æra auxiliaria Lunæ.
Poscenti Nymphæ sine fine sororia saltem
Oscula, jamque manus ad eburnea colla ferenti
Desinis, an fugio, tecumque ait ista relinquo.
Salmacis extimuit, locaque hæc tibi libera trado
Hospes ait. simulatque gradu discedere verso.
Tum quoque respiciens, fruticumque recondita sylva
Delituit, flexoque genu summisit. at ille
Scilicet ut vacuus, & inobservatus, in herbis
Huc it, & hinc illuc, & in alludentibus undis
Summa pedum, taloque tenus vestigia tingit.
Nec mora, temperie blandarum captus aquarum,
Mollia de tenero velamina corpore ponit.
Tum vero stupuit, nudæque cupidine formæ
Salmacis exarsit: flagrant quoque lumina Nymphæ,
Non aliter, quam cum puro nitidissimus orbe
Opposita speculi referitur imagine Phœbus.
Vixque moram patitur, vix jam sua gaudia differt,
Iam cupit amplecti, jam se male continet amens.
Ille cavis velox applauso corpore palmis
Desilit in latices, alternaque brachia jactans
In liquidis translucet aquis, ut eburnia si quis
Signa tegat, claro vel candida lilia vitro.
Vicimus, & meus est exclamat Nais, & omni

Veste procul jacta mediis immittitur undis,
Pugnantemque tenet, luctantiaque oscula carpit,
Subjectatque manus, invitaque pectora tangit.
Et nunc hac juveni, nunc circumfunditur illac.
Denique enitentem contra, elabique volentem
Implicat ut serpens, quam regia sustinet ales,
Sublimemque rapit, pendens caput illa, pedesque
Alligat, & cauda spatiantes implicat alas.
Utque solent hederæ longos intexere truncos,
Utve sub æquoribus deprensum polypus hostem
Continet, ex omni demissis parte flagellis
Perstat Atlantiades, sperataque gaudia Nymphæ
Denegat. illa premit, demissaque corpore toto
Sicut inhærebat, pugnes licet improbe dixit,
Non tamen effugies. ita dii jubeatis, & istum
Nulla dies à me, nec me diducat ab isto.
Vota suos habuere deos. nam mixta duorum
Corpora junguntur, facie sque inducitur illis
Una. velut si quis conducat cortice ramos
Crescendo jungi, pariterque adolescere cernat.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci,
Nec duo sunt, sed forma duplex, nec fœmina dici,
Nec puer ut possit, neutrumq;, & utrumq; videtur.
Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat, undas
Semimarem fecisse videt, mollitaque in illis
Membra, manus tendens, sed jam non voce virili
Hermaphroditus ait, nato date munera vestro
Et pater, & genitrix, amborum nomen habenti:
Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde
Semivir, & tactis subito mollescat in undis.
Motus uterque parens, nati rata verba biformis
Fecit, & incerto fontem medicamine tinxit.
Finis erat dictis, & adhuc Mineia proles
Urget opus, spernitque Deum, festumque profanat,
Tympana cum subito non apparentia raucis
Obstrepuere sonis, & adunco tibia cornu.

Tin-

Tinnulaque æra sonant, & olent myrrhæq; crocique.
Resque fide major, cœpere virescere telæ,
Inque hederæ faciem pendens frondescere vestis.
Pars abit in vites, & quæ modo fila fuerunt,
Palmite mutantur, de stamine pampinus exit.
Purpura fulgorem pictis accommodat uvis.
Iamque dies exactus erat, tempusque subibat,
Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem,
Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
Tecta repente quati, pinguesque ardere videntur
Lampades, & rutilis collucent ignibus ædes.
Falsaque sævarum simulacra ululare ferarum.
Fumida jamdudum latitant per tecta sorores,
Diversæque locis ignes, ac lumina vitant.
Dumq; petunt tenebras, parvos membrana per artus
Porrigitur, tenuesque includunt brachia pennæ.
Nec qua perdiderint veterem ratione figuram
Scire sinunt tenebræ. non illas pluma levavit,
Sustinuere tamen se perlucentibus alis.
Conatæque loqui, minimam pro corpore vocem
Emittunt, peraguntque leves stridore querelas,
Tectaque non sylvas celebrant, lucemque perosæ
Nocte volant, seroque tenent à vespere nomen.
Tum vero totis Bacchi memorabile Thebis
Numen erat, magnasque novi matertera vires
Narrat ubique Dei, de totque sororibus expers
Vna doloris erat, nisi quem fecere sorores.
Aspicit hanc natis, thalamoq; Athamantis habentē
Sublimes animos, & alumni numine, Iuno,
Non tulit: & secum, Potuit de pellice natus
Vertere Mæonios, pelagoque immergere, nautas.
Et laceranda suæ nati dare viscera matri,
Et triplices operire novis Mineidas alis,
Nil poterit Iuno, nisi inultos flere dolores?
Idque mihi satis est? hæc una potentia nostra est?
Ipse docet quid agam, fas est & ab hoste doceri.

Quidque furor valeat Pentheja cæde, satisque
Ac super ostendit. Cur non stimuletur? eatque
Per cognata suis exempla furoribus Ino?
Est via declivis funesta nubila taxo,
Ducit ad infernas per multa silentia sedes.
Styx nebulas exhalat iners, umbræque recentes
Descendunt illac, simulacraque functa sepulchris.
Pallor, hyemsque tenent late loca senta, novique,
Qua sit iter, manes, Stygiam quod ducat ad urbem,
Ignorant, ubi sit nigri fera regia Ditis.
Mille capax aditus, & apertas undique portas
Urbs habet, utque fretum de tota flumina terra,
Sic omnes animas locus accipit ille, nec ulli
Exiguus populo est, turbamve accedere sentit.
Errant exsangues sine corpore, & ossibus umbræ.
Parsque forum celebrant, pars imi tecta tyranni,
Pars aliquas artes, antiquæ imitamina vitæ,
Exercent, aliam partem sua pœna coercet.
Sustinet ire illuc cœlesti sede relicta
(Tantum odiis iraque dabat) Saturnia Juno.
Quo simul intravit, sacroque à corpore pressum
Intremuit limen, tria Cerberus extulit ora,
Et tres latratus simul edidit. illa sorores
Nocte vocat genitas, grave & implacabile numen.
Carceris ante fores clausas adamante sedebant,
Deque suis atros pectebant crinibus angues.
Quam simul agnorunt inter caliginis umbras.
Surrexere deæ, sedes scelerata vocatur.
Viscera præbebat Tytius lanianda, novemque
Jugeribus distractus erat. tibi Tantale nullæ
Deprehenduntur aquæ, quæq; imminet effugit arbor.
Aut petis, aut urges ruiturum Sysiphe saxum.
Volvitur Ixion, & se sequiturque, fugitque.
Molirique suis letum patruelibus ausæ
Assidue repetunt, quas perdunt Belides, undas.
Quos omnes facie postquam Saturnia torva
Vidit,

Vidit, & ante omnes Ixiona, rursus ab illo
Sisyphon aspiciens, Cur hic de fratribus inquit
Perpetuas patitur pœnas? Athamanta superbum
Regia dives habet? qui me cum conjuge semper
Sprevit? & exponit causas odiique, viaque,
Quidque velit. quod vellet, erat, ne regia Cadmi
Staret, & in facinus traherent Athamanta furores.
Imperium, promissa, preces confundit in unum,
Sollicitatque deas. sic hæc Iunone locuta,
Tisiphone canos, ut erat turbata, capillos
Movit, & obstantes rejecit ab ore colubros:
Atque ita, non longis opus est ambagibus, inquit.
Facta puta, quæcunque jubes. inamabile regnum
Desere, teque refer cœli melioris ad auras.
Læta redit Iuno, quam cœlum intrare parantem
Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris.
Nec mora Tisiphone madefactam sanguine sumit
Importuna facem, fluidoque cruore rubentem
Induitur pallam, tortoque incingitur angue,
Egrediturque domo. Luctus comitatur euntem,
Et pavor, & terror, trepidoque insania vultu.
Limine constiterat. postes tremuisse feruntur
Æolii, pallorque fores infecit acernas.
Solque locum fugit. Monstris exterrita conjunx,
Territus est Athamas, tectoque exire parabant.
Obstitit infelix, aditumque obsedit Erinnys,
Nexaque vipereis distendens brachia nodis
Cæsariem excussit. motæ sonuere colubræ.
Parsque jacent humeris, pars circum pectora lapsæ
Sibila dant, saniemq; vomunt, linguisque coruscant.
Inde duos mediis abrupit crinibus angues,
Pestiferaque manu raptos immisit. at illi
Inoosque sinus, Athamanteosque pererrant,
Inspirantque graves animos, nec vulnera membris
Ulla ferunt. mens est, quæ diros sentiat ictus.
Attulerat secum liquidi quoque monstra veneni

Oris Cerberei spumas, & virus Echidnæ,
Erroresque vagos, cæcaque oblivia mentis,
Et scelus, & lacrymas, rabiemq;, & cædis amorem,
Omnia trita simul, quæ sanguine mixta recenti
Coxerat ære cavo viridi versata cicuta.
Dumque pavent illi, vertit furiale venenum
Pectus in amborum, præcordiaque intima movit.
Tum face jactata per eundem sæpius orbem,
Consequitur motos velociter ignibus ignes.
Sic victrix, jussique potens ad inania magni
Regna redit Ditis, sumptumque recingitur anguem.
Protinus Æolides media furibundus in aula
Clamat Io comites, his retia tendite sylvis.
Hic modo cum gemina visa est mihi prole leæna.
Utque feræ, sequitur vestigia conjugis amens,
Deque sinu matris ridentem, & parva Cearchum
Brachia tendentem rapit, & bis terque per auras
More rotat fundæ, rigidoque infantia saxo
Discutit ora ferox: tum denique concita mater,
Seu dolor hoc fecit, seu sparsi causa veneni
Exululat, sparsisque fugit male sana capillis.
Teque ferens parvum nudis Melicerta lacertis,
Euoe Bacche sonat. Bacchi sub nomine Iuno
Risit, & hos usus præstet tibi dixit alumnus.
Imminet æquoribus scopulus, pars ima cavatur
Fluctibus, & tectas defendit ab imbribus undas.
Summa riget, frontemq; in apertum porrigit æquor.
Occupat hunc (vires insania fecerat) Ino,
Seque super pontum nullo tardata timore
Mittit, onusque suum, percussa recanduit unda.
At venus immeritæ neptis miserata labores,
Sic patruo blandita suo est. O numen aquarum,
Proxima cui cœlo cessit Neptune potestas,
Magna quidem posco, sed tu miserere meorum,
Iactari quos cernis in Ionio immenso,
Et Diis adde tuis, aliqua & mihi gratia ponto est,

Si

Si tamen in medio quondam concreta profundo
Spuma fui, gratumque manet mihi nomen ab illa.
Annuit oranti Neptunus & abstulit illis
Quod mortale fuit, majestatemque verendam
Imposuit, nomenque simul, faciemque novavit.
Leucotheaque Deum cum matre Palæmona dixit.
Sidoniæ comites quantum valuere secutæ
Signa pedum, primo videre novissima saxo,
Nec dubium de morte ratæ, Cadmeida palmis
Deplanxere domum, scissis cum veste capillis.
Utque parum justæ, nimiumque in pellice sævæ
Invidiam fecere deæ, convicia Iuno
Non tulit, & faciam vos ipsas maxima dixit
Sævitiæ monimenta meæ. res dicta secuta est.
Nam quæ præcipue fuerat pia, persequar inquit
In freta reginam. saltumque datura, moveri
Haud usquam potuit, scopuloque affixa cohæsit.
Altera dum solito tentat plangore ferire
Pectora, tentatos sensit riguisse lacertos.
Illa manus, ut forte tetenderat in maris undas,
Saxea facta manus in easdem porrigit undas.
Hujus ut arreptum laniabat vertice crinem,
Duratos subito digitos in crine videres.
Quo quæque in gestu deprensa est, hæsit in illo.
Pars volucres factæ, quæ nunc quoque gurgite in illo
Æquora distringunt summis Cadmeides alis.
Nescit Agenorides natam, parvumque nepotem,
Æquoris esse Deos. luctu, serieque malorum
Victus, & ostentis, quæ plurima viderat, exit
Conditor urbe sua, tanquam fortuna locorum,
Non sua se premeret, longisque erroribus actus
Contigit Illyricos profuga cum conjuge fines.
Iamque malis, annisq; graves dum prima retractant
Facta domus, releguntque suos sermone labores,
Num sacer ille mea trajectus cuspide serpens
Cadmus ait, fuerat tum, cum Sidone profectus

Vipereos sparsi per humum nova semina dentes?
Quem si cura deum tam certa vindicat ira,
Ipse precor serpens in longam porrigar alvum.
Dixit, & ut serpens in longam tenditur alvum,
Durataque cuti squammas increscere sentit,
Nigraque caruleis variari corpora guttis.
In pectusque cadit pronus, commixtaque in unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura,
Brachia jam restant. qua restant brachia tendit.
Et lacrymis per adhuc humana fluentibus ora,
Accede ô conjunx, accede miserrima dixit.
Dumque aliquid superest de me, me tange, manumq;
Accipe, dum manus est, dum non totũ occupat anguis.
Ille quidem vult plura loqui, sed lingua repente
In partes est fissa duas. nec verba loquenti
Sufficiunt, quotiesque aliquos parat edere questus,
Sibilat. hanc illi vocem natura reliquit.
Nuda manu feriens exclamat pectora conjunx,
Cadme mane, teque infelix his exue monstris.
Cadme quid hoc? ubi pes? ubi sunt humeriq;, manusq;?
Et color, & facies? & dum loquor omnia? cur non
Me quoque cœlestes in eundem vertitis anguem?
Dixerat. ille sua lambebat conjugis ora,
Inque sinus charos, veluti cognosceret, ibat.
Et dabat amplexus, assuetaque colla petebat.
Quisquis adest (aderant comites) terretur. at illis
Lubrica perlucent cristati colla draconis.
Et subito duo sunt, junctoque volumine serpunt,
Donec in appositi nemoris subiere latebras.
Nunc quoq; nec fugiunt hominẽ, nec vulnere lædunt,
Quidque prius fuerint, placidi meminere dracones.
Sed tamen ambobus versa solatia formæ
Magna nepos dederat, quem debellata colebat
India, quem positis celebrabat Achaia templis.
Solus Abantiades ab origine cretus eadem
Acrisius superest, qui mœnibus arceat urbis
Ar-

Argolicæ, contraque Deum ferat arma, genusque
Non putat esse Deum. neq; enim Iovis esse putabat
Persea, quem pluvio Danae conceperat auro.
Mox tamen Acrisium (tanta est præsentia veri)
Tam violasse Deum, quam non agnosse nepotem,
Pœnitet. impositus jam cælo est alter, & alter
Viperei referens spolium memorabile monstri
Aera carpebat tenerum stridentibus alis.
Cumque super Lybicas victor penderet arenas,
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ,
Quas humus exceptas varios animavit in angues
Vnde frequens illa est, infestaque terra colubris.
Inde per immensum ventis discordibus actus,
Nunc huc, nunc illuc exemplo nubis aquosæ
Fertur, & ex alto seductas æthere longe
Despectat terras, totumque supervolat orbem.
Ter gelidas Arctos, ter Cancri brachia vidit.
Sæpe sub occasus, sæpe est ablatus in ortus,
Iamque cadente die veritus se credere nocti,
Constitit Hesperio regis Atlantis in orbe,
Exiguamque petit requiem, dum Lucifer ignes
Evocet Auroræ, cursusque Aurora diurnos.
Hic hominum cunctis ingenti corpore præstans
Iapetionides Atlas fuit. ultima tellus
Rege sub hoc, & pontus erat, qui Solis anhelis
Æquora subdit equis, & fessos excipit axes.
Mille greges illi, totidemque armenta per herbas
Errabant. & humum vicinia nulla premebat.
Arboreæ frondes auro radiante nitentes,
Ex auro ramos, ex auro poma ferebant.
Hospes ait Perseus illi, seu gloria tangit
Te generis magni, generis mihi Iupiter autor;
Sive es mirator rerum, mirabere nostras,
Hospitium, requiemque peto. memor ille vetustæ
Sortis erat. dederat Themis hanc Parnasia sortem.
Tempus Atla veniet, tua quo spoliabitur auro
Arbor,

Arbor, & hunc prædæ titulum Iove natus habebit.
Id metuens solidis pomaria clauserat Atlas
Montibus, & vasto dederat servanda draconi,
Arcebatque suis externos finibus omnes.
Huic quoque vade procul ne longe gloria rerum,
Quas mentiris ait, longe tibi Iupiter absit.
Vimque minis addit, manibusque expellere tentat
Cunctantem, & placidis miscentem fortia dictis,
Viribus inferior. quis enim par esset Atlantis
Viribus? At quoniam parvi tibi gloria nostra est,
Accipe munus ait, lævaque à parte Medusæ
Ipse retroversus squallentia protulit ora.
Quantus erat mons factus Atlas. nam barba, comæq;
In sylvas abeunt. juga sunt humerisque, manusque.
Quod caput ante fuit, summo est in monte cacumen,
Ossa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
Crevit in immensum: sic Dii statuistis. & omne
Cum tot sideribus cœlum requievit in illo.
Clauserat Hippotades æterno carcere ventos,
Admonitorque operum cœlo clarissimus alto
Lucifer ortus erat. pennis ligat ille resumptis
Parte ab utraque pedes. teloque accingitur unco,
Et liquidum motis talaribus aera findit.
Gentibus innumeris circumque, infraque relictis,
Æthiopum populos, Cepheiaque conspicit arva.
Illic immeritam maternæ pendere linguæ
Andromedam pœnas injustus jusserat Hammon.
Quam simul ad duras religatam brachia cantes
Vidit Abantiades, nisi quod levis aura Capillos
Moverat, & tepido manabant lumina fletu,
Marmoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes,
Et stupet, & visæ correptus imagine formæ,
Pene suas quatere est oblitus in aere pennas.
Vt stetit, ô dixit non istis digna catenis,
Sed quibus inter se cupidi junguntur amantes,
Pande requirenti nomen terræque, tuumque,

Et cur vincla geras. primo silet illa, nec audet
Appellare virum virgo, manibusque modestos
Celasset vultus, si non religata fuisset.
Lumina, quod potuit, lacrymis implevit obortis.
Sæpius instanti, sua ne delicta fateri
Nolle videretur, nomen terræque, suumque,
Quantaque maternæ fuerit fiducia formæ,
Indicat, & nondum memoratis omnibus unda
Insonuit, veniensque immenso bellua ponto
Eminet, & latum sub pectore possidet æquor.
Conclamat virgo, genitor lugubris, & una
Mater adest, ambo miseri, sed justius illa
Nec secum auxilium, sed dignos tempore fletus,
Plangoremq; ferunt, vinctoque in corpore adhærent.
Tunc sic hospes ait, lacrymarum longa manere
Tempora vos poterunt. ad opem brevis hora ferenda
Hanc ego si peterem Perseus, Iove natus & illa (est.
Quam clausam implevit fœcundo Iupiter auro,
Gorgonis anguicomæ Perseus superator, & alis
Æthereas ausus jactatis ire per auras,
Præferrer cunctis certe gener. addere tantis
Dotibus, & meritum (faveant modo numina) tento.
Vt mea sit servata mea virtute pacifcor.
Accipiunt legem. quis enim dubitaret? & orant
Promittuntque super regnum dotale parentes.
Ecce velut navis præfixo concita rostro
Sulcat aquas juvenum sudantibus acta lacertis,
Sic fera dimotis impulsu pectoris undis
Tantum aberat scopulis, quantum balearica torto
Funda potest plumbo medii transmittere cœli.
Cum subito juvenis pedibus tellure repulsa
Arduus in nubes abiit, & in æquore summo
Vmbra viri visa est. visam fera sævit in umbram.
Vtque Iovis præpes vacuo cum vidit in arvo
Præbentem Phœbo liventia terga draconem,
Occupat adversum, neu sæva retorqueat ora,

Squam-

Squammigeris avidos figit cervicibus ungues,
Sic celeri missо præceps per inane volatu
Terga feræ pressit; dextroque frementis in harmo
Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo.
Vulnere læsa gravi modo se sublimis in auras
Attollit, modo subdit aquis, modo more ferocis
Versat apri, quem turba canum circumsona terret.
Ille avidos morsus velocibus effugit alis,
Quaq; patent, nunc terga cavis super obsita conchis,
Nunc laterum costas, nunc qua tenuissima cauda
Desinit in piscem, falcato vulnerat ense.
Bellua puniceo mixtos cum sanguine fluctus
Ore vomit: maduere graves aspergine pennæ.
Nec bibulis ultra Perseus talaribus ausus
Credere, conspexit scopulum, qui vertice summo
Stantibus extat aquis, operitur ab æquore moto,
Nixus eo, rupisque tenens juga prima sinistra,
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum.
Littora cum plausu, clamor, superasque deorum
Implevere domos. gaudent, generumque salutant,
Auxiliumque domus, servatoremque fatentur
Cassiepe, Cepheusque pater. resoluta catenis
Incedit virgo, pretiumque, & caussa laboris.
Ipse manus hausta victrices abluit unda.
Anguiferumque caput dura ne lædat arena,
Mollit humum foliis, natasque sub æquore virgas
Sternit, & imponit Phorcynidos ora Medusæ.
Virga recens, bibulaque etiam nunc viva medulla
Vim rapuit monstri, tactuque induruit hujus,
Percepitque novum ramis & fronde rigorem.
At pelagi Nymphæ factum mirabile tentant
Pluribus in virgis, & idem contingere gaudent,
Seminaque ex illis, ut erant jactata per undas:
Nunc quoque coraliis eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aere, quodque
Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum.

Diis

Diis tribus ille focos totidem de cespite ponit,
Lævum Mercurio, dextrum tibi Bellica virgo.
Ara Iovis media est. mactatur vacca Minervæ,
Alipedi vitulus, taurus tibi summe Deorum.
Protinus Andromeden, & tanti præmia facti
Indotata rapit. tædas Hymenæus, Amorque
Præcipiunt, largis satiantur odoribus ignes,
Sertaque dependent tectis, & ubique, lyræque,
Tibiaque, & cantus animi felicia læti
Argumenta sonant. reseratis aurea valvis
Atria tota patent, pulchroque instructa paratu
Cepheni proceres ineunt convivia regis.
Postquam epulis functi generosi munere Bacchi
Diffudere animos, cultusque, genusque locorum
Quærit Abantiades, quærenti protinus unus
Narrat Lyncides, moresque, habitumque virorum.
Quæ simul edocuit, nunc ô fortissime dixit
Fare precor Perseu, quanta virtute, quibusque
Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
Narrat Abantiades, gelido sub Atlante jacentem
Esse locum solidæ tutum munimine molis.
Cujus in introitu geminas habitasse sorores,
Phorcydas unius sortitas luminis usum.
Id se solerti, furtim dum traditur, astu
Supposita cepisse manu, perque abdita longe,
Deviaque, & sylvis horrentia saxa fragosis
Gorgoneas tetigisse domos, passimque per agros,
Perque vias vidisse hominum simulacra, ferarumq;
In silicem ex ipsis visa conversa Medusa.
Se tamen horrenda, clypei, quem læva gerebat,
Ære repercusso formam aspexisse Medusæ.
Dumq; gravis somnus colubros, ipsamque tenebat,
Eripuisse caput collo, pennisque fugacem
Pegason, & fratrem matris de sanguine natos.
Addidit, & longi non falsa pericula cursus,
Quæ freta, quas terras sub se vidisset ab alto,

Et quæ jactatis tetigisset sidera pennis.
Ante exspectatum tacuit tamen, excipit unus
Ex numero procerum, quærens cur una sororum
Gesserit alternis immixtos crinibus angues.
Hospes ait, quoniam scitaris digna relatu,
Accipe quæsiti causam: clarissima forma,
Multorumque fuit spes invidiosa procorum
Illa, nec in tota conspectior ulla capillis
Pars fuit. inveni, qui se vidisse referrent.
Hanc pelagi rector templo vitiasse Minervæ
Dicitur. aversa est, & castos ægide vultus
Nata Iovis texit. neve hoc impune fuisset
Gorgoneum crinem turpes mutavit in hydros,
Nunc quoque ut attonitos formidine terreat hostes,
Pectore in adverso quos fecit, sustinet angues.

METAMORPHOSEON
LIBER QUINTUS.

DVmque ea Cephenum medio Danaeius heros
Agmine commemorat, fremitu regalia turbæ
Atria complentur, nec conjugialia festa
Qui canat, est clamor, sed qui fera nunciet arma.
Inque repentinos convivia versa tumultus,
Assimulare freto possis, quod sæva quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis.
Primus in his Phineus belli temerarius autor
Fraxineam quatiens æratæ cuspidis hastam,
En ait, en adsum præreptæ conjugis ultor.
Nec mihi te pennæ, nec falsum versus in aurum
Iuppiter eripiet. conanti mittere, Cepheus
Quid facis exclamat? quæ te germane furentem
Mens agit in facinus? meritis ne hæc gratia tantis
Redditur? hac vitam servatæ dote rependis?
Quam tibi non Perseus, verum si quæris, ademit,
Sed grave Nereidum numen. sed corniger Hammon,

Sed quæ visceribus veniebat bellua ponti
Exaturanda meis. illo tibi tempore rapta est,
Quo peritura fuit. nisi si crudelis idipsum
Exigis, ut pereat, luctuque levabere nostro.
Scilicet haud satis est, quod te spectante revincta est,
Et nullam quod opem patruus, sponsusve tulisti,
Insuper à quoquam quod sit servata dolebis?
Præmiaque eripies? quæ si tibi magna videntur,
Ex illis scopulis, ubi erant affixa, petisses:
Nunc sine qui petiit, per quem hæc non orba senectus,
Ferre, quod & meritis, & voce est pactus, eumque
Non tibi, sed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra, sed & hunc, & Persea vultu,
Alterno spectans, petat hunc ignorat, an illum,
Cunctatusque brevi contortam viribus hastam,
Quantas ira dabat, nequicquam in Persea misit.
Et stetit illa toro. stratis tum denique Perseus
Exsiluit, teloque ferox inimica remisso
Pectora rupisset, nisi post altaria Phineus
Isset: & (indignum) scelerato profuit ara.
Fronte tamen Rhœti non irrita cuspis adhæsit.
Qui postquam cecidit, ferrumq; ex osse revulsum est,
Calcitrat, & positas aspergit sanguine mensas.
Tum vero indomitas ardescit vulgus in iras,
Telaque conjiciunt, & sunt qui Cephea dicant
Cum genero debere mori, sed limine tecti
Exierat Cepheus, testatus jusque fidemque,
Hospitiique deos, ea se prohibente moveri.
Bellica Pallas adest, & protegit ægide fratrem,
Datq; animos. erat Indus Atys, quē flumine Gange
Edita Limniace vitreis peperisse sub undis
Creditur, egregius forma, quam divite cultu
Augebat bis adhuc octonis integer annis
Indutus Tyriam chlamydem. quam limbus obibat
Aureus, ornabant aurata monilia collum,
Et madidos myrrha curvum crinale capillos.

Ille

Ille quidem jaculo quanvis distantia misso
Figere doctus erat, sed tendere doctior arcus.
Tum quoque lenta manu flectentem cornua Perseus
Stipite qui media positus fumabat in ara
Perculit, & fractis confudit in ossibus ora.
Hunc ubi fœdatos jactantem sanguine vultus
Assyrius vidit Lycabas junctissimus illi,
Et comes, & veri non dissimulator amoris,
Postquam exhalantem sub acerbo vulnere vitam
Deploravit Atyn, quos ille tetenderat arcus,
Arripit, & mecum tibi sint certamina dixit.
Nec longum pueri fato lætabere, quo plus
Invidiæ, quam laudis habes. hæc omnia nondum
Dixerat, emicuit nervo penetrabile telum,
Vitatumque tamen sinuosa veste pependit.
Vertit in hunc harpen madefactam cæde Medusæ
Acrisioniades, adigitque in pectus. at ille
Iam moriens oculis sub nocte natantibus atra
Circunspexit Atyn, seque acclinavit ad illum,
Et tulit ad manes junctæ solatia mortis.
Ecce Suenites genitus Methione Phorbas,
Et Libys Amphimedon avidi committere pugnam,
Sanguine quo late tellus madefacta tepebat,
Conciderant lapsi. surgentibus obstitit ensis
Alterius costis jugulo Phorbantis adactus.
At non Actoriden Eritum, cui lata bipennis
Telum erat, admoto Perseus petit ense, sed altis
Exstantem signis, multæque in pondere massæ
Ingentem manibus tollit cratera duabus,
Infligitque viro. rutilum vomit ille cruorem,
Et resupinus humum moribundo vertice pulsat.
Inde Semiramio Polydamona sanguine cretum,
Caucaseumque Abarim, Sperchesiademq; Lycetum,
Intonsumque comas Helycen, Phlegiamque, Clytumq;
Sternit, & exstructos morientum calcat acervos.
Nec Phineus ausus concurrere cominus hosti
In-

Intorquet jaculum, quod detulit error in Idam
Expertem frustra belli, & neutra arma secutum.
Ille tuens oculis immitem Phinea torvis, (neu
Quandoquidem in partes ait abstrahor, accipe Phi-
Quem fecisti hostem, pensaque hoc vulnere vulnus.
Iamque remissurus tractum de corpore telum,
Sanguine defecto cecidit collapsus in artus.
Hic quoque Cephenum post regem primus Odites,
Ense jacet Clymeni. Protenora percutit Hypseus.
Hypsea Lyncides. fuit & grandævus in illis
Emathion æqui cultor, timidusque deorum,
Qui quoniam prohibent anni bellare, loquendo
Pugnat, & incessit, sceleratague devovet arma.
Huic Cromis amplexo tremulis altaria palmis
Decutit ense caput, quod protinus incidit aræ,
Atque ibi semianimis verba execrantia lingua
Edidit, & medios animam expiravit in ignes.
Hinc gemini fratres Broteasque, & cæstibus Ammon,
Invicti, vinci si possent cæstibus enses,
Phinea cecidere manu, Cererisque sacerdos
Alphytus albenti velatus tempora vitta.
Tu quoque Iapetide non hos adhibendus ad usus;
Sed qui pacis opus citharam cum voce moveres,
Iussus eras celebrare dapes, festumque canendo,
Quem procul astantem, plectrumq; imbelle tenentē,
Pettalus irridens Stygiis cane cætera dixit
Manibus, & lævo mucronem tempore fixit.
Concidit, & digitis morientibus ille retentat
Fila lyræ, casuque fuit miserabile carmen.
Nec sinit hunc impune ferus cecidisse Lycormas;
Raptaque de dextro robusta repagula poste
Ossibus illisit mediæ cervicis. at ille
Procubuit terra mactati more juvenci.
Demere tentabat lævi quoque robora postis
Cinipheus Pelates. tentanti dextera fixa est
Cuspide Marmaridæ Coriti, lignoque cohæsit.

Hærent

Harenti latus hausit Abas. nec corruit ille,
Sed retinente manu moriens de poste pependit.
Sternitur & Menaleas Perseia castra secutus
Et Nasamoniaci Dorilas ditissimus agri,
Dives agri Dorilas. quo non possederat alter
Latius, aut totidem tollebat farris acervos.
Hujus in obliquo missum stetit inguine ferrum.
Lethifer ille locus. quem postquam vulneris autor
Singultantem animam, & versantem lumina vidit
Bactrius Halcyoneus, hoc quod premis inquit, habeto
De tot agris terræ, corpusque exangue reliquit.
Torquet in hunc hastam calido de vulnere raptam
Vltor Abantiades, media quæ nare recepta
Cervice exacta est, in partesque eminet ambas.
Dumque manum fortuna juvat, Clitiumque, Damatre satos una diverso vulnere fudit. (numque
Nam Clytii per utrumque gravi librata lacerto
Fraxinus acta femur. jaculum Danus ore momordit.
Occidit & Celadon Mendesius. occidit Astreus
Matre Palæstina, & dubio genitore creatus.
Aethionque sagax quondam ventura videre,
Nunc ave deceptus falsa, regisque Thoactes
Armiger, & caso genitore infamis Agyrtes.
Plus tamen exhausto superest. namq; omnibus unum
Opprimere est animus. conjurata undique pugnant
Agmina pro caussa meritum impugnante, fidemque.
Hac pro parte socer frustra pius, & nova conjunx
Cum genitrice, favent, ululatuque atria complent.
Sed sonus armorum superat, gemitusque cadentum,
Pollutosque simul multo Bellona penates
Sanguine perfundit, renovataque prœlia miscet.
Circumeunt unum Phineus, & mille secuti
Phinea, tela volant hiberna grandine plura
Præter utrumque latus, præterq; & lumen, & aures.
Applicat hic humeros ad magnæ saxa columnæ,
Tutaque terga gerens, adversaque in agmina versus
Susti-

Sustinet instantes. instabat parte sinistra
Chaonius Molpeus. dextra Nabathæus Ethemon.
Tigris ut auditis diversa valle duorum
Extimulata fame mugitibus armentorum
Nescit utro potius ruat, & ruere ardet utroque;
Sic dubius Perseus, dextra, lævane feratur,
Molphea trajecti summovit vulnere cruris, (mon;
Contentusque fuga est, neque enim dat tempus Ethe-
Sed furit, & cupiens alto dare vulnera collo,
Non circumspectis exactum viribus ensem
Fregit, & extrema percussa parte columnæ
Lamina dissiluit, dominique in gutture fixa est.
Non tamen ad lethum caussas satis illa valentes
Plaga dedit, trepidum Perseus, & inertia frustra
Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe.
Verum ubi virtutem turbæ succumbere vidit;
Auxilium Perseus, quoniam sic cogitis ipsi,
Dixit, ab hoste petam, vultus avertite vestros,
Si quis amicus adest: & Gorgonis extulit ora.
Quære alium, tua quem moveant miracula, dixit
Thessalus, utque manu jaculum lethale parabat
Mittere, in hoc hæsit signum de marmore gestu.
Proximus huic Ampix animi plenissima magni
Pectora Lyncidæ gladio petit, inque petendo
Dextera diriguit, nec citra mota, nec ultra est.
At Nileus, qui se genitum septemplice Nilo
Ementitus erat, clypeo quoque flumina septem
Argento partim, partim cælaverat auro,
Aspice ait Perseus, nostræ primordia gentis,
Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras;
A tanto cecidisse viro. pars ultima vocis
In medio suppressa sono est, adopertaque velle
Ora loqui credas. nec sunt ea pervia verbis.
Increpat hos, vitioque animi non viribus inquit
Gorgoneis torpetis, Eryx: incurrite mecum, (tem.
Et prosternite humi juvenem magica arma moven-

Incursurus erat, tenuit vestigia tellus.
Immotusque silet, armataque mansit imago.
Hi tamen ex merito pœnas subiere, sed unus
Miles erat Persei, pro quo dum pugnat Aconteus
Gorgone conspecta saxo concrevit oborto,
Quem ratus Astyages etiam dum vivere, longo
Ense ferit. sonuit tinnitibus ensis acutis.
Dum stupet Astyages, naturam traxit eandem,
Marmoreoque manet vultus mirantis in ore.
Nomina longa mora est media de plebe virorum
Dicere, bis centum restabant corpora pugnæ.
Gorgone bis centum riguerunt corpora visa.
Pœnitet injusti tunc denique Phinea belli:
Sed quid agat? simulacra videt diversa figuris,
Agnoscitque suos, & nomine quenque vocatum
Poscit opem, credensque parum sibi proxima tangit
Corpora: marmor erant. avertitur, atque ita supplex
Confessasque manus, obliquaque brachia tendens,
Vincis ait Perseu. remove tua monstra, tuæque
Saxificos vultus, quæcunque ea, tolle Medusæ,
Tolle precor. non nos odium regnique cupido
Compulit ad bellum. pro conjuge movimus arma.
Caussa fuit melior meritis tua, tempore nostra.
Non cessisse piget, nihil ô fortissime præter
Hanc animam concede mihi, tua cætera sunto.
Talia dicenti, neque eum, quem voce rogabat
Respicere audenti, quod ait timidissime Phineu
Et possum tribuisse, & magnum est munus inerti,
Pone metum tribuam, nullo violabere ferro.
Quin etiam mansura dabo monimenta per ævum.
Inque domo soceri semper spectabere nostri.
Vt mea se sponsi soletur imagine conjunx.
Dixit, & in partem Phorcynida transtulit illam,
Ad quam se trepido Phineus obverterat ore.
Tunc quoque conanti sua flectere lumina, cervix
Diriguit, saxoque oculorum induruit humor.
Sed

Sed tamen os timidũ, vultuſq; in marmore ſupplex,
Summiſſaque manus, facieſque obnoxia manſit.
Victor Abantiades patrios cum conjuge muros
Intrat, & immeriti vindex ultorque parentis,
Aggreditur Prœtum. nam fratre per arma fugato
Acriſioneas Prœtus poſſederat arces.
Sed nec ope armorum, nec quam male ceperat, arce
Torva colubriferi ſuperavit lumina monſtri,
Te tamem, ô parvæ rector Polydecta Seriphi,
Nec juvenis virtus per tot ſpectata labores,
Nec mala mollierant, ſed inexorabile durus
Exerces odium, nec iniqua finis in ira eſt,
Detrectas etiam laudem, fictamque Meduſæ
Arguis eſſe necem: dabimus tibi pignora veri:
Parcite luminibus, Perſeus ait, oraque regis
Ore Meduſæo ſilicem ſine ſanguine fecit.
Hactenus aurigenæ comitem Tritonia fratri
Se dedit. inde cava circumdata nube Seriphon
Deſerit à dextra Syro Gyaroque relictis.
Quaque ſuper pontum via viſa breviſſima, Thebas,
Virgineumque Helicona petit, quo monte potita
Conſtitit, & doctas ſic eſt affata ſorores.
Fama novi fontis noſtras pervenit ad aures,
Dura Meduſæi quem præpetis ungula rupit.
Is mihi cauſſa viæ. volui mirabile factum
Cernere. vidi ipſum materno ſanguine naſci.
Excipit Uranie. Quæcunque eſt cauſa videndi
Has tibi diva domos animo gratiſſima noſtro.
Vera tamen fama eſt, & Pegaſus hujus origo
Fontis, & ad latices deduxit Pallada ſacros.
Quæ mirata diu factas pedis ictibus undas,
Sylvarum lucos circumſpicit antiquarum,
Antraque, & innumeris diſtinctas floribus herbas,
Feliceſque vocat pariter ſtudiique, locique
Mæonidas. quam ſic affata eſt una ſororum.
O niſi te virtus opera ad majora tuliſſet,

In partem ventura chori Tritonia nostri,
Vera refers, meritoque probas, artemque, locumque,
Et gratam sortem, tuta modo simus, habemus.
Sed (vetitum est adeo sceleri nihil) omnia terrent
Virgineas mentes, dirusque ante ora Pyreneus
Vertitur, & nondum me tota mente recepi.
Daulia Threicio Phoceaque milite rura
Ceperat ille ferox, injustaque regna tenebat,
Templa petebamus Parnasia: vidit euntes,
Nostraque fallaci veneratus numina vultu
Maonides (cognorat enim) consistite dixit.
Ne dubitate precor tecto grave sidus, & imbrem
(Imber erat) vitare meo. subiere minores
Sæpe casas superi. dictis & tempore mota,
Annuimusque viro, primasque intravimus ædes.
Desierant imbres, victoque Aquilonibus Austro
Fusca repurgato fugiebant nubila cœlo,
Impetus ire fuit. claudit sua tecta Pyreneus,
Vimque parat, quam nos sumptis effugimus alis.
Ipse secuturo similis stetit arduus arce,
Quaque via est vobis, erit & mihi dixit eadem.
Seque jacit vecors è summo culmine turris,
Et cadit in vultus, discussisque ossibus oris,
Tundit humum moriens scelerato sanguine tinctam.
Musa loquebatur. pennæ sonuere per auras,
Voxque salutantum ramis veniebat ab altis.
Suspicit, & lingua quærit tam certa loquentes
Vnde sonent, hominemque putat Iove nata locutum.
Ales erat, numeroque novem sua fata querentes
Institerant ramis imitantes omnia pica.
Miranti sic orsa dea dea. nuper & ista
Auxerunt volucrum victa certamine turbam.
Pierus has genuit Pellais dives in arvis.
Paonis Euippe mater fuit, illa potentem
Lucinam novies, novies paritura vocavit.
Intumuit numero stolidarum turba sororum,

Per-

Perque tot Æmonias, & per tot Achaidas urbes
Huc venit, & tali committit pralia voce.
Desinite indoctum vana dulcedine vulgus
Fallere: nobiscum, si qua est fiducia vobis,
Thespiades certate dea. nec voce, nec arte
Vincemur. totidemque sumus. vel cedite victa
Fonte Medusao, & Hyantea Aganippe.
Vel nos Emathiis ad Paonas usque nivosos
Cedemus silvis. dirimant certamina Nympha,
Turpe quidem contendere erat, sed cedere visum
Turpius, electa jurant per flumina Nympha,
Factaque de vivo pressere sedilia saxo.
Tunc sine sorte prior, qua se certare professa est,
Bella canit superum, falsoque in honore gigantes
Ponit, & extenuat magnorum facta deorum,
Emissumque ima de sede Typhoea terra
Cœlitibus fecisse metum, cunctosque dedisse
Terga fuga, donec fessos Ægyptia tellus
Ceperit, & septem discretus in hostia Nilus.
Huc quoque terrigenam venisse Typhoea narrat,
Et se mentitis superos calasse figuris,
Duxque gregis, dixit, fit Iupiter, unde recurvis
Nunc quoque formatus Libys est cum cornibus
Hammon.
Delius in corvo, proles Semeleia capro,
Fele soror Phœbi, nivea Saturnia vacca,
Pisce Venus latuit, Cyllenius Ibidis alis.
Hactenus ad citharam vocalia moverat ora.
Poscimur Aonides, sed forsitan otia non sunt,
Nec nostris prabere vacat tibi cantibus aures.
Ne dubita, vestrumque mihi refer ordine carmen,
Pallas ait: nemorisque levi consedit in umbra.
Musa refert, dedimus summam certaminis uni,
Surgit, & immensos hedera collecta capillos
Calliope querulas pratentat pollice chordas,
Atque hac percussis subjungit carmina nervis.

Prima Ceres unco glebam dimovit aratro.
Prima dedit fruges, alimentaque mitia terris.
Prima dedit leges. Cereris sunt omnia munus.
Illa canenda mihi est. utinam modo dicere possem
Carmina digna dea. certe est dea carmine digna.
Vasta giganteis ingesta est insula membris
Trinacris, & magnis subjectum molibus urget
Æthereas ausum sperare Tyyphoea sedes.
Nititur ille quidem, tentatque resurgere sæpe,
Dextra sed Ausonio manus est subjecta Peloro,
Læva Pachyne tibi, Lilybæo crura premuntur,
Degravat Ætna caput, sub qua resupinus arenas
Ejectat, flammamque fero vomit ore Typhoeus.
Sæpe remoliri luctatur pondera terræ,
Oppidaque, & magnos devolvere corpore montes.
Inde tremit tellus, & rex pavet ipse silentum,
Ne pateat, lateque solum retegatur hiatu,
Immissusque dies trepidantes terreat umbras.
Hanc metuens cladem tenebrosa sede tyrannus
Exierat, curruque atrorum vectus equorum,
Ambibat Siculæ cautus fundamina terræ.
Postquam exploratum satis est loca nulla labare,
Depositoque metu videt hunc Erycina vagantem
Monte suo residens, natumque amplexa volucrem,
Arma, manusque meæ, Mea nate potentia dixit,
Illa, quibus superas omnes, cape tela, Cupido,
Inque Dei pectus celeres molire sagittas,
Cui triplicis cessit fortuna novissima regni.
Tu superos, ipsumque Iovem, tu numina ponti
Victa domas, ipsumque, regit qui numina terræ.
Tartara quid cessant? cur non matrisque, tuumque
Imperium profers? agitur pars tertia mundi.
Et tamen in cælo quoque jam patientia nostra est.
Spernimur, ac mecum vires minuuntur Amoris.
Pallada nonne vides, jaculatricemque Dianam
Abscessisse mihi? Cereris quoque filia virgo,

Si patiemur erit. nam spes affectat easdem.
At tu pro socio, si qua est ea gratia regno,
Iunge deam patruo. dixit Venus. ille pharetram
Solvit, & arbitiro matris de mille sagittis
Vnam sepofuit. sed qua nec acutior ulla,
Nec minus incerta est, nec quæ magis audiat arcum,
Oppositoque genu curvavit flexile cornu,
Inque cor hamata percussit harundine Ditem.
Haud procul Ætnæis lacus est à mœnibus altus
Nomine Pergusa. non illo plura Cayster
Carmina cygnorum labentibus audit in undis.
Sylva coronat aquas cingens latus omne, suisque
Frondibus ut velo, Phœbeos summovet ignes.
Frigora dant rami, varios humus humida flores.
Perpetuum ver est, quo dum Proserpina luco
Ludit, & aut violas, aut candida lilia carpit,
Dumque puellari studio, calathosque, sinumque
Implet, & æquales certat superare legendo:
Pæne simul visa est, dilectaque, raptaque Diti,
Vsque adeo est properatus amor. Dea territa, mœsto,
Et matrem, & comites, sed matrem sæpius ore
Clamat, & ut summa vestem laniarat ab ora,
Collecti flores tunicis cecidere remissis,
Tantaque simplicitas puerilibus affuit annis,
Hæc quoque virgineum movit jactura dolorem.
Raptor agit currus, & nomine quenque vocando,
Exhortatur equos, quorum per colla, jubasque
Excutit obscura tinctas ferrugine habenas.
Perque lacus altos, & olentia sulfure fertur
Stagna Palicorum rupta ferventia terra.
Et qua Bacchiadæ bimari gens orta Corintho
Inter inæquales posuerunt mœnia portus
Est medium Cyanes, & Pisææ Arethusæ,
Quod coit angustis inclusum cornibus æquor,
Hic fuit, à cujus stagnum quoque nomine dictum est,
Inter Sicelidas Cyane celeberrima Nymphas,

Gurgite qua medio summa tenus extitit alvo,
Agnovitque deam. Nec longius ibitis inquit.
Non potes invita Cereris gener esse. roganda,
Non rapienda fuit. quod si componere magnis
Parva mihi fas est, & me dilexit Anapus,
Exorata tamen, nec, ut hæc exterrita, nupsi.
Dixit, & in partes diversas brachia tendens
Obstitit. haud ultra tenuit Saturnius iram,
Terribilesque hortatus equos in gurgitis ima
Contortum valido sceptrum regale lacerto
Condidit. icta viam tellus in tartara fecit,
Et pronos currus medio cratere recepit.
At Cyane, raptamque deam, contemtaque fontis
Iura sui mœrens inconsolabile vulnus
Mente gerit tacita, lacrymisque absumitur omnis.
Et quarum fuerat magnum modo numen, in illas
Extenuatur aquas. molliri membra videres,
Ossa pati flexus, ungues posuisse rigorem,
Primaque de tota tenuissima quæque liquescunt,
Cærulei crines, digitique, & crura, pedesque.
Nam brevis in gelidas membris exilibus undas
Transitus est. post hæc humeri, tergumque latusque,
Pectoraque in tenues abeunt evanida rivos.
Denique pro vivo vitiatas sanguine venas
Lympha subit, restatque nihil, quod prendere possis.
Interea pavida nequicquam filia matri
Omnibus est terris, omni quæsita profundo.
Illam non udis veniens Aurora capillis
Cessantem vidit, non Hesperus. illa duabus
Flammiferas pinus manibus succendit ab Æthna,
Perque pruinosas tulit irrequieta tenebras.
Rursus ubi alma dies hebetarat sidera, natam
Solis ab occasu, solis quærebat ad ortus.
Fessa labore sitim conceperat, oraque nulli
Colluerant fontes, contectam stramine vidit
Forte casam, parvasque fores pulsavit. at inde

Pro-

Prodit anus, divamque videt, lymphamque roganti,
Dulce dedit, testa, quod coxerat ante, polenta.
Dum bibit illa datum, duri puer oris, & audax
Constitit ante deam, risitque, avidamque vocavit.
Offensa est, neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mixta perfudit diva polenta.
Combibit os maculas, & quæ modo brachia gessit,
Crura gerit: cauda est mutatis addita membris.
Inque brevem formam, ne sit vis magna nocendi
Contrahitur, parvaque minor mensura lacerta est.
Mirantem, flentemq;, & tangere monstra paventem
Fugit anum, latebrasque petit, aptumque colori
Nomen habet variis stellatus corpora guttis.
Quas dea per terras, & quas erraverit undas
Dicere longa mora est, quærenti defuit orbis.
Sicaniam repetit. dumque omnia lustrat eundo,
Venit & ad Cyanen, ea ni mutata fuisset,
Omnia narrasset, sed & os, & lingua volenti
Dicere non aderant, nec qua loqueretur, habebat.
Signa tamen manifesta dedit, notamque parenti
Illo forte loco delapsam in gurgite sacro
Persephones zonam summis ostendit in undis.
Quam simul agnovit, tanquam tum denique raptam
Scisset, inornatos laniavit diva capillos,
Et repetita suis percussit pectora palmis.
Nescit adhuc ubi sit: terras tamen increpat omneis,
Ingratasque vocat, nec frugum munere dignas,
Trinacriam ante alias, in qua vestigia damni
Repperit. ergo illic sæva vertentia glebas
Fregit aratra manu, parilique, irata, colonos,
Ruricolasque boves letho dedit, arvaque jussit
Fallere depositum, vitiataque semina fecit.
Fertilitas terræ latum vulgata per orbem
Sparsa jacet. primis segetes moriuntur in herbis.
Et modo sol nimius, nimius modo corripit imber,
Sideraque, ventique nocent, avidæque volucres

Semina jacta legunt, lolium tribulique fatigant
Triticeas messes, & inexpugnabile gramen.
Tum caput Eleis Alpheias extulit undis,
Rorantesque comas à fronte removit ad aures.
Atque ait, ô toto quæ sita virginis orbe,
Et frugum genitrix, immensos siste labores,
Neve tibi fidæ violenta irascere terræ.
Terra nihil meruit, patuitque invita rapinæ.
Nec sum pro patria supplex, huc hospita veni,
Pisa mihi patria est, & ab Elide ducimus ortus.
Sicaniam peregrina colo, sed gratior omni
Hæc mihi terra solo est. hos nunc Arethusa penates,
Hanc habeo sedem, quam tu mitissima serva,
Mota loco cursim, tantique per æquoris undas
Advehar Ortygiam, veniet narratibus hora
Tempestiva meis, cum tu curaque levata,
Et vultus melioris eris. mihi pervia tellus
Præbet iter, subterque imas ablata carvernas
Hic caput attollo, desuetaque sidera cerno.
Ergo dum Stygio sub terris gurgite labor,
Visa tua est oculis illic Proserpina nostris.
Illa quidem tristis, neque adhuc interrita vultu;
Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi,
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas stupuit ceu saxea voces:
Attonitaque diu similis fuit, utque dolore
Pulsa gravi gravis est amentia, curribus auras
Exit in æthereas. ibi toto nubila vultu
Ante Iovem sparsis stetit invidiosa capillis.
Proque meo veni supplex tibi Iupiter, inquit,
Sanguine, proque tuo. si nulla est gratia matris,
Nata patrem moveat. neu sit tibi cura precamur
Vilior illius, quod nostro est edita partu.
En quæsita diu tandem mihi nata reperta est,
Si reperire vocas amittere certius, aut si
Scire ubi sit, reperire vocas. quod rapta, feremus,
Dum-

Dummodo reddat eam. neque enim prædone marito
Filia digna tua est, si jam mea filia non est.
Iupiter excepit. Commune est pignus, onusque
Nata, mihi tecum. sed si modo nomina rebus
Addere vera placet, non hoc injuria factum,
Verum amor est, neque erit nobis gener ille pudori.
Tu modo diva velis, ut desint cætera, quantum est
Esse Iovis fratrem? quid? quod non cætera desunt?
Nec cedit nisi sorte mihi. sed tanta cupido
Si tibi dissidii est, repetet Proserpina cœlum,
Lege tamen certa, si nullos contigit illic
Ore cibos. nam sic Parcarum fœdere cautum est.
Dixerat. at Cereri certum est educere natam.
Non ita fata sinunt. quoniam jejunia virgo
Solverat, & cultis dum simplex errat in hortis
Puniceum curva decerpserat arbore pomum,
Sumptaque pallenti septem de cortice grana
Presserat ore suo, solusque ex omnibus illud
Ascalaphus vidit, quem quondam dicitur Orphne
Inter Avernales haud ignotissima Nymphas,
Ex Acheronte suo furvis peperisse sub antris.
Vidit, & indicio reditum crudelis ademit.
Ingemuit regina Herebi, testemque profanum
Fecit avem, sparsumq; caput Phlegethontide lympha
In rostrum, & plumas, & grandia lumina vertit.
Ille sibi ablatus fulvis amicitur in alis,
Inque caput crescit, longosque reflectitur ungues,
Vixque movet natas per inertia brachia pennas.
Fœdaque fit volucris venturi nuncia luctus
Ignavus bubo, dirum mortalibus omen.
Hic tamen indicio pœnam, linguaque videri
Commeruisse potest. vobis Acheloides unde
Pluma. pedesque avium, cum virginis ora geratis?
An quia cum legeret flores Proserpina vernos?
In comitum numero mixtæ Sirenes eratis?
Quam postquam toto frustra quæsistis in orbe,

Protinus ut vestram sentirent aequora curam,
Posse super fluctus alarum insistere remis
Optastis, facilesque deos habuistis, & artus
Vidistis vestros subitis flavescere pennis.
Ne tamen ille canor mulcendas natus ad aures,
Tantaque dos oris linguae deperderet usum,
Virginei vultus, & vox humana remansit.
At medius fratrisque sui, moestaque sororis,
Iupiter ex aequo volventem dividit annum.
Nunc dea regnorum numen commune duorum,
Cum matre est totidē, totidem cum conjuge menses.
Vertitur extemplo facies, & mentis, & oris,
Nam modo quae poterat Diti quoque moesta videri,
Laeta deae frons est. ut sol, qui tectus aquosis
Nubibus ante fuit, victis e nubibus exit.
Exigit alma Ceres nata secura recepta,
Quae tibi caussa fugae? cur sis Arethusa sacer fons?
Conticuere undae, quarum dea sustulit alto
Fonte caput, viridesque manu siccata capillos
Fluminis Alphei veteres narravit amores.
Pars ego Nympharum, quae sunt in Achaide dixit
Vna fui, nec me studiosius altera saltus
Legit, nec posuit studiosius altera casses.
Sed quamvis formae nunquam mihi fama petita est,
Quamvis fortis eram, formosae nomen habebam.
Nec mea me facies nimium laudata juvabat.
Quaque aliae gaudere solent, ego rustica dote
Corporis erubui, crimenque placere putavi.
Lassa revertebar, memini, Stymphalide sylva.
Aestus erat, magnusque labor geminaverat aestum.
Invenio sine vortice aquas, sine murmure euntes
Perspicuas ad humum, per quas numerabilis alte
Calculus omnis erat: quas tu vix ire putares.
Cana salicta dabant, nutritaque populus unda
Sponte sua natas ripis declivibus umbras.
Accessi, primumque pedis vestigia tinxi.

Po-

Poplite deinde tenus. neque eo contenta recingor,
Molliaque impono salici velamina curva,
Nudaque mergor aquis, quas dum ferioque, trahoq;,
Mille modis labens, excussaque brachia jacto,
Nescio quod medio sensi sub gurgite murmur,
Territaque insisto propiori margine fontis.
Quo properas Arethusa? suis Alpheus ab undis
Quo properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
Sicut eram fugio sine vestibus, altera vestes
Ripa meas habuit, tanto magis instat, & ardet.
Et quia nuda fui, sum visa paratior illi.
Sic ego currebam, sic me ferus ille premebat,
Ut fugere accipitrem penna trepidante columbæ,
Ut solet accipiter trepidas urgere columbas.
Usque sub Orchomenon, Psophidaque, Cyllenenque,
Mænaliosque sinus, gelidumq; Erimanthon, & Elim
Currere sustinui, nec me velocior ille.
Sed tolerare diu cursus ego viribus impar
Non poteram, longi patiens erat ille laboris.
Per tamen & campos, & opertos arbore montes,
Saxa quoque, & rupes, & qua via nulla, cucurri.
Sol erat à tergo, vidi præcedere longam
Ante pedes umbram, nisi si timor illa videbat.
Sed certe sonituque pedum terrebat, & ingens
Crinales vittas afflabat anhelitus oris.
Fessa labore fugæ fer opem, deprèndimur, inquam,
Armigeræ Diana tuæ, cui sæpe dedisti
Ferre tuos arcus, inclusaque tela pharetra.
Mota dea est, spissisque ferens è nubibus unam
Me super injecit. lustrat caligine tectam
Amnis, & ignarus circum cava nubila quærit.
Bisque locum, quo me dea texerat, inscius ambit,
Et bis Io Arethusa, Io Arethusa vocavit.
Quid mihi tunc animi miseræ fuit? an ne quod agnæ,
Si qua lupos audit circum stabula alta frementes?
Aut lepori? qui vepre latens hostilia cernit

Ora canum, nullosque audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit, neque enim vestigia cernit
Longius ulla pedum, servat nubemque, locumque,
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus,
Caruleaque cadunt toto de corpore gutta.
Quaque pedem movi, manat locus, éque capillis
Ros cadit. & citius, quam nunc tibi fata renarro,
In latices mutor. sed enim cognoscit amatas
Amnis aquas, positoque viri, quod sumpserat, ore
Vertitur in proprias, ut se mihi misceat, undas.
Delia rupit humum, cœcisque ego mersa cavernis
Advehor Ortygiam, qua me cognomine Diva
Grata mihi, superas eduxit prima sub auras.
Hac Arethusa tenus. geminos dea fertilis angues
Curribus admovit, frænisque coercuit ora.
Et medium cœli, terraque per aera vecta est,
Atque levem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo, partimque rudi data semina jussit
Spargere humo, partim post tempora longa reculta.
Iam super Europen sublimis, & Asida terram
Vectus erat juvenis, Scythicasque advertitur oras,
Rex ibi Lyncus erat. regis subit ille penates.
Qua veniat, caussamque via, nomenque rogatus,
Et patriam. Patria est clara mihi dixit Athena.
Triptolemus nomen. veni nec puppe per undas,
Nec pede per terras. patuit mihi pervius æther.
Dona fero Cereris, latos qua sparsa per agros
Frugiferas messes, alimentaque mitia reddant.
Barbarus invidit, tantique ut muneris autor
Ipse sit, hospitio recipit, somnoque gravatum
Aggreditur: ferro conantem figere pectus,
Lynca Ceres fecit, rursusque per aera jussit
Mopsopium juvenem sacros agitare jugales.
Finierat doctos è nobis maxima cantus.
At Nympha vicisse deas Helicona colentes
Concordi dixere sono: convicia victa

Cum facerent, quoniam, dixit, certamine vobis
Supplicium meruisse parum est, maledictaque culpa
Additis, & non est patientia libera nobis,
Ibimus in pœnas, & qua vocat ira, sequemur.
Rident evippides, spernuntque minantia verba,
Conatæque loqui, & magno clamore protervas
Intentare manus, pennas exire per ungues
Aspexere suos, operiri & brachia plumis.
Alteraque alterius rigido concrescere rostro
Ora videt, volucresque novas accedere sylvis.
Plangere dumque volunt per brachia mota levatæ,
Aere pendebant nemorum convicia picæ,
Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit,
Raucaque garrulitas, studiumque immane loquendi.

METAMORPHOSEON
LIBER SEXTUS.

PRæbuerat dictis Tritonia talibus aures, (iram.
Carminaque Aonidum justamque probaverat
Tum secum Laudare parum est, laudemur & (ipsæ.
Numina nec sperni sine pœna nostra sinamus,
Mæoniaque animum fatis intendit Arachnes,
Quam sibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat. non illa loco, nec origine gentis
Clara, sed arte fuit. pater huic Colophonius Idmon
Phocaico bibulas tingebat murice lanas.
Occiderat mater, sed & hæc de plebe, suoque
Æqua viro fuerat. Lydias tamen illa per urbes
Quæsierat studio nomen memorabile, quamvis
Orta domo parva, parvis habitabat Hypæpis.
Hujus ut aspicerent opus admirabile sæpe
Deseruere sui Nymphæ vineta Tymoli,
Deseruere suas Nymphæ Pactolides undas.
Nec factas solum vestes spectare juvabat,

Tunc quoque cum fierent, tantus decor affuit arti.
Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes,
Seu digitis subigebat opus, repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu,
Sive levi teretem versabat pollice fusum,
Seu pingebat acu, scires à Pallade doctam.
Quod tamen ipsa negat, tantaque offensa magistra,
Certet ait mecum: nihil est quod victa recusem.
Pallas anum simulat, falsosque in tempore canos
Addit, & infirmos baculo quoque sustinet artus.
Tunc sic orsa loqui. Non omnia grandior ætas
Quæ fugiamus habet. seris venit usus ab annis.
Consilium ne sperne meum. tibi fama petatur
Inter mortales faciendæ maxima telæ.
Cede deæ. veniamque tuis temeraria dictis
Supplice voce roga. veniam dabit illa roganti.
Aspicit hanc torvis, inceptaque fila reliquit,
Vixque manus retinens, confessaque vultibus iram,
Talibus obscuram resecuta est Pallada dictis.
Mentis inops, longaque venis confecta senecta,
Et nimium vixisse diu nocet. audiat istas,
Si qua tibi nurus est, si qua est tibi filia, voces.
Consilii satis est in me mihi, neve monendo
Profecisse putes, eadem est sententia nobis.
Cur non ipsa venit? cur hæc certamina vitat?
Tunc dea, venit, ait, formamque removit anilem,
Palladaque exhibuit. venerantur numina Nymphæ,
Mygdonidesque nurus: sola est interrita virgo.
Sed tamen erubuit, subitusque invita notavit
Ora rubor, rursusque evanuit, ut solet aer
Purpureus fieri, cum primum Aurora movetur,
Et breve post tempus candescere solis ab ortu.
Perstat in incepto, stolidæque cupidine palmæ
In sua fata ruit. neque enim Iove nata recusat,
Nec monet ulterius, nec jam certamina differt.
Haud mora: consistunt diversis partibus ambæ,

Et gracili geminas intendunt stamine telas.
Tela jugo juncta est. stamen secernit harundo.
Inseritur medium radiis subtegmen acutis,
Quod digiti expediunt, atque inter stamina ductum
Percusso feriunt insecti pectine dentes.
Vtraque festinat, cinctaque ad pectora vestes,
Brachia docta movent studio fallente laborem.
Illic & Tyrium, quæ purpura sensit ahenum,
Texitur, & tenues parvi discriminis umbræ.
Qualis ab imbre solet percussus solibus arcus
Inficere ingenti longum curvamine cœlum,
In quo diversi niteant cum mille colores,
Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit.
Vsq; adeo quod tangit idem est: tamē ultima distant,
Illic & lentum filis immittitur aurum,
Et vetus in tela deducitur argumentum.
Cecropia Pallas scopulum Mavortis in arce
Pingit, & antiquam de terræ nomine litem.
Bis sex cœlestes medio Iove sedibus altis
Augusta gravitate sedent. sua quenque deorum
Inscribit facies. Iovis est regalis imago.
Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente
Aspera saxa facit, medioque è vulnere saxi
Exsiluisse ferum quo pignore vindicet urbem.
At sibi dat clypeum, dat acutæ cuspidis hastam;
Dat galeam capiti, defenditur ægide pectus,
Percussamque sua simulat de cuspide terram
Edere cum baccis fœtum canentis olivæ:
Mirarique deos. operis victoria finis.
Vt tamen exemplis intelligat æmula laudis,
Quod pretium speret pro tam furialibus ausis,
Quattuor in partes certamina quattuor addit:
Clara colore suo brevibus distincta sigillis.
Threiciā Rhodopen habet angulus unus, & Hæmū,
Nunc gelidos montes, mortalia corpora quondam,
Numina summorum sibi qui tribuere deorum.

Al-

Altera Pigmaeae fatum miserabile matris
Pars habet. hanc Iuno jussit certamine victam
Esse gruem, populisque suis indicere bellum.
Pinxit, & Antigonen ausam contendere quondam
Cum magni consorte iovis. quam regia Iuno
In volucrem vertit, nec profuit Ilion illi,
Laomedonve pater, sumptis quin candida pennis
Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.
Qui superest solus Cinyran habet angulus orbum.
Isque gradus templi natarum membra suarum
Amplectens, saxoque jacens lacrymare videtur.
Circuit extremas oleis pacalibus oras,
Is modus est, operisque sua facit arbore finem.
Maeonis elusam designat imagine tauri
Europam, verum taurum, freta vera putares.
Ipsa videbatur terras spectare relictas,
Et comites clamare suas, tactumque vereri
Assilientis aquae, timidasque recondere plantas.
Fecit & Asterien aquila luctante teneri,
Fecit olorinis Ledam recubare sub alis.
Addidit ut Satyri celatus imagine pulchra
Iupiter implerit gemino Nycteida foetu:
Anphitryon fuerit cum te Tirynthia cepit:
Aureus ut Danaen, Asopida luserit ignis.
Mnemosynen pastor, variusque Deoida serpens.
Te quoque mutatum torvo Neptune juvenco
Virgine in Æolia posuit. tu visus Enipeus
Gignis Aloidas. aries Bisaltida fallis.
Et te flava comas frugum mitissima mater
Sensit equum. te sensit equum crinita colubris
Mater equi volucris. sensit Delphina Melantho.
Omnibus his faciemque suam, faciemque locorum
Reddidit. est illic agrestis imagine Phoebus,
Utque modo accipitris pennas, modo terga leonis.
Gesserit. ut pastor Macareida luserit Issen.
Liber ut Erigonen falsa deceperit uva,

Vt Saturnus equo geminum Chirona crearit.
Vltima pars telæ tenui circundata limbo
Nexilibus flores hederis habet intertextos.
Non illud Pallas, non illud carpere livor
Possit opus, doluit successu flava virago,
Et rupit pictas cælestia crimina vestes.
Vtque Cytoriaco radium de monte tenebat,
Ter, quater Idmoniæ frontem percussit Arachnes.
Non tulit infelix, laqueoque animosa ligavit
Guttura. pendentem Pallas miserata levavit.
Atq; ita, vive quidem, pende tamen improba, dixit,
Lexque eadem pœnæ, ne sis secura futuri,
Dicta tuo generi serisque nepotibus esto.
Postea discedens succis Hecateidos herbæ
Sparsit, & extemplo tristi medicamine tactæ
Defluxere comæ, cum quis & naris, & aures.
Fitq; caput minimum, totoque est corpore parva.
In latere exiles digiti pro cruribus hærent.
Cætera venter habet, de quo tamen illa remittit
Stamen, & antiquas exercet aranea telas.
Lydia tota fremit, Phrygiæque per oppida facti
Rumor it, & magnum sermonibus occupat orbem.
Ante suos Niobe thalamos cognoverat illam,
Tunc cum Mæoniam virgo Sipylumque colebat.
Nec tamen admonita est pœna popularis Arachnes
Cedere cœlitibus, verbisque minoribus uti.
Multa dabant animos. sed enim nec conjugis arces,
Nec genus amborum, magnique potentia regni
Sic placuere illi, quanvis ea cuncta placerent,
Vt sua progenies. & felicissima matrum
Dicta foret Niobe, si non sibi visa fuisset.
Nam sata Tiresia venturi præscia Manto
Per medias fuerat divino concita motu,
Vaticinata vias: Ismenides ite frequentes,
Et date Latonæ, Latonigenisque duobus
Cum prece thura pia, lauroque innectite crinem.

Ore

Ore meo Latona jubet. paretur, & omnes
Thebaides jussis sua tempora frondibus ornant.
Thuraque dant sanctis, & verba precantia flammis.
Ecce venit comitum Niobe celeberrima turba
Vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro,
Et quantum ira sinit formosa. movensque decoro
Cum capite immissos humerum per utrumq; capillos,
Constitit, utque oculos circumtulit alta superbos,
Quis furor auditos inquit praponere visis
Cœlestes? aut cur colitur Latona per aras? (autor
Numen adhuc sine thure meum est. mihi Tantalus
Cui licuit soli superorum tangere mensas.
Pleiadum soror est genitrix mea. maximus Atlas
Est avus, athereum qui fert cervicibus axem.
Iuppiter alter avus: socero quoque glorior illo.
Me gentes metuunt Phrygiæ. me regia Cadmi
Sub domina est, fidibusque mei commissa mariti
Mœnia cum populis à meque, viroque reguntur.
In quancunque domus adverti lumina partem,
Immensæ spectantur opes accedit eodem
Digna dea facies. huc natas adjice septem,
Et totidem juvenes, & mox generosque, nurusque.
Quærite nunc habeat quam nostra superbia causam?
Quoque modo audetis genitam Titanida Cæo
Latonam præferre mihi? cui maxima quondam
Exiguam sedem pariturae terra negavit?
Nec cælo, nec humo, nec aquis dea vestra recepta est.
Exsul erat mundi, donec miserata vagantem,
Hospita tu terris erras, ego, dixit, in undis,
Instabilemque locum Delos dedit. illa duorum
Facta parens: uteri pars hæc est septima nostri.
Sum felix. quis enim neget hoc? felixque manebo.
Hoc quoque quis dubitat? tutam me copia fecit.
Major sum quam cui possit fortuna nocere.
Multaque ut eripiat, multo mihi plura relinquet.
Excessere metum mea jam bona. fingite demi

Huic

Huic aliquid populo natorum posse meorum,
Non tamen ad numerum redigar spoliata duorum.
Ite sacris propere sacris, laurumque capillis
Ponite. deponunt, & sacra infecta relinquunt.
Quodque licet, tacito venerantur murmure numen
Latonæ. turba quantum distabat ab orba,
Tantum animosa sui furiis agitata doloris,
Indignata dea est, summoque in vertice Cynthi
Talibus est dictis gemina cum prole locuta.
En ego vestra parens. vobis animosa creatis,
Et nisi Iunoni, nulli cessura dearum,
An dea sim dubitor, perque omnia sæcula cultis
Arceor, ô nati, nisi vos succurritis, aris.
Nec dolor hic solus, diro convicia facto
Tantalis adjecit, vosque est postponere natis
Ausa suis, & me, quod in ipsam recidat, orbam
Dixit, & exhibuit linguam scelerata paternam.
Adjectura preces erat his Latona relatis.
Desine Phœbus ait, pœnæ mora, longa querela est.
Dixit idem Phœbe, celerique per aera lapsu
Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
Planus erat, lateque patens prope mœnia campus
Assiduis pulsatus equis, ubi turba rotarum,
Duraque mollierat subjectas ungula glebas.
Pars ibi de septem genitis Amphione fortes
Conscendunt in equos, Tyrioque rubentia succo
Terga premunt. auro gravidis moderantur habenis,
quibus Ismenos, qui matri sarcina quondam
rima sua fuerat, dum certum flectit in orbem
uadrupedis cursum, spumantiaque ora coercet,
i mihi conclamat, medioque in pectore fixa
la gerit, frænisque manu moriente remissis,
latus à dextro paulatim defluit harmo.
ximus audito sonitu per inane pharetræ
na dabat Sipylus, veluti cum præcius imbres
e fugit visa, pendentiaque undique rector
basa deducit, ne qua levis effluat aura. Fre-

Frena tamen dantem non evitabile telum
Consequitur, summaq; tremens cervice sagitta
Hæsit, & exstabat nudum de gutture ferrum,
Ille ut erat pronus per crura admissa, jubasque
Volvitur, & calido tellurem sanguine fœdat.
Phædimus infelix, & aviti nominis hæres
Tantalus, ut solito finem imposuere labori,
Transierant ad opus nitidæ juvenile palæstræ,
Et jam contulerant arcto luctantia nexu
Pectora pectoribus, cum tento concita nervo,
Sicut erant juncti, trajecit utrumque sagitta.
Ingemuere simul, simul incurvata dolore
Membra solo posuere: simul suprema jacentes
Lumina versarunt animam simul exhalarunt.
Aspicit Alphenor, laniataque pectora plangens
Evolat, ut gelidos complexibus allevet artus,
Inque pio cadit officio. nam Delius illi
Intima fatifero rupit præcordia ferro.
Quod simul eductum est, pars est pulmonis in hamis
Eruta, cumque anima cruor est effusus in auras.
At non intonsum simplex Damasichthona vulnus
Afficit. ictus erat qua crus esse incipit, & qua
Mollia nodosus facit internodia poples.
Dumque manu tentat trahere exitiabile telum,
Altera per jugulum pennis tenus acta sagitta est.
Expulit hanc sanguis, seque ejaculatus in altum
Emicat, & longe terebrata prosilit aura.
Vltimus Ilioneus non profectura precando
Brachia sustulerat. Diique ô communiter omnes
Dixerat, ignarus non omnes esse rogandos,
Parcite. motus erat, cum jam revocabile telum
Non fuit, Arcitenens. minimo tamen occidit ille
Vulnere, non alte percusso corde sagitta.
Fama mali, populique dolor, lacrymæque suorum
Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ:
Mirantem potuisse, irascentemque quod ausi

Hoc essent superi: quod tantum juris haberent.
Nam pater Amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quantum hæc Niobe Niobe distabat ab illa,
Quæ modo Latoïs populum summoverat aris,
Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
Invidiosa suis. at nunc miseranda, vel hosti,
Corporibus gelidis incumbit, & ordine nullo
Oscula dispensat natos suprema per omnes.
A quibus ad cœlum liventia brachia tollens,
Pascere crudelis nostro Latona dolore,
Pascere ait, satiaque meo tua pectora luctu,
Corque ferum satia, dixit. per funera septem
Efferor. exsulta, victrixque inimica triumpha.
Cur autem victrix? miseræ mihi plura supersunt
Quam tibi felici. post tot quoque funera vinco.
Dixerat, & sonuit contento nervus ab arcu:
Qui præter Nioben unam, conterruit omnes.
lla malo est audax. stabant cum vestibus atris
Ante toros fratrum demisso crine sorores.
quibus una trahens hærentia viscere tela,
npposito fratri moribunda relanguit ore.
ltera solari miseram conata parentem
onticuit subito, duplicataque vulnere cæco est,
raque compressit, nisi postquam spiritus ibat.
ec frustra fugiens collabitur. illa sorori
nmoritur. latet hæc, illam trepidare videres.
cque datis leto, diversaque vulnera passis,
ima restabat, quam toto corpore mater,
ta veste tegens, unam, minimamque relinque,
multis minimam posco clamavit, & unam:
mque rogat, pro qua rogat, occidit. orba resedit
nimes inter natos, natasque virumque,
iguitque malis. nullos movet aura capillos.
ultu color est sine sanguine, lumina mœstis
t immota genis, nihil est in imagine vivum.

Ipsa

Ipsa quoque interius cum duro lingua palato
Congelat, & vena desistunt posse moveri.
Nec flecti cervix, nec brachia reddere gestus,
Nec pes ire potest. intra quoque viscera saxum est:
Flet tamen, & validi circumdata turbine venti
In patriam rapta est, ubi fixa cacumine montis
Liquitur, & lacrymis etiam nunc marmora manant.
Tunc vero cuncti manifestam numinis iram
Fœmina virque timent: cultuque impensius omnes
Magna gemellipara venerantur numina diva.
Vtque fit à facto propiore priora renarrant.
E quibus unus ait, Lycia quoque fertilis agris
Non impune Deam veteres sprevere coloni.
Res obscura quidem est ignobilitate virorum,
Mira tamen. vidi præsens stagnumque locumque
Prodigio notum: nam me jam grandior ævo
Impatiensque via genitor deducere lectos
Iusserat inde boves, gentisque illius eunti
Ipse ducem dederat, cum quo dum pascua lustro,
Ecce lacu medio sacrorum nigra favilla
Ara vetus stabat tremulis circundata cannis.
Restitit, & parvo faveas mihi, murmure dixit
Dux meus; & simili faveas mihi murmure dixi.
Naiadum, Fauni ne foret tamen ara rogabam,
Indigenæve Dei, cum talia rettulit hospes.
Non hac ô juvenis montanum numen in ara est.
Illa suam vocat hanc, cui quondam regia conjunx
Orbem interdixit, quam vix erratica Delos
Errantem accepit tunc cum levis insula nabat.
Illic incumbens cum Palladis arbore palma,
Edidit invita geminos Latona noverca.
Hinc quoque Iunonem fugisse puerpera fertur,
Inque suo portasse sinu duo numina natos,
Iamque Chimeriferæ, cum sol gravis ureret arva,
Finibus in Lyciæ, longo dea fessa labore
Sidereo siccata sitim collegit ab æstu,

Vbe-

Vberaque ebiberant avidi lactentia nati.
Forte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
Vallibus. agrestes illic fruticosa legebant
Vimina cum juncis, gratamque paludibus ulvam,
Accessit, positoque genu Titania terram
Pressit, ut hauriret gelidos potura liquores.
Rustica turba vetat. Dea sic affata vetantes.
Quid prohibetis aquas? usus communis aquarum est.
Nec solem proprium natura, nec aera fecit,
Nec tenues undas: ad publica munera veni.
Quæ tamen, ut detis, supplex peto non ego nostros
Abluere hic artus, lassataque membra parabam,
Sed relevare sitim. caret os humore loquentis,
Et fauces arent, vixque est via vocis in illis.
Haustus aquæ mihi nectar erit, vitamque fatebor
Accepisse. simul vitam dederitis in undis.
Hi quoque vos moveant, qui nostro brachia tendunt
Parva sinu, & casu tendebant brachia nati.
Quem non blanda Deæ potuissent verba movere?
Hi tamen orantem perstant prohibere, minasque,
Ni procul abscedat, conviciaque insuper addunt.
Nec satis est, ipsos etiam pedibusque, manuque,
Turbavere lacus, imoque è gurgite mollem
Huc illuc limum saltu movere maligno.
Distulit ira sitim, neque enim jam filia Cæi
Supplicat indignis, nec dicere sustinet ultra
Verba minora dea, tollensque ad sidera palmas,
Æternum stagno (dixit) vivatis in isto.
Eveniunt optata Deæ, juvat esse sub undis,
Et modo tota cava summergere membra palude,
Nunc proferre caput, summo modo gurgite nare.
Sæpe super ripam stagni consistere, sæpe
In gelidos resilire lacus, sed nunc quoque turpes
Litibus exercent linguas, pulsoque pudore (tamen
Quamvis sint sub aqua, sub aqua maledicere ten-
Vox quoque jam rauca est, inflataq; colla tumescunt,

Ipsaque dilatant patulos convicia rictus,
Terga caput tangunt, colla intercepta videntur,
Spina viret, venter, pars maxima corporis, albet,
Limosoque novæ saliunt in gurgite ranæ.
Sic ubi nescio quis Lycia de gente virorum
Rettulit, exitium Satyri reminiscitur alter,
Quem Tritoniaca Latous arundine victum
Affecit pœna, quid me mihi detrahis inquit?
Ah piget, ah non est, clamabat, tibia tanti,
Clamanti cutis est summos direpta per artus,
Nec quicquam nisi vulnus erat, cruor undiq; manat,
Detectique patent nervi, trepidæque sine ulla
Pelle micant venæ. salientia viscera posses,
Et perlucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ sylvarum numina Fauni,
Et Satyri fratres, & tunc quoque clarus Olympus,
Et Nymphæ flerunt, & quisquis montibus illis,
Lanigerosque greges, armentaque bucera pavit.
Fertilis immaduit, madefactaque terra caducas
Concepit lacrymas, ac venis perbibit imis.
Quas ubi fecit aquas, vacuas emisit in auras.
Inde petens rapidum ripis declivibus æquor,
Marsya nomen habet, Phrygiæ liquidissimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præsentia dictis
Vulgus, & extinctum cum stirpe Amphiona luget.
Mater in invidia est. hanc tunc quoque dicitur unus
Flesse Pelops, humeroque, suas à pectore postquam
Deduxit vestes, ebur ostendisse sinistro.
Concolor huic humerus nascendi tempore dextro,
Corporeusque fuit, manibus mox cæsa paternis
Membra ferunt junxisse Deos, aliisque repertis,
Qui locus est juguli medius, summique lacerti
Defuit, impositum est non comparentis in usum
Partis ebur, factoque Pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres coeunt, urbesque propinquæ
Oravere suos ire ad solatia reges,

Ar-

Argosque, & Sparte, Pelopeiadesque Mycenæ,
Et nondum torva Calydon invisa Dianæ,
Orchomenosque ferax, & nobilis ære Corinthos,
Messeneque ferox, Patræque, humilesque Cleonæ,
Et Nelea Pylos, nec adhuc Pittheia Trœzen,
Quæque urbes aliæ bimari clauduntur ab Isthmo,
Exteriusque sitæ bimari spectantur ab Isthmo.
Credere quis posset? solæ cessastis Athenæ.
Obstitit officio bellum, subjectaque ponto,
Barbara Cecropios terrebant agmina muros.
Threicius Tereus hæc auxiliaribus armis
Fuderat, & clarum vincendo nomen habebat.
Quem sibi Pandion opibusque virisque potentem;
Et genus à magno ducentem forte Gradivo,
Connubio Prognes junxit. non pronuba Iuno,
Non Hymenæus adest, illi non Gratia lecto.
Eumenides tenuere faces de funere raptas.
Eumenides stravere torum, tectoque profanus
Incubuit bubo, thalamique in culmine sedit.
Hac ave conjuncti Progne, Tereusque, parentes
Hac ave sunt facti. gratata est scilicet illis
Thracia, Diisque ipsi grates eger, diemque
Quoque data est claro Pandione nata tyranno,
Quoque erat ortus Itys, festum jussere vocari.
Vsque adeo latet utilitas. Iam tempora Titan
Quinque per autumnos repetitis duxerat annis,
Cum blandita viro Progne, si gratia dixit
Vlla mea est, vel me visendam mitte sorori,
Vel soror huc veniat. redituram tempore parvo
Promittes socero, magni mihi muneris instar
Germanam vidisse dabis, jubet ille carinas
In freta deduci, veloque & remige portus
Cecropios intrat, Pyræaque littora tangit.
Vt primum soceri data copia, dextera dextræ
Iungitur, infausto committitur omine sermo:
Cœperat adventus caussas, mandata referre

Conjugis, & celeres missa spondere recursus.
Ecce venit dives magno Philomela paratu,
Divitior forma, quales audire solemus
Najadas & Dryadas mediis incedere sylvis.
Si modo des illis cultus, similesque paratus.
Non secus exarsit conspecta virgine Tereus,
Quam si quis canis ignem supponat aristis,
Aut frondem, positasque cremet fœnilibus herbas.
Digna quidem facies, sed & hunc innata libido
Extimulat. pronumque genus regionibus illis
In Venerem, & flagrat vitio gentisque, suoque.
Impetus est illi comitum corrumpere curam,
Nutricisque fidem, nec non ingentibus ipsam
Sollicitare datis, totumque impendere regnum,
Aut rapere, & savo raptam defendere bello:
Et nihil est, quod non effrano captus amore
Ausit, nec capiunt inclusas pectora flammas.
Iamque moras male fert, cupidoque revertitur ore
Mandata ad Prognes, & agit sua vota sub illa.
Facundum faciebat amor, quotiesque rogabat
Vlterius justo, Prognen ita velle ferebat.
Addidit & lacrymas, tanquam mandasset & illas.
Proh superi, quantum mortalia pectora cacæ
Noctis habent! ipso sceleris molimine Tereus
Creditur esse pius: laudemque à crimine sumit.
Quid? quod idem Philomela cupit? patriosque lacertis
Blanda tenens humeros, ut eat visura sororem,
Perque suam, contraque suam, petit illa salutem:
Spectat eam Tereus, prącontrectatque videndo,
Osculaque, & collo circumdata brachia cernens,
Omnia pro stimulis, facibusque ciboque furoris
Accipit: & quoties amplectitur illa parentem,
Esse parens vellet, neque enim minus impius esset.
Vincitur amborum genitor prece: gaudet, agitque
Illa patri grates, & successisse duabus
Id putat infelix, quod erat lugubre duabus.

Iam

Iam labor exiguus Phœbo restabat, equique
Pulsabant pedibus spatium declivis Olympi.
Regales epulæ mensis, & Bacchus in auro
Ponitur, hinc placido dantur sua corpora somno.
At rex Odrysius quamvis secessit ab illa,
Æstuat, & repetens faciem, motusque manusque,
Qualia vult fingit, quæ nondum vidit, & ignes
Ipse suos nutrit, cura removente soporem.
Lux erat, & generi dextram complexus euntis
Pandion, comitem lacrymis commendat obortis.
Vt voluere ambæ, voluisti tu quoque Tereu,
Hanc ego chare gener quoniam pia caussa coegit,
Do tibi, perque fidem, cognataque pectora supplex,
Per superos oro, patrio ut tuearis amore.
Et mihi sollicitæ lenimen dulce senectæ
Quamprimũ (omnis erit nobis mora longa) remittas.
Tu quoque quamprimũ (satis est procul esse sororem)
Si pietas ulla est, ad me Philomela redito.
Mandabat, pariterque suæ dabat oscula natæ,
Et lacrymæ mites inter mandata cadebant.
Vt fidei pignus, dextras utrasque poposcit,
Interseque datas junxit, natamque nepotemque.
Absentes pro se memori rogat ore, salutent.
Supremumque vale, pleno singultibus ore
Vix dixit, timuitque suæ præsagia mentis.
Vt simul imposita est pictæ Philomela carinæ,
Admotumque fretum remis, tellusque repulsa est,
Vicimus exclamat, mecum mea vota feruntur.
Exultatque, & vix animo sua gaudia differt
Barbarus, & nusquam lumen detorquet ab illa.
Non aliter, quam cum pedibus prædator aduncis
Deposuit nido leporem Iovis ales ab alto,
Nulla fuga est capto. spectat sua præmia raptor.
Iamque iter effectum, jamque in sua littora fessis
Puppibus exierant, cum rex Pandione natam
In stabula alta trahit, sylvis obscura vetustis.

Atq; ibi pallentem, trepidamq; ,& cuncta timentem,
Et jam cum lacrymis ubi sit germana rogantem ,
Includit, fassusque nefas, & virginem, & unam
Vi superat, frustra clamato sæpe parente ,
Sæpe sorore sua, magnis super omnia divis.
Illa tremit velut agna tremens, quæ saucia cani
Ore excussa lupi, nondum sibi tuta videtur.
Utque columba suo madefactis sanguine plumis(gues:
Horret adhuc, avidosque timet, quibus hæserat, un-
Mox ubi mens rediit, passos laniata capillos ,
Lugenti similis, cæsis plangore lacertis ,
Intendens palmas : ô diris Barbare factis ,
O crudelis ait. nec te mandata parentis
Cum lacrymis movere piis, nec cura sororis ,
Nec mea virginitas, nec conjugialia jura.
Omnia turbasti, pellex ego facta sororis.
Tu geminus conjunx. hostis mihi, debita pœna.
Quin animam hanc (ne quod facinus tibi perfide re-
Eripis ? atque utinam fecisses ante nefandos (stet)
Concubitus, vacuas habuissem criminis umbras.
Si tamen hoc superi cernunt, si numina divum
Sunt aliquid, si non perierunt omnia mecum ,
Quandocunque mihi pœnas dabis, ipsa pudore
Projecto tua facta loquar. si copia detur ,
In populos veniam : si sylvis clausa tenebor ,
Implebo sylvas & conscia saxa movebo.
Audiat hoc æther, & si Deus ullus in illo est.
Talibus ira feri postquam commota tyranni ,
Nec minor hac metus est, caussa stimulatus utraque,
Quo fuit accinctus, vagina liberat ensem ,
Arreptamque coma, flexis post terga lacertis
Vincla pati cogit. jugulum Philomela parabat ,
Spemque suæ mortis viso conceperat ense.
Ille indignantem, & nomen patris usque vocantem ,
Luctantemque loqui, comprensam forcipe linguam
Abstulit ense fero, radix micat ultima linguæ.

Ipsa jacet, terraque tremens immurmurat atra,
Utque salire solet mutilatæ cauda colubræ,
Palpitat, & moriens dominæ vestigia quærit.
Hoc quoque post facinus (vix ausim credere) fertur
Sæpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
Sustinet ad Prognen post talia facta reverti:
Conjuge quæ viso, germanam quærit: at ille
Dat gemitus fictos, commentaque funera narrat.
Et lacrymæ fecere fidem. velamina Progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato,
Induiturque atras vestes, & inane sepulchrum
Constituit, falsisque piacula manibus infert,
Et luget, non sic lugenda fata sororis.
Signa Deus bis sex acto lustraverat anno,
Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo:
Os mutum facti caret indice. grande doloris
Ingenium est, miserisque venit solertia rebus.
Stamina barbarica suspendit candida tela,
Purpureasque notas filis intexuit albis,
Indicium sceleris, perfectaque tradidit uni,
Utque ferat dominæ gestu rogat. illa rogata
Pertulit ad Prognen, nec scit quid tradat in illis.
Evolvit vestes sævi matrona tyranni,
Fortunæque suæ carmen miserabile legit.
Et (mirum est potuisse) silet. dolor ora repressit,
Verbaque quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant, nec flere vacat. sed fasque, nefasque
Confusura ruit, pœnæque in imagine tota est.
Tempus erat, quo sacra solent Trieterica Bacchi
Sithoniæ celebrare nurus, nox conscia sacris,
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti,
Nocte sua est egressa domo regina, Deique
Ritibus instruitur, furialiaque accipit arma,
Vite caput tegitur, lateri cervina sinistro
Vellera dependent, humero levis incubat hasta,

Concita per sylvas turba comitante suarum
Terribilis Progne, furiisque agitata doloris,
Bacche tuas simulat. venit ad stabula avia tandem:
Exululatque, Euœque sonat, portasque refringit,
Germanamque rapit, raptæque insignia Bacchi
Induit, & vultus hederarum frondibus abdit,
Attonitamque trahens intra sua mœnia ducit.
Vt sensit tetigisse domum Philomela nefandam,
Horruit infelix, totoque expalluit ore.
Nacta locum Progne sacrorum pignora demit,
Oraque develat misera pudibunda sororis,
Amplexumque petit. sed non attollere contra
Sustinet hæc oculos pellex sibi visa sororis,
Dejectoque in humum vultu jurare volenti,
Testarique deos, per vim sibi dedecus illud
Illatum, pro voce manus fuit. ardet, & iram
Non capit ipsa suam Progne, fletumque sororis
Corripiens, non est lacrymis hoc inquit agendum,
Sed ferro, sed si quid habes, quod vincere ferrum
Possit, in omne nefas ego me germana paravi,
Aut ego cum facibus regalia tecta cremabo,
Artificem mediis immittam Terea flammis,
Aut linguam, aut oculos, & quæ tibi membra pudorẽ
Abstulerunt, ferro rapiam, aut per vulnera mille
Sontẽ animã expellam. magnũ est quodcunq; paravi.
Quid sit adhuc dubito. peragit dum talia Progne,
Ad matrem veniebat Itys. quid possit, ab illo
Admonita est, oculisque tuens immitibus, ah quam
Es similis patri, dixit. nec plura locuta
Triste parat facinus, tacitaque exæstuat ira.
Vt tamen accessit natus, matrique salutem
Attulit, & parvis adduxit colla lacertis,
Mixtaque blanditiis puerilibus oscula junxit,
Mota quidem est genitrix, infractaque constitit ira,
Invitique oculi lacrymis maduere coactis.
Sed simul ex nimia mentem pietate labare

Sen-

Sensit, ab hoc iterum est ad vultus versa sororis.
Inque vicem spectans ambos, cur admovet inquit
Alter blanditias? rapta silet altera lingua?
Quam vocat hic matrē, cur non vocat illa sororem?
Cui sis nupta vide Pandione nata, marito.
Degeneras, scelus est pietas in conjuge Tereo.
Nec mora traxit Ityn, veluti Gangetica cerva
Lactentem fœtum per sylvas tigris opacas.
Vtque domus alta partem tenuere remotam,
Tendentemque manus, & jam sua fata videntem,
Et mater, mater clamantem, & colla petentem,
Ense ferit Progne, lateri qua pectus adhæret.
Nec vultum vertit satis illi ad fata, vel unum
Vulnus erat. jugulum ferro Philomela resolvit.
Vivaq; adhuc, animæq; aliquid retinentia membra
Dilaniat. pars inde cavis exultat ahenis,
Pars verubus stridet, manant penetralia tabo.
His adhibet conjunx ignarum Terea mensis:
Et patrii moris sacrum mentita, quod uni
Fas sit adire viro, comites famulosque removit.
Ipse sedens solio Tereus sublimis avito
Vescitur, inque suam sua viscera congerit alvum.
Tantaque nox animi est, Ityn huc accersite, dixit.
Dissimulare nequit crudelia gaudia Progne,
Iamque suæ cupiens existere nuncia cladis,
Intus habes, quod poscis ait, circumspicit ille,
Atque ubi sit, quærit. quærenti, iterumque vocanti,
Sicut erat sparsis furiali cæde capillis
Prosiluit, Ityosque caput Philomela cruentum
Misit in ora patris, nec tempore maluit ullo
Posse loqui, & meritis testari gaudia dictis.
Thracius ingenti mensas clamore repellit,
Vipereasque ciet Stygia de valle sorores,
Et modo si posset reserato pectore, diras
Egerere inde dapes, demersaque viscera, gestit.
Flet modo, seque vocat bustum miserabile nati.

Nunc sequitur nudo genitas Pandione ferro.
Corpora Cecropidum pennis pendere putares,
Pendebant pennis. quarum petit altera sylvas,
Altera tecta subit, neque adhuc de pectore cædis
Excessere notæ, signataque sanguine pluma est.
Ille dolore suo, pœnæque cupidine velox
Vertitur in volucrem, cui stant in vertice cristæ:
Prominet immodicum pro longa cuspide rostrum.
Nomen Epops volucri, facies armata videtur.
Hic dolor ante diem longæque extrema senectæ
Tempora, Tartareas Pandiona misit ad umbras.
Sceptra loci, rerumque capit moderamen Erechtheus,
Iustitia dubium est, validis ne potentior armis.
Quattuor ille quidem juvenes, totidemque crearat
Fœminea sortis, sed erat par forma duarum.
E quibus Æolides Cephalus te conjuge felix
Procri fuit, Boreæ Tereus Thracesque nocebant,
Dilectaque diu caruit Deus Orithyia,
Dum rogat, & precibus mavult quam viribus uti.
Ast ubi blanditiis agitur nihil, horridus ira,
Quæ solita est illi, nimiumque domestica vento,
Et merito dixit, quid enim mea tela reliqui?
Sævitiam, & vires, iramque, animosque minaces?
Admovique preces, quarum me dedecet usus?
Apta mihi vis est. hac tristia nubila pello,
Hac freta concutio, nodosaque robora verto,
Induroque nives, & terras grandine pulso.
Idem ego cum fratres cœlo sum nactus aperto,
(Nam mihi campus is est) tanto molimine luctor,
Vt medius nostris concursibus insonet æther,
Exiliantque cavis elisi nubibus ignes.
Idem ego cum subii convexa foramina terræ,
Supposuique ferox imis mea terga cavernis,
Sollicito manes, totumque tremoribus orbem.
Hac ope debueram thalamos petiisse, socerque
Non orandus erat mihi, sed faciendus Erechtheus.

Hæc Boreas, aut his non inferiora locutus,
Excussit pennas, quarum jactatibus omnis
Afflata est tellus, latumque perhorruit æquor:
Pulvereamq; trahens per summa cacumina pallam,
Vertit humum, pavidamque metu caligine tectus
Orithyiam adamans fulvis complectitur alis.
Dum volat, arserunt agitati fortius ignes.
Nec prius aerii cursus suppressit habenas,
Quam Ciconum tenuit populos, & mœnia raptor.
Illic & gelidi conjunx Actæa tyranni,
Et genitrix facta est, partuque enixa gemellos,
Cætera qui matris, pennas genitoris habebant.
Non tamen has memorant una cum corpore natas,
Barbaque dum rutilis aberat subnixa capillis,
Implumes Calaisque puer, Zethesque fuerunt:
Mox pariter pennæ ritu cœpere volucrum
Cingere utrumque latus, pariter flavescere malæ.
Ergo ubi concessit tempus puerile juventæ,
Vellera cum Minyis nitido radiantia villo,
Per mare non notum prima petiere carina.

METAMORPHOSEON
LIBER SEPTIMVS.

IAmque fretum Minyæ Pagasæa puppe secabant,
Perpetuaque trahens inopem sub nocte senectam
Visus erat Phineus, juvenesque Aquilone creati
Virgineas volucres miseri senis ore fugarant.
Multaque perpessi claro sub Iasone, tandem
Contigerant rapidas limosi Phasidos undas.
Dumque adeunt regem, Phryxeaque vellera poscunt,
Voxq; datur Minyis magnorum horrenda laborum,
Concipit interea validos Æetias ignes,
Et luctata diu, postquam ratione furorem
Vincere non poterat, frustra Medea repugnas,
Nescio quis Deus obstat, ait, mirumque quid hoc est,

Aut aliquid certe simile huic, quod amare vocatur,
Nam cur jussa patris nimium mihi dura videntur?
Sunt quoq; dura nimis. cur quem modo deniq; vidi,
Ne pereat, timeo? quæ tanti caussa timoris?
Excute virgineo conceptas pectore flammas,
Si potes, infelix. si possem, sanior essem:
Sed trahit invitam nova vis, aliudque Cupido,
Mens aliud suadet. video meliora, proboque,
Deteriora sequor. quid in hospite regia virgo
Vreris? & thalamos alieni concupis orbis?
Hæc quoq; terra potest, quod ames dare. vivat, an ille
Occidat, in Diis est. vivat tamen, idque precari
Vel sine amore licet. quid enim commisit Iason?
Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas?
Et genus & virtus? quem non, ut cætera desint,
Forma movere potest? certe mea pectora movit.
At nisi opem tulero, taurorum afflabitur ore,
Concurretque suæ segetis tellure creatis
Hostibus, aut avido dabitur fera præda draconi.
Hoc ego si patiar, tunc me de tigride natam,
Tunc ferrum, & scopulos gestare in corde fatebor.
Cur non & specto pereuntem? oculosque videndo
Conscelero? cur non tauros exhortor in illum?
Terrigenasque feros, insopitumque Draconem?
Dii meliora velint, quanquam non ista precanda,
Sed facienda mihi. prodam ne ego regna parentis?
Atque ope nescio quis servabitur advena nostra?
Vt per me sospes sine me det lintea ventis?
Virque sit alterius? pœna Medea relinquar?
Si facere hoc, aliamve potest præponere nobis,
Occidat ingratus, sed non is vultus in illo,
Non ea nobilitas animo est, ea gratia formæ,
Vt timeam fraudem, meritique oblivia nostri.
Et dabit ante fidem, cogamque in fœdera testes
Esse Deos. quid tuta times? accingere, & omnem
Pelle moram, tibi se semper debebit Iason.

Te

Te face solenni junget sibi, perque Pelasgas
Servatrix urbes matrum celebrabere turba.
Ergo ego germanam, fratremque, patremque, deosq;,
Et natale solum ventis ablata relinquam?
Nempe pater sævus. nempe est mea Barbara tellus.
Frater adhuc infans. stant mecum vota sororis.
Maximus intra me Deus est. non magna relinquam,
Magna sequar. titulum servatæ puppis Achivæ,
Notitiamque loci melioris, & oppida, quorum
Hic quoque fama viget, cultusque, artesque virorum,
Quemque ego cum rebus, quas totus possidet orbis,
Æsonidem mutasse velim: quo conjuge felix
Et Diis chara ferar, & vertice sidera tangam.
Quid? quod nescio qui mediis incurrere in undis
Dicuntur montes? ratibusque inimica Charybdis
Nunc sorbere fretum, nunc reddere, cinctaq; sævis
Scylla rapax canibus Siculo latrare profundo?
Nempe tenens quod amo, gremioq; in Iasonis herens
Per freta longa ferar, nihil illum amplexa timebo.
Aut si quid metuam, metuam de conjuge solo.
Conjugium ne putas? speciosaque nomina culpæ
Imponis Medea tuæ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas, & dum licet effuge crimen.
Dixit. & ante oculos rectum, pietasque, pudorque
Constiterant, & victa dabat jam terga Cupido.
Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras,
Quas nemus umbrosum, secretaque sylva tegebat:
Et jam fractus erat, pulsusque resederat ardor.
Cum videt Æsoniden, extinctaque flamma reluxit,
Et rubuere genæ, totoque recanduit ore.
Vt solet à ventis alimenta resumere, quæque
Parva subinducta latuit scintilla favilla,
Crescere, & in veteres agitata resurgere vires:
Sic jam lenis amor, jam quem languere putares,
Vt vidit juvenem, specie præsentis inarsit.
Et casu solito formosior Æsone natus

Illa luce fuit. posses ignoscere amanti.
Spectat: & in vultu veluti tum denique viso,
Lumina fixa tenet. nec se mortalia demens
Ora videre putat, nec se declinat ab illo.
Vt vero cœpitque loqui, dextramque prehendit
Hospes, & auxilium summissa voce rogavit,
Promisitque thorum. lacrymis ait illa profusis,
Quid faciam, video, nec me ignorantia veri
Decipiet, sed amor servabere munere nostro.
Servatus promissa dato. per sacra triformis
Ille deæ, lucoque foret quod numen in illo,
Perque patrem soceri cernentem cuncta futuri,
Eventusque suos, & tanta pericula jurat.
Creditus accepit cantatas protinus herbas,
Edidicitque usum, lætusque in tecta recessit.
Postera depulerat stellas aurora micantes,
Conveniunt populi sacrum Mavortis in arvum,
Consistuntque jugis. medio rex ipse resedit
Agmine purpureus, sceptroque insignis eburno.
Ecce adamanteis Vulcanum naribus efflant
Æripides tauri, tactæque vaporibus herbæ
Ardent. utque solent pleni resonare camini,
Aut ubi terrena silices fornace soluti
Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum,
Pectora sic intus clausas volventia flammas,
Gutturaque usta sonant. tamen illis Æsone natus
Obvius it, vertere truces venientis ad ora
Terribiles vultus, præfixaque cornua ferro:
Pulvereumque solum pede pulsavere bisulco,
Fumificisque locum mugitibus implevere.
Diriguere metu subito Minyæ, ille nec nullos
Sensit anhelatus, tantum medicamina possunt,
Pendulaque audaci mulcet palearia dextra,
Suppositosque jugo pondus grave cogit aratri
Ducere, & insuetum ferro proscindere campum.
Mirantur Colchi, Minyæ clamoribus augent,

Adjiciuntque animos, galea tum sumit ahena
Vipereos dentes, & aratos spargit in agros.
Semina mollit humus valido præcincta veneno,
Et crescunt, fiuntque sati nova corpora dentes:
Vtque hominis speciem materna sumit in alvo,
Perque suos intus numeros componitur infans,
Nec nisi maturus communes exit in auras,
Sic ubi visceribus gravidæ telluris imago
Effecta est hominis, fœto consurgit in arvo,
Quodq; magis mirum est, simul edita concutit arma:
Quos ubi viderunt præacutæ cuspidis hastas
In caput Æmonii juvenis torquere parantes,
Demisere metu vultumque animumque Pelasgi.
Ipsa quoque extimuit, quæ tutum fecerat illum,
Vtque peti vidit juvenem tot ab hostibus unum,
Palluit, & subito sine sanguine frigida sedit.
Neve parum valeant à se data gramina, carmen
Auxiliare canit, secretasque advocat artes.
Ille gravem medios silicem jaculatus in hostes,
A se depulsum Martem convertit in ipsos.
Terrigenæ pereunt per mutua vulnera fratres,
Civilique cadunt acie. gratantur Achivi,
Victoremque tenent, avidisque amplexibus hærent.
Tu quoque victorem complecti Barbara velles.
Obstitit incepto pudor. at complexa fuisses,
Sed te ne faceres, tenuit reverentia famæ.
Quod licet, affectu tacito lætaris, agisque,
Carminibus grates, & Diis autoribus horum.
Pervigilem superest herbis sopire draconem,
Qui crista, linguisque tribus præsignis, & uncis
Dentibus horrendus, custos erat arboris aureæ.
Hunc postquam sparsit Lethæi gramine succi,
Verbaque ter dixit placidos facientia somnos,
Quæ mare turbatum, quæ concita flumina sistunt,
Somnus in ignotos oculos ubi venit, & auro
Heros Æsonius potitur, spolioque superbus

Mune-

Muneris auctorem, secum spolia altera portans,
Victor Iolciacos tetigit cum conjuge portus.
Æmoniæ matres pro natis dona receptis,
Grandævique ferunt patres, congestaque flamma
Thura liquefaciunt, inductaque cornibus aurum
Victima, vota facit. sed abest gratantibus Æson
Iam propior leto, fessusque senilibus annis.
Tum sic Æsonides. ô cui debere salutem
Confiteor conjunx, quanquam mihi cuncta dedisti,
Excessitque fidem meritorum summa tuorum,
Si tamẽ hoc possunt (quid enim non carmina possunt?)
Deme meis annis, & demptos adde parenti.
Nec tenuit lacrymas. mota est pietate rogantis,
Dissimilemque animum subiit pater Æta relictus,
Non tamen affectus tales confessa, quod inquit
Excidit ore tuo conjunx scelus? ergo ego cuiquam
Posse tuæ videor spatium transcribere vitæ?
Non sinat hoc Hecate. nec tu petis æqua, sed isto
Quod petis experiar majus dare munus Iason.
Artẽ mea soceri longum tentabimus ævum,
Non annis renovare tuis. modo diva triformis
Adjuvet, & præsens ingentibus annuat ausis.
Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent,
Efficerentque orbem. postquam plenissima fulsit,
Et solida terras spectavit imagine luna,
Egreditur tectis vestes induta recinctas,
Nuda pedem, nudis humeris infusa capillos,
Fertque vagos mediæ per muta silentia noctis
Incomitata gradus. homines, volucresque, ferasque,
Solverat alta quies: nullo cum murmure serpens
Sopito similis, nullo cum murmure serpit,
Immotæque silent frondes. silet humidus aer,
Sidera sola micant, ad quæ sua brachia tendens
Ter se convertit, ter sumptis flumine crinem
Irroravit aquis, ternis & hiatibus ora
Solvit, & in dura summisso poplite terra

Nox

Nox ait arcanis fidissima, quæque diurnis
Aurea cum Luna succeditis ignibus astra,
Tuque triceps Hecate, quæ cœptis conscia nostris,
Adjutrixque venis, cantusque, artesque magorum,
Quæque magos Tellus pollentibus instruis herbis,
Auraque, & venti, montesque, amnesque, lacusque,
Diique omnes nemorum, Diique omnes noctis adeste,
Quorum ope cum volui, ripis mirantibus amnes
In fontes rediere suos, concussaque sisto,
Stantia concutio cantu freta, nubila pello,
Nubilaque induco, ventos abigoque, vocoque.
Vipereas rumpo verbis & carmine fauces,
Vivaque saxa, sua convulsaque robora terra,
Et sylvas moveo, jubeoque tremiscere montes,
Et mugire solum, manesque exire sepulchris.
Te quoque Luna traho, quamvis temerata labores
Æra tuos minuant, currus quoque carmine nostro
Pallent, ac pallet nostris Aurora venenis.
Vos mihi taurorum flammas hebetastis, & unco,
Haud patiens oneris collum pressistis aratro.
Vos serpentigenis in se fera bella dedistis,
Custodemque rudem somno sopistis, & aurum
Vindice decepto Grajas misistis in urbes.
Nunc opus est succis, per quos renovata senectus
In florem redeat, primosque recolligat annos.
Et dabitis, neque enim micuerunt sidera frustra,
Nec frustra volucrum tractus cervice draconum
Currus adest, aderat demissus ab æthere currus.
Quo simul ascendit, frænataque colla draconum
Permulsit, manibusque leves agitavit habenas,
Sublimis rapitur, subjectaque Thessala Tempe
Despicit, & cretis regionibus applicat angues.
Et quas Ossa tulit, quasque altus Pelion herbas,
Othrysque, & Pindus, & Pindo major Olympus,
Perspicit, & placitas partim radice revellit,
Partim succidit curvamine falcis ahenæ.

Multa

Multa quoque Apidani placuerunt gramina ripis,
Multa quoque Amphrysi, nec eras immunis Enipeu,
Nec non Peneus, nec non Sperchiades unda
Contribuere aliquid, juncosaque littora Bœbes.
Carpsit & Euboica vivax Anthedone gramen
Nondum vulgatum mutato corpore Glauci.
Nona dies illam curru, pennisque draconum,
Nonaque nox omnes lustrantem viderat agros.
Cum rediit, neque erant tacti, nisi odore dracones;
Et tamen annosæ pellem posuere senectæ.
Constitit adveniens citra, limenque foresque,
Et tantum cœlo tegitur, refugitque viriles
Contactus, statuitque aras è cespite binas,
Dexteriore Hecates, at læva parte Iuventæ.
Has ubi verbenis, sylvaque incinxit agresti,
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit, cultrosque in guttura velleris atri
Conjicit, & patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens tepidi carchesia lactis,
Alteraque invergens liquidi carchesia mellis,
Verba simul fundit, terrenaque numina poscit;
Vmbrarumque rogat rapta cum conjuge regem,
Ne properent artus anima fraudare senili.
Quos ubi placavit, precibusque & murmure longo
Æsonis effœtum proferri corpus ad aras
Iussit, & in plenos resolutum carmine somnos
Exanimi similem stratis porrexit in herbis:
Hinc procul Æsonidē, procul hinc jubet ire ministros,
Et monet arcanis oculos removere profanos.
Diffugiunt jussi, sparsis Medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras,
Multifidasque faces in fossa sanguinis atra
Tingit, & infectas geminis accendit in aris.
Terque senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustrat.
Interea calido positum medicamen aheno
Fervet, & exultat, spumisque tumentibus albet.

Illic

Illic Æmonia radices valle resectas,
Seminaque, & flores & succos incoquit atros.
Adjicit extremos lapides Oriente petitos,
Et quas Oceani refluum mare lavit harenas.
Addidit exceptas luna de nocte pruinas,
Et Strigis infames, ipsis cum carnibus, alas.
Inque virum soliti vultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi. nec defuit illis
Squa mea Cinyphei tenuis membrana chelydri,
Vivacisque jecur cervi, quibus insuper addit,
Ora caputque, novem cornicis sacula passa.
His & mille aliis postquam sine nomine rebus
Propositum instruxit mortali Barbara munus,
Arenti ramo jampridem mitis oliva
Omnia confudit, summisque immiscuit ima.
Ecce vetus calido versatus stipes aheno
Fit viridis primo, nec longo tempore frondes
Induit, & subito gravidis oneratur olivis.
At quacunque cavo spumas ejecit aheno
Ignis, & in terram gutta cecidere calentes,
Vernat humus, floresque, & mollia pabula surgunt.
Qua simul ac vidit, stricto Medea recludit
Ense senis jugulum, veteremque exire cruorem
Passa, replet succis, quos postquam combibit Æson,
Aut ore acceptos, aut vulnere, barba, comaque
Canitie posita nigrum rapuere colorem:
Pulsa fuit macies, abeunt pallorque situsque,
Adjectoque cava supplentur corpore ruga,
Membraque luxuriant. Æson miratur, & olim
Ante quater denos nunc se reminiscitur annos.
Dissimilemque animum subiit, atate relicta.
Viderat ex alto tanti miracula monstri
Liber, & admonitus juvenes nutricibus annos
Posse suis reddi, capit hoc à Colchide munus.
Neve doli cessent, odium cum conjuge falsum
Phasias assimulat, Peliaque ad limina supplex

Con-

Confugit, atque illam, quoniam gravis ipse senecta
est,
Excipiunt natæ, quas tempore callida parvo
Colchis amicitiæ fallacis imagine cœpit.
Dumque refert inter meritorum maxima demptos
Æsonis esse situs, atque hac in parte moratur,
Spes est virginibus Pelia subjecta creatis
Arte suum parili revirescere posse parentem.
Idque petunt: juvenes pretium sine fine pacisci.
Illa brevi spatio silet, & dubitare videtur:
Suspenditque animos ficta gravitate rogantum.
Mox ubi pollicita est, quo sit fiducia major
Muneris hujus ait. qui vestras maximus ævo est
Dux gregis inter oves, agnus medicamine fiet.
Protinus innumeris effœtus laniger annis
Attrahitur flexo circum cava tempora cornu,
Cujus ut Æmonio marcentia guttura cultro
Fodit, & exiguo maculavit sanguine ferrum,
Membra simul pecudis, validosque venefica succos
Mergit in ære cavo, minuunt ea corporis artus,
Cornuaque exurunt, nec non cum cornibus annos,
Et tener auditur medio balatus aheno.
Nec mora, balatum mirantibus, exilit agnus,
Lascivitque fuga, lactentiaque ubera quærit.
Obstupuere satæ Pelia, promissaque postquam
Exhibuere fidem, tum vero impensius instant.
Ter juga Phœbus equis in Hibero flumine mersis
Dempserat, & quarta radiantia nocte micabant
Sidera, cum rapido fallax Æetias igni
Imponit purum laticem, & sine viribus herbas.
Iamque neci similis resoluto corpore, regem
Et cum rege, suos custodes somnus habebat,
Quem dederant cantus magicæque potentia linguæ.
Intrarant jussæ cum Colchide limina natæ,
Ambierantque torum. quid nunc dubitatis inertes?
Stringite ait gladios, veteremque haurite cruorem,

Vt

Vt repleam vacuas juvenili sanguine venas.
In manibus vestris vita est, ætasque parentis.
Si pietas ulla est, nec spes agitatis inanes,
Officium præstate patri, telisque senectam
Exigite, & saniem conjecto emittite ferro.
His, ut quæque pia est, hortatibus, impia prima est.
Et ne sit scelerata, facit scelus. haud tamen ictus
Vlla suos spectare potest, oculosque reflectunt,
Cæcaque dant sævis aversæ vulnera dextris.
Ille cruore fluens, subito tamen allevat artus,
Semilacerque toro tentat consurgere, & inter
Tot medius gladios pallentia brachia tendens,
Quid facitis natæ? quis vos in fata parentis
Armat, qit? cecidere illis, animique, manusque,
Plura locuturo, cum verbis guttura Colchis
Abstulit, & calidis laniatum mersit in undis.
Quæ nisi pennatis serpentibus isset in auras,
Non exempta foret pœnæ. fugit alta, superque
Pelion umbrosum, Philyræaque tecta, superque
Othryn, & eventu veteris loca nota Cerambi.
Hic ope Nympharum sublatus in aera pennis,
Cum gravis infuso tellus foret obruta ponto,
Deucalioneas effugit inobrutus undas.
Æoliam Pitanen à læva parte reliquit,
Factaque de saxo longi simulacra Draconis,
Idæumque nemus, quo nati furta, juvencum,
Occuluit Liber falsi sub imagine Cervi.
Quaque pater Coryti parva tumulatus arena,
Et quos Mæra novo latratu terruit agros,
Eurypylique urbem, qua Coæ cornua matres
Gesserunt, tunc cum discederet Herculis agmen.
Phœbeamque Rhodon, & Ialysios Telchinas,
Quorum oculos ipso mutantes omnia visu
Iuppiter exosus, fraternis subdidit undis.
Transit & antiquæ Cartheia mœnia Ceæ,
Qua pater Alcidamas placidam de corpore natæ,

Mi-

Miraturus erat nasci potuisse columbam.
Inde lacus Hyries videt, & Cygneia Tempe,
Quæ subitus celebravit olor: nam Phyllius illic
Imperio pueri, volucresque, ferumque leonem
Tradiderat domitos, taurum quoque vincere jussus
Vicerat, & stricto toties iratus amori,
Præmia poscenti taurum suprema negavit.
Ille indignatus, cupies dare, dixit, & alto
Desiluit saxo. cuncti cecidisse putabant.
Factus olor niveis pendebat in aere pennis.
At genitrix Hyrie servatum nescia, flendo
Delicuit, stagnumque suo de nomine fecit.
Adjacet his Pleuron in qua trepidantibus alis
Ophias effugit natorum vulnera Combe.
Inde Calaureæ Latoidos aspicit arva,
In volucrem versi cum conjuge conscia regis.
Dextera Cyllene est, in qua cum matre Menephron
Concubiturus erat sævarum more ferarum.
Cephison procul hinc deflentem fata nepotis
Respicit in tumidam Phocen ab Apolline versi.
Eumelique domum, lugentis in aere natam.
Tandem vipereis Ephyren Pirenida pennis
Contigit. hic ævo veteres mortalia primo
Corpora vulgarunt pluvialibus edita fungis.
Sed postquam Colchis arsit nova nupta venenis,
Flagrantemque domum regis male vidit. utroque
Sanguine natorum perfunditur impius ensis.
Vltaque se mater male, Iasonis effugit arma.
Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat
Palladias arces: quæ te justissime Phineu,
Teque senex Peripha pariter videre volantes.
Innexamque novis neptem Polypemonis alis.
Excipit hanc Ægeus facto damnandus in uno.
Nec satis hospitium est, thalami quoque fœdere
Iamq; aderat Theseus proles ignara parenti, (jungit.
Qui virtute sua bimarem pacaverat Isthmon.

Hujus

Hujus in exitium miscet Medea, quod olim
Attulerat secum Scythicis Aconiton ab oris.
Illud Echidnaea memorant è dentibus ortum
Esse canis: specus est tenebroso caecus hiatu.
Est via declivis, per quam Tirynthius heros
Restantem, contraque diem, radiosque micantes
Obliquantem oculos, nexis adamante catenis
Cerberon attraxit, rabida qui concitus ira
Implevit pariter ternis latratibus auras,
Et sparsit virides spumis albentibus agros.
Has concresse putant, nactasque alimenta feracis
Fœcundique soli, vires cepisse nocendi.
Quae quia nascuntur dura vivacia caute,
Agrestes Aconita vocant. ea conjugis astu
Ipse parens Ægeus nato porrexit, ut hosti.
Sumpserat ignara Theseus data pocula dextra,
Cum pater in capulo gladii cognovit eburno
Signa sui generis, facinusque excussit ab ore.
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
At genitor quanquam lætatur sospite nato,
Attonitus tamen est geniti discrimine, parvo
Committi potuisse nefas, fovet ignibus aras,
Muneribusque Deos implet, feriuntque secures
Colla torosa boum vinctorum cornua vittis.
Nullus Erechthidis fertur celebratior illo
Illuxisse dies. agitant convivia patres,
Et medium vulgus, nec non & carmina, vino
Ingenium faciente, canunt. te maxime Theseu
Mirata est Marathon Cretæi sanguine Tauri,
Quodque suam securus arat Cremyona colonus,
Munus, opusque tuum est. tellus Epidauria per te
Clavigeram vidit Vulcani occumbere prolem.
Vidit & immitem Cephisias ora Procrusten.
Cercyonis letum vidit Cerealis Eleusis.
Occidit ille Sinis magnis male viribus usus,
Qui poterat curvare trabes, & agebat ab alto.

Ad

Ad terram late sparsuras corpora pinus.
Tutus ad Alcathoen Lelegeia mœnia limes
Composito Scirrone patet, sparsisque latronis
Terra negat sedem, sedem negat ossibus unda,
Quæ jactata diu fertur durasse vetustas
In scopulos, scopulis nomen Scironis inhæret.
Si titulos annosque tuos numerare velimus,
Facta prement annos, pro te fortissime vota
Publica suscipimus, Bacchi tibi sumimus haustus.
Consonat assensu populi precibusque faventum
Regia, nec tota tristis locus ullus in urbe est.
Nec tamen (usque adeo nulla est sincera voluptas,
Sollicitumque aliquid lætis intervenit) Ægeus
Gaudia percepit nato secura recepto.
Bella parat Minos, qui quanquam milite, quanquam
Classe valet, patria tamen est firmissimus ira,
Androgeique necem justis ulciscitur armis.
Ante tamen bello vires acquirit amicas.
Quaque patent aditus volucri freta classe pererrat.
Hinc Anaphen sibi jungit, & Astypaleia regna.
Promissis Anaphen, regna Astypaleia bello.
Hinc humilem Myconen, cretosaque rura Cimoli,
FlorentemqueCythnon, Scyron, planamqueSeriphon,
Marmoreamq; Paron, quamque impia prodidit Arne
Sithonis accepto, quod avara poposcerat, auro,
Mutata est in avem, quæ nunc quoq; diligit aurum,
Nigra pedes, nigris velata monedula pennis.
At non Oliaros, Didymæque, & Tenos, & Andros,
Et Gyaros, nitidæque ferax Peparethos olivæ,
Gnosiacas juvere rates, latere inde sinistro
Oenopiam Minos petit, Æacideia regna.
Oenopiam veteres appellavere. sed ipse
Æacus Æginam genitricis nomine dixit.
Turba ruit, tantaque virum cognoscere fama
Expetit. occurrunt illi Telamonque, minorque
Quam Telamon, Peleus, & proles tertia Phocus.

Ipse

Ipse quoque egreditur tardus gravitate senili
Æacus, & quæ sit veniendi caussa requirit.
Admonitus patrii luctus suspirat. & illi
Dicta refert rector populorum talia centum.
Arma juves oro pro nato sumpta, piaque
Pars sis militiæ: tumulo solatia posco.
Huic Asopiades, petis irrita, dixit, & urbi
Non facienda meæ. neque enim conjunctior ulla
Cecropidis hac est tellus, ea fœdera nobis.
Tristis abit, stabuntque tibi tua fœdera magno,
Dixit: & utilius bellum putat esse minari
Quam gerere. atque suas ibi præconsumere vires.
Classis ab Oenopiis etiam nunc Lyctia muris
Spectari poterat, cum pleno concita velo
Attica puppis adest, & portus intrat amicos,
Quæ Cephalum, patriæque simul mandata ferebat.
Æacidæ juvenes longo post tempore visum
Agnovere tamen Cephalum, dextrasque dederunt,
Inque patris duxere domum. spectabilis heros,
Et veteris retinens etiam nunc pignora formæ,
Ingreditur, ramumque tenens popularis olivæ,
Et dextra lævaque duos ætate minores
Major habet Clyton, & Buten Pallante creatos.
Postquam congressi primi sua verba tulerunt
Cecropidæ, Cephalus peragit mandata, rogatque
Auxilium, fœdusque refert, & jura parentum,
Imperiumque peti totius Achaidos addit.
Sic ubi mandatam juvit facundia caussam,
Æacus in capulo regni nitente sinistra,
Ne petite auxilium, sed sumite dixit Athenæ.
Nec dubia vires, quas hæc habet insula, vestras
Ducite, & omnis eat rerum status iste mearum.
Robora non desunt. superat mihi miles, & hosti,
Gratia Diis, felix, & inexcusabile tempus.
Immo ita sit Cephalus. crescat tua civibus opto
Urbs ait, adveniens equidem modo gaudia cœpi,

Cum tam pulchra mihi, tam par ætate juventus
Obvia processit, multos tamen inde requiro,
Quos quondam vidi vestra prius urbe receptus.
Æacus ingemuit, tristique ita voce locutus.
Flebile principium melior fortuna secuta est.
Hanc utinam vobis possem memorare. sine ullo
Ordine nunc repetam, neu longa ambage morer vos,
Ossa, cinisque jacent, memori quos mente requiris,
Et quota pars illi rerum periere mearum?
Dira lues populis ira Iunonis iniquæ
Incidit exosæ dictas à pellice terras.
Dum visum est mortale malum, tantæque latebat
Caussa nocens cladis, pugnatum est arte medendi.
Exitium superabat opes, victæque jacebant.
Principio cœlum spissa caligine terras
Pressit, & ignavos inclusit nubibus æstus.
Dumque quater plenis explevit cornibus orbem
Luna, quater plenum tenuata retexuit orbem,
Letiferis calidi spirarunt æstibus Austri.
Constat & in fontes vitium venisse, lacusque,
Milliaque incultos serpentum multa per agros
Errasse, atque suis fluvios temerasse venenis.
Strage canum primo, volucrumque, aviumque, boumque,
Inque feris subiti deprensa potentia morbi est.
Concidere infelix validos miratur arator
Inter opus tauros, medioque recumbere sulco.
Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros,
Sponte sua lanæque cadunt, & corpore tabent.
Acer equus quondam, magnæque in pulvere famæ
Degenerat, palmæ veterumque oblitus honorum,
Ad præsepe gemit morbo moriturus inerti.
Non aper irasci meminit. nec fidere cursu
Cerva, nec armentis incurrere fortibus ursi.
Omnia languor habet, sylvis, agrisque, viisque
Corpora fœda jacent. vitiantur odoribus auræ.
Mira loquor, non illa canes, avidæque volucres,
Non

Non cani tetigere lupi. dilapsa liquescunt ;
Afflatuque nocent, & agunt contagia late.
Pervenit ad miseros damno graviore colonos
Pestis, & in magna dominatur mœnibus urbis.
Viscera torrentur primo, flammisque fatiscunt.
Indicium rubor est, & ductus anhelitus igni.
Aspera lingua tumet, tepidisque arentia ventis
Ora patent, auraque graves captantur hiatu.
Non stratum, non ulla pati velamina possunt.
Dura sed in terra ponunt præcordia. nec fit
Corpus humo gelidum, sed humus de corpore fervet.
Nec moderator adest, inque ipsos sæva medentes
Erumpit clades, obsuntque autoribus artes.
Quo propior quisque est, servitque fidelius agro ,
In partem leti citius venit, atque salutis
Spes abiit, finemque vident in funere morbi:
Indulgent animis, & nulla quid utile cura est.
Utile enim nihil est. passim, positoque pudore
Fontibus, & fluviis puteisque capacibus hærent.
Nec sitis est exstincta prius, quam vita, bibendo.
Inde graves morbo nequeunt consurgere, & ipsis
Immoriuntur aquis. aliquis tamen haurit & illas.
Tantaque sunt miseris invisi tædia lecti ,
Prosiliunt, aut, si prohibent consistere vires ,
Corpora devolvunt in humum, fugiuntque penates
Quisque suos. sua cuique domus funesta videtur.
Et quia causa latet, locus est in crimine notus.
Semianimes errare viis, dum stare valebant ,
Aspiceres, flentes alios, terraque jacentes ,
Lassaque versantes supremo lumina motu.
Membraque pendentis tendunt ad sidera cœli
Hic, illic, ubi mors deprehenderat, exhalantes.
Quid mihi tunc animi fuit? aut quid debuit esse?
Ut vitam odissem, & cuperem pars esse meorum.
Quo se cunque acies oculorum flexerat, illic
Vulgus erat stratum, veluti cum putrida motis

Poma cadunt ramis, agitataque ilice glandes.
Templa vides contra gradibus sublimia longis,
Iuppiter illa tenet: quis non altaribus illis
Irrita thura dedit? quoties pro conjuge conjunx,
Pro nato genitor, dum verba precantia dixit,
Non exoratis animam finivit in aris?
Inque manu thuris pars inconsumpta reperta est?
Admoti quoties templis, dum vota sacerdos
Concipit, & fundit purum inter cornua vinum,
Haud exspectato ceciderunt vulnere tauri?
Ipse ego sacra Iovi pro me, patriaque, tribusque
Cum facerem natis, mugitus victima diros
Edidit, & subito collapsa sine ictibus ullis
Exiguo tinxit subjectos sanguine cultros.
Fibra quoque ægra notas veri, monitusque Deorum
Perdiderat, tristes penetrant ad viscera morbi.
Ante sacros vidi projecta cadavera postes.
Ante ipsas, quo mors foret invidiosior, aras.
Pars animam laqueo claudunt, mortisque timorem
Morte fugant, ultroque vocant venientia fata.
Corpora missa neci nullis de more feruntur
Funeribus. neque enim capiebant funera portæ,
Aut inhumata premunt terras, aut dantur in altos
Indotata rogos, & jam reverentia nulla est.
Deque rogis pugnant, alienisque ignibus ardent.
Qui lacryment, desunt. indefletaque vagantur
Natorum, matrumque animæ, juvenumque, senumque;
Nec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes:
Attonitus tanto miserarum turbine rerum
Iuppiter ô dixi, si te non falsa loquuntur
Isse sub amplexus Æginæ Asopidos olim,
Nec te magne pater nostri pudet esse parentem,
Aut mihi redde meos, aut me quoque conde sepulchro.
Ille notam fulgore dedit, tonitruque secundo.
Accipio, sintque ista precor felicia mentis
Signa tua, dixi, quæ das mihi pignoris omen.

Forte

Forte fuit juxta patulis rariſſima ramis
Sacra Iovi quercus de ſemine Dodonæo,
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes,
Rugoſoque ſuum ſervantes cortice callem:
Dum numerum miror. totidem pater optime dixi
Tu mihi da cives, & inania mœnia ſupple.
Intremuit, ramiſque ſonum ſine flamine motis
Alta dedit quercus. pavido mihi membra timore
Horruerant. ſtabantque comæ. tamen oſcula terræ,
Roboribuſque dedi. nec me ſperare fatebar,
Sperabam tamen, atque animo mea vota fovebam.
Nox ſubit: & curis exercita corpora ſomnus
Occupat, ante oculos eadem mihi quercus adeſſe,
Et rami totidem, totidemque animalia ramis
Ferre ſuis viſa eſt, pariterque tremiſcere motu,
Graniferumque agmen ſubjectis ſpargere in arvis.
Creſcere quod ſubito majus majuſque videtur,
Ac ſe tollere humo, rectoque aſſiſtere trunco,
Et maciem, numerumque pedum, nigrumq; colorem
Ponere, & humanam membris inducere formam.
Somnus abit. damno vigilans mea viſa. querorque,
In ſuperis opus eſſe nihil, at in ædibus ingens
Murmur erat, voceſque hominum exaudire videbar,
Iam mihi deſuetas. dum ſuſpicor, has quoque ſomnî
Eſſe, venit Telamon properus, foribuſque recluſis
Speque, fideque, pater, dixit, majora videbis.
Egredere, egredior, qualeſque in imagine ſomnî
Viſus eram vidiſſe viros, ex ordine tales
Aſpicio, noſcoque. adeunt, regemque ſalutant.
Vota Iovi ſolvo, populiſque recentibus urbem
Partior, & vacuos priſcis cultoribus agros,
Myrmidonaſque voco, nec origine nomina fraudo.
Corpora vidiſti: mores, quos ante gerebant. (rum.
Nunc quoq; habent. parcum genus eſt. patiensq; labo-
Quæſitique tenax, & quod quæſita reſervet.

Hi te ad bella pares annis animiſque ſequentur,
Cum primum, qui te feliciter attulit, Eurus
(Eurus enim attulerat) fuerit mutatus in Auſtros.
Talibus atque aliis longum ſermonibus illi
Implevere diem. lucis pars optima, menſa
Eſt data: nox ſomnis. jubar: aureus extulerat ſol,
Flabat adhuc Eurus, redituraque vela tenebat.
Ad Cephalum Pallante ſati, cui grandior ætas,
Ad regem Cephalus, ſimul & Pallante creati
Conveniunt. ſed adhuc regem ſopor altus habebat.
Excipit Æacides illos in limine Phocus,
Nam Telamon fraterque viros ad bella parabant.
Phocus in interius ſpatium, pulchroſque receſſus
Cecropidas duxit, cum quis ſimul ipſe reſedit.
Aſpicit Æoliden, ignota ex arbore factum
Ferre manu jaculum, cujus fuit aurea cuſpis.
Pauca prius mediis ſermonibus ille locutus,
Sum nemorum ſtudioſus ait, cædiſque ferinæ.
Qua tamen à ſilva teneas haſtile reciſum
Iamdudum dubito. certe ſi fraxinus eſſet,
Fulva colore foret. ſi cornus, nodus ineſſet.
Vnde ſit, ignoro. ſed non formoſius iſto
Viderunt oculi telum jaculabile noſtri.
Excipit Actæis è fratribus alter, & uſum
Majorem ſpecie mirabere, dixit, in iſto.
Conſequitur quodcunque petit, fortunaque miſſum
Non regit, & revolat nullo referente cruentum.
Tum vero juvenis Nereius omnia quærit,
Cur ſit, & unde datum, quis tanti muneris autor.
Quæ petit, ille refert, & cætera nota pudore,
Qua tulerit mercede, ſilet, tactuſque dolore
Conjugis amiſſæ lacrymis ita fatur obortis:
Hoc me nate Dea (quis poſſet credere) telum
Flere facit, facietque diu, ſi vivere nobis
Fata diu dederint. hoc me cum conjuge cara
Perdidit, hoc utinam caruiſſem munere ſemper.

Procris erat, si forte magis pervenit ad aures
Orithyia tuas, magna soror Orithyiæ.
Si faciem, moresque velis conferre duarum,
Dignior ipsa rapi.pater hanc mihi junxit Erechtheus.
Hanc mihi junxit amor. felix dicebar, eramque.
Non ita diis visum est. at nunc quoque forsitan essem.
Alter agebatur post sacra jugalia mensis,
Cum me cornigeris tendentem retia cervis,
Vertice de summo semper florentis Hymeti
Lutea mane videt pulsis Aurora tenebris,
Invitumque rapit. liceat mihi vera referre
Pace Deæ, quod sit roseo spectabilis ore,
Quod teneat lucis, teneat confinia noctis,
Nectarcis quod alatur aquis. ego Procrin amabam.
Pectore Procris erat. Procris mihi semper in ore.
Sacra tori, coitusque novos, thalamosque recentes,
Primaque deserti referebam fœdera lecti.
Mota Dea est, & siste tuas ingrate querelas:
Procrin habe, dixit. quod si mea provida mens est,
Non habuisse voles, meque illi irata remisit.
Dum redeo, mecumque Deæ memorata retracto,
Esse metus cœpit, ne jura jugalia conjunx
Non bene servasset. facies ætasque jubebant
Credere adulterium, prohibebant credere mores.
Sed tamen abfueram, sed & hæc erat, unde redibam,
Criminis exemplum. sed cuncta timemus amantes.
Quærere quod doleam statuo, donisque pudicam
Sollicitare fidem. favet huic Aurora timori,
Immutatque meam (videor sensisse) figuram,
Palladiasque ineo non cognoscendus Athenas,
Ingrediorque domum. culpa domus ipsa carebat;
Castaque signa dabat, dominoque erat anxia rapto.
Vix aditus per mille dolos ad Erechthida factus.
Vt vidi, obstupui, meditataque pæne reliqui
Tentamenta fide. male me, quin vera faterer
Continui. male quin, ut oportuit, oscula ferrem.

Tristis erat. sed nulla tamen formosior illa
Esse potest tristi, desiderioque calebat
Conjugis arrepti tu collige, qualis in illa
Phoce decor fuerit, quam sic dolor ipse decebat.
Quid referam, quoties tentamina nostra pudici
Reppulerint mores? Quoties ego dixerit uni
Servor ubicunque est: uni mea gaudia servo.
Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret? non sum contentus, & in mea pugno
Vulnera, dum census dare me promitto loquendo,
Muneraque augendo, tandem dubitare coegi.
Exclamo mala: pectora detego: tectus adulter,
Verus eram conjunx. de me perfida teste teneris.
Illa nihil. tacito tantummodo victa pudore
Insidiosa malo cum conjuge limina fugit.
Offensaque mei, genus omne perosa virorum
Montibus errabat, studiis operata Dianæ.
Tum mihi deserto violentior ignis ad ossa
Pervenit. orabam veniam, & peccasse fatebar:
Et potuisse datis simili succumbere culpa
Me quoque muneribus, si munera tanta darentur.
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
Redditur, & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi præterea, tanquam si parva dedisset
Dona, canem munus, quem cum sua traderet illi
Cynthia, currendo superabit, dixerat omnes,
Dat simul & jaculum, manibus quod cernis habere,
Muneris alterius quæ sit fortuna requiris,
Accipe mirandum, novitate movebere facti.
Carmina Naiades non intellecta priorum
Solvunt ingeniis, & præcipitata jacebat
Immemor ambagum vates obscura suarum,
Scilicet alma Themis, nec talia liquit inulta.
Protinus Aoniis immissa est bellua Thebis,
Cessit & exitio multis, pecorumque, suoque,
Ruricolæ pavere feram. vicina juventus

Ve-

Venimus, & latos indagine cinximus agros.
Illa levi velox superabat retia saltu,
Summaque transibat positarum lina plagarum.
Copula detrahitur canibus, quos illa sequentes
Effugit, & cœtum non segnior alite ludit.
Poscor & ipse meum consensu Lælapa magno,
(Muneris hoc nomen) jamdudum vincula pugnat
Exuere ipse sibi, colloque morantia tendit.
Vix bene missus erat, nec jam poteramus, ubi esset,
Scire, pedum calidus vestigia pulvis habebat:
Ipse oculis ereptus erat. non ocyor illo
Hasta, nec expulsæ contorto verbere glandes,
Nec Gortyniaco calamus levis exit ab arcu.
Collis apex medii subjectis imminet arvis.
Tollor in hunc, capioque novi spectacula cursus.
Quo modo deprendi, modo se subducere ab ipso
Vulnere visa fera est. nec limite callida recto,
In spatiumque fugit, sed decipit ora sequentis,
Et redit in gyrum, ne sit suus impetus hosti.
Imminet hic. sequiturque parem, similisque tenenti
Non tenet, & vanos exercet in aere morsus.
Ad jaculi vertebar opem, quod dextera librat
Dum mea. dum digitos amentis addere tento,
Lumina deflexi, revocataque rursus eodem
Rettuleram, & medio (mirum) duo marmora campo
Aspicio. fugere hoc, illud latrare putares.
Scilicet invictos ambos certamine cursus
Esse Deus voluit, si quis Deus affuit illis.
Hactenus, & tacuit. jaculo quod crimen in ipso est?
Phocus ait. jaculi sic crimina reddidit ille.
Gaudia principium nostri sunt Phoce doloris.
Illa prius referam. juvat ô meminisse beati
Temporis Æacide. quo primos rite per annos
Conjuge eram felix, felix erat illa marito.
Mutua cura duos, & amor socialis habebat.
Nec Iovis illa meo thalamos præferret amori,

Nec me quæ caperet, non si Venus ipsa veniret,
Vlla erat. æquales urebant pectora flammæ.
Sole fere radiis feriente cacumina primis
Venatum in sylvas juveniliter ire solebam,
Nec mecum famuli, nec equi, nec naribus acres
Ire canes, nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram jaculo: sed cum satiata ferina
Dextera cædis erat, repetebam frigus & umbras,
Et quæ de gelidis exibat vallibus, auram.
Aura petebatur medio mihi lenis in æstu:
Auram exspectabam: requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) venias cantare solebam,
Meque juves, intresque sinus gratissima nostros,
Vtque facis, relevare velis, quibus urimur æstus,
Forsitan addideram (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures, & tu mihi magna voluptas,
Dicere sum solitus. tu me reficisque, fovesque.
Tu facis, ut sylvas, ut amem loca sola, meoque
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis, nomenque auræ tam sæpe vocatum
Esse putat Nymphæ. Nympham mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index
Procrin adit, linguaque refert audita susurra.
Credula res amor est. subito collapsa dolore,
Vt mihi narratur, cecidit, longoque refecta
Tempore, se miseram, se fati dixit iniqui:
Deque fide questa est, & crimine concita vano,
Quod nihil est, metuit. metuit sine corpore nomen.
Et dolet infelix veluti de pellice vera.
Sæpe tamen dubitat, metuitque miserrima falli.
Indicioque fidem negat. & nisi viderit ipsa,
Damnatura sui non est delicta mariti.
Postera depulerant auroræ lumina noctem:
Egredior, sylvasque peto, victorque per herbas
Aura veni dixi, nostroque medere labori,

bito gemitus inter mea verba videbar
io quos audisse. Veni tamen optima dicens,
de levem rursus strepitum faciente caduca
ratus esse feram, telumque volatile misi.
ris erat. medioque tenens in pectore vulnus,
mihi conclamat. vox est ubi cognita fida
jugis, ad vocem praeceps, amensque cucurri.
ianimem, & sparsas foedantem sanguine vestes,
sua (me miserum) de vulnere dona trahentem
enio, corpusque meo mihi carius ulnis
llibus attollo, scissaque à pectore veste
lnera saeva ligo, conorque inhibere cruorem,
eu me morte sua sceleratum deserat, oro.
ribus illa carens, & jam moribunda, coegit
ec se pauca loqui. per nostri foedera lecti,
erque Deos supplex oro, superosque, meosque,
er si quid merui de te bene, perque manentem
unc quoque, cum pereo, caussam mihi mortis, amo-
le thalamis Auram patiare incumbere nostris. (rem,
Dixit, & errorem tum denique nominis esse
Et sensi, & docui. sed quid docuisse juvabat?
Labitur, & parva fugiunt cum sanguine vires.
Dumque aliquid spectare potest, me spectat, & in me
Infelicem animam, nostroque exhalat in ore.
Sed vultu meliore mori secura videtur.
Flentibus haec lacrymans heros memorabat, & ecce
Aeacus ingreditur duplici cum prole, novoque
Milite, quem Cephalus cum fortibus accipit armis.

METAMORPHOSEON
LIBER OCTAVUS.

IAm nitidum retegente diem, noctisque fugante
Tēpora Lucifero, cadit Eurus, & humida surgunt
Nubila, dant placidi cursum redeuntibus Austri
Aeacidis, Cephaloque, quibus feliciter acti,

Ante exſpectatum portus tenuere petitos.
Interea Minos Lelegeia littora vaſtat,
Prætentatque ſui vires Mavortis in urbe
Alcathoe, quam Niſus habet, cui ſplendidus oſtro
Inter honoratos medio de vertice canos
Crinis inhærebat magni fiducia regni.
Sexta reſurgebant orientis cornua Lunæ,
Et pendebat adhuc belli fortuna, diuque
Inter utrunque volat dubiis victoria pennis.
Regia turris erat vocalibus addita muris,
In quibus auratam proles Latonia fertur
Depoſuiſſe lyram, ſaxo ſonus ejus inhæſit.
Sæpe illuc ſolita eſt aſcendere filia Niſi,
Et petere exiguo reſonantia ſaxa lapillo,
Tunc cum pax eſſet. bello quoque ſæpe ſolebat
Spectare ex illa rigidi certamina Martis.
Iamque mora belli procerum quoque nomina norat,
Armaque, equoſque, habituſque, Cydoneaſque pharetras.
Noverat ante alios faciem ducis Europæi,
Plus etiam quam noſſe ſat eſt. hac judice, Minos
Seu caput abdiderat criſtata caſſide pennis,
In galea formoſus erat, ſeu ſumpſerat ære
Fulgentem clypeum, clypeum ſumpſiſſe decebat.
Torſerat adductis haſtilia lenta lacertis,
Laudabat virgo junctam cum viribus artem.
Impoſitis calamis patulos ſinuaverat arcus:
Sic Phœbum ſumptis jurabat ſtare ſagittis.
Cum vero faciem dempto nudaverat ære,
Purpureuſque albis ſtratis inſignia pictis
Terga premebat equi, ſpumantiaque ora regebat,
Vix ſua, vix ſanæ virgo Niſeia compos
Mentis erat. felix jaculum, quod tangeret ille,
Quæque manu premeret, felicia fræna vocabat:
Impetus eſt illi (liceat modo) ferre per agmen
Virgineos hoſtile gradus. eſt impetus illi
Turribus è ſummis in Gnoſſia mittere corpus

Caſtra,

a, vel æratas hosti recludere portas.
i quid Minos aliud velit. utque sedebat,
dida Dictæi spectans tentoria regis,
r ait, doleamne geri lacrymabile bellum,
ubio est. doleo quod Minos hostis amanti est.
nisi bella forent, nunquam mihi cognitus esset.
tamen accepta poterat deponere bellum
side, me comitem, me pacis pignus haberet.
uæ te peperit, talis pulcherrime regum,
alis es ipse, fuit, merito Deus arsit in illa.
ego ter felix, si pennis lapsa per auras
nossiaci possem castris insistere regis,
ssaque me, flammasque meas, qua dote, rogarem,
ellet emi. tantum patrias ne posceret arces.
am pereant potius sperata cubilia quam sim
roditione potens. quamvis sæpe utile vinci
ictoris placidi fecit clementia multis.
usta gerit certe pro nato bella perempto,
t caussaque valet, caussamque tuentibus armis,
t puto, vincemur. qui si manet exitus urbem,
ur suus hæc illi reseret mea mœnia Mavors?
Et non noster amor? melius sine cæde, moraque,
Impensaque sui poterit superare cruoris.
Nam metuo certe, ne quis tua pectora Minos
Vulneret imprudens. quis enim tam durus, ut in te
Dirigere immitem non inscius audeat hastam?
Cœpta placent, & stat sententia tradere mecum
Dotalem patriam, finemque imponere bello.
Verum velle parum est. aditus custodia servat,
Claustraque portarum genitor tenet. hunc ego solum
Infelix timeo, solus mea vota moratur.
Dii facerent, sine patre forem. sibi quisque profecto
Est Deus. ignavis precibus fortuna repugnat.
Altera jam dudum succensa Cupidine tanto
Perdere gauderet, quodcunque obstaret amori.
Et cur ulla foret me fortior? ire per ignes,

Et gladios ausim. nec in hoc tamen ignibus ullis,
Aut gladiis opus est. opus est mihi crine paterno.
Ille mihi est auro pretiosior, illa beatam
Purpura me, votique mei factura potentem.
Talia dicenti curarum maxima nutrix,
Nox intervenit, tenebrisque audacia crevit.
Prima quies aderat, qua curis fessa diurnis
Pectora somnus habet. thalamos taciturna paternos
Intrat, & (heu facinus) fatali nata parentem
Crine suum spoliat, prædaque potita nefanda
Fert secum spolium sceleris, progressaque porta
Per medios hostes (meriti fiducia tanta est)
Pervenit ad regem: quem sic affata paventem est.
Suasit amor facinus: proles ego regia Nisi
Scylla tibi trado patriamque meosque penates.
Præmia nulla peto, nisi te. cape pignus amoris
Purpureum crinem: nec me nunc tradere crinem,
Sed patrium tibi crede caput, sceleerataque dextra
Munera porrexit. Minos porrecta refugit,
Turbatusque novi, respondit, imagine facti.
Dii te summoveant, ô nostri infamia sæcli,
Orbe suo, tellusque tibi, pontusque negetur.
Certe ego non patiar Iovis incunabula Creten,
Qui meus est orbis, tantum contingere monstrum.
Dixit. &, ut leges captis justissimus autor
Hostibus imposuit, classis retinacula solvi
Iussit, & æratas impleri remige puppes.
Scylla freto postquam deductas nare carinas,
Nec præstare ducem sceleris sibi præmia vidit,
Consumptis precibus violentam transit in iram,
Intendensque manus passis furibunda capillis,
Quo fugis, exclamat meritorum autore relicta,
O patriæ prælate meæ, prælate parenti,
Quo fugis immitis? cujus victoria nostrum
Et scelus, & meritum est, nec te data munera, nec te
Noster amor movit, nec quod spes omnis in unum

ea congesta est, nam quo deserta revertar?
triam? superata jacet. sed finge manere,
tione mea clausa est mihi. patris ad ora,
tibi donavi? cives odere merentem.
imi exemplum metuunt. obstruximus orbem
arum nobis, ut Crete sola pateret.
c quoque si prohibes, & nos ingrate relinquis,
genitrix Europa tibi est, sed inhospita Syrtis,
meniave tigres, Austroque agitata Carybdis.
Iove tu natus, nec mater imagine tauri
sa tua est, generis falsa est ea fabula. verum
ferus, & captus nullius amore juvencæ
ui te progenuit, taurus fuit. exige pœnas
ise pater. gaudete malis modo prodita nostris
Iœnia, nam fateor merui, & sum digna perire,
ed tamen ex illis aliquis, quos impia læsi,
Me perimat. cur qui vicisti crimine nostro,
nsequeris crimen? scelus hoc patriæque, patrique,
Officium tibi sit. te vero conjuge digna est,
Quæ torvum ligno decepit adultera taurum,
Discordemque utero fœtum tulit. Ecquid ad aures
Perveniunt mea dicta tuas? an inania venti
Verba ferunt, iidemque tuas ingrate carinas?
Iam jam Pasiphaen non est mirabile taurum
Præposuisse tibi plus tu feritatis habebas.
Me miseram, properare juvat, divulsaque remis
Vnda sonat, mecumque simul mea terra recedit.
Nil agis ô frustra meritorum oblite meorum,
Insequar invitum, puppimque amplexa recurvam,
Per freta longa trahar. vix dixerat: insilit undis,
Consequiturque rates, faciente Cupidine vires,
Gnossiacæque hæret comes invidiosa carinæ.
Quam pater ut vidit (nam jam pendebat in auras,
Et modo factus avis fulvis Halyætus in alis)
Ibat, ut hærentem rostro laceraret adunco.
Illa metu puppim dimisit, & aura cadentem

Susti-

Sustinuisse levis, ne tangeret æquora, visa est.
Pluma fuit. plumis in avem mutata vocatur
Ciris. & à tonso est hoc nomen adepta capillo.
Vota Iovi Minos taurorum sanguine centum
Solvit, ut egressus ratibus Curetida terram
Contigit, & spoliis decorata est regia fixis.
Creverat opprobrium generis, fœdumque patebat
Matris adulterium, monstri novitate biformis.
Destinat hunc Minos thalami removere pudorem,
Multiplicique domo cœcis includere tectis.
Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus, turbatque notas, & limina flexu
Ducit in errorem variarum ambage viarum.
Nec secus ac liquidis Phrygius Mæandros in undis
Ludit, & ambiguo lapsu refluitque, fluitque,
Occurrensque sibi venturas aspicit undas,
Et nunc ad fontes, nunc ad mare versus apertum,
Incertas excercet aquas, ita Dædalus implet
Innumeras errore vias, vixque ipse reverti
Ad limen potuit: tanta est fallacia tecti.
Quod postquam geminam tauri juvenisque figuram
Clausit, & Actæo bis pastum sanguine monstrum
Tertia sors annis domuit repetita novenis,
Vtque ope virginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo est inventa relicto,
Protinus Ægides rapta Minoide Diam
Vela dedit, comitemque suam crudelis in illo
Littore destituit. deserta, & multa querenti,
Amplexusque & opem Liber tulit, utque perenni
Sidere clara foret, sumptam de fronte coronam
Immisit cœlo. tenues volat illa per auras,
Dumque volat, gemmæ nitidos vertuntur in ignes,
Consistuntque loco, specie remanente coronæ,
Qui medius, nixique genu est, anguemque tenentis.
Dædalus interea Creten, longumque perosus
Exilium, tactusque loci natalis amore,

Clausus

us erat pelago. terras licet, inquit, & undas
uat, at cœlum certe patet. ibimus illac:
ia possideat. non possidet aera Minos:
, & ignotas animum dimittit in artes,
ramque novat. nam ponit in ordine pennas
nima cœptas, longam breviore sequente.
ivo crevisse putes. sic rustica quondam
la disparibus paulatim surgit avenis.
lino medias, & ceris alligat imas.
ue ita compositas parvo curvamine flectit,
eras imitetur aves. puer Icarus una
at, & ignarus sua se tractare pericla
renidenti modo, quas vaga moverat aura,
tabat plumas, flavam modo pollice ceram
llibat, lusuque suo mirabile patris
ediebat opus. postquam manus ultima cœpto
osita est, geminas opifex libravit in alas
suum corpus, motaque pependit in aura.
ruit & natum, medioque ut limite curras,
re ait, moneo, ne si demissior ibis,
da gravet pennas, si celsior, ignis adurat.
er utrumque vola. nec te spectare Booten,
ut Helicen jubeo, strictumque Orionis ensem
e duce carpe viam. pariter præcepta volandi
adit, & ignotas humeris accommodat alas,
ter opus, monitusque genæ maduere seniles,
patriæ tremuere manus. dedit oscula nato
on iterum repetenda suo, pennisque levatus
nte volat, comitique timet, velut ales, ab alto
uæ teneram prolem produxit in aera nido,
ortaturque sequi, damnosasque erudit artes,
t movet ipse suas, & nati respicit alas.
los aliquis tremula dum captat arundine pisces,
Aut pastor baculo, stivæque innixus arator,
Vidit, & obstupuit, quique æthera carpere possent,
Credidit esse Deos. & jam Iunonia læva

Parte

Parte Samos fuerat, Delosque, Parosque relicta.
Dextra Lebynthos erat, fœcundaq; melle Calydne,
Cum puer audaci cœpit gaudere volatu,
Deseruitque ducem, cœlique cupidine tactus·
Altius egit iter, rapidi vicinia Solis
Mollit odoratas pennarum vincula ceras.
Tabuerant ceræ, nudos quatit ille lacertos,
Remigioque carens, non ullas percipit auras:
Oraque cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua, quæ nomen traxit ab illo.
At pater infelix, nec jam pater, Icare dixit,
Icare dixit ubi es? qua te regione requiram?
Icare dicebat. pennas aspexit in undis,
Devovitque suas artes, corpusque sepulchro
Condidit, & tellus à nomine dicta sepulti.
Hunc miseri tumulo ponentem corpora nati,
Garrula ramosa prospexit ab ilice perdix,
Et plausit pennis, testataque gaudia cantu est.
Vnica tunc volucris, nec visa prioribus annis,
Factaque nuper avis, longum tibi Dædale crimen.
Namq; huic tradiderat fatorum ignara docendam
Progeniem germana suam, natalibus actis
Bis puerum senis, animi ad præcepta capacis.
Ille etiam medio spinas in pisce notatas
Traxit in exemplum, ferroque incidit acuto
Perpetuos dentes, & serræ repperit usum
Primus, & ex uno duo ferrea brachia nodo
Iunxit, ut æquali spatio distantibus illis
Altera pars staret pars altera duceret orbem.
Dædalus invidit, sacraque ex arce Minervæ
Præcipitem misit, lapsum mentitus. at illum,
Quæ favet ingeniis, excepit Pallas, avemque
Reddidit, & medio velavit in aere pennis.
Sed vigor ingenii quondam velocis, in alas,
Inque pedes abiit. nomen, quod & ante, remansit.
Non tamen hæc alte volucris sua corpora tollit,

Nec

cit in ramis altoque cacumine nidos.
humum volitat, ponitque in sepibus ova,
uique memor metuit sublimia casus.
ue fatigatum tellus Ætnaa tenebat
lon, & sumptis pro supplice Cocalus armis
habebatur. jam lamentabile Athena
ere desierant Thesea laude tributum.
la coronantur, bellatricemque Minervam
Iove, Diisque vocant aliis, quos sanguine voto,
eribusque datis, & acervis thuris honorant.
erat Argolicas nomen vaga fama per urbes
eos, & populi, quos dives Achaia cepit,
s opem magnis imploravere periclis,
s opem Calydon, quamvis Meleagron haberet,
cita supplex petiit prece. caussa petendi
erat, infesta famulus, vindexque Diana.
ea namque ferunt plenis successibus anni
itias frugum Cereri, sua vina Lyao,
adios flava latices libasse Minerva.
tus ab agricolis superos pervenit ad omnes
bitiosus honor, solas sine thure relictas
teritas cessasse ferunt Latoidos aras.
git & ira deos. At non impune feremus,
aque inhonorata, non & dicemur inulta,
uit, & Oeneios ultorem spreta per agros
sit aprum, quanto majores herbida tauros
n habet Epirus, sed habent Sicula arva minores.
guine, & igne micant oculi, riget horrida cervix,
seta densis similes hastilibus horrent,
ntque velut vallum, velut alta hastilia, seta.
rvida cum rauco latos stridore per armos
uma fluit, dentes aquantur dentibus Indis,
lmen ab ore venit, frondes afflatibus ardent.
modo crescentes segetes proculcat in herba,
unc matura metit fleturi vota coloni,
Cererem in spicis intercipit, area frustra,

Et

Et frustra exspectant promissas horrea messes.
Sternuntur gravidi longo cum palmite fœtus,
Baccaque cum ramis semper frondentis olivæ.
Sævit & in pecudes: non has pastorve, canisve,
Non armenta truces possunt defendere tauri.
Diffugiunt populi. nec sese in mœnibus urbis
Esse putant tutos, donec Meleagros, & una
Lecta manus juvenum caluere cupidine laudis.
Tyndaridæ gemini præstantes, cæstibus alter,
Alter equo primæque ratis molitor Iason,
Et cum Pirithoo felix concordia Theseus,
Et duo Thestiadæ, & proles Aphareia Lynceus,
Leucippusque ferox, jaculoque insignis Acastus,
Et velox Idas, & jam non fœmina Ceneus,
Hippothousq;, Dryasq;, & cretus Amyntore Phœnix,
Actoridæque parens, & missus ab Elide Phileus,
Nec Telamon aberat, magnique creator Achillis,
Cumque Pheretiade, & Hyantæo Iolao,
Impiger Eurytion, cursuque invictus Echion,
Nariciusque Lelex, Panopeus, Hyleusque, feroxque
Hippasus, & primis etiam nunc Nestor in annis,
Et quos Hippocoon antiquis misit Amyclis,
Penelopesque socer: cum Parrhasio Ancæo,
Ampycidesque sagax, & adhuc à conjuge tutus
Oeclides, nemorisque decus Tegeæa Lycei
Venit Atalante Schœnei pulcherrima virgo,
Rasilis huic summam mordebat fibula vestem;
Crinis erat simplex nodum collectus in unum.
Ex humero pendens resonabat eburnea lævo
Telorum custos, arcum quoque læva tenebat.
Talis erat cultu, facies quam dicere vere
Virgineam in puero, puerilem in virgine posses.
Hanc pariter vidit, pariter Calydonius heros
Optavit renuente Deo, flammasque latentes
Hausit, & ô felix si quem dignabitur inquit,
Ista virum, nec plura sinit tempusque, pudorque
Dicere, majus opus magni certaminis urget. Syl-

requens trabibus, quam nulla ceciderat ætas,
a plano, devexaque prospicit arva.
stquam venere viri, pars retia tendunt,
a pars adimunt, canibus pars pressa sequuntur
pedum, cupiuntque suum reperire periclum:
va vallis erat, quo se demittere rivi
ant pluvialis aquæ, tenet ima lacunæ
salix, ulvæque leves, juncique palustres,
aque, & longæ parva sub arundine cannæ.
aper excitus medios violentus in hostes
r, ut excussis elisus nubibus ignis.
itur incursu nemus, & propulsa fragorem
dat, exclamant juvenes, protentaque forti
tenent dextra lato vibrantia ferro.
uit, spargitque canes, ut quisque furenti
t, & obliquo latrantes dissipat ictu.
is Echionio primum contorta lacerto
fuit, truncoque dedit leve vulnus acerno.
ma si nimiis mittentis viribus usa
foret, in tergo visa est hæsura petito:
itus it. auctor teli Pagasæus Iason.
be ait Ampycides, si te coluique, coloque,
nihi, quod petitur certo contingere telo.
potuit, precibus deus annuit. ictus ab illo est
ine vulnere aper: ferrumque Diana volanti
ulerat jaculo, lignum sine acumine venit.
eri mota est, nec fulmine lenius arsit.
cat ex oculis. spirat quoque pectore flammas.
e volat moles adducto concita nervo,
petit aut muros, aut plenas milite turres,
venes certo sic impete vulnificus sus
ur, & Eupalamon, Pelagonaque dextra tuentes
nua prosternit: socii rapuere jacentes.
non letiferos effugit Enæsimus ictus
pocoonte satus: trepidantem, & terga parantem
ere succiso liquerunt poplite nervi.

For-

Et frustra exspectant promissas horrea messes.
Sternuntur gravidi longo cum palmite fœtus,
Baccaque cum ramis semper frondentis olivæ.
Sævit & in pecudes: non has pastorve, canisve,
Non armenta truces possunt defendere tauri.
Diffugiunt populi. nec sese in mœnibus urbis
Esse putant tutos, donec Meleagros, & una
Lecta manus juvenum caluere cupidine laudis.
Tyndaridæ gemini præstantes, cæstibus alter,
Alter equo primæque ratis molitor Iason,
Et cum Pirithoo felix concordia Theseus,
Et duo Thestiadæ, & proles Aphareia Lynceus,
Leucippusque ferox, jaculoque insignis Acastus,
Et velox Idas, & jam non fœmina Cæneus,
Hippothousq;, Dryasq;, & cretus Amyntore Phœnix,
Actoridæque parens, & missus ab Elide Phileus,
Nec Telamon aberat, magnique creator Achillis,
Cumque Pheretiade, & Hyantæo Iolao,
Impiger Eurytion, cursuque invictus Echion,
Nariciusque Lelex, Panopeus, Hyleusque, feroxque
Hippasus, & primis etiam nunc Nestor in annis,
Et quos Hippocoon antiquis misit Amyclis,
Penelopesque socer: cum Parrhasio Ancæo,
Ampycidesque sagax, & adhuc à conjuge tutus
Oeclides, nemorisque decus Tegeæa Lycei
Venit Atalante Schœnei pulcherrima virgo,
Rasilis huic summam mordebat fibula vestem,
Crinis erat simplex nodum collectus in unum.
Ex humero pendens resonabat eburnea lævo
Telorum custos, arcum quoque læva tenebat.
Talis erat cultu, facies quam dicere vere
Virgineam in puero, puerilem in virgine posses.
Hanc pariter vidit, pariter Calydonius heros
Optavit renuente Deo, flammasque latentes
Hausit, & ô felix si quem dignabitur inquit,
Ista virum, nec plura sinit tempusque, pudorque
Dicere, majus opus magni certaminis urget. Syl-

Sylva frequens trabibus, quam nulla ceciderat ætas,
Incipit à plano, devexaque prospicit arva.
Quo postquam venere viri, pars retia tendunt,
Vincula pars adimunt, canibus pars pressa sequuntur
Signa pedum, cupiuntque suum reperire periclum:
Concava vallis erat, quo se demittere rivi
Assuerant pluvialis aquæ, tenet ima lacunæ
Lenta salix, ulvæque leves, juncique palustres,
Viminaque, & longa parva sub arundine cannæ.
Hinc aper excitus medios violentus in hostes
Fertur, ut excussis elisus nubibus ignis.
Sternitur incursu nemus, & propulsa fragorem
Sylva dat, exclamant juvenes, protentaque forti
Tela tenent dextra lato vibrantia ferro.
Ille ruit, spargitque canes, ut quisque furenti
Obstat, & obliquo latrantes dissipat ictu.
Cuspis Echionio primum contorta lacerto
Vana fuit, truncoque dedit leve vulnus acerno.
Proxima si nimiis mittentis viribus usa
Non foret, in tergo visa est hæsura petito:
Longius it. auctor teli Pagasæus Iason.
Phœbe ait Ampycides, si te coluique, coloque,
Da mihi, quod petitur certo contingere telo.
Qua potuit, precibus deus annuit. ictus ab illo est;
Sed sine vulnere aper: ferrumque Diana volanti
Abstulerat jaculo, lignum sine acumine venit.
Ira feri mota est, nec fulmine lenius arsit.
Emicat ex oculis. spirat quoque pectore flammas.
Vtque volat moles adducto concita nervo,
Cum petit aut muros, aut plenas milite turres,
In juvenes certo sic impete vulnificus sus
Fertur, & Eupalamon, Pelagonaque dextra tuentes
Cornua prosternit: socii rapuere jacentes.
At non letiferos effugit Enæsimus ictus
Hippocoonte satus: trepidantem, & terga parantem
Vertere succiso liquerunt poplite nervi.

For-

Forsitan & Pylius citra Trojana perisset
Tempora, sed sumpto posita conamine ab hasta,
Arboris insiluit, quæ stabat proxima, ramis,
Despexitque loco tutus, quem fugerat hostem.
Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
Imminet exitio, fidensque recentibus armis
Orithyiæ magni, rostro femur hausit adunco.
At gemini nondum cœlestia sidera fratres,
Ambo conspicui, nive candidioribus ambo
Vectabantur equis, ambo vibrata per auras
Hastarum tremulo quatiebant spicula motu.
Vulnera fecissent, nisi setiger inter opacas,
Nec jaculis isset, nec equo loca pervia, sylvas,
Persequitur Telamon, studioque incautus eundi
Pronus ab arborea cecidit radice retentus.
Dum levat hunc Peleus, celerem Tegeæa sagittam
Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu.
Fixa sub aure feri summum distrinxit arundo
Corpus, & exiguo rubefecit sanguine setas.
Nec tamen illa sui successu lætior ictus,
Quam Meleager erat. primus vidisse putatur,
Et primus sociis visum ostendisse cruorem,
Et meritum dixisse feres virtutis honorem.
Erubuere viri, seque exhortantur, & addunt
Cum clamore animos, jaciuntque sine ordine tela.
Turba nocet jactis, & quos petit, impedit ictus.
Ecce furens contra sua fata bipennifer Arcas,
Discite fœmineis quid tela virilia præstent,
O juvenes, operique meo concedite dixit,
Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis,
Invita tamen hunc perimet mea dextra, Diana.
Talia magniloquo tumidus memoraverat ore,
Ancipitemque manu tollens utraque securim,
Institerat digitis primos suspensus in artus.
Occupat audentem, quaque est via proxima leto,
Summa ferus geminos direxit ad inguina dentes.

Con-

Concidit Ancæus, glomerataque sanguine multo
Viscera lapsa fluunt, madefactaque terra cruore est.
Ibat in adversum proles Ixionis hostem
Pirithous, valida quatiens venabula dextra.
Cui procul Ægides, ô me mihi carior inquit
Pars animæ consiste meæ, licet eminus esse
Fortibus, Ancæo nocuit temeraria virtus.
Dixit, & ærata torsit grave cuspide cornu,
Cui bene librato, votique potente futuro,
Obstitit esculea frondosus ab arbore ramus.
Misit & Æsonides jaculum, quod casus ab illo
Vertit, & in mentum figit latrantis, & inter
Ilia conjectum, tellure per ilia fixum est.
At manus Oenidæ variat, missisque duabus,
Hasta prior terra, medio stetit altera tergo.
Nec mora, dum sævit, dum corpora versat in orbem,
Stridentemque novo spumam cum sanguine fundit,
Vulneris autor adest, hostemque irritat ad iram,
Splendidaque adversos venabula condit in armos.
Gaudia testantur socii clamore secundo,
Victricemque petunt dextræ conjungere dextram,
Immanemque feram multa tellure jacentem
Mirantes spectant, neque adhuc contingere tutum
Esse putant, sed tela tamen sua quisque cruentat.
Ipse pede imposito, caput exitiabile pressit,
Atque ita, sume mei spolium Nonacria juris
Dixit, & in partem veniat mea gloria tecum.
Protinus exuvias rigidis horrentia setis
Terga dat, & magnis insignia dentibus ora.
Illi lætitiæ est cum munere muneris autor.
Invidere alii, totoque erat agmine murmur,
E quibus ingenti tendentes brachia voce,
Pone age, nec titulos intercipe fœmina nostros,
Thestiadæ clamant, nec te fiducia formæ
Decipiat, ne sit longe tibi captus amore
Autor, & huic adimunt munus, jus muneris illi.

Non

Non tulit, & tumida frendens Mavortius ira,
Discite raptores alieni, dixit, honoris,
Facta minis quantum distent. hausitque nefando
Pectora Plexippi nil tale timentia ferro.
Toxea, quid faciat, dubium, pariterque volentem
Vlcisci fratrem, fraternaque fata timentem,
Haud patitur dubitare diu, calidumque prioris
Cæde recalfecit consorti sanguine telum.
Dona deum templis nato victore ferebat,
Cum videt extinctos fratres Althæa referri,
Quæ plangore dato, mœstis clamoribus urbem
Implet, & auratas mutavit vestibus atris.
At simul est autor necis editus, excidit omnis
Luctus, & à lacrymis in pœnæ versus amorem est.
Stipes erat, quem cum partus enixa jaceret
Thestias, in flammam triplices posuere sorores,
Staminaque impresso fatalia pollice nentes,
Tempora dixerunt eadem lignoque, tibique,
O modo nate damus. quo postquam carmine dicto
Excessere Deæ, flagrantem mater ab igne
Eripuit ramum, sparsitque liquentibus undis.
Ille diu fuerat penetralibus abditus imis,
Servatusque tuos juvenis servaverat annos.
Protulit hunc genitrix, tædasque, & fragmina poni
Imperat, & positis inimicos admovet ignes.
Tum conata quater flammis imponere ramum,
Cœpta quater tenuit, pugnat materque, sororque,
Et diversa trahunt unum duo nomina pectus.
Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri,
Sæpe suum fervens oculis dabat ira ruborem;
Et modo nescio quid similis crudele minanti
Vultus erat, modo quem misereri credere posses.
Cumque ferus lacrymas animi siccaverat ardor,
Inveniebantur lacrymæ tamen: utque carina
Quam ventus, ventoque rapit contrarius æstus;
Vim geminam sentit, paretque incerta duobus,

Thestias

beſtias haud aliter dubiis affectibus errat;
nque vices ponit, poſitamque reſuſcitat iram.
ncipit eſſe tamen melior germana parente.
t conſanguineas ut ſanguine leniat umbras,
npietate pia eſt. nam poſtquam peſtifer ignis
onvaluit, rogus iſte cremet mea viſcera dixit.
tque manu dira lignum fatale tenebat,
Inte ſepulchrales infelix aſtitit aras,
œnarumque Deæ triplices furialibus, inquit,
umenides ſacris vultus advertite veſtros,
lciſcor, facioque nefas, mors morte pianda eſt;
ſcelus addendum ſcelus eſt, in funera funus,
er coacervatos pereat domus impia luctus.
n felix Oeneus nato victore fruetur?
beſtius orbus erit? melius lugebitis ambo.
os modo fraterni manes, animæque recentes,
fficium ſentite meum, magnoque paratas
ccipite inferias, uteri mala pignora noſtri.
ei mihi quo rapior? fratres ignoſcite matri.
eficiunt ad cœpta manus. meruiſſe fatemur
um cur pereat, mortis mihi diſplicet autor.
go impune feret, vivuſque, & victor, & ipſo
cceſſu tumidus, regnum Calydonis habebit?
s cinis exiguus, gelidæque jacebitis umbræ?
aud equidem patiar. pereat ſceleratus, & ille
emque patris, regnumq; trahat, patriæque ruinam.
ens ubi materna eſt? ubi ſunt pia vota parentum?
quos ſuſtinui bis menſum quinque labores?
utinam primis arſiſſes ignibus infans,
que ego paſſa forem, vixiſti munere noſtro.
unc merito moriere tuo. cape præmia facti,
que datam primum partu, mox ſtipite rapto;
dde animam, vel me fraternis adde ſepulchris,
cupio, & nequeo. quid agam? modo vulnera fratrũ
te oculos mihi ſunt, & tantæ cædis imago.
nc animum pietas, maternaq; nomina frangunt.

H Me

Me miseram, male vincetis, sed vincite fratres,
Dummodo quæ dedero vobis solatia, vosque
Ipsa sequar, dixit, dextraque aversa, trementi
Funereum torrem medios conjecit in ignes.
Aut dedit, aut visus gemitus est ille dedisse
Stipes, & invitis correptus ab ignibus arsit.
Inscius, atque absens flamma Meleagrus ab illa
Vritur, & cæcis torreri viscera sentit
Ignibus, ac magnos superat virtute dolores.
Quod tamen ignavo cadat, & sine sanguine leto
Mœret, & Ancæi felicia vulnera dicit,
Grandævumque patrem, fratresque, piasque sorores,
Cum gemitu, sociamque tori vocat ore supremo.
Forsitan & matrem. crescunt ignisque dolorque,
Languescuntque iterum. simul est extinctus uterque,
Inque leves abiit paulatim spiritus auras,
Paulatim cana prunam velante favilla.
Alta jacet Calydon, lugent juvenesque, senesque,
Et vulgus, proceresque gemunt, scissæque capillos
Plangunt ora simul matres Calydonides heu heu
Pulvere canitiem genitor, vultusque seniles
Fœdat humi fusus, spatiosumque increpat ævum.
Nam de matre, manus diri sibi conscia facti
Exegit pœnas, acto per viscera ferro.
Non mihi si centum Deus ora sonantia linguis,
Ingeniumque capax, totumque Helicona dedisset,
Tristia persequerer miserarum vota sororum.
Immemores decoris, liventia pectora tundunt,
Dumque manet corpus, corpus refoventque, foventque,
Oscula dant ipsi, posito dant oscula lecto.
Post cinerem, cineres haustos ad pectora pressant,
Affusæque jacent tumulo, signataque saxo
Nomina complexæ, lacrymas in nomina fundunt.
Quas postquam Oeneia tandem Latonia clade
Exsatiata domus, præter Gorgenque, nurumque
Nobilis Alcmenæ, natis in corpora pennis

Alle-

Allevat, & longas per brachia porrigit alas,
Corneaque ora facit, versasque per aera mittit.
Interea Theseus sociati parte laboris
Functus, Erechtheias Tritonidos ibat ad arces.
Clausit iter, fecitque moras Achelous eunti
Imbre tumens. succede meis, ait, inclyte tectis
Cecropide, nec te committe rapacibus undis.
Ferre trabes solidas, obliquaque volvere magno
Murmure saxa solent. vidi contermina ripæ
Cum gregibus stabula alta trahi, nec fortibus illic
Profuit armentis, nec equis velocibus esse.
Multa quoque hic torrens nivibus de monte solutis
Corpora turbineo juvenilia vortice mersit.
Tutior est requies, solito dum flumina currant
Limite, dum tenues captet suus alveus undas.
Annuit Ægides, utorque, Acheloe, domoque,
Consilioque tuo, respondit, & usus utroque est.
Pumice multicavo, nec levibus atria tofis
Structa subit: molli tellus erat humida musco,
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Jamque duas lucis partes Hyperione menso,
Discubuere toris Theseus, comitesque laborum,
Hac Ixionides, illa Trœzenius heros
Parte Lelex, raris jam sparsus tempora canis,
Quosque alios parili fuerat dignatus honore
Amnis Acarnanum, lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ vestigia Nymphæ
Instruxere epulis mensas, dapibusque remotis
In gemma posuere merum. tum maximus heros
Æquora prospiciens oculis subjecta, quis inquit
Ille locus, digitoque ostendit, & insula nomen
Quod gerit illa, doce, quanquam non una videtur.
Amnis ad hæc, non est inquit, quod cernimus, unum.
Quinque jacent terræ, spatium discrimina fallit.
Quoque minus spretæ factum mirere Dianæ:
Najades hæ fuerant, quæ cum bis quinque juvencos

Mactassent, rurisque Deos ad sacra vocassent,
Immemores nostri festas duxere choreas.
Intumui, quantusque feror, cum plurimus unquam,
Tantus eram, pariterque animis immanis, & undis,
A sylvis sylvas, & ab arvis arva revulsi.
Cumque loco, Nymphas, memores tum deniq; nostri,
In freta provolvi. fluctus nosterque, marisque
Continuam diduxit humum, pariterque revellit
In totidem, mediis quot cernis Echinadas undis.
Vt tamen ipse vides, procul en procul una recessit
Insula grata mihi, Perimelen navita dicit.
Huic ego virgineum dilectæ nomen ademi,
Quod pater Hippodamas ægre tulit, inq; profundum
Propulit è scopulo petitura corpora natæ.
Excepi, nantemque ferens, o proxima terræ
Regna vagæ dixi sortite tridentifer undæ,
In quo desinimus, quo sacri currimus amnes,
Huc ades, atque audi placidus Neptune precantem.
Huic ego, quam porto, nocui, sis mitis, & æquus.
Si pater Hippodamas, aut si minus impius esset,
Debuit illius misereri, & ignoscere nobis.
Cui quondam tellus claussa est feritate paterna,
Affer opem, mersæque precor, feritate paterna,
Da Neptune locum, vel sit locus ipsa licebit.
Hunc quoque complectar. movit caput æquoreus rex,
Concussitque suis omnes assensibus undas.
Extimuit Nymphe, nabat tamen, ipse natantis
Pectora tangebam trepido salientia motu.
Dumque ea contrecto, totum durescere sensi
Corpus, & inducta condi præcordia terra.
Dum loquor, amplexa est artus nova terra natantes,
Et gravis increvit mutatis insula membris.
Amnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
Moverat, irridet credentes, utque Deorum
Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus,
Ficta refers, nimiumque putas Acheloe potentes

Esse

e Deos, dixit, si dant, adimuntque figuras.
bstupuere omnes, nec talia dicta probarunt.
nte omnesque Lelex anima maturus & ævo,
: ait, Immensa est, finemque potentia cœli
on habet, & quidquid superi voluere peractum est.
uoque minus dubites, tilia contermina quercus
ollibus est Phrygiis medio circumdata muro.
se locum vidi. nam me Pelopeia Pittheus
isit in arva, suo quondam regnata parenti.
aud procul hinc stagnum est, tellus habitabilis olim:
unc celebres mergis, fulicisque palustribus undæ.
ppiter huc specie mortalis, cumque parente
enit Atlantiades positis caducifer alis.
ille domos adiere, locum, requiemque petentes;
ille domos clausere seræ: tamen una recepit,
arva quidem stipulis, & canna tecta palustri.
d pia Baucis anus, parilique ætate Philemon,
la sunt annis juncti juvenilibus, illa
onsenuere casa, paupertatemque ferendo
ffecere levem, nec iniqua mente ferendam.
ec refert dominos illic famulosve requiras.
ota domus, duo sunt. iidem parentque, jubentque.
rgo ubi Cælicolæ parvos tetigere penates,
ummissoque humiles intrarunt vertice postes,
Membra senex posito jussit relevare sedili,
Quod superinjecit textum rude sedula Baucis.
nde foco tepidum cinerem dimovit, & ignes
uscitat hesternos, foliisque, & cortice sicco
Nutrit, & ad flammas anima perducit anili:
Multifidasque faces, ramaliaque arida, tecto
Detulit, & minuit, parvoque admovit aheno.
Quodque suus conjunx riguo collegerat horto,
Truncat olus foliis: furca levat ille bicorni
ordida terga suis nigro pendentia tigno,
ervatoque diu resecat de tergore, partem
Exiguam, sectamque domat ferventibus undis.

Interea medias fallunt sermonibus horas,
Sentirique moram prohibent. erat alveus illic
Fagineus, dura clavo suspensus ab ansa.
Is tepidis impletur aquis, artusque fovendos
Accipit, in medio torus est de mollibus ulvis,
Impositus lecto, sponda, pedibusque salignis.
Vestibus hunc velant, quas non nisi tempore festo
Sternere consuerant, sed & hac vilisque, vetusque
Vestis erat, lecto non indignanda saligno.
Accubuere Dei. mensam succincta, tremensque
Ponit anus, mensa sed erat pes tertius impar,
Testa parem fecit, qua postquam subdita clivum
Sustulit, aquatam mentha extersere virenti.
Ponitur hic bicolor sincera bacca Minerva,
Conditaque in liquida corna autumnalia face,
Intybaque, & radix, & lactis massa coacti,
Ovaque non acri leviter versata favilla:
Omnia fictilibus. post hac celatus, eodem
Sistitur argento crater, fabricataque fago
Pocula, qua cava sunt flaventibus illita ceris.
Parva mora est, epulasque foci misere calentes.
Nec longa rursus referuntur vina senecta,
Dantque locum mensis paulum seducta secundis;
Hic nux, hic mixta est rugosis carica palmis,
Prunaque, & in patulis redolentia mala canistris,
Et de purpureis collecta vitibus uva.
Candidus in medio favus est. super omnia vultus
Accessere boni, nec iners, pauperque voluntas.
Interea, quoties haustum cratera repleri
Sponte sua, per seque vident succrescere vina,
Attoniti novitate, pavent, manibusque supinis
Concipiunt Baucisque preces, timidusque Philemon,
Et veniam dapibus, nullisque paratibus orant.
Unicus anser erat minima custodia villa,
Quem Diis hospitibus domini mactare parabant.
Ille celer penna, tardos atate, fatigat,

Elu-

..ditque diu, tandemque est visus ad ipsos
..fugisse Deos. superi vetuere necari,
..que sumus, meritasque luet vicinia pœnas
..pia, dixerunt, vobis immunibus hujus
..e mali dabitur, modo vestra relinquite tecta,
..nostros comitate gradus. & in ardua montis
..simul. parent, & Diis praeuntibus, ambo
..mbra levant baculis, tardique senilibus annis
..tuntur longo vestigia ponere clivo.
..ntum aberant summo, quantum semel ire sagitta
..ssa potest, flexere oculos, & mersa palude
..tera prospiciunt, tantum sua tecta manere:
..mque ea mirantur, dum deflent fata suorum,
..rsa vident, quaeruntque sua pia culmina villae.
..a loco stabant. dum deflent fata suorum,
..s vetus dominis, & jam casa parva duobus,
..rtitur in templum, furcas subiere columnae,
..amina flavescunt, aurataque tecta videntur;
..lataque fores, adopertaque marmore tellus.
..ncipiunt paucisque preces, timidusque Philemon
..lia cum Placido Saturnius edidit ore.
..eite juste senex, & fœmina conjuge justo
..gna, quid optetis? cum Baucide pauca locutus.
..dicium superis aperit commune Philemon.
..e sacerdotes, delubraque vestra tueri
..scimus, & quoniam concordes egimus annos,
..ferat hora duos eadem, nec conjugis unquam
..sta mea videam, neu sim tumulandus ab illa.
..ta fides sequitur templi tutela fuere,
..nec vita data est. annis, aevoque soluti
..te gradus sacros cum starent forte, locique
..rrarent casus, frondere Philemona, Baucis,
..ucida conspexit senior frondere Philemon.
..nque super geminos crescente cacumine vultus;
..utua, dum licuit, reddebant dicta, valeque
..conjunx dixere simul, simul abdita texit

dilecta Deæ solum, sed & ipsa licebit
ea, jam tanget frondente cacumine terram.
, & obliquos dum telum librat in ictus,
remuit, gemitumque dedit decidua Quercus,
riter frondes, pariter pallescere glandes
re, ac longi pallorem ducere rami.
s ut in trunco fecit manus impia vulnus,
l aliter fluxit discusso cortice sanguis,
n solet, ante aras ingens ubi victima taurus
idit, abrupta cruor è cervice profundi.
upuere omnes, aliquisque ex omnibus, audet
rrere nefas, sævamque inhibere bipennem.
it hunc, mentisque piæ cape præmia dixit
alus, inque virum convertit ab arbore ferrum.
uncatque caput, repetitaque robora cadit.
us & medio sonus est de robore talis,
pha sub hoc ego sum, Cereri gratissima, ligno.
tibi factorum pœnas instare tuorum
cinor moriens, nostri solatia leti.
quitur scelus ille suum, labefactaque tandem
us innumeris, adductaque funibus arbor
uit, & multam prostravit pondere sylvam.
nitæ Dryades, damno nemorumque, suoque,
nes germanæ Cererem cum vestibus atris
rentes adeunt, pœnamque Erisichthonis orant.
uit his, capitisque sui pulcherrima motu
cussit gravidis oneratos messibus agros:
iturque genus pœnæ miserabile, si non
suis esset nulli miserabilis actis,
ifera lacerare fame, quæ, quatenus ipsi
adeunda Deæ (neq; enim Cereremq;, Famemq;,
a coire sinunt) montani numinis unam
ibus agrestem compellat Oreada dictis.
locus extremis Scythiæ glacialis in oris
ste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus.
gus iners, illic habitant, Pallorque, Tremorque;

Et jejuna Fames, ea se in præcordia condat
Sacrilegi scelerata jube, nec copia rerum
Vincat eam, superetque meas certamine vires.
Neve viæ spatium te terreat, accipe currus,
Accipe quos frenis alte moderere dracones.
Et dedit. illa dato subvecta per aera curru
Devenit in Scythiam, rigidique cacumina montis
(Caucason appellant) serpentum colla levavit,
Quæsitamque Famem lapidoso vidit in agro,
Unguibus, & raris vellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis, cava lumina, pallor in ore,
Labra incana situ, scabri rubigine dentes,
Dura cutis, per quam spectari viscera possent.
Ossa sub incurvis exstabant arida lumbis.
Ventris erat pro ventre locus. pendere putares
Pectus, & à spina tantummodo crate teneri.
Auxerat articulos macies, genuumque tumebat
Orbis, & immodico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut vidit (neque enim est accedere juxta
Ausa) refert mandata Deæ, paulumque morata,
Quamquã aberat longe, quamquam modo venerat
Visa tamen sensisse famem, retroq; dracones (illuc,
Egit in Æmoniam versis sublimis habenis.
Dicta Fames Cereris (quamvis contraria semper
Illius est operi) peragit, perque aera, vento
Ad jussam delata domum est, & protinus intrat
Sacrilegi thalamos, altoque sopore solutum
(Noctis enim tempus) geminis amplectitur ulnis,
Seque viro inspirat, faucesque, & pectus, & ora
Afflat, & in vacuis peragit jejunia venis,
Functaque mandato fœcundum deserit orbem,
Inque domos inopes, assuetaque vertitur antra.
Lenis adhuc somnus placidis Erisichthona pennis
Mulcebat, petit ille dapes sub imagine somni,
Oraque vana movet, dentemque in dente fatigat,
Exercetque cibo delusum guttur inani,

Pro-

e epulis tenues nequicquam devorat auras.
ro est expulsa quies, furit ardor edendi,
ue avidas fauces immensaque viscera regnat.
iora, quod pontus, quod terra, quod educat aer,
, & appositis queritur jejunia mensis.
epulis epulas quærit, quodque urbibus esse,
que satis poterat populo, non sufficit uni.
ue cupit, quo plura suam demittit in alvum.
fretum recipit de tota flumina terra,
atiatur aquis, peregrinosque ebibit amnes;
rapax ignis non unquam alimenta recusat;
neraque faces cremat, & quo copia major
ata, plura petit, turbaque voracior ipsa est:
ulas omnes Erisichthonis ora profani
iunt, poscuntque simul. cibus omnis in illo
a cibi est, semperque locus fit inanis edendo.
ue fame patrias, altique voragine ventris
nuarat opes, sed inattenuata manebat
quoque dira fames, implacataque vigebat
ma gulæ, tandem demisso in viscera censu,
restabat non illo digna parente.
quoq; vendit inops. dominum generosa recusat,
icina suas tendens super æquora palmas,
me domino, qui rapta præmia nobis
nitatis habes, ait. hæc Neptunus habebat:
prece non spreta, quamvis modo visa sequenti
hero, formamque novat, vultumque virilem
it, & vultus pisces capientibus aptos.
c dominus spectans, ô qui pendentia parvo
cibo celas, moderator arundinis, inquit:
nare compositum, sic sit tibi piscis in unda
ulus, & nullos nisi fixus sentiat hamos,
modo cum vili turbatis veste capillis
re in hoc steterat (nam stantem in littore vidi)
ubi sit, neque enim vestigia longius exstant.
Dei munus bene cedere sensit, & à se

Se quæri gaudens, his est resecuta rogantem.
Quisquis es, ignoscas. in nullam lumina partem
Gurgite ab hoc flexi, studioque oneratus, inhæsi.
Quoque minus dubites, sic has Deus æquoris artes
Adjuvet, ut nemo jamdudum littore in isto,
Me tamen excepto, nec fœmina constitit ulla.
Credidit, & verso dominus pede pressit arenam,
Elususque abiit, illi sua reddita forma est.
Ast ubi habere suam transformia corpora sensit,
Sæpe pater dominis Triopeida tradit, at illa
Nunc equa, nunc ales, modo bos, modo cervus abibat,
Præbebatque avido non justa alimenta parenti.
Vis tamen illa mali postquam consumpserat omnem
Materiam, dederatque gravi nova pabula morbo,
Ipse suos artus lacero divellere morsu
Cœpit, & infelix minuendo corpus alebat.
Quid moror externis? etiam mihi sæpe novandi
Corporis ô juvenes numero finita potestas.
Nam modo qui nunc sum, videor: modo flector in an-(guem:
Armenti modo dux vires in cornua sumo,
Cornua dum sumsi, nunc pars caret altera telo
Frontis, ut ipse vides. gemitus sunt verba secuti.

METAMORPHOSEON
LIBER NONVS.

QVæ gemitus, truncæque Deo Neptunius heres
Caussa rogat frontis, cũ sic Calydonius amnis
Cœpit, inornatos redimitus arundine crines,
Triste petis munus: quis enim sua prælia, victus
Commemorare velit? referã tamen ordine, nec tam
Turpe fuit vinci, quam contendisse decorum,
Magnaque dat nobis tantus solatia victor.
Nomine si qua suo tandem pervenit ad aures
Deianeira tuas, quondam pulcherrima virgo,
Multorumque fuit spes invidiosa procorum

quibus ut soceri domus est intrata petiti,
e me generum dixi Parthaone nate.
& Alcides. alii cessere duobus.
vem socerum dare se, famamque laborum,
erata sua referebat jussa noverca.
a ego turpe Deum mortali cedere dixi,
um erat ille Deus, dominũ me cernis aquarum
bus obliquis inter tua regna fluentem:
ener externis hospes tibi missus ab oris,
pularis ero, & rerum pars una tuarum.
um ne noceat, quod me nec regia Iuno
& omnis abest jussorum pœna laborum.
quo te jactas Alcmena matre creatum,
er aut falsus pater est, aut crimine verus.
s adulterio patrem petit. elige fictum
ovem malis, an te per dedecus ortum.
dicentem jamdudum lumine torvo
t, & accensæ non fortiter imperat iræ,
que tot reddit. melior mihi dextera lingua est:
modo pugnando superem, tu vince loquendo:
editurque ferox. puduit modo magna locutum
e, rejeci viridem de corpore vestem,
iaque opposui, tenuique à pectore varas
tione manus, & pugnæ membra paravi.
vis hausto spargit me pulvere palmis,
vicem fulvæ tactu flavescit arena.
odo cervicem, modo crura micantia captat,
aptare putes, omnique à parte lacessit.
ea defendit gravitas: frustraque petebar.
secus ac moles, quam magno murmure fluctus
gnant, manet illa, suoque est pondere tuta.
dimur paulum, rursusque ad bella coimus,
e gradu stetimus certi non cedere, eratque
pede pes junctus: totoque ego pectore pronus
gitos digitis, & frontem fronte premebam.
aliter vidi fortes concurrere tauros,

Cum precium pugnæ toto nitidissima saltu
Expetitur conjux, spectant armenta, paventque,
Nescia quem maneat tanti victoria regni.
Ter sine profectu voluit nitentia contra
Rejicere Alcides à se mea pectora, quarto,
Excutit amplexus, adductaque brachia solvit.
Impulsumque manu (certum est mihi vera fateri)
Protinus avertit, tergoque onerosus inhæsit.
Si qua fides (neque enim ficta mihi gloria voce
Quæritur) imposito pressus mihi monte videbar.
Vix tamen inserui sudore fluentia multo
Brachia, vix solvi duros à corpore nexus.
Instat anhelanti, prohibetque resumere vires,
Et cervice mea potitur. tum denique tellus
Pressa genu nostro est, & arenas ore momordi.
Inferior virtute, meas divertor ad artes,
Elaborque viro, longum formatus in anguem.
Qui postquam flexos sinuavi corpus in orbes,
Cumque fero movi linguam stridore bisulcam,
Risit, & illudens nostras Tirynthius artes,
Cunarum labor est angues superare mearum,
Dixit, & ut vincas alios Acheloe dracones,
Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ?
Vulneribus fœcunda suis erat illa, nec ullum
De centum numero caput est impune recisum,
Quin gemino cervix hærede valentior esset,
Hanc ego ramosam natis è cæde colubris,
Crescentemque malo domui, domitamque reduxi.
Quid fore te credis? falsum qui versus in anguem
Arma aliena moves? quem forma precaria celat.
Dixerat, & summo digitorum vincula collo
Injicit. angebar ceu guttura forcipe pressus,
Pollicibusque meas pugnabam evellere fauces:
Sic quoque devicto, restabat tertia tauri
Forma trucis. tauro mutatus membra, rebello.
Induit ille toris à læva parte lacertos,

Ad-

Jumque trahens sequitur, depressaque dura
s figit humo, meque alta sternit arena.
tis hoc fuerat, rigidum fera dextera cornu
enet, infregit, truncaque à fronte revellit.
es hoc pomis, & odoro flore repletum
unt, diveſque meo bona copia cornu eſt.
at, & Nymphe ritu ſuccincta Dianæ
iniſtrarum fuſis utrinque capillis
t, totumque tulit prædivite cornu
nnum, & menſas felicia poma ſecundas.
bit, & primo feriente cacumina ſole
unt juvenes, neque enim dum flumina pacem,
cidos habeant lapſus, totæque reſidant,
iuntur aquæ: vultus Achelous agreſtes,
erum cornu mediis caput abdidit undis.
tamen ablati domuit jactura decoris,
a ſoſpes habet. capitis quoque fronde ſaligna,
uper impoſita celatur arundine damnum.
Neſſe ferox ejuſdem virginis ardor
derat, volucri trajectum terga ſagitta.
que nova repetens patrios cum conjuge muros,
at Eueni rapidas Iove natus ad undas.
or ſolito, nimbis hyemalibus auctus,
ibuſque frequens erat, atque impervius amnis.
idum pro ſe, curam de conjuge agentem,
s adit, membriſque valens, ſcituſque vadorum,
oque meo ripa ſiſtetur in illa,
ait, Alcide. tu viribus utere nando.
idit Aonius pavidam Calydonida Neſſo,
temq; metu, fluviumque ipſumque timentem.
ut erat, pharetraque gravis, (ſpolioque leonis
n clavam, & curvos trans ripam miſerat arcus)
ndoquidem cœpi, ſuperentur flumina, dixit.
dubitat, nec qua ſit clementiſſimus amnis
it, & obſequio deferri ſpernit aquarum.
ue tenens ripam miſſos cum tolleret arcus,

Con-

Conjugis agnovit vocem, Nessoque paranti
Fallere depositum, quo te fiducia clamat
Vana pedum violente rapit? tibi Nesse biformis
Dicimus, exaudi, nec res intercipe nostras.
Si te nulla mei reverentia movit, at orbes
Concubitus vetitos poterant inhibere paterni.
Haud tamen effugies, quamvis ope fidis equina.
Vulnere non pedibus te consequar. ultima dicta
Re probat, & missa fugientia terga sagitta
Trajicit, exstabat ferrum de pectore aduncum,
Quod simul evulsũ est, sanguis per utrumq; foramen
Emicuit, mixtus Lernæi tabe veneni.
Excipit hunc Nessus, neque enim moriemur inulti,
Secum ait. & calido velamina tincta cruore
Dat munus rapta, velut irritamen amoris.
Longa fuit medii mora temporis, actaque magni
Herculis implerant terras, odiumque novercæ.
Victor ab Oechalia Cenæo sacra parabat
Vota Iovi, cum fama loquax pervenit ad aures
Deianira tuas, quæ veris addere falsa
Gaudet, & è minima sua per mendacia crescit,
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.
Credit amans, Venerisque novæ perterrita fama,
Indulsit primo lacrymis, flendoque dolorem
Diffudit miseranda suum. mox deinde, quid autem
Flemus ait? pellex lacrymis lætabitur istis.
Quæ quoniam adveniet, properandum, aliquidque novandum est,
Dum licet, & thalamos nondum tenet altera nostros.
Conquerar an sileam? repetam Calydona? morerne?
Excedam tectis? an sic nihil amplius obstem?
Quid si me Meleagre tuam memorem esse sororem?
Forte paro facinus quantumque injuria possit,
Fœmineusque dolor, vulgata pellice testor?
In cursus animus varios abit: omnibus illis
Prætulit imbutam Nessæo sanguine vestem

e, quæ vires defecto reddat amori.
que Lychæ quid tradat nescia, luctus
s tradit, blandisque miserrima verbis
let illa viro, mandat. capit inscius heros,
rque humeris Lernææ virus Echidnæ.
dabat primis & verba precantia flammis,
e marmoreas patera fundebat in aras:
t vis illa mali, resolutaque flammis
eos abiit late diffusa per artus.
otuit, solita gemitum virtute repressit:
alis postquam est patientia, reppulit aras,
itque suis nemorosam vocibus Oeten.
ora letiferam conatur scindere vestem.
abitur, trahit illa cutem (fœdumque relatu)
aret membris frustra tentata revelli,
ceros artus, & grandia detegit ossa.
or, gelido ceu quondam lamina candens
lacu, stridet, coquiturque ardente veneno.
odus est, sorbent avidæ præcordia flammæ,
usque fluit toto de corpore sudor,
stique sonant nervi, cœcaque medullis
iquefactis. tollens ad sidera palmas,
us exclamat Saturnia pascere nostris.
e, & hanc pestem specta crudelis ab alto,
e ferum satia. vel si miserandus, & hosti
enim tibi sum) diris cruciatibus ægram,
mque animam, natamque laboribus, aufer.
nihi munus erit. decet hæc dare dona nover-
go fœdantem peregrino templa cruore (cam.
m domui? sævoque alimenta parentis
eripui? nec me pastoris Hiberi
triplex, nec forma triplex tua Cerbere movit?
e manus validi pressistis cornua tauri?
opus Elis habet, vestrum Stymphalides undæ,
eniumque nemus, vestra virtute relatus
nodontiaco cælatus baltheus auro,

Poma-

Pomaque ab insomni non custodita dracone,
Nec mihi Centauri potuere resistere, nec mi
Arcadiæ vastator aper, nec profuit Hydræ
Crescere per damnum, geminasque resumere vires.
Quid? cum Thracis equos humano sanguine pingues,
Plenaque corporibus laceris præsepia vidi?
Visaque dejeci, dominumque ipsosque peremi?
His elisa jacet moles Nemeæa lacertis,
His Cacus horrendum Tyberino gurgite monstrum;
Hac cœlum cervice tuli. defessa jubendo est,
Sæva Iovis conjunx: ego sum indefessus agendo.
Sed nova pestis adest, cui nec virtute resisti,
Nec telis, armisque potest. pulmonibus errat
Ignis edax imis, perque omneis pascitur artus.
At valet Eurystheus, & sunt qui credere possint
Esse Deos, dixit, perque altam saucius Oeten,
Haud aliter graditur, quam si venabula taurus
Corpore fixa gerat, factique refugerit autor.
Sæpe illum gemitus edentem, sæpe trementem,
Sæpe retentantem totas infringere vestes,
Sternentemque trabes, irascentemque videres,
Montibus, aut patrio tendentem brachia cælo.
Ecce Licham trepidum, & latitantem rupe cavatâ
Aspicit, utque dolor rabiem collegerat omnem,
Tu ne Licha dixit, feralia dona dedisti?
Tu ne meæ necis autor eris? tremit ille, pavetque
Pallidus, & timide verba excusantia dicit.
Dicentem, genibusque manus adhibere parantem,
Corripit Alcides, & terque quaterque rotatum,
Mittit in Euboicas tormento fortius undas.
Ille per aerias pendens induruit auras.
Vtque ferunt imbres gelidis concrescere ventis,
Inde nives fieri, nivibus quoque mole rotatis
Astringi, & spissa glomerari grandine corpus,
Sic illum validis jactum per inane lacertis,
Exsanguemq; metu, nec quicquã humoris habentem,

s versum silices prior edidit ætas.
toque in Euboico scopulus brevis eminet alte
, & humanæ servat vestigia formæ,
quasi sensurum nautæ calcare verentur:
ntque Lichan. at tu Iovis inclyta proles,
bus cæsis, quas ardua gesserat Oete,
yram structis, arcum, pharetramq; capacem,
ue visuras iterum Trojana sagittas
ubes Pœante satum, quo flamma ministro
a, dumq; avidis comprenditur ignibus agger,
riem sylvæ Nemeæo vellere summam
& imposita clavæ cervice recumbis,
alio vultu, quam si conviva jaceres
plena meri redimitus pocula sertis.
ue valens, & in omne latus diffusa sonabat,
sque artus, contemptoremque petebat
ma suum. timuere Dei pro vindice terræ.
ita (sensit enim) læto Saturnius ore
ter alloquitur. nostra est, timor iste, voluptas;
eri, totoque libens mihi pectore grator,
memoris populi dicor, rectorque, paterque;
ea progenies vestro quoque tuta favore est.
quanquam ipsius datis hoc immanibus actis;
gor ipse tamen. sed enim ne pectora vano
metu paveant, Oetæas spernite flammas,
nia qui vicit, vincet quos cernitis ignes,
nisi materna Vulcanum parte potentem
iet. æternum est à me quod traxit, & expers,
; immune necis, nullaque domabile flamma.
ue ego defunctum terra, cœlestibus oris
cipiam, cunctisque meum lætabile factum
s fore confido, si quis tamen Hercule, si quis
te Deo doliturus erit, data præmia nollet,
meruisse dari sciet, invitusque probabit.
sensere Dei. conjunx quoque regia visa est,
tera non duro, duro tamen ultima vultu

Dicta

Dicta tulisse Iovis, seque indoluisse notatam.
Interea quodcumque fuit populabile flammæ,
Mulciber abstulerat, nec cognoscenda remansit
Herculis effigies, nec quidquam ab imagine ductum
Matris habet, tantumque Iovis vestigia servat.
Vtque novus serpens posita cum pelle senecta
Luxuriare solet, squammaque nitere recenti,
Sic ubi mortales Tyrinthius exuit artus,
Parte sui meliore viget, majorque videri
Cœpit, & augusta fieri gravitate verendus.
Quem pater omnipotens inter cava nubila raptum
Quadrijugo curru radiantibus intulit astris.
Sensit Atlas pondus. neque adhuc Stheneleius iras
Solverat Eurystheus, odiumque in prole paternum
Exercebat atrox, at longis anxia curis
Argolis Alcmene questus ubi ponat aniles,
Cui referat nati testatos orbe labores,
Cuive suos casus, Iolen habet. Herculis illam
Imperio, thalamoque, animoque receperat Hyllus;
Impleratque uterum generoso semine, cum sic
Incipit Alcmene: faveant tibi numina saltem,
Corripiantque moras tunc, cum matura, vocabis
Præpositam timidis parientibus Ilithyam,
Quam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
Nanque laboriferi cum jam natalis adesset
Herculis, & decimum premeretur sidere signum;
Tendebat gravitas uterum mihi, quodque ferebam
Tantum erat, ut posses auctorem dicere tanti
Ponderis esse Iovem, nec jam tolerare labores
Vlterius poteram: quin nunc quoque frigidus artus,
Dū loquor, horror habet, parsq; est meminisse doloris.
Septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
Fessa malis, tendensque ad cœlum brachia, magno
Lucinam ad nexos partus clamore vocabam.
Illa quidem venit, sed præcorrupta, meumque
Quæ donare caput Iunoni vellet iniqua.

...eos audit gemitus, subsedit in illa
...res ara, dextroque est poplite lævum
...enu, digitisque inter se pectine junctis
...it partus, tacita quoque carmina voce
...& inceptos tenuerunt carmina partus.
...& ingrato facio convicia demens
...ovi, cupioque mori, moturaque duros
...queror silices, matres Cadmeides adsunt,
...e suscipiunt, exhortanturque dolentem.
...ministrarum media de plebe Galanthis
...comas, aderat faciendis strenua jussis,
...s dilecta suis. ea sensit iniqua
...quid Iunone geri, dumque exit, & intrat
...ores, Divam residentem vidit in ara,
...iaque in genibus digitis connixa tenentem:
...æcunque es ait, domina gratare, levata est
...lis Alcmene, potiturque puerpera voto.
...iit, junctasque manus, pavefacta, remisit
...potens uteri. vinclis levor ipsa remissis.
...mine decepto risisse Galanthida fama est,
...ntem, prensamque ipsis Dea sæva capillis
...xit, & è terra corpus relevare volentem
...uit, inque pedes mutavit brachia primos.
...nuitas antiqua manet, nec terga colorem
...isere suum, forma est diversa priori.
...quia mendaci parientem juverat ore,
...parit, nostrasque domos, ut & ante frequentat.
...cit, & admonitu veteris commota ministræ
...emuit: quam sic nurus est affata loquentem,
...tamen ô genitrix aliena à sanguine vestro
...pta movet facies, quid? si tibi mira sororis
...ta mea referam? quamquam lacrymæque, dolorque
...pediunt, prohibentque loqui. fuit unica matri
...le pater ex alia genuit) notissima forma
...echalidum Dryope, quam virginitate carentem,
...mque Dei passam, Delphos, Delonque tenentis,

Excipit

Excipit Andræmon, & habetur conjuge felix.
Est lacus acclivis devexo margine, formam
Littoris efficiens, summum myrteta coronant.
Venerat huc Dryope fatorum nescia. quoque
Indignere magis, Nymphis latura coronas,
Inque sinu puerum, qui nondum impleverat annum,
Dulce ferebat onus, tepidique ope lactis alebat.
Haud procul à stagno Tyrios imitata colores,
In spem baccarum florebat aquatica Lotos.
Carpserat hinc Dryope, quos oblectamina nato
Porrigeret flores: & idem factura videbar.
(Namque aderam) vidi guttas è flore cruentas
Decidere, & tremulo ramos horrore moveri.
Scilicet ut referunt tardi nunc denique agrestes:
Lotos in hanc Nymphe fugiens obscœna Priapi
Contulerat versos servato nomine vultus.
Nescierat soror hoc, quæ cum perterrita retro
Iret, & oratis vellet discedere Nymphis,
Hæserunt radice pedes: convellere pugnat,
Necquicquam, nisi summa movet, succrescit ab imo,
Totaque paulatim lentus premit inguina cortex.
Vt vidit, conata manu laniare capillos, (bant.
Fronde manum implevit. frondes caput omne tege-
At puer Amphisus (namque hoc avus Eurytus illi
Addiderat nomen) materna rigescere sensit
Vbera, nec sequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis, opemque
Non poteram tibi ferre soror, quantumque valebam,
Crescentem truncum, ramosque amplexa, morabar.
Et fateor, volui sub eodem cortice condi.
Ecce vir Andræmon, genitorq; miserrimus, adsunt;
Et quærunt Dryopen, Dryopen quærentibus illis
Ostendi Loton, tepido dant oscula ligno.
Affusique suæ radicibus arboris hærent,
Nil, nisi jam faciem, quod non foret arbor, habebat
Chara soror. lacryma misero de corpore factis

Irro-

Irrorant foliis, & dum licet, oraque præstant
Vocis iter, tales effundit in aera questus,
Siqua fides miseris, hoc me per numina juro
Non meruisse nefas, patior sine crimine pœnam,
Viximus innocuæ. si mentior, arida perdam
Quas habeo frondes, & cæsa securibus urar,
Hunc tamen infantem maternis demite ramis,
Et date nutrici, nostraque sub arbore sæpe
Lac facitote bibat, nostraque sub arbore ludat.
Cumque loqui poterit, matrem facitote salutet,
Et tristis dicat, latet hoc in stipite mater,
Stagna tamen timeat, nec carpat ab arbore flores,
Et frutices omnes corpus putet esse Dearum.
Care vale conjunx, & tu germana, paterque,
Qui, si qua est pietas, ab acutæ vulnere falcis,
A pecoris morsu, frondes defendite nostras.
Et quoniam mihi fas ad vos incumbere non est,
Erigite huc artus, & ad oscula nostra venite,
Dum tangi possum, parvumque attollite natum:
Plura loqui nequeo. nam jam per candida mollis
Colla liber serpit, summoque cacumine condor.
Ex oculis removete manus. sine munere vestro
Contegit inductus morientia lumina cortex.
Desierat simul ore loqui, simul esse, diuque
Corpore mutato rami caluere recentes.
Dumque refert Iole factum mirabile, dumque
Extantidos lacrymas admoto pollice siccat
Alcmene, flet & ipsa tamen, conpescuit omnem
Res nova tristitiam. nam limine constitit alto
Pæne puer, dubiaque regens lanugine malas
Ore reformatus primos Iolaus in annos.
Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe,
Victa viri precibus, quæ cum jurare pararet,
Dona tributuram post hunc se talia nulli,
Non est passa Themis, nam jam discordia Thebæ
Bella movent dixit, Capaneusque nisi ab Iove vinci

Haud

Haud poterit, fientque pares in vulnera fratres.
Subductaque suos manes tellure, videbit
Vivus adhuc vates, ultusque parente parentem
Natus, erit facto pius, & sceleratus eodem,
Attonitusque malis, exsul mentisque, domusque,
Vultibus Eumenidum, matrisque agitabitur umbris,
Donec eum conjunx fatale poposcerit aurum,
Cognatumque latus Phegeius hauserit ensis.
Tum demum magno petet hoc Acheloia supplex
Ab Iove Callirhoe, natis infantibus annos
Addat. neve necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus, privignæ dona, nurusque,
Præcipiet, facietque viros impubibus annis.
Hæc ubi faticano venturi præscia dixit
Ore Themis, vano superi sermone fremebant.
Et cur non aliis eadem dare dona liceret,
Murmur erat, queritur veteres Pallantias annos
Conjugis esse sui, queritur canescere mitem
Iasiona Ceres. repetitum Mulciber ævum
Poscit Erichthonio, Venerem quoque cura futuri
Tangit, & Anchisæ renovare paciscitur annos.
Cui studeat Deus omnis habet, crescitque favore
Turbida seditio, donec sua Iuppiter ora
Solvit, & ô nostri si qua est reverentia, dixit,
Quo ruitis? tantumne aliquis sibi posse videtur,
Fata quoque ut superet? fatis Iolaus, in annos,
Quos egit, rediit. fatis juvenescere debent
Callirhoe geniti, non ambitione, nec armis.
Vos etiam, quoque hoc animo meliore feratis,
Me quoque fata regunt, quæ si mutare valerem,
Nec nostrum seri curvarent Æacon anni,
Perpetuumque ævi florem Rhadamanthus haberet,
Cum Minoe meo, qui propter amara senectæ
Pondera despicitur, nec quo prius, ordine regnat.
Dicta Iovis movere Deos, nec sustinet ullus, (nis,
Cum videat fessos Rhadamanthon, & Æacon an-

Et

Et Minoa, queri, qui dum fuit integer ævi
Terruerat magnas ipso quoque nomine gentes.
Tunc erat invalidus, Deionidenque juventæ
Robore Miletum, Phœboque parente, superbum
Pertimuit, credensque suis insurgere regnis,
Haud tamen est patriis arcere penatibus ausus.
Sponte fugis Milete tua, celerique carina
Ægæas metiris aquas, & in Aside terra
Mœnia constituis, positoris habentia nomen.
Hic tibi, dum sequitur patriæ curvamina ripæ,
Filia Mæandri toties redeuntis eodem,
Cognita Cyance præstanti corpore Nympha
Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.
Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellæ:
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris,
Non soror, ut fratrem, nec qua debebat, amavit.
Illa quidem primo, nullos intelligit ignes,
Nec peccare putat, quod sæpius oscula jungat,
Quod sua fraterno circundet brachia collo,
Mendacique diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor, visuraque fratrem
Culta venit, nimiumque cupit formosa videri,
Et si qua est illic formosior, invidet illi.
Sed nondum manifesta sibi est, nullumque sub illo
Igne facit votum, verum tamen æstuat intus.
Iam dominum appellat, jam nomina sanguinis odit.
Byblida jam mavult, quam se vocet ille sororem:
Spes tamen obscœnas animo demittere non est
Ausa suo vigilans, placida resoluta quiete
Sæpe videt, quod amat. visa est quoque jungere fratri
Corpus, & erubuit, quamvis sopita jacebat.
Somnus abit, silet illa diu, repetitque quietis
Ipsa suæ speciem, dubiaque ita mente profatur,
Me miseram, tacitæ quid vult sibi noctis imago?
Quam nolim, rata sit. cur hæc ego somnia vidi?
Ille quidem est oculis quamvis formosus iniquis.

Et placet, & possit, si non sit frater, amari,
Et me dignius erat, verum nocet esse sororem.
Dummodo tale nihil vigilans committere tentem.
Sæpe licet simili redeat sub imagine somnus.
Testis abest somno. nec abest imitata voluptas.
Proh Venus & tenera volucer cum matre Cupido,
Gaudia quanta tuli? quam me manifesta libido
Contigit? ut jacui totis resoluta medullis?
Vt meminisse juvat? quamvis brevis illa voluptas,
Noxque fuit præceps, & cœptis invida nostris.
O ego, si liceat mutato nomine jungi,
Quam bene Caune tuo poteram nurus esse parenti:
Quam bene Caune meo poteras gener esse parenti.
Omnia Dii facerent, essent communia nobis,
Præter avos, tu me vellem generosior esses.
Nescio quam facies igitur pulcherrime matrem.
Hei mihi, quæ male sum, quos tu, sortita parentes,
Nil nisi frater eris. quod obest, id habebimus unum.
Quid mihi significant ergo mea visa? quod autem
Somnia pondus habent? an habent & somnia pondus.
Dii melius. Dii nempe suas habuere sorores.
Sic Saturnus Opim junctam sibi sanguine duxit,
Oceanus Tethyn, Iunonem rector Olympi.
Sunt superis sua jura. quid ad cœlestia, ritus
Exigere humanos, diversaque fœdera tento?
Aut nostro vetitus de corde fugabitur ardor,
Aut hoc si nequeo peream precor ipsa, toroque
Mortua componar, positaque det oscula frater.
Et tamen arbitrium quærit res ista duorum.
Finge placere mihi, scelus esse videbitur illi:
At non Æolidæ thalamos timuere sororum.
Vnde sed hos novi? cur hæc exempla paravi?
Quo feror? obscœnæ procul hinc discedite flammæ.
Nec nisi qua fas est, germanæ frater ametur.
Si tamen ipse mei captus prior esset amore,
Forsitan illius possem indulgere furori.

Ergo

Ergo ego, quæ fueram non rejectura petentem,
Ipsa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor, potero: vel, si pudor ora tenebit,
Littera celatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet: hæc dubiam vincit sententia mentem.
In latus erigitur, cubitoque innixa sinistro,
Viderit, insanos (inquit) fateamur amores.
Hei mihi quo labor? quem mens mea concipit ignẽ?
Et meditata manu componit verba trementi.
Dextra tenet ferrum, vacuam tenet altera ceram:
Incipit, & dubitat, scribit, damnatque tabellas.
Et notat, & delet, mutat, culpatque, probatque.
Inque vicem sumptas ponit, positasque resumit.
Quid velit ignorat, quicquid factura videtur,
Displicet: in vultu est audacia mixta pudori.
Scripta soror fuerat, visum est delere sororem,
Verbaque correptis incidere talia ceris:
Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem,
Hanc tibi mittit amans: pudet ah, pudet edere nomẽ,
Et si quid cupiam, quæris, sine nomine, vellem
Posset agi mea caussa, meo. nec cognita Byblis
Ante forem, quam spes votorum certa fuisset.
Esse quidem læsi poterat tibi pectoris index,
Et color, & macies, & vultus, & humida sæpe
Lumina, nec caussa suspiria mota patenti,
Et crebri amplexus, & quæ, si forte notasti,
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen, quamvis animi grave vulnus habebã,
Quamvis intus erat furor igneus, omnia feci,
(Sunt mihi Dii testes) ut tandem sanior essem.
Pugnavique diu, violenta Cupidinis arma
Effugere infelix, & plusquam ferre puellam
Posse putes, ego dura tuli. superata fateri
Cogor, opemque tuam timidis exposcere votis.
Tu servare potes, tu perdere solus amantem.
Elige utrum facias, non hoc inimica precatur,

Sed quæ cum tibi sit junctissima, junctior esse
Expetit, & vinclo tecum propiore ligari.
Iura senes norint, & quid liceatque, nefasque,
Fasque sit, inquirant, legumque examina servent.
Conveniens Venus est annis temeraria nostris,
Quid liceat nescimus adhuc, & cuncta licere
Credimus, & sequimur magnorũ exempla Deorum.
Nec nos aut durus pater, aut reverentia famæ,
Aut timor impediet, tantum absit caussa timendi:
Dulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
Est mihi libertas tecum secreta loquendi,
Et damus amplexus, & jungimus oscula coram.
Quantum est quod desit? miserere fatentis amorem,
Et non fassuræ, nisi cogeret ultimus ardor:
Neve merere, meo subscribi causa sepulchro.
Talia nequicquam perarantem, plena reliquit
Cera manum, summoque in margine versus adhæsit:
Protinus impressa signat sua crimina gemma,
Quam tinxit lacrymis, lingua defecerat humor.
Deque suis unum famulis pudibunda vocavit:
Et paulum blandita, fer has fidissime, nostro
Dixit, & adjecit (longo post tempore) fratri.
Cum daret elapsæ manibus cecidere tabellæ:
Omine turbata est, misit tamen: apta minister,
Tempora nactus adit, traditque latentia verba.
Attonitus subita juvenis Mæandrius ira,
Projicit acceptas lecta sibi parte tabellas:
Vixque manus retinens trepidantis ab ore ministri,
Dum licet, ô vetitæ scelerate libidinis auctor
Effuge ait, qui si nostrum tua fata pudorem
Non traherent tecum, pœnas mihi morte dedisses.
Ille fugit pavidus, dominæque ferocia Cauni
Dicta refert, palles audita Bybli repulsa:
Et pavet obsessum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit, pariter rediere furores,
Linguaque vix tales icto dedit aere voces.

Et

Et merito. quid enim temeraria vulneris hujus
Indicium feci? quid? quæ celanda fuerunt,
Tam cito commisi properatis verba tabellis?
Ante erat ambiguus animi sententia dictis
Prætentanda mihi, ne non sequeretur euntem,
Parte aliqua veli qualis foret aura, notare
Debueram, tutoque mari decurrere, quæ nunc
Non exploratis, implevi lintea ventis,
Nunc feror in scopulos igitur, submersaque toto
Obruor Oceano, nec habent mea vela recursus.
Quid? quod & ominibus certis prohibebar amori
Indulgere meo, tunc, cum mihi ferre jubenti,
Excidit, & fecit spes nostras cera caducas.
Nonne vel illa dies fuerat, vel tota voluptas,
Sed potius mutanda dies? Deus ipse monebat,
Signaque certa dabat, si non male sana fuissem.
Et tamen ipsa loqui, nec me committere ceræ
Debueram, præsensque meos aperire furores,
Vidisset lacrymas, vultus vidisset amantis.
Plura loqui poteram, quam quæ cepere tabellæ.
Invito potui circundare brachia collo,
Et si rejicerer, potui moritura videri,
Amplectique pedes, affusaque poscere vitam.
Omnia fecissem, quorum si singula, duram
Flectere non poterant, potuissent omnia, mentem.
Forsitan & missi sit quædam culpa ministri,
Non adiit apte. nec legit idonea, credo,
Tempora, nec petiit horamq; animumq; vacantem.
Hæc nocuere mihi. neque enim de tigride natus,
Nec rigidos silices, solidumve in pectore ferrum,
Aut adamanta gerit: nec lac bibit ille leænæ.
Vincetur, repetendus erit. nec tædia cœpti
Ulla mei capiam, dum spiritus iste manebit:
Nam primum, si facta mihi revocare liceret,
Non cœpisse fuit, cœpta expugnare, secundum est.
Quippe nec ille potest, ut jam mea vota relinquam,

Non tamen auſorum ſemper memor eſſe meorum,
Et quia deſierim, leviter voluiſſe videbor.
Aut etiam tentaſſe alium, inſidiiſque petiſſe:
Vel certe non hoc, qui plurimus urget, & urit,
Pectora noſtra Deo, ſed victa libidine, credar.
Denique jam nequeo nil commiſiſſe nefandum:
Et ſcripſi, & petii, temerata eſt noſtra voluntas,
Vt nihil adjiciam; non poſſum innoxia dici. (vum,
Quod ſupereſt multum eſt in vota, in crimina par-
Dixit, & incerta tanta eſt diſcordia mentis,
Cum pigeat tentaſſe, libet tentare, modumque
Exit, & infelix committit ſæpe repelli.
Mox ubi finis abeſt, patriam fugit ille, nefaſque,
Inque peregrina ponit nova mœnia terra.
Tum vero mœſtam tota Miletida mente
Defeciſſe ferunt: tum vero à pectore veſtem
Diripuit, planxitque ſuos furibunda lacertos.
Iamque palam eſt demens, inconceſſamque fatetur
Spem Veneris ſine qua patriam, inviſoſque penates
Deſerit, & profugi ſequitur veſtigia fratris.
Vtque tuo mota proles Semeleia thyrſo
Iſmariæ celebrant repetita triennia Bacchæ,
Byblida non aliter latos ululaſſe per agros
Bubaſides videre nurus, quibus illa relictis
Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamque pererrat.
Iam Cragon, & Lymiren, Xanthiq; reliquerat undas,
Quodque Chimæra jugum, mediis in partibus ignem,
Pectus, & ora leæ, caudam ſerpentis habebat.
Deficiunt ſylvæ, cum tu laſſata ſequendo
Concidis, & dura poſitis tellure capillis
Bybli jaces, frondeſque tuo premis ore caducas.
Sæpe illam Nymphæ teneris Lelegeides ulnis
Tollere conantur, ſæpe ut medeatur amori
Præcipiunt, ſurdæque adhibent ſolatia menti.
Muta jacet, virideſque ſuis tenet unguibus herbas
Byblis, & humectat lacrymarum gramina rivo:
Najadas

Najadas his venam, quæ nunquam arescere posset,
Supposuisse ferunt. quid enim dare majus habebant?
Protinus, ut secto piceæ de cortice guttæ,
Utve tenax gravida manat tellure Bitumen,
Utque sub adventum spirantis lene Favonii
Sole remollescit, quæ frigore constitit unda,
Sic lacrymis consumpta suis Phœbeia Byblis
Vertitur in fontem, qui nunc quoque vallibus illis
Nomen habet dominæ, nigraque sub ilice manat.
Fama novi centum Cretæas forsitan urbes
Implesset monstri, si non miracula nuper
Iphide mutato Crete propiora tulisset.
Proxima Gnossiaco nam quondam Phæstia regno
Progenuit tellus ignotum nomine Lyctum,
Ingenua de plebe virum: nec census in illo
Nobilitate sua major, sed vita, fidesque
Inculpata fuit, gravidæ qui conjugis aures
Vocibus his monuit, cum jam prope partus adesset,
Quæ voveam duo sunt, minimo ut relevere dolore,
Utque marem parias. onerosior altera sors est,
Et vires fortuna negat. quod abominor, ergo
Edita forte tuo fuerit si fœmina partu,
Invitus mando, pietas ignosce, necetur.
Dixerat, & lacrymis vultum lavere profusis,
Tam qui mandabat, quam cui mandata dabantur.
Sed tamen usque suum vanis Telethusa maritum
Sollicitat precibus, ne spem sibi ponat in arcto.
Certa sua est Lycto sententia: jamque ferendo
Vexerat illa gravem maturo pondere ventrem,
Cum medio noctis spatio sub imagine somni,
Inachis ante torum. pompa comitata sacrorum,
Aut stetit, aut visa est. inerant lunaria fronti
Cornua cum spicis nitido flaventibus auro,
Et regale decus, cum qua latrator Anubis,
Sanctaque Bubastis, variisque coloribus Apis,
Quique premit vocem, digitoque silentia suadet,

Sistraque erant, nunquamque satis quæsitus Osiris,
Plenaque somniferis serpens peregrina venenis.
Tum velut excussam somno, & manifesta videntem,
Sic affata Dea est, pars ô Telethusa mearum
Pone graves curas, mandataque falle mariti,
Nec dubita, cum te partu Lucina levarit,
Tollere quicquid erit, Dea sum auxiliaris, opemque
Exorata fero, nec te coluisse quereris
Ingratum numen. monuit, thalamoque recessit.
Læta toro surgit, durasque ad sidera supplex
Cressa manus tollens, rata sint sua visa precatur.
Vt dolor increvit, seque ipsum pondus in auras
Expulit, & nata est ignaro fœmina patri.
Iussit ali mater puerum, mentita, fidemque
Res habuit, neque erat facti nisi conscia nutrix:
Vota pater solvit, nomenque imponit avitum.
Iphis avus fuerat, gavisa est nomine mater,
Quod commune foret, nec quemquam falleret illo.
Impercepta pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri, facies, quam sive puellæ,
Sive dares puero, fieret formosus uterque.
Tertius interea decimo successerat annus,
Cum pater Iphi tibi flavam despondet Ianthen,
Inter Phæstiadas quæ laudatissima formæ
Dote fuit virgo, Dictæo nata Teleste.
Par ætas, par forma fuit, primasque magistris
Accepere artes elementa ætatis ab iisdem.
Hinc amor amborum tetigit rude pectus, & æquum
Vulnus utrique dedit, sed erat fiducia dispar.
Conjugium, pactaque expectant tempora tædæ,
Quemq; virum putat esse, suum fore credit Ianthe,
Iphis amat, quo posse frui desperat, & auget
Hoc ipsum flammas, ardetque in virgine virgo.
Vixq; tenet lacrymas. quis me manet exitus inquit?
Cognita quam nulli, quam prodigiosa, novæque
Cura tenet Veneris? si Dii mihi parcere vellent,

Perdere

ere debuerant. si non & perdere vellent,
urale malum saltem, & de more dedissent.
vaccam vacca, nec equas amor urit equarum.
oves aries, sequitur sua fœmina cervum.
r aves coeunt, interque animalia cuncta
ina fœmineo correpta cupidine nulla est.
n nulla forem. ne non tamen omnia Crete
tra ferat, taurum dilexit filia Solis,
ina nempe marem. meus est furiosior illo,
rum profitemur, amor. tamen illa secuta est
Veneris. tamen illa dolis, & imagine vaccæ
bovem est, & erat qui deciperetur, adulter.
icet ex toto solertia confluat orbe,
cet revolet ceratis Dædalus alis,
faciet? num me puerum de virgine doctis
us efficiet? num te mutabit Ianthe?
animum firmas? teque ipsa recolligis Iphi?
liique inopes, & stultos excutis ignes?
sis nata vides, nisi te quoque decipis ipsam,
e quod fas est, & ama, quod fœmina debes.
st quæ cupiat. spes est quæ pascat amorem.
tibi res adimit. non te custodia caro
ab amplexu, nec cauti cura mariti,
atris asperitas, nec se negat ipsa roganti.
amen est potienda tibi, nec ut omnia fiant,
otes felix, ut Diique, hominesque laborent:
quoque votorum pars nulla est vana meorum,
e mihi faciles, quicquid valuere, dederunt.
; ego, vult genitor, socer & vult ipse futurus,
n vult natura, potentior omnibus istis,
nihi sola nocet. venit ecce optabile tempus,
e jugalis adest, & jam mea fiet Ianthe,
ihi continget. mediis sitiemus in undis.
ba quid Iuno? quid ad hæc Hymenæe venitis
? quibus qui ducat abest, ubi nubimus ambæ.
ab his vocem, nec lenius altera virgo

Æstuat. utque celer venias Hymenæe precatur.
Quod petit hæc, Telethusa timens, modo tempora dif-
Nunc ficto languore, morā trahit. omina sæpe (fert,
Visaque caussatur, sed jam consumpserat omnem
Materiam ficti, dilataque tempora tædæ
Institerant, unusque dies restabat. at illa
Crinalem capiti vittam, nataque, sibique
Detrahit, & passis aram complexa capillis,
Isi, Paratonium, Mareoticaque arva, Pharonque,
Quæ colis, & septem digestum in cornua Nilum,
Fer precor (inquit) opem, nostroque medere timori.
Te Dea, te quondam, tuaque hæc insignia vidi,
Cunctaque cognovi; sonitum, comitesque, facesque
Sistrorum, memorique animo tua jussa notavi.
Quod videt hæc lucem, quod non ego punior ipsa,
Consilium monitumque tuum est. miserere duarum,
Auxilioque juva. lacrymæ sunt verba secutæ.
Visa Dea est movisse suas, & moverat, aras,
Et templi tremuere fores, imitataque Lunam
Cornua fulserunt, crepuitque sonabile sistrum.
Non secura quidem, fausto tamen omine læta
Mater abit templo: sequitur comes Iphis euntem,
Quam solita est majore gradu. nec candor in ore
Permanet, & vires augentur, & acrior ipse est
Vultus, & incomptis brevior mensura capillis,
Plusq; vigoris adest, habuit quam fœmina. namque
Fœmina nuper eras, puer es, date munera templis,
Nec timida gaudete fide. dant munera templis,
Addunt & titulum, titulus breve carmen habebat.
Vota puer solvit, quæ fœmina voverat Iphis.
Postera lux radiis totum patefecerat orbem
Cum Venus, & Iuno, sociusque Hymenæus ad ignes
Conveniunt, potiturque sua puer Iphis Ianthe.

ETAMORPHOSEON
LIBER DECIMVS.

Nde per immensum croceo velatus amictu
Æthera digreditur, Ciconumq; Hymenæus ad oras
Tendit, & Orpheia nequicquam voce vocatur.
uit ille quidem, sed nec solemnia verba,
c lætos vultus, nec felix attulit omen.
c quoque quam tenuit lacrymoso stridula fumo
ue fuit, nullosque invenit motibus ignes.
itus auspicio gravior. nam nupta per herbas
m nova Naiadum turba comitata vagatur,
cidit, in talum serpentis dente recepto.
am satis ad superas postquam Rhodopeius auras
fleuit vates, ne non tentaret & umbras,
d Styga Tænaria est ausus descendere porta,
rque leves populos, simulacraque functa sepulcro,
rsephonen adiit, inamœnaque regna tenentem,
mbrarum dominum, pulsisque ad carmina nervis,
c ait, ô positi sub terra numina mundi,
quem decidimus quicquid mortale creamur,
licet, & falsi positis ambagibus oris
era loqui sinitis, non huc ut opaca viderem
artara, descendi, nec uti villosa colubris
erna Medusæi vincirem guttura monstri.
auſſa viæ est conjunx, in quam calcata venenum
ipera diffudit, crescentesque abstulit annos,
osse pati volui. nec me tentasse negabo.
icit Amor. supera Deus hic bene notus in ora est.
An sit & hic, dubito. sed & hic tamen auguror esse:
amaque si veteris non est mentita rapinæ,
Vos quoque junxit Amor: per ego hæc loca plena timoris,
Per Chaos hoc ingens, vastique silentia regni,
Eurydices oro properata retexite fata.
Omnia debentur vobis, paulumque morati,

Serius, aut citius sedem properamus ad unam:
Tendimus huc omnes: hæc est domus ultima, vosque
Humani generis longissima regna tenetis.
Hæc quoque cum justos matura peregerit annos,
Iuris erit vestri, pro munere poscimus usum.
Quod si fata negant veniam pro conjuge, certum est
Nolle redire mihi, leto gaudete duorum.
Talia dicentem, nervosque ad verba moventem,
Exsangues flebant animæ. nec Tantalus undam
Captavit refugam, stupuitque Ixionis orbis.
Nec carpsere jecur volucres, urnisque vacarunt
Belides, inque tuo sedisti Sisyphe saxo.
Tunc primum lacrymis victarum carmine fama est
Eumenidum maduisse genas, nec regia conjunx
Sustinet, oranti, nec qui regit ima, negare.
Eurydicenque vocant: umbras erat illa recentes
Inter, & incessit passu de vulnere tardo.
Hanc simul, & legem Rhodopeius accipit Orpheus,
Ne flectat retro sua lumina, donec Avernas
Exierit valles: aut irrita dona futura.
Carpitur acclivis per muta silentia trames
Arduus, obscurus, caligine densus opaca.
Nec procul abfuerant telluris margine summa:
Hinc ne deficeret metuens, avidusque videndi,
Flexit amans oculos, & protinus illa relapsa est,
Brachiaque intendens, prendiq; & prendere captans,
Nil nisi cedentes infelix arripit auras.
Iamq; iterum moriens, non est de conjuge quidquam
Questa suo. quid enim nisi se quereretur amantam?
Supremumque vale, quod jam vix auribus ille
Acciperet, dixit, revolutaque rursus eodem est.
Non aliter stupuit gemina nece conjugis Orpheus,
Quam tria qui timidus, medio portante catenas,
Colla canis vidit, quem non pavor ante reliquit,
Quam natura prior, saxo per corpus oborto.
Quique in se traxit crimen, voluitque videri

Olenus

us esse nocens, tuque ô confisa figura
ix Lethaa tua, junctissima quondam
ora, nunc lapides. quos humida sustinet Ide.
tem, frustraque iterum transire volentem
tor arguerat, septem tamen ille diebus
llidus in ripa, Cereris sine munere sedit,
, dolorque animi, lacrymaque, alimenta fuere.
Deos Herebi crudeles questus, in altam
cipit Rhodopen, pulsumq; Aquilonibus Hamum.
ius aquoreis inclusum piscibus annum
rat Titan, omnemque refugerat Orpheus
ineam Venerem, seu quod male cesserat illi,
fidem dederat. multas tamen ardor habebat
ere se vati, multa doluere repulsa.
tiam Thracum populis fuit auctor amorem
neros transferre mares, citraque juventam
tis breve ver, & primos carpere flores.
s erat, collemque super planissima campi
a, quam viridem faciebant graminis herba,
bra loco deerat: qua postquam parte resedit
genitus vates, & fila sonantia movit,
bra loco venit. non Chaonis abfuit arbor,
nemus Heliadum, non frondibus Æsculus altis,
Tilia molles, nec Fagus, & innuba Laurus,
Coryli fragiles, & Fraxinus utilis hastis,
disque Abies, curvataque glandibus Ilex,
Platanus genialis, Acerque coloribus impar,
nicolaque simul Salices, & aquatica Lotos,
betuoque virens Buxus, tenuesque Myrica,
bicolor Myrtus, & baccis carula Ficus.
quoque flexibiles Hedera venistis, & una
mpinea Vites, & amicta vitibus Vlmi,
nique, & Picea, Pomoque onerata rubenti
butus, & lenta victoris pramia Palma,
succincta comas, hirsutaque vertice Pinus,
ata Deum matri. siquidem Cybeleius Atys

Exuit hac hominem, truncoque induruit illo.
Affuit huic turba metas imitata cupressus,
Nunc arbor, puer ante Deo dilectus ab illo,
Qui citharam nervis, & nervis temperat arcum.
Nanque sacer Nymphis Carthaea tenentibus arva
Ingens Cervus erat, lateque patentibus, altas
Ipse suo capiti praebebat cornibus umbras.
Cornua fulgebant auro, demissaque in harmo
Pendebant tereti gemmata monilia collo,
Bulla super frontem parvis argentea loris
Vincta movebatur, parilique aetate nitebant
Auribus & geminis, circum cava tempora, baccae.
Isque metu vacuus, naturalique pavore
Deposito, celebrare domos, mulcendaque colla
Quamlibet ignotis manibus praebere solebat.
Sed tamen ante alios Caea pulcherrime gentis
Gratus erat Cyparisse tibi, tu pabula cervum
Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undas,
Tu modo texebas varios per cornua flores,
Nunc eques in tergo residens huc laetus, & illuc,
Mollia purpureis frenabas ora capistris.
Æstus erat, mediusque dies, Solisque vapore
Concava littorei fervebant brachia Cancri.
Fessus in herbosa posuit sua corpora terra
Cervus, & arborea frigus ducebat ab umbra.
Hunc puer imprudens jaculo Cyparissus acuto
Fixit, & ut saevo morientem vulnere vidit,
Velle mori statuit. quae non solatia Phoebus
Dixit? & ut leviter, pro materiaque doleret
Admonuit, gemit ille tamen, munusque supremum
Hoc petit à Superis, ut tempore lugeat omni.
Iamque per immensos egesto sanguine fletus,
In viridem verti coeperunt membra colorem.
Et modo qui nivea pendebant fronte capilli,
Horrida caesaries fieri, sumptoque rigore
Sidereum gracili spectare cacumine caelum.

Inge-

muit, tristisque Deus, Lugebere nobis,
bisque alios, aderisque dolentibus, inquit.
nemus Vates attraxerat, inque ferarum
cilio medius turba, volucrumque sedebat.
atis impulsas tentavit pollice chordas,
ensit varios, quamvis diversa sonarent,
cordare modos, hoc vocem carmine movit,
Iove Musa parens (cedunt Iovis omnia regno)
rmina nostra move, Iovis est mihi sæpe potestas
cta, prius cecini plectro graviore Gigantes,
arsaque Phlegræis victricia fulmina campis.
unc opus est leviore lyra, puerosque canamus
ilectos superis, inconcessisque puellas
nibus attonitas meruisse libidine pœnam.
ex superum Phrygii quondam Ganymedis amore
Arsit, & inventum est aliquid, quod Iuppiter esse,
Quam quod erat, mallet. nullo tamen alite verti
Dignatur, nisi quæ portat sua fulmina terræ.
Nec mora: percusso mendacibus aere pennis
Arripit Iliaden, qui nunc quoque pocula miscet,
Invitaque Iovi nectar Iunone ministrat.
Te quoque Amyclide posuisset in æthere Phœbus,
Tristia si spatium ponendi fata dedissent.
Qua licet æternus tamen es, quotiesque repellit
Ver hiemem, Piscique Aries succedit aquoso,
Tu toties oreris, viridique in cespite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit, & orbe
In medio positi caruerunt præside Delphi,
Dum Deus Eurotan, immunitamque frequentat
Sparten, nec citharæ, nec sunt in honore sagittæ.
Immemor ipse sui non retia ferre recusat,
Non tenuisse canes, non per juga montis iniqui
Ire comes, longaque alit assuetudine flammas.
Iamque fere medius Titan venientis, & actæ
Noctis erat, spatioque pari distabat utrinque,
Corpora veste levant, & succo pinguis olivæ

Splen-

Splendescunt, latique ineunt certamina disci.
Quem prius aerias libratum Phœbus in auras
Misit, & oppositas disjecit pondere nubes.
Recidit in solidam longo post tempore terram
Pondus, & exhibuit junctam cum viribus artem.
Protinus imprudens, actusque cupidine lusus
Tollere Tænarides orbem properabat. at illum
Dura repercusso subjecit in aere tellus
In vultus Hyacinthe tuos. expalluit æque
Quam puer ipse Deus, collapsosque excipit artus,
Et modo te refovet, modo tristia vulnera siccat.
Nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
Nil prosunt artes: erat immedicabile vulnus.
Ut si quis violas, riguoque papavera in horto,
Liliaque infringat fulvis hærentia virgis,
Marcida demittant subito caput illa gravatum,
Nec se sustineant, spectentque cacumine terram,
Sic vultus moriens jacet, & defecta vigore
Ipsa sibi est oneri cervix, humeroque recumbit.
Laberis Oebalide prima fraudate juventa,
Phœbus ait, videoque tuum mea crimina vulnus.
Tu dolor es facinusque meum. mea dextera leto
Inscribenda tuo est. ego sum tibi funeris autor.
Quæ mea culpa tamen? nisi si lusisse, vocari
Culpa potest? nisi culpa potest, & amasse, vocari?
Atque utinam pro te vitam, tecumque liceret
Reddere, quod quoniam fatali lege tenemur,
Semper eris mecum, memorique hærebis in ore.
Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt,
Flosque novus scripto gemitus imitabere nostros.
Tempus & illud erit, quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem, folioque legatur eodem.
Talia dum vero memorantur Apollinis ore,
Ecce cruor, qui fusus humi signaverat herbas,
Desinit esse cruor, Tyrioque nitentior ostro
Flos oritur, formamque capit, quam lilia, si non

Pur-

Purpureus color his, argenteus esset in illis. (ris)
Non satis hoc Phœbo est (is enim fuit autor hono-
Ipse suos gemitus foliis inscribit, & hya
Flos habet inscriptum, funestaque littera ducta est.
Nec genuisse pudet Sparten Hyacinthon, honorque
Durat in hoc ævi, celebrandaque more priorum
Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fœcundam Amathunta metallis,
An genuisse velit Propœtidas, annuat æque
Atque illos, gemino quondam quibus aspera cornu
Frons erat, unde etiam nomen traxere Cerastæ.
Ante fores horum stabat Iovis hospitis ara
Lugubris sceleris, quam si quis sanguine tinctam
Advena vidisset, mactatos crederet illic
Lactentes vitulos, Amathusiacasque bidentes.
Hospes erat cæsus. sacris offensa nefandis,
Ipsa suas urbes, Ophiusiaque arva parabat
Deserere alma Venus. sed quid loca grata? quid urbes
Peccavere meæ? quod, dixit, crimen in illis?
Exsilio pœnam potius gens impia pendat,
Vel nece, vel si quid medium est, mortisque, fugæque,
Idque quid esse potest, nisi versæ pœna figuræ?
Dum dubitat, quo mutet eos, ad cornua vultum
Flexit, & admonita est, hæc illis posse relinqui,
Grandiaq; in torvos transformat membra juvencos.
Sunt tamen obscœnæ Venerem Propœtides ausæ
Esse negare Deam, pro quo sua, numinis ira,
Corpora cum forma primæ vulgasse feruntur.
Vtque pudor cessit, sanguisque induruit oris,
In rigidum parvo silicem discrimine versæ.
Quas quia Pygmalion ævum per crimina agentes
Viderat, offensus vitiis, quæ plurima menti
Fœmineæ natura dedit. sine conjuge cælebs
Vivebat, thalamique diu consorte carebat.
Interea niveum mira feliciter arte
Sculpsit ebur, formamque dedit. qua fœmina nasci

Nulla potest, operisque sui concepit amorem.
Virginis est vera facies, quam vivere credas,
Et si non obstet reverentia, velle moveri.
Ars adeo latet. arte sua miratur, & haurit
Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
Sæpe manus operi tentantes admovet, an sit
Corpus, an illud ebur, nec adhuc ebur esse fatetur.
Oscula dat, reddique putat, loquiturque, tenetque,
Et credit tactis digitos insidere membris.
Et metuit, pressos veniat ne livor in artus.
Et modo blanditias adhibet, modo grata puellis
Munera fert illi conchas, teretesque lapillos,
Et parvas volucres, & flores mille colorum,
Lilia, perpictasque pilas, & ab arbore lapsas
Heliadum lacrymas, ornat quoque vestibus artus.
Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo.
Aure leves baccæ, redimicula pectore pendent.
Cuncta decent. nec nuda minus formosa videtur.
Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis,
Appellatque tori sociam, aclinataque colla
Mollibus in plumis tanquam sensura, reponit.
Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro
Venerat: & blandis induta cornibus, aurum
Conciderant ictæ nivea cervice juvencæ,
Thuraque fumabant, cum munere functus ad aras
Constitit, & timide, si Dii dare cuncta potestis,
Sit conjunx opto, non ausus, eburnea virgo,
Dicere Pygmalion, similis mea dixit eburnæ.
Sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis,
Vota quid illa velint, & amici numinis omen
Flamma ter accensa est, apicemque per aera duxit.
Ut rediit, simulachra suæ petit ille puellæ,
Incumbensque toro, dedit oscula: visa tepere est.
Admovet os iterum, manibus quoque pectora tentat,
Tentatum mollescit ebur, positoque rigore
Subsedit digitis, ceditque, ut Hymettia sole

Cera remollescit, tractataque pollice multas
Flectitur in facies, ipsoque fit utilis usu.
Dum stupet, & dubie gaudet, fallique veretur,
Rursus amans, rursusque manu, sua vota retractat.
Corpus erat, saliunt tentatæ pollice venæ.
Tum vero Paphius plenissima concipit heros
Verba, quibus Veneri grates ait, oraque tandem
Ore suo non falsa premit, dataque oscula virgo
Sensit, & erubuit, timidumque ad lumina lumen
Attollens, pariter cum cœlo vidit amantem.
Conjugio quod fecit, adest Dea, jamque coactis
Cornibus in plenum novies lunaribus orbem,
Illa Paphum genuit, de quo tenet insula nomen.
Editus & ille est qui si sine prole fuisset,
Inter felices Cinyras potuisset haberi.
Dira canam. procul hinc natæ, procul este parentes.
Aut mea si vestras mulcebunt carmina mentes,
Desit in hac mihi parte fides, nec credite factum.
Vel si credetis, facti quoque credite pœnam.
Si tamen admissum sinit hoc natura videri,
Gentibus Ismariis, & nostro gratulor orbi.
Gratulor huic terræ, quod abest regionibus illis,
Quæ tantum genuere nefas. sit dives amomo,
Cinnamaque costumque suum, sudataque ligno
Thura ferat, floresque alios Panchaica tellus,
Dum ferat & Myrrham. tanti nova non fuit arbor.
Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido
Myrrha, facesque suas à crimine vindicat isto.
Stipite te Stygio, tumidisque afflavit Echidnis
E tribus una soror. scelus est odisse parentem,
Hic amor est odio. majus scelus, undique lecti
Te cupiunt proceres, totoque Oriente juventus
Ad thalami certamen adest. ex omnibus unum
Elige Myrrha virum, dum non sit in omnibus unus.
Illa quidem sentit, fœdoque repugnat amori,
Et secum. quo mente feror? quid molior inquit?

Dii

Dii precor, & pietas, sacrataque jura parentum,
Hoc prohibete nefas, scelerique resistite nostro,
Si tamen hoc scelus est: sed enim damnare negatur
Hanc Venerem pietas, coeuntque animalia nullo
Cætera delicto, nec habetur turpe juvencæ
Ferre patrem tergo, fit equo sua filia conjunx.
Quasque creavit, init pecudes caper, ipsaque cujus
Semine concepta est, ex illo concipit ales.
Felices quibus ista licent. humana malignas
Cura dedit leges, & quod natura remittit,
Invida jura negant. gentes tamen esse feruntur,
In quibus & nato genitrix, & nata parenti
Iungitur, & pietas geminato crescit amore.
Me miseram, quod non nasci mihi contigit illic:
Fortunaque loci lædor. quid in ista revolvor?
Spes interdictæ discedite. dignus amari
Ille, sed ut pater est. ergo si filia magni
Non essem Cinyræ, Cinyræ concumbere possem:
Nunc quia jam meus est, non est meus. ipsaq; damno
Est mihi proximitas: aliena, potentior essem.
Ire libet procul hinc, patriæque relinquere fines,
Dum scelus effugiam. retinet malus ardor amantem,
Vt præsens spectem Cinyram, tangamque, loquarq;,
Osculaque admoveam, si nil conceditur ultra.
Vltra autem sperare aliquid potes impia virgo?
Et quod confundas, & jura, & nomina sentis?
Tu ne eris & matris pellex, & adultera patris?
Tu ne soror nati? genitrixque vocabere fratris?
Nec metues sacro crinitas angue sorores?
Quas facibus sævis oculos, atque ora petentes
Noxia corda vident? at tu dum corpore non es.
Passa nefas, animo ne concipe, neve potentis
Concubitu vetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta. res ipsa vetat. pius ille, memorque
Moris. & ô vellem similis furor esset in illo.
Dixerat. at Cinyras, quem copia digna procorum

Quid

at, dubitare facit, scitatur ab ipsa
us dictis, cujus velit esse mariti.
rimo, patrisque in vultibus hærens
& tepido suffundit lumina rore.
Cinyras hæc credens esse timoris,
at, siccatque genas, atque oscula jungit.
atis nimium gaudet, consultaque qualem
ere virum, similem tibi dixit. at ille
lectam vocem collaudat, & esto
semper, ait. pietatis nomine dicto,
ultus, sceleris sibi conscia virgo.
t medium, curasque, & corpora, somnus
at virgo Cinyreia pervigil igne
indomito, furiosaque vota retractat.
desperat, modo vult tentare, pudetque,
& quid agat, non invenit. utque securi
abs ingens, ubi plaga novissima restat,
t in dubio est, omnique à parte timetur.
us vario labefactus vulnere, nutat
, atque illuc, momentaque sumit utroque.
us & requies, nisi mors, reperitur amoris,
et. erigitur, laqueaque innectere fauces
, & zona summo de poste revincta
e Cinyra, caussamque intellige mortis,
aptabat pallenti vincula collo.
a verborum fidas nutricis ad aures
e ferunt, limen servantis alumnæ.
us, referatque fores, mortisque paratæ
nta videns, spatio conclamat eodem,
it, scinditque sinus, ereptaque collo
dilaniat. tum denique flere vacavit,
e complexus, laqueique requirere caussam.
et virgo, terramque immota tuetur,
nsa dolet tardæ conamina mortis.
us, canosque suos, & inania nudans
er cunas, alimentaque prima precatur,

Vt

Vt sibi committat, quicquid dolet. illa rogantem
Aversata, gemit. certa est exquirere nutrix.
Nec solam spondere fidem. dic, inquit, opemque
Me sine ferre tibi. non est mea pigra senectus.
Seu furor est, habeo quod carmine sanet, & herbis.
Sive aliquis nocuit, magico lustrabere ritu.
Ira Deum sive est, sacris placabimus iram.
Quid rear ulterius? certe fortuna, domusque
Sospes ab incursu est. vivunt genitrixque, paterque.
Myrrha patre audito, suspiria duxit ab imo
Pectore. nec nutrix etiam nunc concipit ullum
Mente nefas, aliquemque tamen præsentit amorem.
Propositique tenax, quodcunque est orat ut ipsi
Indicet, & gremio lacrymantem tollit anili:
Atque ita complectens infirmis membra lacertis,
Sensimus (inquit) amas, & in hoc mea (pone timorem)
Sedulitas erit apta tibi, nec sentiet unquam
Hoc pater exsiliit gremio furibunda, torumque
Ore premens, discede precor, miseroque pudori
Parce, ait, instanti discede, aut desine dixit:
Quærere quid doleam. scelus est, quod scire laboras.
Horret anus, tremulasq; manus, annisque, metuque,
Tendit, & ante pedes supplex procumbit alumnæ.
Et modo blanditur, modo si non conscia fiat,
Terret, & indicium laquei, cœptaque minatur
Mortis, & officium commisso spondet amori.
Extulit illa caput, lacrymisque implevit obortis
Pectora nutricis, conataque sæpe fateri,
Sæpe tenet vocem, pudibundaque vestibus ora
Texit, & ô, dixit felicem conjuge matrem.
Hactenus, & gemuit, gelidos nutricis in artus,
Ossaque (sensit enim) penetrat tremor, albaque toto
Vertice canities rigidis stetit hirta capillis,
Multaque, ut excuteret diros, si posset, amores,
Addidit. at virgo scit se non falsa moneri:
Certa mori tamen est, si non potiatur amore.

Vive,

Vive, ait hæc, potiere tuo, non ausa parente
Dicere, conticuit, promissaque numine firmat.
Festa piæ Cereris celebrabant annua matres,
Illa, quibus niveâ velatæ corpora veste
Primitias frugum dant spiceæ serta suarum.
Perque novem noctes Venerem, tactusque viriles
In vetitis numerant. turba Cinyreis in illa
Regis adest conjunx, arcanaque sacra frequentat.
Ergo legitimâ vacuus dum conjuge lectus,
Nacta gravem vino Cinyram male sedula nutrix,
Nomine mentito veros exponit amores,
Et faciem laudat. quæsitis virginis annis, (est,
Par ait est Myrrhæ. Quam postquam adducere jussa
Utque domum rediit, gaude mea dixit alumna,
Vicimus, infelix non toto pectore sensit.
Lætitiam virgo, præsagaque pectora mœrent
Sed tamen & gaudet, tanta est discordia mentis.
Tempus erat, quo cuncta silent, interque Triones
Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes.
Ad facinus venit illa suum. fugit aurea cælo
Luna. tegunt nigræ latitantia sidera nubes.
Nox caret igne suo. primus tegis Icare vultus,
Erigoneque pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est revocata. ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
Is tamen, & tenebræ minuunt, noxq; atra pudorem,
Nutricisque manum lævâ tenet, altera motu
Cæcum iter explorat. thalami jam limina tangit,
Iamque fores aperit, jam ducitur intus. at illi
Poplite succiduo genua intremuere, fugitque
Et color, & sanguis, animusque reliquit euntem.
Quoque suo propior sceleri est, magis horret, & ausi
Pœnitet, & vellet non cognita posse reverti.
Cunctantem longæva manu deducit, & alto
Admotam lecto cum traderet, accipe dixit,
Ista tua est, Cinyra, devotaque pectora junxit.

Acci-

Accipit obscœno genitor sua viscera lecto,
Virgineosque metus levat, hortaturque timentem.
Forsitan ætatis quoque nomine, filia dixit.
Dixit, & illa, pater, sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit, & impia diro
Semina fert utero, conceptaque crimina portat.
Postera nox facinus geminat, nec finis in illa est.
Cum tandem Cinyras avidus cognoscere amantem
Post tot concubitus, illato lumine vidit,
Et scelus, & natam, verbisque dolore retentis
Pendenti nitidum vagina deripit ensem.
Myrrha fugit, tenebrisque, & cæcæ munere noctis
Intercepta neci est, latosque vagata per agros,
Palmiferos Arabas, Panchæaque rura reliquit,
Perque novem erravit redeuntis cornua Lunæ,
Cum tandem terra requievit fessa Sabæa.
Vix uteri portabat onus, tum nescia voti,
Atque inter mortisque metus & tædia vitæ,
Est tales complexa preces, ô si qua patetis
Numina confessis, merui, nec triste recuso
Supplicium, sed ne violem, vivosque superstes,
Mortuaque extinctos, ambobus pellite regnis.
Mutatæque mihi, vitamque necemque negate.
Numen confessis aliquod patet: ultima certe
Vota suos habuere Deos: nam crura loquentis
Terra supervenit, ruptosque obliqua per ungues
Porrigitur radix, longi firmamina trunci,
Ossaque robur agunt, mediaque manente medulla,
Sanguis it in succos, in magnos brachia ramos,
In parvos digiti, duratur cortice pellis.
Iamque gravem crescens uterum præcinxerat arbor,
Pectoraque obruerat, collumque operire parabat.
Non tulit illa moram, venientique obvia ligno
Subsedit, mersitque suos in cortice vultus.
Quæ quanquam amisit veteres cum corpore sensus,
Flet tamen, & tepidæ manant ex arbore guttæ.

Est

Est honor & lacrymis, stillataque cortice Myrrha
Nomen herile tenet: nulloque tacebitur ævo.
At male conceptus sub robore creverat infans,
Quærebatque viam, qua se genitrice relicta
Exereret: media gravidus tumet arbore venter.
Tendit onus matrem, neq; habent sua verba dolores,
Nec Lucina potest parientis voce vocari.
Nitenti tamen est similis, curvataque crebros
Dat gemitus arbor, lacrymisque cadentibus humet.
Constitit ad ramos mitis Lucina dolentes,
Admovitque manus, & verba puerpera dixit.
Arbor agit rimas, & scisso cortice vivum
Reddit onus, vagitque puer, quem mollibus herbis
Najades impositum lacrymis unxere parentis.
Laudaret faciem livor quoque. qualia namque
Corpora nudorum tabula pinguntur Amorum:
Talis erat, sed ne faciat discrimina cultus,
Aut huic adde leves, aut illis deme pharetras.
Labitur occulte fallitque volatilis ætas,
Et nihil est annis velocius. ille sorore
Natus, avoque suo, qui conditus arbore nuper,
Nuper erat genitus, modo formosissimus infans,
Iam juvenis, jam vir, jam se formosior ipso est.
Iam placet & Veneri, matrisque ulciscitur ignes.
Namque pharetratus dum dat puer oscula matri,
Inscius extanti distrinxit arundine pectus.
Læsa manu natum dea reppulit, altius actum
Vulnus erat specie, primoque fefellerat ipsam.
Capta viri forma, non jam Cythereia curat
Littora, non alto repetit Paphon æquore cinctam,
Piscosamque Gnidon, gravidamque Amathunta me-
Abstinet & cœlo, cœlo præfertur Adonis. (tallis.
Hunc tenet, huic comes est, assuetaq; semper in umbra
Indulgere sibi, formamque augere colendo,
Per juga, per sylvas, dumos, & saxa, vagatur,
Nuda genu, vestem ritu succincta Dianæ.

Hortaturque canes, tutaque animalia prædæ,
Aut pronos Lepores, aut celsum in cornua Cervum,
Aut agitat Damas. at fortibus abstinet Apris,
Raptoresque Lupos, armatosque unguibus Ursos
Vitat, & armenti saturatos cæde Leones.
Te quoque, ut hos timeas, si quid prodesse monendo
Posset, Adoni monet, fortisque fugacibus esto,
Inquit, in audaces non est audacia tuta.
Parce meo juvenis temerarius esse periclo.
Neve feras, quibus arma dedit natura, lacesse.
Stet tibi ne magno tua gloria, non movet ætas,
Nec facies, nec quæ Venerem movere, leones,
Setigerosque sues, oculosque, animosque ferarum.
Fulmen habent acres in aduncis dentibus Apri,
Impetus est fulvis, & vasta Leonibus ira.
Invisumque mihi genus est, quæ caussa roganti,
Dicam ait, & veteris monstrum mirabile culpæ.
Sed labor insolitus jam me lassavit, & ecce
Opportuna sua blanditur populus umbra,
Datque torum cespes, libet hac requiescere tecum,
Et requievit humo, pressitque & gramen & ipsum.
Inque sinu juvenis posita cervice reclivis
Sic ait, ac mediis interserit oscula verbis,
Forsitan audieras aliquam certamine cursus
Veloces superasse viros. non fabula rumor
Ille fuit. superabat enim, nec dicere possis
Laude pedum, forma ne bono præstantior esset.
Scitanti Deus huic de conjuge, conjuge dixit
Nil opus est Atalanta tibi. fuge conjugis usum:
Nec tamen effugies, teque ipsa viva carebis.
Territa sorte Dei, per opacas innuba sylvas
Vivit, & instantem turbam violenta procorum
Conditione fugat, nec sum potienda, nisi, inquit,
Victa prius cursu, pedibus contendite mecum.
Præmia veloci conjunx, thalamique dabuntur.
Mors pretium tardis. ea lex certaminis esto.
Illa

a quidem immitis. sed tanta potentia formæ.
nit ad hanc legem temeraria turba procorum,
derat Hippomenes cursus spectator iniqui,
petitur cuiquam per tanta pericula conjunx?
ixerat. ac nimios juvenum damnarat amores.
t faciem & posito corpus velamine vidit,
uale meum, vel quale tuum, si fœmina fias,
Obstupuit, tollensque manus, ignoscite dixit,
Quos modo culpavi: nondum mihi præmia nota,
Quæ peteretis, erant. laudando concipit ignem.
Et ne quis juvenum currat velocius optat,
Invidiamque timet. sed cur certaminis hujus
Intentata mihi fortuna relinquitur? inquit.
Audentes Deus ipse juvat. dum talia secum
Exigit Hippomenes, passu volat alite virgo.
Quæ quanquam Scythica non segnius ire sagitta
Aonio visa est juveni, tamen ille decoris
Mirator magis est, cursus facit ipse decorem.
Aura refert ablata citis talaria plantis,
Tergaque jactantur crines per eburnea, quæque
Poplitibus suberant picto genualia limbo,
Inque puellari corpus candore, ruborem
Traxerat, haud aliter, quam cum super atria velum
Candida purpureum similem dat & inficit umbram.
Dum notat hæc hospes, decursa novissima meta est.
Et tegitur festa victrix Atalanta corona.
Dant gemitum victi, penduntque ex fœdere pœnas.
Nec tamen eventu juvenum deterritus horum
Constitit in medio, vultuque in virgine fixo,
Quid facilem titulum superando quæris inertes?
Mecum confer ait: seu me fortuna potentem
Fecerit, à tanto non indignabere vinci.
Nanque mihi genitor Megareus, Onchestius at illi.
Est Neptunus avus. pronepos ego regis aquarum.
Nec virtus citra genus est, seu vincar, habebis
Hippomene victo magnum & memorabile nomen.

Talia dicentem molli Schœneia vultu
Aspicit, & dubitat superari, an vincere, malit.
Atque ita. quis Deus hunc formosis dixit iniquus
Perdere vult? charaque jubet discrimine vitæ
Conjugium petere hoc? non sum me judice tanti.
Nec forma tanger, poteram tamen hac quoque tangi,
Sed quod adhuc puer est. non me movet ipse, sed ætas.
Quid? quod inest virtus, & mens interrita leti?
Quid? quod ab æquorea numeratur origine quartus?
Quid? quod amat, tantique putat connubia nostra,
Vt pereat? si me sors illi dura negarit.
Dum licet hospes, abi, thalamosq; relinque cruentos,
Conjugium crudele meum est. tibi nubere nulla
Nollet, & optari potes à sapiente puella.
Cur tamen est mihi cura tui, tot jam ante peremptis?
Viderit. intereat, quoniam tot cæde procorum
Admonitus non est, agiturque in tædia vitæ.
Occidet hic igitur, voluit quia vivere mecum?
Indignamque necem pretium patietur amoris?
Non erit invidiæ victoria nostra ferenda,
Sed non culpa mea est. utinam desistere velles.
At quoniam es demens, utinam velocior esses,
Ah quam virgineus puerili vultus in ore est.
Ah miser Hippomene, nollem tibi visa fuissem,
Vivere dignus eras. quod si felicior essem,
Nec mihi conjugium fata importuna negarent.
Vnus eras cum quo sociare cubilia vellem.
Dixerat, utque rudis primoque Cupidine tacta
Quod facit ignorans, amat, & non sentit amorem.
Iam solitos poscunt cursus, populusque, paterque,
Cum me sollicita proles Neptunia voce
Invocat Hippomenes. Cythereiam comprecor, ausis
Adsit, ait, nostris, & quos dedit adjuvet ignes.
Detulit aura preces ad me non invida blandas,
Motaque sum (fateor) nec opis mora longa dabatur.
Est ager, indigenæ Damasenum nomine dicunt,

Telluris Cypriæ pars optima, quam mihi prisci
Sacravere senes, templisque accedere dotem
Hanc jussere meis. medio nitet arbor in arvo
Fulva comas, fulvo ramis crepitantibus auro.
Hinc tria forte, mea, veniens, decerpta ferebam
Aurea poma, manu, nullique videnda nisi ipsi:
Hippomenen adii, docuique quis usus in illis:
Signa tubæ dederant, cum carcere pronus uterque
Emicat, & summam celeri pede libat arenam.
Posse putes illos sicco freta radere passu,
Et segetis canæ stantes percurrere aristas.
Adjiciunt animos juveni, clamorque favorque,
Verbaque dicentum, nunc nunc incumbere tempus,
Hippomene propera, nunc viribus utere totis.
Pelle moram, vinces. dubium Magareius heros
Gaudeat, an virgo magis his Schœneia dictis.
O quoties cum jam posset transire, morata est,
Spectatosque diu vultus invita reliquit.
Aridus à lasso veniebat anhelitus ore,
Metaque erat longe: tum denique de tribus unum
Fœtibus arboreis proles Neptunia misit.
Obstupuit virgo, nitidique cupidine pomi
Declinat cursus, aurumque volubile tollit.
Præterit Hippomenes: resonant spectacula plausu.
Illa moram celeri, cessataque tempora cursu
Corrigit, atque iterum juvenem post terga relinquit.
Et rursus pomi jactu remorata secundi
Consequitur, transitque virum, pars ultima cursus
Restabat. nunc (inquit) ades Dea muneris auctor,
Inque latus campi, quo tardius illa rediret,
Iecit ab obliquo nitidum juveniliter aurum.
An peteret virgo visa est dubitare, coegi
Tollere. & adjeci sublato pondera malo,
Impediique oneris pariter gravitate, moraque.
Neve meus sermo cursu sit tardior ipso,
Præterita est virgo. duxit sua præmia victor.

Digna ne cui grates ageret? cui thuris honorem
Ferret Adoni sui? nec grates immemor egit,
Nec mihi thura dedit. subitam convertor in iram:
Contemptuque dolens, ne sim spernenda futuris,
Exemplo caveo, meque ipsam exhortor in ambos.
Templa Deum matri, quæ quondam clarus Echion
Fecerat ex voto, nemorosis abdita sylvis
Transibant, & iter longum requiescere suasit.
Illic concubitus intempestiva cupido
Occupat Hippomenen, à numine concita nostro.
Luminis exigui fuerat prope templa recessus
Spelunca similis, nativo pumice tectus,
Relligione sacer prisca, quo multa sacerdos
Lignea contulerat veterum simulachra Deorum:
Hunc init, & vetito temerat sacraria probro:
Sacra retorserunt oculos, turritaque Mater
An Stygia sontes dubitavit, mergeret unda.
Pœna levis visa est. ergo modo lævia fulva
Colla jubæ velant. digiti curvantur in ungues.
Ex humeris, armi fiunt. in pectora totum
Pondus abit. summæ cauda verruntur arenæ.
Iram vultus habet. pro verbis murmura reddunt.
Pro thalamis, celebrant sylvas. aliisque timendi
Dente premunt domito Cybeleia fræna leones,
Hos tu care mihi, cumque his genus omne ferarum
Quod non terga fugæ, sed pugnæ pectora præbet,
Effuge. ne virtus tua sit damnosa duobus.
Illa quidem monuit, junctisque per aera cygnis
Carpit iter. sed stat monitis contraria virtus.
Forte suem latebris vestigia certa secuti
Excivere canes, sylvisque exire parantem
Fixerat obliquo juvenis Cinyreius ictu.
Protinus excussit pando venabula rostro
Sanguine tincta suo, trepidumque, & tuta petentem
Trux aper insequitur, totosque sub inguine dentes
Abdidit, & fulva moribundum stravit arena.

Vecta

Vecta levi curru, medias Cytherea per auras,
Cypron olorinis nondum pervenerat alis.
Agnovit longe gemitum morientis, & albas
Flexit aves illuc, utque æthere vidit ab alto
Exanimem, inque suo jactantem sanguine corpus;
Desiliit, pariterque sinum pariterque capillos
Rupit, & indignis percussit pectora palmis.
Questaque cum fatis, & non tamen omnia vestri
Iuris erunt, dixit. luctus monimenta manebunt
Semper Adoni mei. repetitaque mortis imago
Annua plangoris peraget simulamina nostri.
At cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
Fœmineos artus in olentes vertere menthas
Persephone licuit? nobis Cinyreius heros
Invidiæ mutatus erit? sic fata, cruorem
Nectare odorato sparsit, qui tactus ab illo
Intumuit, sic ut fulvo perlucida cœlo
Surgere bulla solet. nec plena longior hora
Facta mora est, cum flos de sanguine concolor ortus.
Qualem, quæ lento celant sub cortice granum
Punica ferre solent. brevis est tamen usus in illo.
Namq; male hærentem, & nimia levitate caducum
Excutiunt iidem, qui præstant omnia venti.

METAMORPHOSEON
LIBER VNDECIMVS.

Carmine dum tali sylvas animosque ferarum
Threicius vates, & saxa sequentia ducit:
Ecce nurus Ciconum tecta lymphata ferinis
Pectora velleribus, tumuli de vertice cernunt
Orphea percussis sociantem carmina nervis.
E quibus una, leves jactato crine per auras,
En ait, en hic est nostri contemptor, & hastam
Vatis Apollinei, vocalia misit in ora,
Quæ foliis præsuta, notam sine vulnere fecit.

Alterius telum lapis est, qui missus in ipso
Aere, concentu victus, vocisque, lyraque est:
Ac veluti supplex pro tam furialibus ausis
Ante pedes jacuit. sed enim temeraria crescunt
Bella, modusque abiit, insanaque regnat Erynnis,
Cunctaque tela forent cantu mollita: sed ingens
Clamor, & inflato Berecynthia tibia cornu,
Tympanaque, & plausus, & Bacchei ululatus,
Obstrepuere sono cithara. tum denique saxa
Non exauditi rubuerunt sanguine Vatis.
Ac primum attonitas etiam nunc voce canentis
Innumeras volucres, anguesque, agmenque ferarum,
Mænades Orphei titulum rapuere theatri.
Inde cruentatis vertuntur in Orphea dextris,
Et coeunt: ut aves, si quando luce vagantem
Noctis avem, cernunt. structoque utrimque theatro,
Vt matutina cervus periturus arena
Præda canum est, vatemq; petunt, & fronde virentes
Conjiciunt thyrsos, non hæc in munera factos.
Hæ glebas, illæ direptos arbore ramos,
Pars torquent silices. neu desint tela furori,
Forte Boves presso subigebant vomere terram,
Nec procul hinc multo fructum sudore parantes,
Dura lacertosi fodiebant arva coloni.
Agmine qui viso fugiunt, operisque relinquunt
Arma sui. vacuosque jacent dispersa per agros
Sarculaque, rastrique graves, longique ligones,
Quæ postquam rapuere feræ, cornuque minaces
Divulsere boves, ad vatis fata recurrunt,
Tendentemque manus, atque illo tempore primum
Irrita dicentem, nec quicquam voce moventem,
Sacrilegæ perimunt, perque os (pro Iuppiter) illud
Auditum saxis, intellectumque ferarum
Sensibus, in ventos anima exhalata recessit.
Te mœstæ volucres Orpheu, te turba ferarum,
Te rigidi silices, tua carmina sæpe secuta

Fleverunt ſilvæ, poſitis te frondibus arbos
Tonſa comas, luxit: lacrymis quoque flumina dicunt
Increviſſe ſuis, obſcuraque carbaſa pullo
Najades & Dryades, paſſoſque habuere capillos.
Membra jacent diverſa locis. caput Hebre, lyramque
Excipis, & (mirum) medio dum labitur amne,
Flebile neſcio quid queritur lyra. flebile lingua
Murmurat exanimis: reſpondent flebile ripæ:
Iamque mare invectæ flumen populare relinquunt,
Et Methymnææ potiuntur littore Lesbi.
Hic ferus expoſito peregrinis anguis arenis
Obſtitit, & ſparſos ſtillanti rore capillos
Lambit, & hymniferos inhiat divellere vultus.
Tandem Phœbus adeſt, morſuſque inferre parantem
Arcet, & in lapidem rictus ſerpentis apertos
Congelat, & patulos (ut erant) indurat hiatus.
Vmbra ſubit terras, & quæ loca viderat ante,
Cuncta recognoſcit, quærenſque per arva piorum
Invenit Eurydicen, cupidiſque amplectitur ulnis.
Hic modo conjunctis ſpatiantur paſſibus ambo.
Nunc præcedentem ſequitur, nunc prævius anteit,
Eurydicenque ſuam jam tuto reſpicit Orpheus.
Non impune tamen ſcelus hoc ſinit eſſe Lyæus,
Amiſſoque dolens ſacrorum vate ſuorum,
Protinus in ſylvis matres Edonidas omnes,
Quæ videre nefas, torta radice ligavit.
Quippe pedum digitos, in quantum eſt quæque ſecuta,
Traxit, & in ſolidam detruſit acumina terram.
Vtque ſuum laqueis, quos callidus abdidit auceps,
Crus ubi commiſit volucris, ſenſitque teneri,
Plangitur, ac trepidans adſtringit vincula motu,
Sic quæcumque ſolo defixa cohæſerat harum
Externata, fugam fruſtra tentabat. at illam
Lenta tenet radix, exultantemque coercet. (gues,
Dumque ubi ſunt digiti, dum pes ubi quærit, & un-
Aſpicit in teretes lignum ſuccedere ſuras.

Et conata femur mœrenti plangere dextra,
Robora percussit. pectus quoque robora fiunt,
Robora sunt humeri. longos quoque brachia vera
Esse putes ramos, & non fallere putando.
Nec satis hoc Baccho est, ipsos quoque deserit agros,
Cumque choro meliore, sui vineta Timoli,
Pactolonque petit. quamvis non aureus illo
Tempore, nec caris erat invidiosus arenis.
Hunc assueta cohors Satyri, Bacchæque frequentant,
At Silenus abest. titubantem, annisque meroque,
Ruricolæ cepere Phryges, vinctumque coronis
Ad regem duxere Midam, cui Thracius Orpheus
Orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo.
Qui simul agnovit socium, comitemque sacrorum,
Hospitis adventu festum genialiter egit
Per bis quinque dies, & junctas ordine noctes.
Et jam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus, Lydos cum lætus in agros
Rex venit, & juveni Silenum reddit alumno.
Huic Deus optandi gratum, sed inutile fecit
Muneris arbitrium, gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis, ait, effice quicquid
Corpore contigero fulvum vertatur in aurum.
Annuit optatis, nocituraque munera solvit
Liber, & indoluit quod non meliora petisset.
Lætus abit, gaudetque malo Berecynthius heros,
Pollicitique fidem tangendo singula tentat.
Vixque sibi credens, non alta fronde virentem
Ilice detraxit virgam. virga aurea facta est.
Tollit humo saxum. saxum quoque palluit auro.
Contigit & glebam, contactu gleba potenti
Massa fit. arentes Cereris decerpsit aristas,
Aurea messis erat. demptum tenet arbore pomum,
Hesperidas donasse putes. si postibus altis
Admovit digitos, postes radiare videntur.
Ille etiam liquidis palmas ubi laverat undis,

Vnda

fluens palmis, Danaen eludere possit.
es ipse suas animo capit, aurea fingens
ia gaudenti mensas posuere ministri .
uctas dapibus, nec tostae frugis egentes.
vero, sive ille sua Cerealia dextra
era contigerat, Cerealia dona rigebant:
dapes avido convellere dente parabat,
ina fulva, dapes, admoto dente premebat.
ierat puris auctorem muneris undis,
per rictus aurum fluitare videres.
aitus novitate mali, divesque, miserque,
ere optat opes, & quae modo voverat, odit.
nulla famem relevat, sitis arida guttur
& inviso meritus torquetur ab auro.
elumque manus & splendida brachia tollens,
eniam Lenaee pater, peccavimus, inquit.
niserere precor, speciosoque eripe damno.
Deum numen Bacchus peccasse fatentem
tuit, factique fide, data munera solvit.
male optato maneat circumlitus auro,
ait, ad magnis vicinum Sardibus amnem,
ue jugum ripae labentibus obvius undis
e viam, donec venias ad fluminis ortus.
aigeroque tuum fonti, qua plurimus exit,
e caput, corpusque simul, simul elue crimen.
ussa succedit aquae. vis aurea tinxit
nen, & humano de corpore cessit in amnem.
c quoque jam veteris percepto semine venae
a rigent, auro madidis pallentia glebis.
erosus opes, sylvasque, & rura colebat,
que, montanis habitantem semper in antris.
ue sed ingenium mansit, nocituraque ut ante
us erant domino stulta praecordia mentis.
n freta prospiciens late riget arduus alto
lus in ascensu, clivoque extensus utroque,
libus hinc, illinc parvis finitur Hypapis.

Pan ibi dum teneris jactat sua carmina Nymphis,
Et leve cerata modulatur arundine carmen,
Ausus Apollineos præ se contemnere cantus,
Iudice sub Tmolo certamen venit ad impar.
Monte suo senior judex consedit, & aures
Liberat arboribus. quercu coma cærula tantum
Cingitur, & pendent circum cava tempora glandes.
Isque Deum pecoris spectans, in judice dixit
Nulla mora est. calamis agrestibus insonat ille.
Barbaricoque Midan (aderat nam forte canenti)
Carmine deliniit. post hunc sacer ora resolvit.
Tmolus ad os Phœbi. vultum sua silva secuta est.
Ille caput flavum lauro Parnaside vinctus,
Verrit humum, Tyrio saturata murice palla:
Distinctamque lyram gemmis, & dentibus Indis,
Sustinet à læva, tenuit manus altera plectrum.
Artificis status ipse fuit, tum stamina docto
Pollice sollicitat. quorum dulcedine captus
Pana jubet Tmolus citharæ summittere cannas:
Iudicium, sanctique placet sententia montis
Omnibus. arguitur tamen, atque injusta vocatur
Vnius sermone Midæ. nec Delius aures
Humanam stolidas patitur retinere figuram.
Sed trahit in spatium, villisque albentibus implet.
Instabilesque illas facit, & dat posse moveri.
Cætera sunt hominis, partem damnatur in unam:
Induiturque aures lente gradientis aselli.
Ille quidem celare cupit, turpique pudore,
Tempora purpureis tentat velare tiaris.
Sed solitus longos ferro resecare capillos,
Viderat hoc famulus, qui nec cum prodere visum
Dedecus auderet, cupiens efferre sub auras,
Nec posset reticere tamen, secedit, humumque
Effodit, & domini quales aspexerit aures,
Voce refert parva, terræque immurmurat haustæ,
Indiciumque suæ vocis tellure regesta

Obruit,

it, & scrobibus tacitus discedit opertis,
er arundinibus tremulis ibi surgere lucus
t, & ut primum pleno maturuit anno,
idit agricolam. leni nam motus ab Austro
ta verba refert, dominiquê coarguit aures.
abit Tmolo, liquidumque per aera vectus,
ıstum citra pontum Nepheleidos Helles
edonteis Latoius adstitit arvis.
era Sigai, Rhœtai læva profundi
Panomphao vetus est sacrata Tonanti.
nova primum moliri mœnia Troja
edonta videt, susceptaque magna labore
ere difficili, nec opes exposcere parvas.
que Tridentigero tumidi genitore profundi
alem induitur formam, Phrygiaque Tyranno
icant muros, pacto pro mœnibus auro.
t opus, pretium rex inficiatur, & addit
lia cumulum, falsis perjuria verbis:
impune feres rector maris, inquit, & omnes
avit aquas ad avara littora Troja,
freti formam, terras convertit, opesque
lit agricolis, & fluctibus obruit agros.
neque hac satis est, regis quoque filia monstro
ur æquoreo: quam dura ad saxa revinctam
cat Alcides, promissaque munera dictos
equos, tantique operis mercede negata,
r jura capit superata mœnia Troja.
ars militia Telamon sine honore recessit:
neque data potitur. nam conjuge Peleus
s erat Diva. nec avi magis ille superbit
ne, quam soceri. siquidem Iovis esse nepotem
git haud uni. conjunx Dea contigit uni.
que senex Thetidi Proteus pradixerat uda,
pe, mater eris juvenis, qui fortibus armis
patris vincet, majorque vocabitur illo.
ne quidquam mundus Iove majus haberet,

Quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes
Iuppiter, æquoreæ Thetidis connubia vitat,
Inque sua Æaciden succedere vota nepotem
Iussit, & amplexus in virginis ire marinæ.
Est sinus Æmoniæ, curvos falcatus in arcus,
Brachia procurrunt, ubi si foret altior unda,
Portus erat, summis inductum est æquor arenis.
Littus habet solidum, quod nec vestigia servet,
Nec remoretur iter, nec opertum pendeat alga.
Myrtea sylva subest bicoloribus obsita baccis.
Est specus in medio, natura factus, an arte,
Ambiguum, magis arte tamen: quo sæpe venire
Frenato delphine sedens Theti nuda solebas:
Illic te Peleus, ut somno victa jacebas,
Occupat, & quoniam precibus tentata repugnas,
Vim parat, innectens ambobus colla lacertis
Quod nisi venisses variatis sæpe figuris:
Ad solitas artes, auso foret ille potitus.
Sed modo tu volucris, volucrem tamen ille tenebat.
Nunc gravis arbor eras, hærebat in arbore Peleus.
Tertia forma fuit maculosæ tigridis, illa
Territus Æacides à corpore brachia solvit.
Isque Deos pelagi vino super æquora fuso,
Et pecoris fibris, & fumo thuris adorat,
Donec Carpathius medio de gurgite vates,
Æacide dixit, thalamis potiere petitis.
Tu modo, cum gelido sopita quiescit in antro,
Ignaram laqueis, vincloque innecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras, (met.
Sed preme quicquid erit, dum quod fuit ante refor-
Dixerat hæc Proteus, & condidit æquore vultum,
Admisitque suos in verba novissima fluctus.
Pronus erat Titan, inclinatoque tenebat
Hesperium temone fretum, cum pulchra relicto
Nereïs ingreditur consueta cubilia fluctu.
Vix bene virgineos Peleus invaserat artus,

lla novat formas, donec sua membra teneri
ensit, & in partes diversas brachia tendit.
'unc demum ingemuit, neq; ait sine numine vincis,
xhibita estque Thetis. confessam amplectitur heros,
t potitur votis, ingentique implet Achille.
elix & nato, felix & conjuge Peleus,
t cui, si demas jugulati crimina Phoci,
mnia contigerant. fraterno sanguine sontem,
xpulsumque domo patria, Trachinia tellus
ccipit. hic regnum sine vi, sine cæde regebat,
ucifero genitore satus, patriumque nitorem
re ferens Ceyx, illo qui tempore mœstus,
issimilisque sui, fratrem lugebat ademptum:
uo postquam Æacides fessus, curaque, viaque,
enit, & intravit paucis comitantibus urbem,
uosq; greges pecorum, quæ secum armenta trahebat,
aud procul à muris sub opaca valle reliquit,
opia cum facta est adeundi tecta tyranni,
elamenta manu prætendens supplice, quis sit,
uoque satus memorat: tantum sua crimina celat,
entiturque fugæ caussam, petit urbe, vel agro
e juvet. hunc contra placido Trachinius ore
alibus alloquitur. mediæ quoque commoda plebi
ostra patent Peleu, nec inhospita regna tenemus.
djicis huic animo monimenta potentia, clarum
omen, avumq; Iovem. nec tempora perde precando:
uod petis omne feres, tuaque hæc, pro parte, vocato,
ualiacunque vides, utinam meliora videres.
t flebat. moveat tantos quæ caussa dolores,
eleusque, comitesque rogant, quibus ille profatur,
orsitan hanc volucrem, rapto quæ vivit, & omnes
erret aves, semper pennas habuisse putetis.
ir fuit: & tanta est animi constantia, quantum
cer erat, belloque ferox, ad vimque paratus
omine Dædalion, illo genitore creatus,
ui vocat Auroram, cœloque novissimus exit.

Culta mihi pax est, pacis mihi cura tuendæ,
Conjugiique fuit, fratri fera bella placebant.
Illius virtus gentes regesque subegit,
Quæ nunc Thisbeas agitat mutata columbas.
Nata erat huic Chione, quæ dotatissima forma
Mille procis placuit, bis septem nubilis annis.
Forte revertentes Phœbus, Majaque creatus,
Ille suis Delphis, hic vertice Cyllenæo,
Videre hanc pariter, pariter traxere calorem.
Spem Veneris differt in tempora noctis Apollo.
Non fert ille moras, virgaque movente soporem,
Virginis os tangit. tactu jacet illa potenti,
Vimque Dei patitur. Nox cœlum sparserat astris.
Phœbus anum simulat, præreptaque gaudia sumit.
Vt sua maturus complevit tempora venter,
Alipedis de stirpe Dei versuta propago
Nascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne,
Qui facere assuerat, patriæ non degener artis,
Candida de nigris, & de candentibus atra.
Nascitur è Phœbo (nanque est enixa gemellos)
Carmine vocali clarus, citharaque Philammon.
Quid peperisse duos, & Diis placuisse duobus,
Et forti genitore, & progenitore Tonante
Esse satam prodest? an obest quoque gloria multis?
Obfuit huic certe, quæ se præferre Dianæ
Sustinuit, faciemque Deæ culpavit. at illi
Ira ferox mota est, factisque placebimus, inquit.
Nec mora: curvavit cornu, nervoque sagittam
Impulit, & meritam trajecit arundine linguam.
Lingua jacet, nec vox, tentataque verba sequuntur,
Conantemque loqui, cum sanguine vita reliquit.
Quam miser (ô pietas) ego tunc, patrioque dolorem
Corde tuli, fratrique pio solatia dixi.
Quæ pater haud aliter quam cautes, murmura ponti
Accipit, & natam delamentatur ademptam.
Vt vero ardentem vidit, quater impetus illi

In

In medios fuit ire rogos, quater inde repulsus
Concita membra fuga mandat, similisque juvenco
Spicula crabronum pressa cervice gerenti,
Qua via nulla ruit. jam tum mihi currere visus
Plus homine est, alasque pedes sumpsisse putares.
Effugit ergo omnes, veloxque cupidine leti,
Vertice Parnasi potitur: miseratus Apollo,
Cum se Dædalion saxo misisset ab alto,
Fecit avem, & subitis pendentem sustulit alis,
Oraque adunca dedit, curvos dedit unguibus hamos,
Virtutem antiquam, majores corpore vires.
Et nunc Accipiter nulli satis æquus, in omnes
Sævit aves, aliisque dolens fit caussa dolendi.
Quæ dum Lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo, cursu festinus anhelo
Advolat, armenti custos Phocæus Anetor,
Et Peleu, Peleu, magnæ tibi nuncius adsum
Cladis, ait, quodcunque ferat, jubet edere Peleus.
Pendet & ipse metu trepidi Trachinius oris.
Ille refert, fessos ad littora curva juvencos
Appuleram, medio cum sol altissimus orbe
Tantum respiceret, quantum superesse videret,
Parsque boum fulvis genua inclinarat arenis.
Latarumque jacens campos spectabat aquarum.
Pars gradibus tardis illuc errabat, & illuc.
Nant alii, celsoque exstant super æquora collo.
Templa mari subsunt, nec marmore clara, nec auro,
Sed trabibus densis, lucoque umbrosa vetusto.
Nereides, Nereusque tenent. Hos navita ponti
Edidit esse Deos, dum retia littore siccat.
Juncta palus huic est densis obsessa salictis
Quam restagnantis fecit maris unda paludem.
Inde fragore gravi strepitus, loca proxima terret
Bellua vasta Lupus, sylvisque palustribus exit,
Oblitus & spumis, & crasso sanguine rictus,
Fulmineus, rubra suffusus lumina flamma.

Qui

Qui quamquam sævit pariter rabieque, fameque,
Acrior est rabie. neque enim jejunia curat
Cæde boum, diramque famem finire, sed omne
Vulnerat armentum, sternitque hostiliter omnes.
Pars quoque de nobis funesto saucia morsu,
Dum defensamus leto est data. sanguine littus,
Undaque prima rubet, demugitæque paludes.
Sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit.
Dum superest aliquid, cuncti coeamus ad arma,
Arma capessamus, conjunctaque tela feramus.
Dixerat agrestis. nec Pelea damna movebant,
Sed memor admissi Nereida colligit orbam,
Damna suo inferias extincto mittere Phoco.
Induere arma viros, violentaque sumere tela
Rex jubet Oetæus, cum quis simul ipse parabat
Ire. sed Halcione conjunx excita tumultu
Prosilit, & nondum totos ornata capillos,
Disjicit hos ipsos, colloque infusa mariti,
Mittat ut auxilium sine se, verbisque precatur,
Et lacrymis, animasque duas ut servet in una.
Æacides illi, pulchros regina, piosque
Pone metus. plena est promissi gratia vestri,
Non placet arma mihi contra nova monstra movere,
Numen adorandum pelagi est. erat ardua turris
Arce locus summa, fessis loca grata carinis.
Ascendunt illuc, stratosque in littore tauros
Cum gemitu aspiciunt, vastatoremque cruento
Ore ferum, longos infectum sanguine villos.
Inde manus tendens in aperti littora ponti,
Cæruleam Peleus Psamathen, ut finiat iram
Orat, opemque ferat. nec vocibus illa rogantis
Flectitur Æacidæ: Thetis hanc pro conjuge supplex
Accepit veniam, sed enim irrevocatus, ab acri
Cæde Lupus perstat dulcedine sanguinis asper.
Donec in hærentem lacera cervice juvencæ
Marmore mutavit, corpus, pariterque colorem.

Omnia

Omnia servavit. lapidis color indicat illum
Jam non esse Lupum, jam non debere timeri.
Nec tamen hac profugum consistere Pelea terra
Fata sinunt. Magnetas adit vagus exul, & illic
Sumit ab Æmonio purgamina cædis Acasto.
Interea, fratrisque sui, fratremque secutis
Anxia prodigiis turbatus pectora Ceyx,
Consulat ut sacras (hominum oblectamina) sortes,
Ad Clarium parat ire Deum, nam templa profanus
Invia cum Phlegiis faciebat Delphica Phorbas.
Consilii tamen ante sui fidissima, certam
Te facit Halcyone, cui protinus intima frigus
Ossa receperunt, buxoque simillimus ora
Pallor obit, lacrymisque genæ maduere profusis.
Ter conata loqui, ter fletibus ora rigavit.
Singultuque pias interrumpente querelas,
Quæ mea culpa, tuam dixit charissime mentem
Vertit? ubi est, quæ cura mei prior esse solebat?
Jam potest Halcyone securus abesse relicta?
Jam via longa placet? jam sum tibi charior absens?
At puto per terras iter est? tantumque dolebo,
Non etiam metuam? curæque timore carebunt?
Æquora me terrent, & ponti tristis imago,
Et laceras nuper tabulas in littore vidi.
Et sæpe in tumulis sine corpore nomina legi.
Neve tuum fallax animum fiducia tangat,
Quod socer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes
Contineat ventos, & cum velit æquora placet,
Cum semel emissi tenuerunt æquora venti,
Nil illis vetitum est, incommendataque tellus
Omnis, & omne fretū est, cœli quoq; nubila vexant,
Excutiuntque feris rutilos concursibus ignes.
Quò magis hos novi (nam novi. & sæpe paterna,
Parva, domo vidi) magis hos reor esse timendos.
Quod tua si flecti precibus sententia nullis
Chare potest conjunx, nimiumque es certus eundi,

Me

Me quoque tolle simul certe jactabimur una.
Nec nisi, quæ patiar, metuam, pariterque feremus
Quicquid erit, pariter super æquora lata feremur,
Talibus Æolidis dictis, lacrymisque movetur
Sydereus conjunx. neque enim minor ignis in ipso est.
Sed neque propositos pelagi dimittere cursus,
Nec vult Halcyonen in partem abbibere pericli,
Multaque respondit timidum solantia pectus.
Non tamen iccirco caussam probat. addidit illis
Hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem.
Longa quidem est nobis omnis mora. sed tibi juro
Per patrios ignes (si me modo fata remittant)
Ante reversurum, quam Luna bis impleat orbem.
His ubi promissis spes est admota recursus,
Protinus eductam navalibus, æquore tingi,
Aptarique suis pinum jubet armamentis.
Qua rursus visa veluti præsaga futuri
Horruit Halcyone, lacrymasque emisit obortas;
Amplexusque dedit, tristisque miserrima tandem
Ore vale, dixit, collapsaque corpore toto est.
At juvenes, quærente moras Ceyce, reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos,
Æqualique ictu scindunt freta: sustulit illa
Humentes oculos, stantemque in puppe recurva,
Concussaque manu dantem sibi signa maritum,
Prima videt, redditque notas. ubi terra recessit
Longius, atque oculi nequeunt cognoscere vultus,
Dum licet, insequitur fugientem lumine pinum.
Hæc quoque, ut haud poterat spatio summota videri,
Vela tamen spectat summo fluitantia malo.
Vt nec vela videt, vacuum petit anxia lectum,
Seque toro ponit: renovat lectusque, locusque,
Halcyone lacrymas, & quæ pars admonet, absit.
Portubus exierant, & moverat aura rudentes,
Obvertit lateri pendentes navita remos,
Cornuaque in summa locat arbore, totaque malo

Car-

arbosa deducit, venientesque excipit auras.
ut minus, aut certe medium non amplius æquor
uppe secabatur, longeque erat utraque tellus,
um mare sub noctem tumidis albescere cœpit,
uctibus, & praeceps spirare valentius Eurus.
rdua jamdudum demittite cornua rector
lamat, & antennis totum subnectite velum,
ic jubet. impediunt adversa jussa procellæ,
ec sinit audiri vocem fragor æquoris ullam.
onte tamen properant alii subducere remos,
rs munire latus, pars ventis vela negare.
erit hic fluctus, æquorque refundit in æquor,
ic rapit antennas, quæ dum sine lege reguntur,
spera crescit hyems, omnique à parte feroces
lla gerunt venti, fretaque indignantia miscent.
se favet, nec se quis sit status, ipse fatetur
ire ratis rector, nec quid jubeatve, velitve
anta mali moles, tantoque potentior arte est.
uippe sonant clamore viri, stridore rudentes.
ndarum incursu gravis unda, tonitribus æther.
uctibus erigitur, cœlumque æquare videtur
ntus, & inductas aspergine tangere nubes.
modo cum fulvas ex imo vertit arenas,
ncolor est illis, Stygia modo nigrior unda,
rnitur interdum, spumisque sonantibus albet.
a quoque his agitur vicibus Trachinia puppis.
nunc sublimis veluti de vertice montis
spicere in valles, imumque Acheronta videtur.
unc ubi demissam curvum circumstetit æquor,
spicere inferno summum de gurgite cœlum.
pe dat ingentem fluctu latus icta fragorem.
c levius pulsata sonat, quam ferreus olim
m laceras aries, balistave concutit arces.
que solent sumptis in cursu viribus, ire
ctore, in arma feri, protentaque tela leones,
ubi se ventis commiserat unda coortis,

Ibat

Ibat in arma ratis multoque erat altior illis.
Iamque labant cunei spoliataque tegmine cera
Rima patet: prabetque viam letalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres,
Inque fretum credas totum descendere calum.
Inque plagas cœli tumefactum scandere pontum.
Vela madent nimbis, & cum cœlestibus undis
Æquorea miscentur aqua. caret ignibus æther,
Cœcaque nox premitur tenebris hyemisque, suisque:
Discutiunt tamen has, prabentque micantia lumen
Fulmina. fulmineis ardescunt ignibus unda.
Dat quoque jam saltus intra cava texta carina
Fluctus. & ut miles numero prastantior omni
Cum sape assiliit defensa mœnibus urbis,
Spe potitur tandem, laudisque accensus amore
Inter mille viros, murum tamen occupat unus.
Sic ubi pulsarant celsi latera ardua fluctus,
Vastius insurgens decima ruit impetus unda.
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam,
Quam velut in capta descendat mœnia navis.
Pars igitur tentabat adhuc invadere pinum,
Pars maris intus erat: trepidant haud segnius omnes,
Quam solet urbs, aliis murum fodientibus extra,
Atque aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars, animique cadunt, totidemque videntur
Quot veniunt fluctus, ruere, atque irrumpere mortes
Non tenet hic lacrymas. stupet hic, vocat ille beatos
Funera quos maneant. hic votis numen adorat,
Brachiaque ad cœlum, quod non videt, irrita tollens,
Poscit opem. subeunt illi, fraterque parensque.
Huic cum pignoribus domus, & quod cuique reli
Halcyone Ceyca movet, Ceycis in ore (ctum est
Nulla nisi Halcyone est, & cum desyderet unam,
Gaudet abesse tamen. patria quoque vellet ad ora
Respicere inque domum supremos vertere vultus,
Verum ubi sit nescit: tanta vertigine pontus
Ferv

Fervet, & inducta piceis è nubibus umbra
Omne latet cœlum, duplicataque noctis imago est.
Frangitur incursu nimbosi turbinis arbor,
Frangitur & regimen, spoliisque animosa superstes,
Unda velut victrix, sinuataque despicit undas.
Nec levius, quam si quis Athon Pindumq; revulsos,
Sede sua, totos in apertum everteret æquor,
Præcipitata cadit, pariterque & pondere, & ictu,
Mergit in ima ratem, cum qua pars magna virorum
Gurgite pressa gravi, neque in aera reddita, fato
Functa suo est. alii partes & membra carinæ
Trunca tenent. tenet ipse manu qua sceptra solebat
Fragmina navigii Ceyx. socerumque, patremque
Invocat (heu) frustra. sed plurima nantis in ore
Halcyone conjunx. illam meminitque, refertque.
Illius ante oculos, ut agant sua corpora fluctus,
Optat, & exanimis manibus tumuletur amicis.
Dum natat, absentem, quoties sinit hiscere fluctus,
Nominat Halcyonen, ipsisque immurmurat undis.
Ecce super medios fluctus niger arcus aquarum
Frangitur, & rupta mersum caput obruit unda
Lucifer obscurus, nec quam cognoscere posses,
Illa nocte fuit. quoniamque excedere cœlo
Non licuit, densis texit sua nubibus ora.
Æolis interea tantorum ignara malorum
Dinumerat noctes, & jam quas induat ille,
Festinat vestes: jam quas ubi venerit ille,
Ipsa gerat, reditusque sibi promittit inanes.
Omnibus illa quidem superis pia thura ferebat,
Ante tamen cunctos Iunonis templa colebat.
Proque viro, qui nullus erat, veniebat ad aras.
Utque foret sospes conjunx suus, utque rediret
Optabat, nullamque sibi præferret, at illi
Hoc de tot votis poterat contingere solum.
At Dea non ultra pro functo morte rogari
Sustinet, utque manus funestas arceat aris,

Iri

Iri mea dixit fidissima nuncia vocis,
Vise soporiferam Somni velociter aulam,
Extinctique jube Ceycis imagine mittat
Somnia ad Halcyonen veros narrantia casus.
Dixerat. induitur velamina mille colorum
Iris, & arquato cœlum curvamine signans,
Tecta petit jussi sub nube latentia regis.
Est prope Cimmerios longo spelunca recessu
Mons cavus, ignavi domus & penetralia Somni.
Quo nunqaum radiis oriens, mediusve, cadensve
Phœbus adire potest. nebulæ caligine mixtæ
Exhalantur humo, dubiæ crepuscula lucis.
Non vigil ales ibi cristati cantibus oris
Evocat auroram. nec voce silentia rumpunt,
Sollicitive canes, canibusve sagacior anser.
Non fera, non pecudes, non moti flamine rami,
Humanæve sonum reddunt convicia linguæ.
Tuta quies habitat. saxo tamen exit ab imo
Rivus aquæ Lethes, per quem cum murmure labens
Invitat somnos crepitantibus unda capillis.
Ante fores antri fœcunda papavera florent,
Innumeraque herbæ, quarum de lacte soporem
Nox legit, & spargit per opacas humida terras.
Ianua ne verso stridorem cardine reddat,
Nulla domo tota custos, in limine nullus.
In medio torus est, Hebeno sublimis in antro,
Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus,
Quo cubat ipse Deus membris languore solutis.
Hunc circa passim varias imitantia formas
Somnia vana jacent totidem, quod messis aristas,
Sylva gerit frondes, ejectat littus harenas.
Quo simul intravit, manibusque obstantia virgo
Somnia dimovit, vestis fulgore reluxit
Sacra domus, tardaque Deus gravitate jacentes
Vix oculos tollens, iterumque, iterumque relabens,
Summaque percutiens nutanti pectora mento
Excus-

Excussit tandem sibi se, cubitoque levatus,
Quid veniat (cognovit enim) scitatur. at illa;
Somne quies rerum, placidissime Somne Deorum,
Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris
Fessa ministeriis mulces, reparasque labori,
Somnia, quæ veras æquant imitamine formas,
Herculeam Trachina jube sub imagine regis,
Halcyonem adeant, simulacraque naufraga fingant.
Imperat hoc Iuno. postquam mandata peregit,
Iris abit. neque enim ulterius tolerare soporis
Vim poterat, labique ut somnum sensit in artus,
Effugit, & remeat, per quos modo venerat, arcus.
At pater è populo natorum mille suorum
Excitat artificem, simulatoremque figuræ
Morphea. non illo jussos solertius alter
Exprimit incessus, vultumque, sonumque loquendi.
Adjicit & vestes, & consuetissima quæque
Verba. sed hic solus homines imitatur. at alter
Fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens.
Hunc Icelon Superi, mortale Phobetora vulgus
Nominat. est etiam diversæ tertius artis (benque:
Phantasos. ille in humum, saxumque, undamq; tra-
Quæque vacant anima, fallaciter omnia transit.
Regibus hi, ducibusque suos ostendere vultus
Nocte solent. populos alii, plebemque pererrant.
Præterit hos senior, cunctisque è fratribus, unum
Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus
Eligit, & rursus molli languore solutus,
Deposuitque caput stratoque recondidit alto.
Ille volat, nullos strepitus facientibus alis
Per tenebras, intraque moram breve tempus, in urbem
Pervenit Æmoniam, positisque è corpore pennis
In faciem Ceycis abit, sumptaque figura
Luridus, exanimi similis, sine vestibus ullis,
Conjugis ante torum miseræ stetit. uda videtur
Barba viri, madidisque gravis fluere unda capillis.

Tum lecto incumbens, fletu super ora profuso
Hæc ait. agnoscis Ceyca miserrima conjunx?
An mea mutata est facies nece? respice, nosces,
Invenies que tuo pro conjuge conjugis umbram.
Nil opis Halcyone nobis tua vota tulerunt.
Occidimus. falso tibi me promittere noli.
Nubilus Ægæo deprendit in æquore navem
Auster, & ingenti jactatam flamine solvit.
Oraque nostra tuum frustra clamantia nomen
Implerunt fluctus. non hæc tibi nunciat autor
Ambiguus, non ista vagis rumoribus audis.
Ipse ego fata tibi præsens mea naufragus edo.
Surge age, da lacrymas, lugubriaque indue, nec me
Indeploratum sub inania tartara mitte.
Adjicit his vocem Morpheus, quam conjugis illa
Crederet esse sui; fletus quoque fundere veros
Visus erat, gestumque manus Ceycis habebat.
Ingemit Halcyone, lacrymas movet, atque lacertos
Per somnum, corpusque petens, amplectitur auras.
Exclamatque mane, quo te rapis? ibimus una.
Voce sua, specieque viri turbata soporem
Excutit, & primo si sit, circumspicit illic.
Qui modo visus erat (nam moti voce ministri
Intulerant lumen) postquam non invenit usquam;
Percutit ora manu, laniatque à pectore vestes.
Pectoraque ipsa ferit, nec crines solvere curans
Scindit, & altrici, quæ luctus caussa, roganti,
Nulla est Halcyone, nulla est, ait, occidit una
Cum Ceyce suo. solantia tollite verba.
Naufragus interiit, vidi, agnovique, manusque,
Et discedentem cupiens retinere, tenenti
Umbra fuit. sed & umbra tamen manifesta, virique
Vera mei. non ille quidem, si quæris, habebat
Assuetos vultus, nec quo prius ore nitebat.
Pallentem, nudumque, & adhuc humente capillo,
Infelix vidi. stetit hoc miserabilis ipso

Ecce loco, & quærit vestigia si qua supersint.
Hoc erat, hoc animo quod divinante timebam,
Et ne me fugiens ventos sequerere, rogabam.
At certe vellem, quoniam periturus abibas,
Me quoque duxisses. fuit ah, fuit utile tecum
Ire mihi. neque enim de vitæ tempore quidquam
Non simul egissem. nec mors discreta fuisset.
Nunc absens perii, jactor quoque fluctibus absens.
Et sine me te pontus habet, crudelior ipso
Sit mihi mens pelago, si vitam ducere nitar
Longius, & tanto pugnem superesse dolori.
Sed neque pugnabo, nec te miserande relinquam.
Et tibi nunc saltem veniam comes, inque sepulchro
Si non urna, tamen junget nos littera. si non
Ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet, verboque intervenit omni
Plangor, & attonito gemitus à corde trahuntur.
Mane erat, egreditur tectis ad littus, & illum
Mœsta locum repetit, de quo spectarat euntem,
Dumque moratur ibi, dumq; hinc retinacula solvit.
Hoc mihi discedens dedit oscula littore dixit,
Dumque notata oculis reminiscitur acta, fretumque
Prospicit, in liquida spatio distante tuetur
Nescio quid quasi corpus, aqua. primoque quid illud
Esset, erat dubium. postquam paulum appulit unda,
Et, quamvis aberat, corpus tamen esse liquebat.
Quis foret ignorans, quia naufragus, omine mota est.
Et tanquã ignoto lacrymas daret. heu miser, inquit,
Quisquis es, & si qua est conjunx tibi. fluctibus acta
Fit propius corpus, quod quo magis illa tuetur,
Hoc minus, & minus est mentis. jam, jamq; propinqua
Admotum terræ, jam quod cognoscere posset,
Cernit. erat conjunx. Ille est exclamat, & una
Ora, comas, vestem lacerat, tendensque trementes
Ad Ceyca manus, sic ô carissime conjunx,
Sic ad me miserande redis? ait. adjacet undis

Culta mihi pax est, pacis mihi cura tuendæ,
Conjugiique fuit, fratri fera bella placebant.
Illius virtus gentes regesque subegit,
Quæ nunc Thisbeas agitat mutata columbas.
Nata erat huic Chione, quæ dotatissima forma
Mille procis placuit, bis septem nubilis annis.
Forte revertentes Phœbus, Majaque creatus,
Ille suis Delphis, hic vertice Cyllenæo,
Videre hanc pariter, pariter traxere calorem.
Spem Veneris differt in tempora noctis Apollo.
Non fert ille moras, virgaque movente soporem,
Virginis os tangit. tactu jacet illa potenti,
Vimque Dei patitur. Nox cœlum sparserat astris.
Phœbus anum simulat, præreptaque gaudia sumit.
Vt sua maturus complevit tempora venter,
Alipedis de stirpe Dei versuta propago
Nascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne,
Qui facere assuerat, patriæ non degener artis,
Candida de nigris, & de candentibus atra.
Nascitur è Phœbo (nanque est enixa gemellos)
Carmine vocali clarus, citharaque Philammon.
Quid peperisse duos, & Diis placuisse duobus,
Et forti genitore, & progenitore Tonante
Esse satam prodest? an obest quoque gloria multis?
Obfuit huic certe, quæ se præferre Dianæ
Sustinuit, faciemque Deæ culpavit. at illi
Ira ferox mota est, factisque placebimus, inquit.
Nec mora: curvavit cornu, nervoque sagittam
Impulit, & meritam trajecit arundine linguam.
Lingua jacet, nec vox, tentataque verba sequuntur,
Conantemque loqui, cum sanguine vita reliquit.
Quam miser (ô pietas) ego tunc, patrioque dolorem
Corde tuli, fratrique pio solatia dixi.
Quæ pater haud aliter quam cautes, murmura ponti
Accipit, & natam delamentatur ademptam.
Vt vero ardentem vidit, quater impetus illi

n medios fuit ire rogos, quater inde repulsus
oncita membra fugæ mandat, similisque juvenco
vicula crabronum pressa cervice gerenti,
Qua via nulla ruit. jam tum mihi currere visus
lus homine est, alasque pedes sumpsisse putares.
ffugit ergo omnes, veloxque cupidine leti,
ertice Parnasi potitur: miseratus Apollo,
um se Dædalion saxo misisset ab alto,
ecit avem, & subitis pendentem sustulit alis,
raque adunca dedit, curvos dedit unguibus hamos,
irtutem antiquam, majores corpore vires.
t nunc Accipiter nulli satis æquus, in omnes
ævit aves, aliisque dolens fit caussa dolendi.
Quæ dum Lucifero genitus miracula narrat
e consorte suo, cursu festinus anhelo
dvolat, armenti custos Phocæus Anetor,
t Peleu, Peleu, magnæ tibi nuncius adsum
ladis, ait, quodcunque ferat, jubet edere Peleus.
endet & ipse metu trepidi Trachinius oris.
le refert, fessos ad littora curva juvencos
ppuleram, medio cum sol altissimus orbe
antum respiceret, quantum superesse videret,
arsque boum fulvis genua inclinarat arenis.
atarumque jacens campos spectabat aquarum.
ars gradibus tardis illuc errabat, & illuc.
ant alii, celsoque exstant super æquora collo.
empla mari subsunt, nec marmore clara, nec auro,
ed trabibus densis, lucoque umbrosa vetusto.
ereides, Nereusque tenent. Hos navita ponti
didit esse Deos, dum retia littore siccat.
ncta palus huic est densis obsessa salictis
Quam restagnantis fecit maris unda paludem.
nde fragore gravi strepitus, loca proxima terret
ellua vasta Lupus, sylvisque palustribus exit,
blitus & spumis, & crasso sanguine rictus,
ulmineus, rubra suffusus lumina flamma.

Qui

Qui quamquam sævit pariter rabieque, fameque,
Acrior est rabie. neque enim jejunia curat
Cæde boum, diramque famem finire, sed omne
Vulnerat armentum, sternitque hostiliter omnes.
Pars quoque de nobis funesto saucia morsu,
Dum defensamus leto est data. sanguine littus,
Vndaque prima rubet, demugitæque paludes.
Sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit.
Dum superest aliquid, cuncti coeamus ad arma,
Arma capessamus, conjunctaque tela feramus.
Dixerat agrestis. nec Pelea damna movebant,
Sed memor admissi Nereida colligit orbam,
Damna suo inferias extincto mittere Phoco.
Induere arma viros, violentaque sumere tela
Rex jubet Oetæus, cum quis simul ipse parabat
Ire. sed Halcione conjunx excita tumultu
Prosilit, & nondum totos ornata capillos,
Disjicit hos ipsos, colloque infusa mariti,
Mittat ut auxilium sine se, verbisque precatur,
Et lacrymis, animasque duas ut servet in una.
Æacides illi, pulchros regina, piosque
Pone metus. plena est promissi gratia vestri,
Non placet arma mihi contra nova monstra movere,
Numen adorandum pelagi est. erat ardua turris
Arce locus summa, fessis loca grata carinis.
Ascendunt illuc, stratosque in littore tauros
Cum gemitu aspiciunt, vastatoremque cruento
Ore ferum, longos infectum sanguine villos.
Inde manus tendens in aperti littora ponti,
Cæruleam Peleus Psamathen, ut finiat iram
Orat, opemque ferat. nec vocibus illa rogantis
Flectitur Æacide: Thetis hanc pro conjuge supplex
Accepit veniam, sed enim irrevocatus, ab acri
Cæde Lupus perstat dulcedine sanguinis asper.
Donec in hærentem lacera cervice juvencæ
Marmore mutavit, corpus, pariterque colorem.

Omnia

s *servavit. lapidis color indicat illum*
ora esse Lupum, jam non debere timeri.
umen hac profugum consistere Pelea terra
inunt. Magnetas adit vagus exul; & illic
ab Æmonio purgamina cadis Acasto.
a, fratrisque sui, fratremque secutis
a prodigiis turbatus pectora Ceyx,
lat ut sacras (hominum oblectamina) sortes,
Clarium parat ire Deum, nam templa profanus
cum Phlegiis faciebat Delphica Phorbas.
lii tamen ante sui fidissima, certam
cit Halcyone, cui protinus intima frigus
receperunt, buxoque simillimus ora
r obit, lacrymisque gena maduere profusis.
conata loqui, ter fletibus ora rigavit.
ultuque pias interrumpente querelas,
mea culpa, tuam dixit charissime mentem
it? ubi est, qua cura mei prior esse solebat?
potest Halcyone securus abesse relicta?
via longa placet? jam sum tibi charior absens?
puto per terras iter est? tantumque dolebo,
n etiam metuam? curaque timore carebunt?
quora me terrent, & ponti tristis imago,
laceras nuper tabulas in littore vidi.
sæpe in tumulis sine corpore nomina legi.
eve tuum fallax animum fiducia tangat,
uod socer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes
ntineat ventos, & cum velit æquora placet,
um semel emissi tenuerunt æquora venti,
il illis vetitum est, incommendataque tellus
mnis, & omne fretū est, cœli quoq; nubila vexant,
xcutiuntque feris rutilos concursibus ignes.
uò magis hos novi (nam novi. & sæpe paterna,
arva, domo vidi) magis hos reor esse timendos.
Quod tua si flecti precibus sententia nullis
Chare potest conjunx, nimiumque es certus eundi,

Me quoque tolle simul certe jactabimur una.
Nec nisi, quæ patiar, metuam, pariterque feremus
Quicquid erit, pariter super æquora lata feremur,
Talibus Æolidis dictis, lacrymisque movetur
Sydereus conjunx. neque enim minor ignis in ipso est.
Sed neque propositos pelagi dimittere cursus,
Nec vult Halcyonen in partem abbibere pericli,
Multaque respondit timidum solantia pectus.
Non tamen icirco caussam probat. addidit illis
Hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem.
Longa quidem est nobis omnis mora. sed tibi juro
Per patrios ignes (si me modo fata remittant)
Ante reversurum, quam Luna bis impleat orbem.
His ubi promissis spes est admota recursus,
Protinus eductam navalibus, æquore tingi,
Aptarique suis pinum jubet armamentis.
Qua rursus visa veluti præsaga futuri
Horruit Halcyone, lacrymasque emisit obortas,
Amplexusque dedit, tristisque miserrima tandem
Ore vale, dixit, collapsaque corpore toto est.
At juvenes, quærente moras Ceyce, reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos,
Æqualique ictu scindunt freta: sustulit illa
Humentes oculos, stantemque in puppe recurva,
Concussaque manu dantem sibi signa maritum,
Prima videt, redditque notas. ubi terra recessit
Longius, atque oculi nequeunt cognoscere vultus,
Dum licet, insequitur fugientem lumine pinum.
Hæc quoque, ut haud poterat spatio summota videri,
Vela tamen spectat summo fluitantia malo.
Vt nec vela videt, vacuum petit anxia lectum,
Seque toro ponit: renovat lectusque, locusque,
Halcyone lacrymas, & quæ pars admonet, absit.
Portubus exierant, & moverat aura rudentes,
Obvertit lateri pendentes navita remos,
Cornuaque in summa locat arbore, totaque malo

Car-

a deducit, venientesque excipit auras.
inus, aut certe medium non amplius æquor
ecabatur, longeque erat utraque tellus,
are sub noctem tumidis albescere cœpit
us, & præceps spirare valentius Eurus.
jamdudum demittite cornua rector
, & antennis totum subnectite velum,
et. impediunt adversa jussa procellæ,
it audiri vocem fragor æquoris ullam.
tamen properant alii subducere remos,
unire latus, pars ventis vela negare.
hic fluctus, æquorque refundit in æquor,
it antennas, quæ dum sine lege reguntur,
crescit hyems, omnique à parte feroces
erunt venti, fretaque indignantia miscent.
vet, nec se quis sit status, ipse fatetur
tis rector, nec quid jubeatve, velitve
mali moles, tantoque potentior arte est.
sonant clamore viri, stridore rudentes.
um incursu gravis unda, tonitribus æther.
us erigitur, cœlumque æquare videtur
, & inductas aspergine tangere nubes.
do cum fulvas ex imo vertit arenas,
or est illis, Stygia modo nigrior unda,
ur interdum, spumisque sonantibus albet.
oque his agitur vicibus Trachinia puppis.
c sublimis veluti de vertice montis
ere in valles, imumque Acheronta videtur.
ubi demissam curvum circumstetit æquor,
re inferno summum de gurgite cœlum.
at ingentem fluctu latus icta fragorem.
vius pulsata sonat, quam ferreus olim
aceras aries, balistave concutit arces.
solent sumptis in cursu viribus, ire
, in arma feri, protentaque tela leones;
i se ventis commiserat unda coortis,

Ibat

Ibat in arma ratis multoque erat altior illis.
Iamque labant cunei spoliataque tegmine cera
Rima patet: prebetque viam letalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres,
Inque fretum credas totum descendere cælum,
Inque plagas cœli tumefactum scandere pontum.
Vela madent nimbis, & cum cœlestibus undis
Æquoreæ miscentur aquæ. caret ignibus æther,
Cœcaque nox premitur tenebris hyemisque, suisque:
Discutiunt tamen has, prebentque micantia lumen
Fulmina, fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoque jam saltus intra cava texta carinæ
Fluctus. & ut miles numero præstantior omni
Cum sæpe assiliit defensæ mœnibus urbis,
Spe potitur tandem, laudisque accensus amore
Inter mille viros, murum tamen occupat unus.
Sic ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus,
Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ.
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam,
Quam velut in captæ descendat mœnia navis.
Pars igitur tentabat adhuc invadere pinum,
Pars maris intus erat: trepidant haud segnius omnes,
Quam solet urbs, aliis murum fodientibus extra,
Atque aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars, animique cadunt, totidemque videntur
Quot veniunt fluctus, ruere, atque irrumpere mortes.
Non tenet hic lacrymas. stupet hic, vocat ille beatos
Funera quos maneant. hic votis numen adorat,
Brachiaque ad cœlum, quod non videt, irrita tollens,
Poscit opem. subeunt illi, fraterque parensque.
Huic cum pignoribus domus, & quod cuique relictum est.
Halcyone Ceyca movet, Ceycis in ore
Nulla nisi Halcyone est, & cum desyderet unam,
Gaudet abesse tamen. patriæ quoque vellet ad oras
Respicere inque domum supremos vertere vultus,
Verum ubi sit nescit: tanta vertigine pontus

Fervet

et, & inducta piceis è nubibus umbra
e latet cœlum, duplicataque noctis imago est.
gitur incursu nimbosi turbinis arbor,
gitur & regimen, spoliisque animosa superstes,
s velut victrix, sinuataque despicit undas.
evius, quam si quis Athon Pindumq; revulsos,
sua, totos in apertum everteret æquor,
ipitata cadit, pariterque & pondere, & ictu,
git in ima ratem, cum qua pars magna virorum
gite pressa gravi, neque in aera reddita, fato
cta suo est. alii partes & membra carinæ
aca tenent. tenet ipse manu qua sceptra solebat
mina navigii Ceyx. socerumque, patremque
cat (heu) frustra. sed plurima nantis in ore
yone conjunx. illam meminitque, refertque.
s ante oculos, ut agant sua corpora fluctus,
at, & exanimis manibus tumuletur amicis.
n natat, absentem, quoties sinit hiscere fluctus,
ninat Halcyonen, ipsisque immurmurat undis.
super medios fluctus niger arcus aquarum
ngitur, & rupta mersum caput obruit unda.
ifer obscurus, nec quam cognoscere posses,
nocte fuit. quoniamque excedere cœlo
licuit, densis texit sua nubibus ora.
lis interea tantorum ignara malorum
umerat noctes, & jam quas induat ille,
inat vestes: jam quas ubi venerit ille,
gerat, reditusque sibi promittit inanes.
nibus illa quidem superis pia thura ferebat;
te tamen cunctos Iunonis templa colebat.
que viro, qui nullus erat, veniebat ad aras.
ue foret sospes conjunx suus, utque rediret
abat, nullamque sibi præferret, at illi
de tot votis poterat contingere solum.
Dea non ultra pro functo morte rogari
inet, utque manus funestas arceat aris;

Iri

Iri mea dixit fidissima nuncia vocis,
Vise soporiferam Somni velociter aulam,
Extinctique jube Ceycis imagine mittat
Somnia ad Halcyonen veros narrantia casus.
Dixerat. induitur velamina mille colorum
Iris, & arquato cœlum curvamine signans,
Tecta petit jussi sub nube latentia regis.
Est prope Cimmerios longo spelunca recessu
Mons cavus, ignavi domus & penetralia Somni.
Quo nunqaum radiis oriens, mediusve, cadensve
Phœbus adire potest. nebulæ caligine mixtæ
Exhalantur humo, dubiæ crepuscula lucis.
Non vigil ales ibi cristati cantibus oris
Evocat auroram. nec voce silentia rumpunt,
Sollicitive canes, canibusve sagacior anser.
Non fera, non pecudes, non moti flamine rami,
Humanæve sonum reddunt convicia linguæ.
Tuta quies habitat. saxo tamen exit ab imo
Rivus aquæ Lethes, per quem cum murmure labens
Invitat somnos crepitantibus unda capillis.
Ante fores antri fœcunda papavera florent,
Innumeræque herbæ, quarum de lacte soporem
Nox legit, & spargit per opacas humida terras.
Ianua ne verso stridorem cardine reddat,
Nulla domo tota custos, in limine nullus.
In medio torus est, Hebeno sublimis in antro,
Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus,
Quo cubat ipse Deus membris languore solutis.
Hunc circa passim varias imitantia formas
Somnia vana jacent totidem, quod messis aristas,
Sylva gerit frondes, ejectat littus harenas.
Quo simul intravit, manibusque obstantia virgo
Somnia dimovit, vestis fulgore reluxit
Sacra domus, tardaque Deus gravitate jacentes
Vix oculos tollens, iterumque, iterumque relabens,
Summaque percutiens nutanti pectora mento

Excus-

Excussit tandem sibi se, cubitoque levatus,
Quid veniat (cognovit enim) scitatur. at illa;
Somne quies rerum, placidissime Somne Deorum,
Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris
Fessa ministeriis mulces, reparasque labori,
Somnia, quæ veras æquant imitamine formas,
Herculeam Trachina jube sub imagine regis
Halcyonem adeant, simulacraque naufraga fingant.
Imperat hoc Iuno. postquam mandata peregit,
Iris abit. neque enim ulterius tolerare soporis
Vim poterat; labique ut somnum sensit in artus,
Effugit, & remeat, per quos modo venerat, arcus.
At pater è populo natorum mille suorum
Excitat artificem, simulatoremque figuræ
Morphea. non illo jussos solertius alter
Exprimit incessus, vultumque, sonumque loquendi.
Adjicit & vestes, & consuetissima quæque
Verba. sed hic solus homines imitatur. at alter
Fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens.
Hunc Icelon Superi, mortale Phobetora vulgus
Nominat. est etiam diversæ tertius artis (*bemque*
Phantasos. ille in humum, saxumque, undamq; tra-
Quæque vacant anima, fallaciter omnia transit.
Regibus hi, ducibusque suos ostendere vultus
Nocte solent: populos alii, plebemque pererrant.
Præterit hos senior, cunctisque è fratribus, unum
Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus
Eligit, & rursus molli languore solutus,
Deposuitque caput stratoque recondidit alto.
Ille volat, nullos strepitus facientibus alis
Per tenebras, intraque moram breve tempus, in urbem
Pervenit Æmoniam, positisque è corpore pennis
In faciem Ceycis abit, sumptaque figura
Luridus, exanimi similis, sine vestibus ullis,
Conjugis ante torum miseræ stetit. uda videtur
Barba viri, madidisque gravis fluere unda capillis.

Tum lecto incumbens, fletu super ora profuso
Hæc ait. agnoscis Ceyca miserrima conjunx?
An mea mutata est facies nece? respice, nosces,
Invenies que tuo pro conjuge conjugis umbram.
Nil opis Halcyone nobis tua vota tulerunt.
Occidimus. falso tibi me promittere noli.
Nubilus Ægæo deprendit in æquore navem
Auster, & ingenti jactatam flamine solvit.
Oraque nostra tuum frustra clamantia nomen
Implerunt fluctus. non hæc tibi nunciat autor
Ambiguus, non ista vagis rumoribus audis.
Ipse ego fata tibi præsens mea naufragus edo.
Surge age, da lacrymas, lugubriaque indue, nec me
Indeploratum sub inania tartara mitte.
Adjicit his vocem Morpheus, quam conjugis illa
Crederet esse sui, fletus quoque fundere veros
Visus erat, gestumque manus Ceycis habebat.
Ingemit Halcyone, lacrymas movet, atque lacertos
Per somnum, corpusque petens, amplectitur auras.
Exclamatque mane, quo te rapis? ibimus una.
Voce sua, specieque viri turbata soporem
Excutit, & primo si sit, circumspicit illic.
Qui modo visus erat (nam moti voce ministri
Intulerant lumen) postquam non invenit usquam;
Percutit ora manu, laniatque à pectore vestes.
Pectoraque ipsa ferit, nec crines solvere curans
Scindit, & altrici, quæ luctus caussa, roganti,
Nulla est Halcyone, nulla est, ait, occidit una
Cum Ceyce suo. solantia tollite verba.
Naufragus interiit, vidi, agnovique, manusque,
Et discedentem cupiens retinere, tenenti
Umbra fuit. sed & umbra tamen manifesta, virique
Vera mei. non ille quidem, si quæris, habebat
Assuetos vultus, nec quo prius ore nitebat.
Pallentem, nudumque, & adhuc humente capillo,
Infelix vidi. stetit hoc miserabilis ipso

Ecce loco, & quærit veſtigia ſi qua ſuperſint.
Hoc erat, hoc animo quod divinante timebam,
Et ne me fugiens ventos ſequerere, rogabam.
At certe vellem, quoniam periturus abibas,
Me quoque duxiſſes. fuit ah, fuit utile tecum
Ire mihi. neque enim de vitæ tempore quidquam
Non ſimul egiſſem. nec mors diſcreta fuiſſet.
Nunc abſens perii, jactor quoque fluctibus abſens.
Et ſine me te pontus habet, crudelior ipſo
Sit mihi mens pelago, ſi vitam ducere nitar
Longius, & tanto pugnem ſupereſſe dolori.
Sed neque pugnabo, nec te miſerande relinquam.
Et tibi nunc ſaltem veniam comes, inque ſepulchro
Si non urna, tamen junget nos littera. ſi non
Oſſibus oſſa meis, at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet, verboque intervenit omni
Plangor, & attonito gemitus à corde trahuntur.
Mane erat, egreditur tectis ad littus, & illum
Mœſta locum repetit, de quo ſpectarat euntem.
Dumque moratur ibi, dumq; hinc retinacula ſolvit,
Hoc mihi diſcedens dedit oſcula littore dixit,
Dumque notata oculis reminiſcitur acta, fretumque
Proſpicit, in liquida ſpatio diſtante tuetur
Neſcio quid quaſi corpus, aqua. primoque quid illud
Eſſet, erat dubium. poſtquam paulum appulit unda,
Et, quamvis aberat, corpus tamen eſſe liquebat.
Quis foret ignorans, quia naufragus, omine mota eſt:
Et tanquã ignoto lacrymas daret. heu miſer, inquit,
Quiſquis es, & ſi qua eſt conjunx tibi. fluctibus actũ
Fit propius corpus, quod quo magis illa tuetur,
Hoc minus, & minus eſt mentis. jam, jamq; propinquæ
Admotum terræ, jam quod cognoſcere poſſet,
Cernit. erat conjunx. Ille eſt exclamat, & una
Ora, comas, veſtem lacerat, tendenſque trementes
Ad Ceyca manus, ſic ô cariſſime conjunx,
Sic ad me miſerande redis? ait. adjacet undis

Facta manu moles, quæ primas æquoris undas
Frangit, & incursus quæ prædelassat aquarum.
Insilit huc, mirumque fuit potuisse, volabat.
Percutiensque levem modo natis aera pennis,
Stringebat summas ales miserabilis undas.
Dumque volat, mœsto similem, plenumque querelæ
Ora dedere sonum, tenui crepitantia rostro.
Vt vero tetigit mutum, & sine sanguine corpus,
Dilectos artus amplexa recentibus alis,
Frigida nequicquam duro dedit oscula rostro.
Senserit hæc Ceyx, an vultum motibus undæ
Tollere sit visus, populus dubitabat. at ille
Senserat, & tandem superis miserantibus, ambo
Alite mutantur. fatis obnoxius iisdem
Tunc quoq; mansit amor, nec conjugiale solutum est
Fœdus in alitibus. coeunt, fiuntque parentes,
Perque dies placidos hiberno tempore septem
Incubat Halcyone pendentibus æquore nidis.
Tum via tuta maris. ventos custodit, & arcet
Æolus egressu, præstatque nepotibus æquor.
Hos aliquis senior circum freta lata volantes
Spectat, & ad finem servatos laudat amores.
Proximus, aut idem, si fors tulit, hic quoque dixit
Quem mare carpentem, substrictaque crura gerentem
Aspicis, ostendens spatiosum in guttura mergum,
Regia progenies: & si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quæris: sunt hujus origo
Ilus, & Assaracus, raptusque Iovi Ganymedes,
Laomedonque senex, Priamusque novissima Trojæ
Tempora sortitus. frater fuit Hectoris iste,
Qui nisi sensisset prima nova fata juventa,
Forsitan inferius non Hectore nomen haberet,
Quamvis est illum proles enixa Dymantis,
Æsacon umbrosa furtim peperisse sub Ida
Fertur Alyxothoe gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes, nitidaque remotus ab aula

Secretos montes, & inambitiosa colebat
Rura, nec Iliacos cœtus, nisi rarus, adibat.
Non agreste tamen, nec inexpugnabile amori
Pectus habens. sylvas captatam sæpe per omnes
Aspicit Eperien patria Cebrenida ripa
Injectos humeris siccantem sole capillos.
Visa fugit Nymphe, veluti perterrita fulvum
Cerva Lupum, longeque lacu deprensa relicto
Accipitrem fluvialis anas, quam Troius heros
Insequitur, celeremque metu, celer urget amore.
Ecce, latens herba coluber fugientis adunco
Dente pedem strinxit, virusque in corpore liquit.
Cum vita suppressa fuga est. amplectitur amens
Exanimem, clamatque, piget, piget esse secutum.
Sed non hoc timui, nec erat mihi vincere tanti.
Perdidimus miseram nos te duo. vulnus ab angue,
A me causa data est. ego sum sceleratior illo,
Qui tibi morte mea mortis solatia mittam.
Dixit, & è scopulo, quem rauca subederat unda,
Decidit in pontum. Tethys miserata cadentem
Molliter excepit, nantemque per æquora pennis
Texit, & optata non est data copia mortis.
Indignatur amans invitum vivere cogi,
Obstarique animæ misera de sede volenti
Exire: utque novas humeris assumpserat alas
Subvolat, atque iterum corpus super æquora mittit.
Pluma levat casus, furit Æsacus. inque profundum
Pronus abit, letique viam sine fine retentat.
Fecit amor maciem. longa internodia crurum,
Longa manet cervix. caput est à corpore longe.
Æquor amat, nomenque manet, quia mergitur illo.

METAMORPHOSEON LIBER DVODECIMVS.

NEscius assumptis Priamus pater Æsacon alis
Vivere, lugebat: tumulo quoq; nomen habenti
Inferias dederat cum fratribus Hector inanes.
Defuit officio Paridis præsentia tristi,
Post modo qui rapta longum cum conjuge bellum
Attulit in patriam: conjurataque sequuntur
Mille rates, gentisque simul commune Pelasgæ.
Nec dilata foret vindicta, nisi æquora sævi
Invia fecissent venti, Bœotaque tellus
Aulide piscosa, puppes tenuisset ituras.
Hic patrio de more, Iovi cum sacra parassent,
Vt vetus accensis incanduit ignibus ara,
Serpere cæruleum Danai videre draconem
In platanum, cœptis quæ stabat proxima sacris.
Nidus erat volucrum bis quattuor arbore summa
Quas simul & matrem, circum sua damna volantem
Corripuit serpens, avidaque recondidit alvo.
Obstupuere omnes. at veri providus augur
Thestorides vincemus, ait; gaudete Pelasgi:
Troja cadet. sed erit nostri mora longa laboris.
Atque novem volucres in belli digerit annos.
Ille ut erat virides amplexus in arbore ramos,
Fit lapis, & servat serpentis imagine saxum.
Permanet Aoniis Nereus violentus in undis,
Bellaque non transfert. & sunt qui parcere Trojæ
Neptunum credant, quia mœnia fecerat urbis:
At non Thestorides. neque enim nescitve, tacetve,
Sanguine virgineo placandam virginis iram
Esse Deæ: postquam pietatem publica caussa,
Rexque patrem vicit, castumque datura cruorem
Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris,
Victa Dea est, nubemque oculis objecit, & inter

Offici-

Officium, turbamque sacri, vocemque precantum,
Supposita fertur mutasse Mycenida cerva.
Ergo ubi, qua decuit, lenita est cæde Diana,
Et pariter Phœbes, pariter maris ira recessit,
Accipiunt ventos à tergo mille carinæ:
Multaque perpessæ, Phrygia potiuntur arena.
Orbe locus medio est inter terrasque, fretumque,
Cœlestesque plagas triplicis confinia mundi,
Vnde quod est usquam, quamvis regionibus absit,
Inspicitur, penetratque cavas vox omnis ad aures.
Fama tenet. summaque domum sibi legit in arce.
Innumerosque aditus, ac mille foramina tectis
Addidit, & nullis inclusit limina portis.
Nocte dieque patet, tota est ex ære sonanti,
Tota fremit, vocesque refert, iteratque quod audit.
Nulla quies intus, nullaque silentia parte.
Nec tamen est clamor, sed parvæ murmura vocis,
Qualia de pelagi (si quis procul audiat) undis
Esse solent. qualemve sonum, cum Iuppiter atras
Increpuit nubes, extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet, veniunt leve vulgus, euntque,
Mixtaque cum veris passim commenta vagantur
Millia rumorum, confusaque verba volutant.
E quibus hi vacuas implent sermonibus aures,
Hi narrata ferunt alio, mensuraque ficti
Crescit, & auditis aliquid novus adjicit autor.
Illic credulitas, illic temerarius error,
Vanaque lætitia est, consternatique timores,
Seditioque recens, dubioque auctore susurri.
Ipsa quid in cœlo rerum, pelagoque geratur,
Et tellure videt, totumque inquirit in orbem.
Fecerat hæc notum, Graias cum milite forti
Adventare rates: neque inexspectatus in armis
Hostis adest, prohibentque aditus, littusque tuentur
Troes, & Hectorea primus fataliter hasta
Protesilae cadis, commissaque prœlia magno

Stant Danais, forteſque animæ. nec cognitus Hector,
Nec Phryges, exiguo quid Achaica dextera poſſit
Sanguine, ſenſerunt. & jam ſignata rubebant
Littora, jam leto proles Neptunia Cygnus
Mille viros dederat: jam currus ſtabat Achillis,
Totaque Peliaca ſternebat cuſpidis ictu
Agmina perq; acies, aut Cygnũ, aut Hectora quærens
Congreditur Cygno. decimum dilatus in annum
Hector erat. tum colla jugo canentia preſſos
Exhortatus equos, currum direxit in hoſtem,
Concutienſque ſuis vibrantia tela lacertis,
Quiſquis es ô juvenis dixit, ſolamen habeto
Mortis, ab Æmonio quod ſis jugulatus Achille.
Hactenus Æacides. vocem gravis haſta ſecuta eſt.
Sed quanquam certa nullus fuit error in haſta,
Nil tamen emiſſi profecit acumine ferri.
Vtque hebeti pectus tantummodo contudit ictu,
Nate dea (nam te fama prænovimus) inquit
Ille, quid à nobis vulnus miraris abeſſe?
(Mirabatur enim) non hæc, quam cernis equinis
Fulva jubis, caſſis, nec onus cava parma ſiniſtræ
Auxilio mihi ſunt. decor eſt quæſitus ab iſtis. (omne
Mars quoque ob hoc capere arma ſolet. removebitur
Tegminis officium, tamen indiſtrictus abibo.
Eſt aliquid non eſſe ſatum Nereide, ſed qui
Nereaque, & natas, & totum temperat æquor.
Dixit, & haſurum clypei curvamine telum
Miſit in Æaciden, quod & æs, & proxima rumpit
Terga novena boum, decimo tamen orbe moratũ eſt.
Excipit hoc heros. rurſuſque trementia forti
Tela manu torſit. rurſus ſine vulnere corpus,
Sincerumque fuit. nec tertia cuſpis apertum,
Et ſe præbentem valuit diſtringere Cygnum.
Haud ſecus exarſit, quam circo taurus aperto,
Cum ſua terribili petit irritamina cornu,
Phœniceas veſtes eluſaque vulnera ſentit.

Nam

Num tamen exciderit ferrum, considerat hasta.
Hærebat ligno, manus est mea debilis ergo.
Quasque ait ante habuit vires effudit in uno.
Nam certe valuit, vel cum Lyrnesia primum
Mœnia dejeci, vel cum Tenedonque, suoque
Eetionias implevi sanguine Thebas.
Vel cum purpureus populari cæde Caycus
Fluxit, opusque mea bis sensit Telephus hasta.
Hic quoque tot cæsis, quorum per littus acervos
Et feci, & video, valuit mea dextra, valetque.
Dixit. & ante actis veluti male crederet, hastam
Misit in adversum Lycia de plebe Nemetem,
Loricamque simul, subjectaque pectora rupit.
Quo plangente gravem moribundo pectore terram,
Extrahit illud idem calido de vulnere telum.
Atq; ait, hæc manus est, hæc qua modo vicimus hasta.
Utar in hunc idem sit in hoc precor exitus idem.
Sic fatur. Cygnumque petit. nec fraxinus errat,
Inque humero sonuit non evitata sinistro.
Inde velut muro, solidaque à caute repulsa est,
Qua tamen ictus erat, signatum sanguine Cygnum
Viderat, & frustra fuerat gavisus Achilles.
Vulnus erat nullum, sanguis fuit ille Nemetæ.
Tum vero præceps, curru fremebundus ab alto
Desilit, & nitido securum cominus hostem
Ense petens parmam gladio, galeamque cavari
Cernit, & in duro lædi quoque corpore ferrum.
Haud tulit ulterius, gladioque adversa reducto
Ter quater ora viri, capulo cava tempora pulsat;
Cedentemque sequens, instat, turbatque, ruitque,
Attonitoque negat requiem, pavor occupat illum,
Ante oculosque natant tenebræ, retroque ferenti
Aversos passus medio lapis obstitit arvo,
Quem super inpulsum resupino corpore Cygnum
Vi multa vertit, terræque affixit Achilles.
Tum clypeo, genibusque premens præcordia duris,

Vincla trahit galea, quæ presso subdita mento
Elidunt fauces, & respiramen iterque
Eripiunt animæ. victum spoliare parabat,
Arma relicta videt, corpus Deus æquoris albam
Contulit in volucrem, cujus modo nomen habebat.
Hic labor. hæc requiem multorum pugna dierum
Attulit, & positis pars utraque substitit armis,
Dumque vigil Phrygios servat custodia muros,
Et vigil Argolicas servat custodia fossas,
Festa dies aderat, qua Cygni victor Achilles,
Pallada mactatæ placabat sanguine vaccæ.
Cujus ut imposuit prosecta calentibus aris,
Et Diis acceptus penetravit in æthera nidor,
Sacra tulere suam. pars est data cætera mensis.
Discubuere toris proceres, & corpora tosta
Carne replent, vinoque levant, curasque, sitimque.
Non illos cithara, non illos carmina vocum,
Longaque multifori delectat tibia buxi.
Sed noctem sermone trahunt, virtusque loquendi
Materia est. pugnam referunt, hostisque, suamque,
Inque vices adita, atque exhausta pericula sæpe,
Commemorare juvat. quid enim loqueretur Achilles?
Aut quid apud magnũ potius loquerentur Achillem?
Proxima præcipue domito victoria Cygno
In sermone fuit. visum mirabile cunctis,
Quod juvenis corpus nullo penetrabile telo,
Invictumque à vulnere erat, ferrumque terebat.
Hoc ipse Æacides, hoc mirabantur Achivi.
Cum sic Nestor ait, vestro fuit unicus ævo
Contemptor ferri, nulloque forabilis ictu
Cygnus. at ipse olim patientem vulnera mille
Corpore non læso Perrhæbum Cænea vidi.
Cænea Perrhæbum, qui factis inclytus, Othryn
Incoluit, quoque id mirum magis esset in illo,
Fœmina natus erat. monstri novitate moventur,
Quisquis adest, narretq; rogant, quos inter Achilles
Dic

Dic age (nam cunctis eadem est audire voluntas)
O facunde senex, ævi prudentia nostri,
Quis fuerit Caneus, cur in contraria versus,
Qua tibi militia, cujus certamine pugnæ
Cognitus, à quo sit victus, si victus ab ullo est.
Tum senior. quamvis obstet mihi tarda vetustas,
Multaque me fugiant primis spectata sub annis,
Plura tamen memini, nec quæ magis hæreat, ulla
Pectore res nostro est, inter bellique, domusque
Acta tot. ac si quem potuit spatiosa senectus
Spectatorem operum multorum reddere, vixi
Annos bis centum, nunc tertia vivitur ætas.
Clara decore fuit proles Elateia Cænis
Thessalidum virgo pulcherrima, perque propinquas,
Perque tuas urbes (tibi enim popularis Achille)
Multorum frustra votis optata procorum.
Tentasset Peleus thalamos quoque forsitan illos.
Sed jam aut contigerant illi connubia matris,
Aut fuerant promissa tuæ. nec Cænis in ullos
Denupsit thalamos, secretaque littora carpens
Æquorei vim passa dei est. ita fama ferebat.
Utque novæ Veneris Neptunus gaudia cepit,
Sint tua vota licet, dixit, secura repulsæ,
Elige quid voveas. eadem quoque fama ferebat.
Magnum, Cænis ait, facit hæc injuria votum,
Tale pati jam posse nihil da, fœmina ne sim:
Omnia præstiteris; graviore novissima dixit
Verba sono, poteratque viri vox illa videri,
Sicut erat. nam jam voto Deus æquoris alti
Annuerat, dederatque super ne saucius ullis
Vulneribus fieri, ferrove occumbere posset.
Munere lætus abit, studiisque virilibus ævum
Exigit Atracides, Peneiaque arva pererrat,
Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus,
Nubigenasque feros, positis ex ordine mensis,
Arboribus tecto discumbere jusserat antro.

Æmonii proceres aderant, aderamus & ipsi,
Festaque confusa resonabat regia turba.
Ecce canunt Hymenaeon, & ignibus atria fumant,
Cinctaque adest virgo, matrumq; nurumq; caterva,
Præsignis facie. felicem diximus illa
Conjuge Pirithoum, quod pæne fefellimus omen.
Nam tibi sævorum sævissime Centaurorum
Euryte, quam vino pectus, tam virgine visa
Ardet, & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus eversæ turbant convivia mensæ,
Raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.
Eurytus Hippodamen. alii, quam quisque probabat,
Aut poterat, rapiunt, captaque erat urbis imago.
Fœmineo clamore sonat domus: ocyus omnes
Surgimus. & primus, quæ te vecordia, Theseus,
Euryte, pulsat: ait, qui me vivente lacessas
Pirithoum, violasque duos ignarus in uno?
Neve ea magnanimus frustra memoraverit heros,
Summovet instantes, raptamque furentibus aufert.
Ille nihil contra. neque enim defendere verbis
Talia facta potest. sed vindicis ora protervis
Insequitur manibus, generosaque pectora pulsat,
Forte fuit juxta signis exstantibus asper
Antiquus crater, quem vastum, vastior ipse
Sustulit Ægides, adversaque misit in ora.
Sanguinis ille globos pariter, cerebrumq;, merumq;,
Vulnere, & ore vomens, madida resupinus arena
Calcitrat, ardescunt germani cæde Bimembres,
Certatimque omnes uno ore arma, arma loquuntur.
Vina dabant animos, & prima pocula pugna
Missa volant, fragilesque cadi, curvique lebetes,
Res epulis quondam, nunc bello, & cædibus aptæ.
Primus Ophionides Amycus penetralia donis
Haud timuit spoliare suis, & primus ab æde
Lampadibus densum rapuit funale coruscis,
Elatumque alte, veluti qui candida tauri

Rumpere sacrifica molitur colla securi,
lli sit fronti Lapithæ Celadontis, & ossa
Non cognoscendo confusa reliquit in ore.
xiliere oculi, disjectisque ossibus oris
Acta retro naris, medioque est fixa palato.
Hunc pede convulso mensæ Pellæus acernæ
vit humi Pelates, dejecto in pectore mento,
mque atro mixtos spumantem sanguine dentes,
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
roximus ut steterat, spectans altaria vultu
umida terribili, cur non (ait) utimur istis?
Cumque suis Gryneus immanem sustulit aram
nibus, & medium Lapitharum jecit in agmen.
Oppressitque duos Brotean, & Orion. Orio
Mater erat Mycale quam deduxisse canendo
æpe reluctantis constabat cornua Lunæ.
Non impune feres, teli modo copia detur,
ixerat Exadius, telique habet instar, in alta
uæ fuerant pinu, votivi cornua cervi.
igitur hinc duplici Gryneus lumina ramo,
ruiturque oculos, quorum pars cornibus hæret.
ars fluit in barbam, concretaque sanguine pendet.
cce rapit mediis flagrantem Rhœtus ab aris
rimitiium torrem, dextraque à parte Charaxi
empora perfregit fulvo protecta capillo.
orrepti rapida, veluti seges arida, flamma
rserunt crines, & vulnere sanguis inustus
erribilem stridore sonum dedit, ut dare ferrum
ne rubens plerumque solet, quod forcipe curva
um faber eduxit, lacubus demittit: at illud
ridet, & in tepida submersum sibilat unda,
ucius hirsutis avidum de crinibus ignem
ccutit, inque humeros limen tellure revulsum,
llit onus plaustri, quod ne permittat in hostem,
a facit gravitas. socium quoque saxea moles
ppressit spatio stantem propiore Cometen.

Gaudia nec retinet Rhœtus. sic comprecor (inquit)
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum.
Semicremoque novat repetitum stipite vulnus,
Terque, quaterque, gravi juncturas verticis ictu
Rupit, & in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad Euagrum, Corytumq; Dryantaq; transit.
E quibus ut prima tectus lanugine malas
Procubuit Coritus. puero quæ gloria fuso
Parta tibi est Euagrus ait? nec dicere Rhœtus
Plura sinit, rutilasque ferox in aperta loquentis
Condidit ora viri, perque os in pectora flammas.
Te quoque sæve Drya circum caput igne rotato
Insequitur. sed non in te quoque constitit idem
Exitus, assiduæ successu cædis ovantem,
Qua juncta est humero cervix, sude figis obusta.
Ingemuit, duroque sudem vix osse revellit
Rhœtus, & ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit & Arneus, Lycidasque, & saucius harmo
Dexteriore Medon, & cum Pisenore Caumas,
Quique pedum nuper certamine vicerat omnes
Mermeros, accepto tum vulnere tardius ibat.
Et Pholus, & Menelas, & Abas prædator aprorum,
Quique suis frustra bellum dissuaserat augur
Astylos. ille etiam metuenti vulnera Nesso,
Ne fuge, ad Herculeos (inquit) servaberis arcus.
At non Eurynomus, Lycidasq;, & Areus, & Imbreus
Effugere necem, quos omnes dextra Dryantis
Perculit adversos. adversum tu quoque, quamvis
Terga fugæ dederas, vulnus Canee tulisti.
Nam grave, respiciens, inter duo lumina ferrum,
Qua naris fronti committitur, accipis, imæ.
In tanto fremitu cunctis sine fine jacebat
Sopitus venis & inexperrectus Aphypnas,
Languentique manu carchesia mixta tenebat,
Fusus in Ossææ villosis pellibus Vrsæ.
Quem procul ut vidit frustra nulla arma moventem,
Inse-

...serit amento digitos, miscendaque dixit
...um Styge vina bibes Phorbas. nec plura locutus
...juvenem torsit jaculum, ferrataque collo
...axinus, ut casu jacuit resupinus, adacta est.
...ors caruit sensu, plenoque è gutture fluxit
...que toros, inque ipsa niger carchesia sanguis.
...di ego Petraeum conantem tollere terra
...andiferam quercũ, quam dum complexibus ambit,
...quatit huc, illuc, labefactaque robora pulsat;
...ncea Pirithoi costis immissa Petraei
...tora cum duro luctantia robore fixit.
...thoi cecidisse Lycum virtute ferebant,
...thoi virtute Chromin. sed uterque minorem
...ori titulum, quam Dictys Helopsque dederunt.
...s Helops jaculo est, quod pervia tempora fecit,
...missum à dextra laevam penetravit ad aurem.
...ys ab ancipiti delapsus acumine montis,
...n fugit instantem trepidans Ixione natum
...dit in praeceps, & pondere corporis ornum
...ntem fregit, suaque induit ilia fracta.
... adest Phereus, saxumque è monte revulsum
...ere conatur. mittentem stipite querno
...at Aegides, cubitique ingentia fregit
...nec ulterius dare corpus inutile leto
...vacat, aut curat: tergoque Bianoris alti
..., haud solito quemquam portare nisi ipsum.
...itque genu costis, prensamque sinistra
...iem retinens, vultum minitantiaque ora
... nodoso, praeduraque tempora fregit.
... Nedymnum, jaculatoremque Lycoten
..., & immissa protectum pectora barba
...on, & summis extantem Riphea sylvis.
...ue Aemoniis qui prensos montibus ursos
...omum vivos, indignantesque solebat.
...ulit utentem pugnae successibus ultra
... Demoleon, solidoque revellere dumo

An-

Annosam pinum magno molimine tentat.
Quod quia non potuit, præfractam misit in hostem.
Sed procul à telo Theseus veniente recessit
Pallados admonitu (credi sic ipse volebat)
Non tamen arbor iners cecidit. nam Crantoris alti
Abscidit jugulo pectusque, humerumque sinistrum.
Armiger ille tui fuerat genitoris Achille,
Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor
Æacidæ dederat pacis pignusque fidemque.
Hunc procul ut fœdo disjectum vulnere Peleus
Vidit, at inferias juvenum gratissime Crantor
Accipe, ait, validoque in Demoleonta lacerto
Fraxineam misit, mentis quoque viribus, hastam,
Quæ laterum cratem perrupit, & ossibus hærens
Intremuit. trahit ille manu sine cuspide lignum.
Id quoque vix sequitur, cuspis pulmone retenta est.
Ipse dolor vires animo dabat. æger in hostem
Erigitur, pedibusque virum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea clypeoque sonantes:
Defensatque humeros, prætentaque sustinet arma.
Perque harmos uno duo pectora perforat ictu.
Ante tamen leto dederat Phlegraon, & Hylen
Eminus Hiphinoum, collato Marte, Daninque.
Additur his Dorylas, qui tempora tecta gerebat
Pelle lupi, sævique vicem præstantia teli
Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego (nam vires animus dabat) aspice dixi
Quantum concedant nostro tua cornua ferro.
Et jaculum torsi. quod cum vitare nequiret,
Opposuit dextram passura vulnera fronti.
Affixa est cum fronte manus. fit clamor. at illum
Hærentem Peleus, & acerbo vulnere victum
(Stabat enim propior) mediam ferit ense sub alvum:
Prosiluit, terraque ferox sua viscera traxit,
Tractaque calcavit, calcataque rupit, & illis
Crura quoque impediit, & inani concidit alvo,

Nec

Nec te pugnantem tua Cyllare forma redemit,
i modo naturæ formam concedimus illi.
Barba erat incipiens, barbæ color aureus, aureaque
Ex humeris medios coma dependebat in harmos,
Gratus in ore vigor. cervix, humerique, manusque,
ectoraque artificum laudatis proxima signis,
Ex qua parte vir est. neque equi mendosa sub illo
Deteriorque viro facies. da colla, caputque,
astore dignus erit. sic tergum sessile, sic sunt
ectora celsa toris, totus pice nigrior atra,
andida cauda tamen. color est quoq; cruribus albus.
Multæ illum petiere sua de gente, sed una
Abstulit Hylonome, qua nullo decentior inter
emiferas altis habitavit fœmina sylvis.
Hæc & blanditiis, & amando, & amare fatendo
Cyllaron una tenet, cultus quoque quantus in illis
Esse potest membris, ut sit coma pectine lenis.
Ut modo rore maris, modo se violave, rosave
mplicet, interdum canentia lilia gestet.
Bisque die lapsis Pagasææ vertice sylvæ
ontibus ora lavet, bis flumine corpora tingat.
Nec nisi quæ deceant, electarumque ferarum
Aut humero, aut lateri prætendat vellera lævo.
ar amor est illis, errant in montibus una.
Antra simul subeunt, & tum Lapithæia tecta
ntrarant pariter, pariter fera bella gerebant.
Autor in incerto est, jaculum de parte sinistra
enit, & inferius qua collo pectora subsunt
Cyllare te fixit. parvo cor vulnere læsum
orpore cum toto post tela educta refrixit.
rotinus Hylonome morientes excipit artus.
mpositaque manu vulnus fovet, oraque ad ora
Admovet, atque animæ fugienti obsistere tentat.
Ut videt extinctum, dictis, quæ clamor ad aures
Arcuit ire meas, telo, quod inhæserat illi
ncubuit, moriensque suum complexa maritum est.

Ante

Ante oculos stat & ille meos, qui sæva leonum
Vinxerat inter se connexis vellera nodis
Phæocomes, hominemq; simul protectus, equumque.
Codice qui misso, quem vix juga bina moverent
Juncta, Phonoleniden à summo vertice fregit.
Fracta volubilitas capitis latissima, perque os,
Perque cavas nares, oculos, auresque cerebrum
Molle fluit, veluti concretum vimine querno
Lac solet, utve liquor rari sub pondere cribri
Manat, & exprimitur per densa foramina spissus.
Ast ego, dum parat hic armis nudare jacentem,
(Scit tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
Ilia demisi. Chthonius quoque, Teloboasque
Ense jacent nostro. ramum prior ille bifurcum
Gesserat, hic jaculum, jaculo mihi vulnera fecit,
(Signa vides) apparet adhuc vetus inde cicatrix.
Tunc ego debueram capienda ad Pergama mitti,
Tunc poteram magni, si non superare, morari
Hectoris arma meis. illo sed tempore nullus,
Aut puer Hector erat. nunc me mea deficit ætas.
Quid tibi victorem gemini Periphanta Pyreti,
Ampyca quid referam? qui quadrupedantis Oicli
Fixit in adverso cornum sine cuspide vultu.
Vecte Pelethronius Macareus in pectus adacto
Stravit Erigdupum, memini, & venabula condi
Inguine Nessei manibus conjecta Cymeli.
Nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampyciden Mopsum. Mopso jaculante biformis
Occubuit, frustraque loqui tentavit Odites,
Ad mentum lingua, mentoq; ad guttura fixo. (que,
Quinq; neci Caneus dederat, Styphelumq; Bromum-
Antimachumq; Helimumq; securiferumq; Pyracmon.
Vulnera non memini, numerum, nomenque notavi.
Provolat Emathii spoliis armatus Halesi,
Quem dederat leto membris & corpore Latreus
Maximus. huic ætas inter juvenemque senemque,
Vis

'is juvenilis erat. variabant tempora cani,
Qui clypeo, gladioque, Macedoniaque sarissa
Conspicuus, faciemque obversus in agmen utrumque,
Armaque concussit, certumque equitavit in orbem:
Verbaque tot fudit vacuas animosus in auras:
Et te Caniferam, nam tu mihi fœmina semper,
Tu mihi Cænis eris, nec te natalis origo
Commonuit. mentemque subit, quo præmia facto,
Quaque viri falsam speciem mercede parasti.
Quid vel nata vide, vel quid sis passa, columque
, cape cum calathis, & stamina pollice torque,
Bella relinque viris. jactanti talia Cæneus
Extentum cursu missa latus eruit hasta,
Qua vir equo commissus erat, furit ille dolore.
Nudaque Pellei juvenis ferit ora sarissa.
Non secus hæc resilit, quam tecti à culmine grando;
Aut si quis parvo feriat cava tympana saxo,
Cominus aggreditur, laterique recondere duro
uctatur gladium, gladio loca pervia non sunt.
Haud tamen effugies, medio jugulaberis ense.
Quandoquidem mucro est hebes, inquit, & in latus
Obliquat, longaque amplectitur ilia dextra: (ensem
Plaga facit gemitus ut corpore marmoris icto,
Fractaque dissiluit percusso lamina collo.
Et satis illæsos miranti præbuit artus,
Nunc age, ait Cæneus, nostro tua corpora ferro
Tentemus, capuloque tenus demisit in harmos
Ensem fatiferum, cæcamque in viscera movit,
Versavitque manum; vulnusque in vulnere fecit.
Ecce ruunt vasto trepidi clamore bimembres,
Telaque in hunc omnes unum mittuntque, feruntq;.
Tela retusa cadunt. manet imperfossus ab omni,
Inque cruentatus Cæneus Elateius ictu.
Fecerat attonitos nova res. heu dedecus ingens
Monychus exclamat. populus superamur ab uno,
Vixq; viro, quamquam ille vir est. nos segnibus actis,
Quod.

Quod fuit ille, sumus. quid membra immania pro-
Quid gemina vires, & quid fortissima rerum (sunt?
In nobis duplex natura animalia junxit?
Nec nos matre Dea, nec nos Ixione natos
Esse reor, qui tantus erat, Iunonis ut alta
Spem caperet. nos semimari superamur ab hoste.
Saxa trabesque super totosque involvite montes,
Vivacemque animam missis elidite sylvis.
Sylva premat fauces, & erit pro vulnere pondus.
Dixit, & insanis dejectam viribus Austri
Forte trabem nactus, validum conjecit in hostem,
Exemplumque fuit, parvoque in tempore nudus
Arboris Othrys erat, nec habebat Pelion umbras.
Obrutus immani cumulo sub pondere Caneus
Æstuat arboreo, conjectaque robora duris
Fert humeris: sed enim postquam super ora, caputque
Crevit onus, nec habet quas ducat spiritus auras,
Deficit interdum, modo se super aera frustra
Tollere conatur, jactasque evolvere sylvas.
Interdumque movet, veluti quam cernimus (ecce)
Ardua si terra quatiatur motibus Ide.
Exitus in dubio est. alii sub inania corpus
Tartara detrusum sylvarum mole ferebant.
Abnuit Ampycides, medioque ex aggere fulvis
Vidit avem pennis liquidas exire sub auras,
Quæ mihi tunc primũ, tunc est conspecta volucris.
Hanc ubi lustrantem leni sua castra volatu
Mopsus, & ingenti circum clamore sonantem
Aspexit, pariterque animo est oculisque secutus.
O salve dixit Lapithææ gloria gentis.
Maxime vir quondam, sed avis nunc unica, Caneu.
Credita res autore suo est. dolor addidit iram.
Oppressumque ægre tulimus tot ab hostibus unum.
Nec prius abstitimus ferro exercere dolorem,
Quam data pars leto, partem fuga noxque removit.
Hæc inter Lapithas, & semihomines Centauros

lia Tlepolemus Pylio referente dolorem
eriti Alcidæ tacito non pertulit ore.
ue ait Herculeæ mirum est oblivia laudis
s tibi senior. certe mihi sæpe referre
igenas domitos à se pater ipse solebat.
is ad hæc Pylius: quid me meminisse malorum
s? & obductos annis restringere luctus?
e tuum genitorem odium offensasque fateri?
uidem majora fide quoque gessit, & orbem
evit meritis, quod mallem posse negare.
neque Deiphobum, nec Polydamanta, nec ipsum
ora laudamus. quis enim laudaverit hostem?
uus genitor Messenia mœnia quondam
vit & immeritas urbes Elynque, Pylumque
it, inque meos ferrum flammasque penates
lit: utque alios taceam, quos ille peremit,
ex Neleidæ fuimus, conspecta juventus,
ex Herculeis ciderunt, me minus uno,
us. atque alios vinci potuisse ferendum est:
s Periclymeni mors est: cui posse figuras
ere quas vellet, rursusque reponere sumptas,
unus dederat, Nelei sanguinis auctor.
ubi nequicquam est formas variatus in omnes,
itur in faciem volucris, quæ fulmina curvis
solet pedibus, Divum gratissima regi.
us usus avis, pennis, rostroque redunco,
atisque viri laniaverat unguibus ora.
lit in hunc nimium certos Tirynthius arcus,
ue inter nubes sublimia membra ferentem.
entemque ferit, lateri qua jungitur ala.
grave vulnus erat, sed rupti vulnere nervi
iunt, motumque negant, viresque volandi.
dit in terram non concipientibus auras
mis pennis, & quæ levis hæserat alæ
oris affixi pressa est gravitate sagitta.
ue latus summum jugulo est exacta sinistro.

Num

Num videor debere tui præconia rebus
Herculis, ô Rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Ne tamen ulterius quam fortia facta silendo
Vlciscar fratres, solida est mihi gratia tecum.
Hæc postquam dulci Neleius edidit ore,
A sermone senis repetito munere Bacchi
Surrexere toris, nox est data cætera somno.
At Deus æquoreas qui cuspide temperat undas,
In volucrem corpus nati Cygneida versum
Mente dolet patria, sævumque perosus Achillem,
Exercet memores plus quam civiliter iras.
Iamque fere tracto duo per quinquennia bello
Talibus intonsum compellat Smynthea dictis.
O mihi de fratris longe carissime natis,
Irrita qui mecum posuisti mœnia Trojæ,
Ecquid, ubi Asiacas casuras aspicis arces,
Ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
Millia cæsa doles? ecquid (ne persequar omnes)
Hectoris umbra subit circum sua Pergama tracti?
Cum tamen ille ferox, belloque cruentior ipso
Vivit adhuc operis nostri populator Achilles.
Det mihi se (faxo) triplici quid cuspide possim
Sentiat, & quoniam concurrere cominus hosti
Non datur occulta, nec opinum perde sagitta.
Annuit, atque animo pariter patruique suoque,
Delius indulgens nebula velatus, in agmen
Pervenit Iliacum, mediaque in cæde virorum
Rara per ignotos spargentem cernit Achivos
Tela Parin, fassusque Deum, quid spicula perdis
Sanguine plebis ait? si qua est tibi cura tuorum,
Vertere in Æaciden, cæsosque ulciscere fratres.
Dixit, & ostendens sternentem Troica ferro
Corpora Peliden, arcus obvertit in illum,
Certaque letifera direxit spicula dextra,
Quo Priamus gaudere senex post Hectora posset.
Hoc fuit. ille igitur tantorum victor Achille

-tus es à timido Graja raptore marita.
-si fœmineo fuerat tibi Marte cadendum,
-ermodontiaca malles cecidisse bipenni.
-n timor ille Phrygum, decus, & tutela Pelasgi
-minis Æacides, caput insuperabile bello
-ferat. armarat Deus idem, idemque cremarat.
-n cinis est, & de tam magno restat Achille
-scio quid, parvam quod non bene compleat urnã.
vivit, totum quæ gloria compleat orbem:
-c illi mensura viro respondet, & hac est
tibi Pelide, nec inania tartara sentit.
etiam, ut cujus fuerit cognoscere possis,
-la movet clypeus, deque armis arma feruntur.
-n ea Tydides, non audet Oileus Ajax,
-n minor Atrides, non bello major, & avo.
-ere, non alii. soli Telamone creato,
-rtaque fuit, tanta fiducia laudis.
-e Tantalides onus, invidiamque removit,
-olicosque duces mediis consistere castris
-it, & arbitrium litis trajecit in omnes.

METAMORPHOSEON
LIBER DECIMVSTERTIVS.

Consedere duces, & vulgi stante corona,
Surgit ad hos clypei dominus septemplicis Ajax.
Vtque erat impatiens iræ, Sigeia torvo
-ora prospexit, classemque in littore vultu,
-ndensque manus, Agimus pro Iuppiter, inquit;
-e rates caussam, & mecum confertur Vlysses?
-non Hectoreis dubitavit cedere flammis,
-s ego sustinui, quas hac à classe fugavi.
-ius est igitur fictis contendere verbis,
-i pugnare manu; sed nec mihi dicere promptum,
facere est isti. quantumque ego Marte feroci,
-e acie valeo, tantum valet iste loquendo.

Nec

Nec memoranda tamen vobis mea facta Pelasgi
Esse reor (vidistis enim) sua narret Vlysses,
Quæ sine teste gerit, quorum nox conscia sola est.
Præmia magna peti fateor. sed demit honorem
Æmulus Ajaci. non est tenuisse superbum,
Sit licet hoc ingens, quicquid speravit Vlysses.
Ipse tulit pretium jam nunc certaminis hujus,
Qui cum victus erit, mecum certasse feretur.
Atque ego, si virtus in me dubitabilis esset,
Nobilitate potens essem, Telamone creatus,
Mœnia qui forti Trojana sub Hercule cepit,
Littoraque intravit Pagasæa Colcha carina.
Æacus huic pater est, qui jura silentibus illic
Reddit, ubi Æoliden saxum grave Sisyphon urget.
Æacon agnovit summus, prolemque fatetur
Iuppiter esse suam: sic à Iove tertius Ajax.
Nec tamen hæc series in caussam prosit Achivi,
Si mihi cum magno non est communis Achille.
Frater erat, fraterna peto, quid sanguine cretus
Sisyphio? furtisque, & fraude simillimus illi,
Inseris Æacidis aliena nomina gentis?
An quod in arma prior nulloque sub indice veni,
Arma neganda mihi? potiorque videbitur illis,
Vltima qui cepit, detrectavitque furore
Militiam ficto? donec solertior isto,
Et sibi inutilior, timidi commenta retexit
Naupliades animi, vitataque traxit ad arma.
Optima nunc sumat, qui sumere noluit ulla.
Nos inhonorati, & donis patruelibus orbi,
Obtulimus quia nos ad prima pericula, simus?
Atq; utinam, aut verus furor ille, aut creditus esset.
Nec comes hic Phrygias unquam venisset ad arces
Hortator scelerum. non te Pœantia proles
Expositum Lemnos nostro cum crimine haberet.
Qui nunc (ut memorant) sylvestribus abditus antris,
Saxa moves gemitu, Laertiadæque precaris

Qua meruit, qua (si Dii sunt) non vana precaris.
t nunc ille eadem nobis juratus in arma
Heu pars una ducum) quo successore sagittæ
erculis utuntur, fractus morboque, fameque,
elaturque, aliturque avibus, volucresque petendo,
ebita Trojanis exercet spicula fatis.
le tamen vivit, quia non comitatur Vlyssem.
ellet & infelix Palamedes esse relictus,
veret aut certe letum sine crimine haberet.
uem, male convicti nimium memor iste furoris,
odere rem Danaum finxit, fictumque probavit
imen, & ostendit, quod jam præfoderat aurum.
go aut exilio vires subduxit Achivis,
ut nece. sic pugnat, sic est metuendus Vlysses.
ui licet eloquio fidum quoque Nestora vincat,
ud tamen efficiet desertum ut Nestora crimen
e rear nullum, qui cum imploraret Vlyssem,
lnere tardus equi, fessusque senilibus annis,
ditus à socio est, non hæc mihi crimina fingi
t bene Tydides, qui nomine sæpe vocatum
ripuit, trepidoque fugam exprobravit amico.
iciunt oculis Superi mortalia justis.
eget auxilio, qui non tulit. utque reliquit,
linquendus erat. legem sibi dixerat ipse.
clamat socios, adsum, videoque trementem,
entemque metu, & trepidantem morte futura.
osui molem clypei, texique jacentem,
vaviq; animam (nimium est hoc laudis) inertem.
erstas certare, locum redeamus ad illum.
de hostes, vulnusque tuum, solitumque timorem
clypeumque late, & mecum contende sub illo.
ostquam eripui, cui standi vulnera, vires
dederant, nullo tardatus vulnere fugit,
or adest, secumque Deos in prœlia ducit,
que ruit, non tu tantum terreris Vlysse,
ortes etiam. tantum trahit ille timoris.

Hunc ego sanguinea successu cædis ovantem
Eminus ingenti resupinum pondere fudi.
Hunc ego poscentem cum quo concurreret, unus
Sustinui, sortemque meam vovistis Achivi.
Et vestra valuere preces. si quæritis hujus
Fortunam pugnæ, non sum superatus ab illo.
Ecce ferunt Troes, ferrumque, ignesque, Iovemque
In Danaas classes. ubi tunc facundus Vlysses?
Nempe ego mille meo protexi pectore puppes,
Spem vestri reditus, date pro tot navibus arma.
Quod si vera licet mihi dicere, quæritur istis
Quam mihi major honos, conjunctaque gloria nostra
Atque Ajax armis, non Ajaci arma petuntur. (est.
Conferat his Ithacus Rhesum imbellemque Dolona,
Priamidenq; Helenum rapta cum Pallade captum.
Luce nihil gestum est, nihil est Diomede remoto.
Si semel ista datis meritis tam vilibus arma,
Dividite, & pars sit major Diomedis in illis.
Quo tamen hæc Ithaco? qui clam, qui semper inermis
Rem gerit, & furtis incautum decipit hostem?
Ipse nitor galeæ claro radiantis ab auro
Insidias prodet, manifestabitque latentem.
Sed neque Dulichius sub Achillis casside vertex
Pondera tanta feret, nec non onerosa, gravisque
Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis.
Nec clypeus vasti cælatus imagine mundi
Conveniet timidæ, nataque ad furta sinistræ.
Debilitaturum quid te petis improbe munus?
Quod tibi si populi donaverit error Achivi,
Cur spolieris erit, non cur metuaris ab hoste.
Et fuga, qua sola cunctos timidissime vincis,
Tarda futura tibi est, gestamina tanta trahenti.
Adde quod iste tuus tam raro prælia passus
Integer est clypeus. nostro qui tela ferendo
Mille patet plagis, novus est successor habendus.
Denique quid verbis opus est? spectemur agendo.

Arma

Arma viri fortis medios mittantur in hostes,
Inde jubete peti, & referentem ornate relatis.
Finierat Telamone satus, vulgique secutum
Ultima murmur erat. donec Laertius heros
Adstitit, atque oculos paulum tellure moratos,
Sustulit ad proceres, exspectatoque resolvit
Ora sono, neque abest facundis gratia dictis.
Si mea cum vestris valuissent vota Pelasgi,
Non foret ambiguus tanti certaminis hæres,
Tuque tuis armis, nos te poteremur Achille.
Quem quoniam non æqua mihi, vobisque negarunt
Fata, (manuque simul veluti lacrymantia tersit
Lumina) quis magno melius succedit Achilli,
Quam per quem magnus Danais successit Achilles?
Huic modo ne prosit, quod ut est hebes, esse videtur.
Neve mihi noceat, quod vobis semper Achivi
Profuit ingenium, meaque hæc facundia si qua est,
Invidia careat, bona nec sua quisque recuset.
Nam genus, & proavos, & quæ non fecimus ipsi,
Vix ea nostra voco. sed enim quia rettulit Ajax
Esse Iovis pronepos, nostri quoque sanguinis autor
Iuppiter est, totidemque gradus distamus ab illo.
Nam mihi Laertes pater est, Acrisius illi,
Iuppiter huic. neq; in his quisquã damnatus, & exul.
Est quoque per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas. Deus est in utroque parente,
Sed neque materno quod sum generosior ortu,
Nec mihi quod pater est fraterni sanguinis insons,
Proposita arma peto. meritis expendite caussam:
Dummodo quod fratres Telamon, Peleusq; fuerunt,
Ajacis meritum non sit, nec sanguinis ordo,
Sed virtutis honor spoliis quæratur in istis.
Aut si proximitas, primusque requiritur hæres,
Est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi.
Quis locus Ajaci? Phthiam hæc, Scyronque ferantur.
Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli.

Non petit ille tamen. num si petat auferat illa?
Ergo operum quoniam nudum certamen habetur,
Plura quidem feci quam quæ comprendere dictis
In promptu mihi sit. rerum tamen ordine ducar.
Præscia venturi genitrix Nereia leti
Dissimulat cultu natum, & deceperat omnes,
In quibus Ajacem, sumptæ fallacia vestis.
Arma ego fœmineis animum motura virilem
Mercibus inserui. neque adhuc projecerat heros
Virgineos habitus, cum parmam, hastamque tenenti
Nate dea, dixi, tibi se peritura reservant
Pergama. quid dubitas ingentem evertere Trojam?
Injecique manum, fortemque ad fortia misi.
Ergo opera illius, mea sunt. ego Telephon hasta
Pugnantem domui, victum orantemque refeci.
Quod Thebæ cecidere, meum est. me credite Lesbon,
Me Tenedon, Chrysenque, & Cyllan, Apollinis urbes,
Et Syron cepisse. mea concussa putate
Procubuisse solo Lyrnessia mœnia dextra.
Vtque alios taceam, qui sævum perdere posset
Hectora nempe dedi, per me jacet inclytus Hector.
Illis hæc armis, quibus est inventus Achilles,
Arma peto. vivo dederam. post fata reposco.
Vt dolor unius Danaos pervenit ad omnes,
Aulidaque Euboicam complerunt mille carinæ,
Exspectata diu, nulla, aut contraria classi
Flamina sunt, duræque jubent Agamemnona sortes
Immeritam sævæ natam mactare Dianæ.
Denegat hoc genitor, divisque irascitur ipsis,
Atque in rege tamen, pater est. ego mite parentis
Ingenium verbis ad publica commoda verti.
Nunc equidem fateor, fassoque ignoscat Atrides,
Difficilem tenui sub iniquo judice caussam.
Hunc tamen utilitas populi, fraterque, datique
Sũma movet sceptri, laudem ut cum sanguine penset:
Mittor & ad matrem, quæ non hortanda, sed astu

Deci-

Decipienda fuit. quo si Telamonius isset,
Orba suis essent etiam nunc lintea ventis.
Mittor & Iliacas audax orator ad arces,
Visaque & intrata est alta mihi curia Trojæ.
Plenaque adhuc erat illa viris: interritus egi,
Quam mihi mandarat communis Græcia caussam,
Accusoque Parin. prædamque, Helenamque reposco,
Et moveo Priamum, Priamoque Antenora junctum.
At Paris, & fratres, & qui rapuere sub illo,
Vix tenuere manus (scis hæc Menelae) nefandas.
Primaque lux nostri tecum fuit illa pericli.
Longa referre mora est, quæ consilioque, manuque
Vtiliter feci spatiosi tempore belli.
Post acies primas, urbis se mœnibus hostes
Continuere diu, nec aperti copia Martis
Vlla fuit. decimo demum pugnavimus anno.
Quid facis interea, qui nil nisi prœlia nosti?
Quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris,
Hostibus insidior, fossas munimine cingo,
Consolor socios; ut longi tædia belli
Mente ferant placida. doceo quo simus alendi
Armandique modo. mittor quo postulat usus.
Ecce Iovis monitu deceptus imagine somni
Rex jubet incepti curam dimittere belli.
Ille potest autore suam defendere vocem.
Non sinat hoc Ajax, delendaque Pergama poscat.
Quodque potest, pugnet. cur non remoratur ituros?
Cur non arma capit? det quod vaga turba sequatur.
Non erat hoc nimium, nunquã nisi magna loquenti.
Quid? quod & ipse fugit? vidi, puduitque videre,
Cum tu terga dares, inhonestaque vela parares.
Nec mora. Quid facitis? quæ vos dementia, dixi,
Concitat ô socii captam dimittere Trojam?
Quidve domum fertis decimo nisi dedecus anno?
Talibus atque aliis, in quæ dolor ipse disertum
Fecerat, aversos profuga de classe reduxi.

Convocat Atrides socios terrore paventes,
Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quidquam
Audet, & ausus erat reges incessere dictis
Thersites, etiam per me haud impune protervus.
Erigor, & trepidos cives exhortor in hostes,
Amissamque mea virtutem voce refundo.
Tempore ab hoc quodcunque potest fecisse videri
Fortiter iste, meum est. qui dantem terga retraxi.
Denique de Danais quis te laudatve, petitve?
At sua Tydides mecum communicat acta,
Me probat, & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Grajorum millibus, unum
A Diomede legi. nec me sors ire jubebat.
Sed tamen & spreto noctisque, hostisque periclo
Ausum eadem quæ nos, Phrygia de gente Dolona
Interimo, non ante tamen quam cuncta coegi
Prodere, & edidici quid perfida Troja pararet.
Omnia cognoram, nec quid specularer habebam,
Et jam promissa poteram cum laude reverti,
Haud contentus eo, petii tentoria Rhesi,
Inque suis ipsum castris, comitesque peremi.
Atque ita captivo victor, votisque potitus,
Ingredior curru lætos imitante triumphos,
Cujus equos pretium pro nocte poposcerat hostis;
Arma negate mihi, fueritque benignior Ajax.
Quid Lycii referam Sarpedonis agmina, ferro
Devastata meo? cum multo sanguine fudi
Cœranon Iphitiden, Alastoraque, Chromiumque,
Alcandrumq; Haliumq; Noemonaque, Prytaninq;,
Exitioque dedi cum Pheridamante Thoona,
Et Charopem, fatisque immitibus Eunomon actum,
Quique minus celebres nostra sub mœnibus urbis
Procubuere manu. sunt & mihi vulnera cives
Ipso pulchra loco. nec vanis credite verbis.
Aspicite en (vestemque manu diduxit) & hæc sunt
Pectora semper (ait) vestris exercita rebus.

At nihil impendit per tot Telamonius annos
Sanguinis in socios, & habet sine vulnere corpus.
Quid tamen hoc refert, si se pro classe Pelasga
Arma tulisse refert contra Troasque, Iovemque,
Confiteorque tulit, neque enim benefacta maligne
Detrectare meum est. modo ne communia solus
Occupet, atque aliquem nobis quoq; reddat honorem.
Reppulit Actorides sub imagine tutus Achillis
Troas ab arsuris cum defensore carinis.
Ausum etiam Hectoreis solum concurrere telis
Se putat, oblitus regisque, ducisque, meique,
Nonus in officio, & prælatus munere sortis.
Sed tamen eventus vestræ fortissime pugnæ
Quis fuit? Hector abit violatus vulnere nullo.
Me miserum, quanto cegor meminisse dolore
Temporis illius, quo Grajum murus Achilles
Procubuit, nec me lacrymæ, luctusque, timorque,
Tardarunt, quin corpus humo sublime referrem
His humeris. his inquã humeris, ego corpus Achillis
Et simul arma tuli, quæ nunc quoque ferre laboro.
Sunt mihi quæ valeant in talia pondera vires.
Est animus certe vestros sensurus honores.
Scilicet idcirco pro nato cærula mater
Ambitiosa suo fuit, ut cœlestia dona
Artis opus tantæ, rudis & sine pectore miles
Indueret? neque enim clypei cælamina novit.
Oceanum, & terras, cumque alto sidera cælo
Plejadas, Hyadasque, immunemque æquoris Arcton,
Diversasque urbes, nitidumque Orionis ensem,
Postulat, ut capiat quæ non intelligit arma.
Quid? quod me duri fugientem munera belli
Arguit incepto serum accessisse labori?
Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli.
Si simulasse vocas crimen, simulavimus ambo.
Si mora pro culpa est, ego sum maturior illo.
Me pia detinuit conjunx, pia mater Achillem.

Primaque sunt illi data tempora, cætera vobis.
Haud timeo, si jam nequeam defendere crimen
Cum tanto commune viro. deprensus Vlyssis
Ingenio tamen ille, at non Ajacis, Vlysses.
Neve in me stolidæ convicia fundere linguæ
Admiremur eum, vobis quoque digna pudore
Objicit, an falso Palamedem crimine turpe est
Accusasse mihi? vobis damnasse decorum?
Sed neque Naupliades facinus defendere tantum,
Tamque patens valuit, nec vos audistis in illo
Crimina. vidistis, pretioque objecta patebant.
Nec Pœantiaden quod habet Vulcania Lemnos,
Esse reus merui, crimen defendite vestrum,
(Consensistis enim) nec me suasisse negabo,
Vt se subtraheret belli que viæque labori,
Tentaretque feras requie lenire dolores.
Paruit, & vivit, non hæc sententia tantum est
Fida, sed & felix cum sit, facit esse fidelem:
Quem quoniam vates delenda ad Pergama poscunt,
Ne mandate mihi, melius Telamonius ibit,
Eloquioque virum morbis, iraque furentem
Molliet, aut aliqua perducet callidus arte.
Ante retro Simois fluet, & sine frondibus Ide
Stabit, & auxilium promittet Achaia Trojæ,
Quam cessante meo pro vestris pectore rebus
Ajacis stolidi Danais solertia prosit.
Sis licet infestus sociis, regique, mihique
Dure Philoctete, licet execrere, meumque
Devoveas sine fine caput, cupiasque dolens
Me tibi forte dari, nostrumque haurire cruorem,
Te tamen aggrediar, mecumque reducere nitar,
Vtque tui mihi, sic fiat tibi copia nostrum,
Tamque tuis potiar (faveat fortuna) sagittis,
Quam sum Dardanio, quem cepi, vate potitus.
Quam responsa Deum. Trojanaque fata retexi,
Quam rapui Phrygiæ signum penetrale Minervæ

Hosti-

Hostibus è mediis, & se mihi comparat Ajax!
Nempe capi Trojam prohibebant fata sine illo.
Fortis ubi est Ajax? ubi sunt ingentia magni
Verba viri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
Ire per excubias? & se committere nocti?
Perque feros enses, non tantum mœnia Troum,
Verum etiam summas arces intrare: suaque
Eripere ade deam, raptamque auferre per hostes.
Quæ nisi fecissem, frustra Telamone creatus
Gestasset lævâ taurorum tergora septem.
Illa nocte mihi Trojæ victoria parta est,
Pergama tunc vici, cum vinci posse coegi.
Desine Tydiden, vultuque, & murmure nobis
Ostentare meum, pars est sua laudis in illo.
Nec tu, cum socia clypeum pro classe tenebas,
Solus eras, tibi turba comes, mihi contigit unus:
Qui nisi pugnacem sciret sapiente minorem
Esse, nec indomitæ deberi præmia dextræ,
Ipse quoque hæc peteret, peteret moderatior Ajax;
Eurypilusque ferox, claroque Andremone natus.
Nec minus Idomeneus, patriaque creatus eadem
Meriones: peteret majoris frater Atridæ,
Quippe manu fortes, nec sunt tibi Marte secundi.
Consiliis cessere meis: tibi dextera bello
Vtilis, ingenium est, quod eget moderamine nostro.
Tu vires sine mente geris, mihi cura futuri.
Tu pugnare potes, pugnandi tempora mecum
Eligit Atrides. tu tantum corpore prodes,
Nos animo. quantoque ratem qui temperat, anteit
Remigis officium, quanto dux milite major,
Tantum ego te supero. nec non in corpore nostro
Pectora sunt potiora manu. vigor omnis in illis.
At vos ô proceres vigili date præmia vestro.
Proque tot annorum curis, quos anxius egi,
Hunc titulum meritis pensandum reddite nostris.
Iam labor in fine est, obstantia fata removi,

 Alta-

Altaque posse capi faciendo, Pergama cepi.
Per spes nunc socias, casuraque mœnia Troum,
Perque Deos oro, quos hosti nuper ademi,
Et si quid superest, quod sit sapienter agendum,
Si quid adhuc audax, ex præcipitique petendum est,
Si Trojæ fatis aliquid restare putatis,
Este mei memores. aut si mihi non datis arma,
Huic date. & ostendit signum fatale Minervæ.
Mota manus procerum est. & quid facundia posset,
Tunc patuit, fortisque viri tulit arma disertus.
Hectora qui solus, qui ferrum, ignemque, Iovemque
Sustinuit toties, unam non sustinet iram.
Invictumque virum vicit dolor, arripit ensem:
Et meus hic certe est (an & hunc sibi poscit Vlysses?)
Hoc ait utendum est in me mihi, quique cruore
Sæpe Phrygum maduit, domini nunc cæde madebit,
Ne quisquam Ajacem possit superare, nisi Ajax.
Dixit, & in pectus tum demum vulnera passum,
Qua patuit ferro, lethalem condidit ensem.
Nec valuere manus infixum educere ferrum.
Expulit ipse cruor, rubefactaque sanguine tellus
Purpureum viridi genuit de cespite florem,
Qui prius Oebalio fuerat de vulnere natus.
Littera communis mediis pueroque, viroque
Inscripta est foliis: hæc nominis, illa querelæ.
Victor ad Hipsipyles patriam, clarique Thoantis,
Et veterum terras infames cæde virorum,
Vela dat, ut referat Tyrinthia tela sagittas.
Quæ postquam ad Grajos domino comitante revexit,
Imposita est sero tandem manus ultima bello.
Troja simul Priamusque cadunt, Priameia conjunx
Perdidit infelix hominis post omnia formam,
Externasque novo latratu terruit auras.
Longus in angustum qua clauditur Hellespontus,
Ilion ardebat, neque adhuc consederat ignis,
Exiguumque senis Priami Iovis ara cruorem

Combiberat, tractisque comis antistita Phœbi
Non profecturas tendebat ad æthera palmas.
Dardanides matres, patriorum signa Deorum,
Dum licet, amplexas, succensaque templa tenentes,
Invidiosa trahunt victores præmia Graji.
Mittitur Astyanax illis de turribus, unde
Pugnantem pro se, proavitaque regna tuentem,
Sæpe videre patrem monstratum à matre solebat.
Iamque viam suadet Boreas, flatuque secundo
Carbasa mota sonant; jubet uti navita ventis.
Troja vale, rapimur. clamant, dant oscula terræ
Troades, & patriæ fumantia tecta relinquunt.
Vltima conscendit classem (mirabile visu)
In mediis Hecube natorum inventa sepulchris.
Prensantem tumulos, atque ossibus oscula dantem,
Dulichiæ traxere manus. tamen unius hausit,
Inque sinu cineres secum tulit Hectoris haustos.
Hectoris in tumulo canum de vertice crinem
Inferias inopes, crinem lacrymasque reliquit.
Est, ubi Troja fuit, Phrygiæ contraria tellus
Bistoniis habitata viris, Polymestoris illic
Regia dives erat, cui te commisit alendum
Clam Polydore pater, Phrygiisque removit ab armis:
Consilium sapiens, sceleris nisi præmia, magnas
Adjecisset opes, animi irritamen avari.
Vt cecidit fortuna Phrygum, capit impius ensem
Rex Thracum, juguloque sui demisit alumni.
Et tanquam tolli cum corpore crimina possent,
Exanimem scopulo subjectas misit in undas.
Littore Threicio classem religarat Atrides,
Dum mare pacatum, dum ventus amicior esset.
Hic subito quantus, cum viveret, esse solebat,
Exit humo late rupta, similisque minanti
Temporis illius vultum referebat Achilles,
Quo ferus injusto petiit Agamemnona ferro.
Immemoresque mei disceditis, inquit, Achivi?

Obrutaque est mecum virtutis gratia nostra?
Ne facite, utq; meum non sit sine honore sepulchrum,
Placet Achilleos mactata Polyxena manes,
Dixit. & immiti sociis parentibus umbra
Rapta sinu matris, quam jam prope sola fovebat.
Fortis, & infelix, & plusquam fœmina virgo
Ducitur ad tumulum, diroque fit hostia busto.
Quæ memor ipsa sui, postquam crudelibus aris
Admota est, sensitque sibi fera sacra parari,
Vtque Neoptolemum stantem, ferrumque tenentem,
Vtque suo vidit figentem lumina vultu,
Vtere jamdudum generoso sanguine dixit.
Nulla mora est. aut tu jugulo, vel pectore telum
Conde meo, jugulumque simul, pectusque retexit.
Scilicet haud ulli servire Polyxena vellem.
Haud per tale sacrum numen placabitis ullum.
Mors tantum vellem matrem mea fallere posset,
Mater obest, minuitque necis mihi gaudia, quamvis
Non mea mors illi, verum sua vita gemenda est.
Vos modo, ne Stygios adeam non libera manes,
Este procul, si justa peto, tactuque viriles
Virgineo removete manus, acceptior illi,
Quisquis is est, quem cæde mea placare paratis,
Liber erit sanguis: si quos tamen ultima nostri
Verba movent oris, Priami vos filia regis,
Nunc captiva rogat, genitrici corpus inemptum
Reddite, neve auro redimat jus triste sepulchri,
Sed lacrymis: tunc cum poterat, redimebat & auro.
Dixerat, & populus lacrymas, quas illa tenebat,
Non tenet, ipse etiam flens, invitusque sacerdos
Præbita conjecto rupit præcordia ferro.
Illa super terram defecto poplite labens,
Pertulit intrepidos ad fata novissima vultus.
Tunc quoque cura fuit partes velare tegendas,
Cum caderet, castique decus servare pudoris.
Troades excipiunt, deploratosque recensent

Pri-

Priamidas, & quid dederit domus una cruoris.
Teque gemunt virgo, teque ô modo regia conjunx,
Regia dicta parens, Asiæ florentis imago:
Nunc etiam prædæ mala sors, quam victor Ulysses
Esse suam nollet, nisi quod tamen Hectora partu
Ediderat, dominum matri vix repperit Hector.
Quæ corpus complexa animæ tam fortis inane,
Quas toties patriæ dederat, natisque, viroque, (dit,
Huic quoq; dat lacrymas, lacrymas in vulnera fun-
Osculaque ore tegit, consuetaque pectora plangit:
Canitiemque suam concreto in sanguine verrens,
Plura quidem, sed & hæc laniato pectore dixit,
Nata tuæ (quid enim superest) dolor ultime matris,
Nata jaces: videoque tuum mea vulnera pectus.
Et ne perdiderim quemquam sine cæde meorum,
Tu quoque vulnus habes. at te, quia fœmina, rebar
A ferro tutam: cecidisti & fœmina ferro.
Totque tuos idem fratres, te perdidit idem
Exitium Trojæ, nostrique orbator Achilles.
At postquam cecidit Paridis Phœbique sagittis,
Nunc certè, dixi, non est metuendus Achilles.
Nunc quoque mi metuendus erat, cinis ipse sepulti
In genus hoc sævit: tumulo quoque sensimus hostem.
Æacidæ fœcunda fui. jacet Ilion ingens,
Eventuque gravi finita est publica clades:
Sed finita tamen: soli mihi Pergama restant,
In cursuque meus dolor est. modo maxima rerum,
Tot generis, natisque potens, nuribusque viroque,
Nunc trahor exsul, inops, tumulis avulsa meorum,
Penelopæ munus: quæ me data pensa trahentem
Matribus ostendens Ithacis, hæc Hectoris illa est
Clara parens: hæc est, dicet, Priameia conjunx.
Postque tot amissos tu nunc, quæ sola levabas
Maternos luctus, hostilia busta piasti.
Inferias hosti peperi. quo ferrea resto?
Quidve moror? quo me servas damnosa senectus?

Quo Dii crudeles, nisi quo nova funera cernam,
Vivacem differtis anum? quis posse putaret
Felicem Priamum post diruta Pergama dici?
Felix morte sua est. nec te mea nata peremptam
Aspicit: & vitam pariter, regnumque reliquit.
At puto funeribus dotabere regia virgo,
Condetúrque tuum monumentis corpus avitis.
Non hæc est fortuna domus: tibi munera matris
Contingent fletus, peregrinaque haustus arenæ.
Omnia perdidimus: superest cur vivere tempus
In breve sustineam, proles gratissima matri
Nunc solus, quondam minimus de stirpe virili,
Has datus Ismario regi Polydorus in oras.
Quid moror interea crudelia vulnera lymphis
Abluere? & sparsos immiti sanguine vultus?
Dixit, & ad littus passu procedit anili
Albentes lacerata comas. Date Troades urnam,
Dixerat infelix, liquidas hauriret ut undas.
Aspicit ejectum Polydori in littore corpus,
Factaque Threiciis ingentia vulnera telis.
Troades exclamant. obmutuit illa dolore,
Et pariter vocem lacrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor, duroque simillima saxo
Torpet, & adversa figit modo lumina terra,
Interdum torvos extollit ad æthera vultus,
Nunc positi spectat vultum, nunc vulnera nati,
Vulnera præcipue, seque armat, & instruit ira.
Qua simul exarsit, tamquam regina maneret,
Ulcisci statuit, pœnæque in imagine tota est.
Utque furit catulo lactente orbata leæna,
Signaq; nacta pedum sequitur, quem non videt, hostē.
Sic Hecube, postquam cum luctu miscuit iram,
Non oblita animorum, annorum oblita suorum,
Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis.
Colloquiumque petit. nam se monstrare relictum
Velle latens illi, quod nato redderet, aurum,
Credi-

Credidit Odrysius, prædaque assuetus amore,
In secreta venit. tum blando callidus ore,
Tolle moras Hecube dixit. da munera nato,
Omne fore illius quod das quod & ante dedisti,
Per superos juro. spectat truculenta loquentem,
Falsaque jurantem, tumidaque exæstuat ira:
Atque ita correpto, captivarum agmina matrum
Invocat, & digitos in perfida lumina condit,
Expilatque genis oculos, facit ira valentem,
Immergitque manus, fœdataque sanguine fonti
Non lumen (neq; enim superest) loca luminis haurit.
Clade sui Thracum gens irritata tyranni
Troada telorum lapidumque incessere jactu
Cœpit. at hæc missum rauco cum murmure saxum
Morsibus insequitur, rictuque ad verba parato
Latravit conata loqui. locus extat, & ex re
Nomen habet, veterumq; diu memor illa malorum,
Tum quoque Sithonios ululavit mœsta per agros.
Illius Troasque suos, hostesque Pelasgos,
Illius fortuna Deos quoque moverat omnes,
Sic omnes, ut & ipsa Iovis conjunxque, sororque
Eventus Hecubam meruisse negaverit illos.
Non vacat Auroræ, quanquã iisdem faverat armis,
Cladibus & casu Trojæque Hecubæque moveri.
Cura Deam propior, luctusque domesticus angit
Memnonis amissi, Phrygiis quem lutea campis,
Vidit, Achillea pereuntem cuspide mater.
Vidit, & ille color, quo matutina rubescunt
Tempora, palluerat: latuitque in nubibus æther.
At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuit spectare parens, sed crine soluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non est
Dedignata Iovis, lacrymisque has addere voces:
Omnibus inferior, quas sustinet aureus æther,
(Nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem)
Diva tamen veni, non ut delubra, diesque

Des

Des mihi sacrificos, calituraſque ignibus aras.
Si tamen aſpicias, quantum tibi fœmina præſtem,
Tum cum luce nova, noctis confinia ſervo,
Præmia danda putes: ſed non ea cura, neque hic eſt
Nunc ſtatus Auroræ, meritos ut poſcat honores.
Memnonis orba mei, venio, qui fortia fruſtra
Pro patruo tulit arma ſuo, primiſque ſub annis
Occidit à forti (ſic Dii voluiſtis) Achille.
Da precor huic aliquem ſolatia mortis honorem
Summe Deum rector, maternaque vulnera leni.
Iuppiter annuerat. cum Memnonis arduus alto
Corruit igne rogus, nigrique volumina fumi
Infecere diem. veluti cum flumina natas
Exhalant nebulas, nec ſol admittitur infra.
Atra favilla volat, glomerataque corpus in unum
Denſatur, faciemque capit, ſumitque colorem,
Atque animum ex igni, levitas ſua præbuit alas.
Et primo ſimilis vo:ucri, mox vera volucris
Inſonuit pennis, pariter ſonuere ſorores
Innumeræ, quibus eſt eadem natalis origo.
Terque rogum luſtrant, & conſonus exit in auras
Ter plangor, quarto ſeducunt caſtra volatu.
Tunc duo diverſa populi de parte feroces
Bella gerunt, roſtriſque & aduncis unguibus iras
Exercent alaſque, adverſaque pectora laſſant.
Inferiæque cadunt cineri cognata ſepulto
Corpora, ſeque viro forti meminere creatas.
Præpetibus ſubitis nomen facit autor. ab illo
Memnonides dictæ. cum Sol duodena peregit
Signa, parentali moritura more rebellant.
Ergo aliis latraſſe Dymantida flebile viſum eſt,
Luctibus eſt Aurora ſuis intenta, piaſque
Nunc quoque dat lacrymas, & toto rorat in orbe.
Non tamen everſam Trojæ cum mœnibus eſſe
Spem quoq; fata ſinunt. ſacra, & ſacra altera patrem
Fert humeris, venerabile onus, Cythereius heros,

De tantis opibus prædam prius eligit illam,
Ascaniumque suum, profugaque per æquora classe
Fertur ab Antandro, sceleratāq; littora Thracum,
Et Polydoreo manantem sanguine terram
Linquit, & utilibus ventis, æstuque secundo
Intrat Apollineam sociis comitantibus urbem.
Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phœbus
Rite colebatur, temploque, domoque recepit,
Urbemque ostendit, delubraque nota, duasque
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flammis, vinoque in thura profuso,
Cæsarumque boum fibris de more crematis,
Regia tecta petunt, positisque tapetibus altis,
Munera cum liquido capiunt Cerealia Baccho.
Tunc pius Anchises, ô Phœbi lecte sacerdos,
Fallor? an & natum, cum primum hæc mœnia vidi,
Bisque duas natas, quantum reminiscor, habebas?
Huic Anius niveis circundata tempora vittis
Concutiens, & tristis, ait, non falleris heros
Maxime, vidisti natorum quinque parentem, (sat)
Quem nunc (tanta homines rerum inconstantia ver-
Pæne vides orbum. quod enim mihi filius absens
Auxilium? quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet, pro patre locumq; & regna tenentem?
Delius augurium dedit huic, dedit altera Liber
Fœmineæ stirpi vota majora fideque
Munera. nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem, laticemque meri, baccamque Minervæ,
Transformabantur, divesque erat usus in illis.
Hoc ubi cognovit Trojæ populator Atrides,
(Ne non ex aliqua vestram sensisse procellam
Nos quoque parte putes) armorum viribus usus,
Abstrahit invitas gremio genitoris, alantque
Imperat Argolicam cœlesti munere gentem.
Effugiunt quo quæque potest. Eubœa duabus,
Et totidem natis Andros fraterna petita est.

Miles

Miles adest, & ni dedantur, bella minatur.
Victa metu pietas consortia corpora pœnæ
Reddidit, & timido posses ignoscere fratri.
Non hic Æneas, non qui defenderet Andron,
Hector erat, per quos decimum durastis in annum;
Iamque parabantur captivis vincla lacertis,
Illæ attollentes etiam nunc libera cœlo
Brachia, Bacche pater fer opem dixere: tulitque
Muneris autor opem (si miro perdere more
Ferre vocatur opem) nec qua ratione figuram
Perdiderint potui scire, aut nunc dicere possum,
Summa mali nota est. pennas sumpsere, tuæque
Conjugis in volucres niveas abiere columbas.
Talibus atque aliis postquam convivia dictis
Implerunt, mensa somnum petiere remota.
Cumque die surgunt, adeuntque oracula Phœbi:
Qui petere antiquam matrem cognataque jussit
Littora: prosequitur rex, & dat munus ituris:
Anchisæ sceptrum, chlamydem pharetramq; nepoti,
Craterem Æneæ, quem quondam miserat illi
Hospes ab Aoniis Therses Ismenius oris.
Miserat hunc illi Therses, fabricaverat Alcon
Myleus, & longo cælaverat argumento.
Vrbs erat, & septem posses ostendere portas,
Hæ pro nomine erant, & quæ foret illa, docebant.
Ante urbem exequiæ tumulique, ignesque, rogique,
Effusæque comas, & apertæ pectora matres
Significant luctum, Nymphæ quoque flere videntur,
Siccatosque queri fontes. sine frondibus arbor
Nuda riget, lambunt arentia saxa capellæ.
Ecce facit mediis natas ab Echione Thebis,
Hanc non fœmineum jugulo dare pectus aperto:
Illam demisso per fortia pectora telo
Pro populo cecidisse suo, pulchrisque per urbem
Funeribus ferri, celebrique in parte cremari.
Tum de virginea geminos exire favilla,

Ne genus intereat, juvenes. quos fama Coronas
Nominat, & cineri materno ducere pompam.
Hactenus antiquo signis fulgentibus ære
Summus inaurato crater erat asper acantho.
Nec leviora datis Trojani dona remittunt,
Datque sacerdoti custodem thuris acerram,
Dant pateram, claramq; auro gemmisque coronam.
Inde recordati Teucros à sanguine Teucri
Ducere principium, Cretam tenuere, locique
Ferre diu nequiere Iovem, centumque relictis
Vrbibus, Ausonios optant contingere portus.
Sævit hyems, jactatq; viros, Strophadumq; receptos
Portibus infidis exterruit ales Aello.
Et jam Dulichios portus, Ithacamque, Samumque,
Neritiasque domos, regnum fallacis Vlyssei,
Prætereunt vecti certatam lite deorum
Ambraciam, versique vident sub imagine saxum
Iudicis, Actiaco quæ nunc ab Apolline nota est,
Vocalemque sua terram Dodonida quercu,
Chaoniosque sinus. ubi nati rege Molosso
Impia subjectis fugere incendia pennis.
Proxima Phœacum felicibus obsita pomis
Rura petunt, Epiros ab his, regnataque vati
Buthrotos Phrygio, simulataque Troja tenetur.
Inde futurorum certi, quæ cuncta fideli
Priamides Helenus monitu prædixerat, intran t
Sicaniam. tribus hæc excurrit in æquora linguis.
E quibus imbriferos est versa Pachynos ad Austros;
Mollibus expositum Zephyris Lilybæon, ad Arctos
Æquoris expertes, spectat, Boreamque Pelorus.
Hanc subeunt Teucri remis æstuque secundo,
Sub noctem potitur Zanclæa classis arena.
Scylla latus dextrum, lævum irrequieta Charybdis
Infestant. vorat hæc raptas, revomitque carinas.
Illa feris atram canibus succingitur alvum
Virginis ora gerens. & (si non omnia vates

Ficta

Ficta reliquerunt) aliquo quoque tempore virgo.
Hanc multi petiere proci, quibus illa repulsis
Ad pelagi Nymphas, pelagi gratissima Nymphis
Ibat, & elusos juvenum narrabat amores.
Quam, dum pectendos prabet Galatea capillos,
Talibus alloquitur referens suspiria dictis.
Te tamen ô virgo genus haud immite virorum
Expetit, utque facis, potest his impune negare.
At mihi, cui pater est Nereus, quam carula Doris
Enixa est, qua sum turba quoque tuta sororum,
Non nisi per luctus licuit Cyclopis amorem
Effugere, & lacryma vocem impediere loquentis.
Quas ubi marmoreo detersit pollice virgo,
Et solata Deam est, refer ô gratissima, dixit,
Neve tui caussam tege, sum tibi fida, doloris.
Nereis his contra resecuta Crateide natam est,
Acis erat Fauno Nymphaque Simethide cretus,
Magna quidem patrisque sui matrisque voluptas.
Nostra tamen major. nam me sibi junxerat uni
Pulcher, & octonis iterum natalibus actis,
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego, me Cyclops nullo cum fine petebat.
Nec, si quasieris, odium Cyclopis, amorne
Acidis in nobis fuerit prastantior, edam.
Par utrumque fuit. proh quanta potentia regni
Est Venus alma tui. nempe ille immitis, & ipsis
Horrendus sylvis, & visus ab hospite nullo
Impune, & magni cum Diis contemptor Olympi,
Quid sit amor sentit, nostrique cupidine captus
Vritur oblitus pecorum, antrorumque suorum.
Iamque tibi forma, jamque est tibi cura placendi.
Iam rigidos pectis rastris Polypheme capillos.
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam,
Et spectare feros in aqua & componere vultus.
Cadis amor feritasque, sitisque immensa cruoris
Cessant. & tuta veniunt, abeuntque carina.

Te-

Telemus interea Siculum delatus in æquor,
Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
Terribilem Polyphemon adit, lumenque, quod unum
Fronte geris media, rapiet tibi dixit Vlysses.
Risit & ô vatum stalidissime falleris (inquit)
Altera jam rapuit. sic frustra vera monentem
Spernit, & aut gradiens ingenti littora passu
Degravat, aut fessus sub opaca revertitur antra.
Prominet in pontum cuneatus acumine longo
Collis. utrumque latus circumfluit æquoris unda.
Huc ferus ascendit Cyclops, mediusque resedit.
Lanigeræ pecudes nullo educente secutæ.
Cui postquam pinus, baculi quæ præbuit usum,
Ante pedes posita est antennis apta ferendis,
Sumptaq; arundinibus compacta est fistula centum;
Senserunt toti pastoria sibila montes,
Senserunt undæ. latitans ego rupe, meique
Acidis in gremio residens procul auribus hausi
Talia dicta meis, auditaque verba notavi.
Candidior folio nivei Galatea ligustri,
Floridior prato, longa procerior alno,
Splendidior vitro, tenero lascivior hædo,
Lævior assiduo detritis æquore conchis,
Solibus hibernis, æstiva gratior umbra,
Nobilior pomis, platano conspectior alta,
Lucidior glacie, matura dulcior uva,
Mollior & cygni plumis, & lacte coacto,
Et si non fugias, riguo formosior horto.
Sævior indomitis eadem Galatea juvencis,
Durior annosa quercu, fallacior undis,
Lentior & salicis virgis; & vitibus albis,
His immobilior scopulis, violentior amne,
Laudato pavone superbior, acrior igni,
Asperior tribulis, feta truculentior ursa,
Surdior æquoribus, calcato immitior hydro,
Et quod præcipue (si possem) demere vellem,

Non

Non tantum cervo claris latratibus acto,
Verum etiam ventis, volucrique fugacior aura.
At bene si noris, pigeat fugisse, morasque
Ipsa tuas damnes, & me retinere labores.
Sunt mihi pars montis vivo pendentia saxo
Antra, quibus nec sol medio sentitur in æstu,
Nec sentitur hyems. sunt poma gravantia ramos,
Sunt auro similes longis in vitibus uvæ,
Sunt & purpureæ tibi & has servamus, & illas.
Ipsa tuis manibus sylvestri nata sub umbra
Mollia fraga leges. ipsa autumnalia corna,
Prunaque non solum nigro liventia succo,
Verum etiam generosa, novasque imitantia ceras.
Nec tibi castaneæ me conjuge, nec tibi deerunt
Arbutei fœtus, omnis tibi serviet arbos.
Hoc pecus omne meum est, multæ quoq; vallibus errant,
Multas sylva tegit, multæ stabulantur in antris.
Nec (si forte roges) possem tibi dicere, quot sunt.
Pauperis est numerare pecus. de laudibus harum
Nil mihi credideris. præsens potes ipsa videre,
Ut vix circumeant distentum cruribus uber.
Sunt fœtura minor tepidis in ovilibus agni.
Sunt quoque par ætas aliis in ovilibus hœdi.
Lac mihi semper adest niveum. pars inde bibenda
Servatur: partem liquefacta coagula durant.
Nec tibi deliciæ faciles, vulgataque tantum
Munera contingent, damæ, leporesque capræque,
Parque columbarum, demptusve cacumine nidus.
Inveni geminos, qui tecum ludere possint:
Inter se similes, vix ut dignoscere possis:
Villosæ catulos in summis montibus ursæ
Inveni, & dixi, Dominæ servabimus istos.
Iam modo cæruleo nitidum caput exere ponto,
Iam Galatea veni, nec munera despice nostra.
Certe ego me novi, liquidaque in imagine vidi
Nuper aquæ, placuitque mihi mea forma videnti.

Aspice sim quantus. non est hoc corpore major
Iuppiter in cœlo (nam vos narrare soletis
Nescio quem regnare Iovem) coma plurima torvos
Prominet in vultus, humerosque ut lucus obumbrat.
Nec mea quod duris horrent densissima setis
Corpora, turpe puta: turpis sine frondibus arbor,
Turpis equus, nisi colla jubæ flaventia velent.
Pluma tegit volucres. ovibus sua lana decori est.
Barba viros, hirtæque decent in corpore setæ.
Vnum est in media lumen mihi fronte, sed instar
Ingentis clypei. quid? non hæc omnia magno
Sol videt è cœlo? solis tamen unicus orbis.
Adde, quod in vestro genitor meus æquore regnat.
Hunc tibi do socerum, tantum miserere, precesque
Supplicis exaudi. tibi enim succumbimus uni,
Quique Iovem, & cœlum sperno, & penetrabile fulmen,
Nerei te vereor, tua fulmine sævior ira est.
Atque ego contemptus essem patientior hujus,
Si fugeres omnes. sed cur Cyclope repulso
Acin amas? præfersque meis amplexibus Acin?
Ille tamen placeatque sibi, placeatque, licebit;
Quod nollem Galatea, tibi, modo copia detur,
Sentiet esse mihi tanto pro corpore vires.
Viscera viva traham, divulsaque membra per agros,
Perque tuas spargam, si se tibi misceat, undas.
Vror enim, læsusque exæstuat acrior ignis,
Cumque suis videor translatam viribus Ætnam
Pectore ferre meo: nec tu Galatea moveris.
Talia nequicquam questus (nam cuncta videbam)
Surgit, & ut taurus vacca furibundus adempta
Stare nequit, sylvaque, & notis saltibus errat:
Cum ferus ignaros: nec quicquam tale timentes,
Me videt, atque Acin, videoque exclamat, & ista
Vltima sit faciam, Veneris concordia vestra,
Tantaque vox, quantam Cyclops iratus habere
Debuit, illa fuit, clamore perhorruit Ætna.

Ast ego vicino pavefacta sub aquore mergor.
Terga fuga dederat conversa Simethius heros,
Et fer opem Galatea (precor) mihi ferte parentes,
Dixerat, & vestris periturum admittite regnis.
Insequitur Cyclops, partemque è monte revulsam
Mittit, & extremus quamvis pervenit ad illum
Angulus è saxo, totum tamen obruit Acin.
At nos quod fieri solum per fata licebat,
Fecimus, ut vires assumeret Acis avitas.
Puniceus de mole cruor manabat, & intra
Temporis exiguum rubor evanescere cœpit.
Fitque color primo turbati fluminis imbre,
Purgaturque mora. tum moles tacta dehiscit,
Vivaque per rimas, properataque surgit arundo,
Osque cavum saxi sonat exultantibus undis.
Miraque res subito media tenus extitit alvo
Inflexus juvenis cinctus nova cornua cannis.
Qui nisi quod major quod toto cærulus ore est,
Acis erat, & sic quoque erat tamen Acis in amnem
Versus, & antiquum tenuerunt flumina nomen.
Desierat Galatea loqui, cœtuque soluto
Discedunt, placidisque natant Nereides undis.
Scylla redit. neque enim medio se credere ponto
Audet, & aut bibula sine vestibus errat arena,
Aut ubi lassata est, seductos nacta recessus
Gurgitis, inclusa sua membra refrigerat unda.
Ecce fretum scindens alti novus incola ponti
Nuper in Euboica versis Anthedone membris
Glaucus adest, visæque cupidine virginis ardet.
Et quacunque putat fugientem posse morari
Verba refert. fugit illa tamen, veloxque timore
Pervenit in summum positi prope littora montis.
Ante fretum est ingens apicem conjectus in unum
Longa sub arboribus connexus ad æquora vertex.
Constitit hic, & tuta loco, monstrumne, deusne
Ille sit ignorans, admiraturque colorem,

Cæsa-

Cæsariemque humeros subjectaque terga tegentem,
Vltimaque excipiat quod tortilis inguina piscis.
Sensit, & innitens, quæ stabat proxima moli,
Non ego prodigium, nec sum fera bellua virgo,
Sed Deus (inquit) aquæ. nec majus in æquore Proteus
Ius habet, & Triton, Athamantiadesque Palæmon.
Ante tamen mortalis eram, sed scilicet altis,
Deditus æquoribus, tantum exercebar in illis.
Nam modo ducebam ducentia retia pisces,
Nunc in mole sedens moderabar arundine linum.
Sunt viridi prato confinia littora, quorum
Altera pars undis, pars altera cingitur herbis.
Quas neque cornigeræ morsu læsere juvencæ,
Nec placidæ carpsistis oves, hirtæve capellæ.
Non apis inde tulit collectos sedula flores.
Non data sunt capiti genialia serta, nec unquam
Falciferæ secuere manus. ego primus in illo
Cespite consedi, dum lina madentia sicco.
Vtque recenserem captivos ordine pisces
Insuper exposui, quos aut in retia casus,
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictæ, sed quid mihi fingere prodest?
Gramine contacto cœpit mea præda moveri,
Et motare latus, terraque ut in æquore niti.
Dumq; moror, mirorque simul, fugit omnis in undas
Turba suas, dominumq. novum, littusq; relinquunt.
Obstupui, dubitoque diu, caussamque requiro,
Num Deus hoc aliquis, num succus fecerit herbæ.
Quæ tamen has inquam vires habet herba? manuq;
Pabula decerpsi, decerptaque dente momordi.
Vix bene combiberant ignotos guttura succos,
Cum subito trepidare intus præcordia sensi,
Alteriusque rapi naturæ pectus amore.
Nec potui restare diu, repetendaque nunquam
Terra vale dixi, corpusque sub æquora mersi.
Dii maris exceptum socio dignantur honore,

N *Vtque*

Vtque mihi, quacunque feram mortalia, demant,
Oceanumque Tethynque rogant. ego lustror ab illis,
Et purgante nefas novies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus jubeor supponere centum.
Nec mora, diversis lapsi de partibus amnes,
Totaque vertuntur supra caput aquora nostrum.
Quæ postquam redeunt, alium me corpore toto,
Ac fueram nuper, nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi possum memoranda referre,
Hactenus & memini, nec mens mea catera sensit.
Hanc ego tum primum viridem ferrugine barbam,
Cæsariemque meam, quam longa per aquora verro,
Ingentesque humeros, & cærula brachia vidi,
Cruraque pinnigero curvata novissima pisce.
Quid tamen hæc species? quid Diis placuisse marinis?
Quid juvat esse Deum? si tu non tangeris istis?
Talia dicentem, dicturum plura, reliquit
Scylla Deum. furit ille, irritatusque repulsa
Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

METAMORPHOSEON LIBER DECIMVSQVARTVS.

IAmque giganteis injectam faucibus Ætnam,
Arvaque Cyclopum, quid rastra, quid usus aratri
Nescia, nec quidquam junctis debentia bobus,
Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum,
Liquerat & Zanclen, adversaque mœnia Rhegi,
Navifragumque fretum, gemino quod littore pressum
Ausoniæ Siculæque tenet confinia terræ.
Inde manu magna Tyrrhena per aquora vectus,
Herbiferos adiit colles atque atria Glaucus
Sole satæ Circes, variarum plena ferarum.
Quam simul aspexit, dicta acceptaque salute,
Diva, Dei miserere, precor. nam sola levare
Tu potes hunc dixit (videar modo dignus) amorem.

Quan-

Quanta sit herbarum Titani potentia nulli
Quam mihi cognitius, qui sum mutatus ab illis.
Neve mei non nota tibi sit causa furoris,
Littore in Italico Messenia mœnia contra
Scylla mihi visa est. pudor est promissa, precesque,
Blanditiasque meas, contemptaque verba referre.
At tu sive aliquod regnum est in carmine, carmen
Ore move sacro, sive expugnatior herba est,
Utere tentatis operosa viribus herbæ,
Nec medeare mihi, sanesque hæc vulnera, mando;
Fineque nil opus est. partem ferat illa caloris.
At Circe (neque enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium, seu caussa est hujus in ipsa,
Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
Talia verba refert, melius sequerere volentem,
Optantemque eadem, parilique cupidine captam.
Dignus eras ultro, poteras certeque rogari,
Et si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro.
Ne dubites, adsitque tuæ fiducia formæ.
En ego cum Dea sim, nitidi cum filia Solis, (sim,
Carmine cum tantum, quantum quoq; gramine pos-
Ut tua sim, voveo. spernentem sperne, sequenti
Redde vices, unoque duas ulciscere facto.
Talia tentanti, prius inquit in æquore frondes,
Glaucus, & in summis nascentur montibus algæ;
Sospite quam Scylla nostri mutentur amores.
Indignata Dea est, & lædere quatenus ipsum
Non poterat, nec vellet amans, irascitur illi,
Quæ sibi prælata est, Venerisque offensa repulsa;
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit, & tritis Hecateia carmina miscet,
Cæruleaque induitur velamina, perque ferarum
Agmen adulantum media processit ab aula,
Oppositumque petens contra Zancleia saxa
Rhegion ingreditur, ferventesque æstibus undas,
In quibus, ut solida ponit vestigia terra,

Utque mihi, quacunque feram mortalia, demant,
Oceanumque Tethynque rogant. ego lustror ab illis,
Et purgante nefas novies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus jubeor supponere centum.
Nec mora, diversis lapsi de partibus amnes,
Totaque vertuntur supra caput aquora nostrum.
Quæ postquam redeunt, alium me corpore toto,
Ac fueram nuper, nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi possum memoranda referre,
Hactenus & memini, nec mens mea catera sensit.
Hanc ego tum primum viridem ferrugine barbam,
Cæsariemque meam, quam longa per aquora verro,
Ingentesque humeros, & carula brachia vidi,
Cruraque pinnigero curvata novissima pisce.
Quid tamen hac species? quid Diis placuisse marinis?
Quid juvat esse Deum? si tu non tangeris istis?
Talia dicentem, dicturum plura, reliquit
Scylla Deum. furit ille, irritatusque repulsa
Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

METAMORPHOSEON
LIBER DECIMVSQVARTVS.

IAmque giganteis injectam faucibus Ætnam,
Arvaque Cyclopum, quid rastra, quid usus aratri
Nescia, nec quidquam junctis debentia bobus,
Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum,
Liquerat & Zanclen, adversaque mœnia Rhegi,
Navifragumque fretum, gemino quod littore pressum
Ausonia Siculaque tenet confinia terra.
Inde manu magna Tyrrhena per aquora vectus,
Herbiferos adiit colles atque atria Glaucus
Sole sata Circes, variarum plena ferarum.
Quam simul aspexit, dicta acceptaque salute,
Diva, Dei miserere, precor. nam sola levare
Tu potes hunc dixit (videar modo dignus) amorem.

Quanta sit herbarum Titani potentia nulli
Quam mihi cognitius, qui sum mutatus ab illis.
Neve mei non nota tibi sit causa furoris,
Littore in Italico Messenia mœnia contra
Scylla mihi visa est. pudor est promissa, precesque,
Blanditiasque meas, contemptaque verba referre.
At tu sive aliquod regnum est in carmine, carmen
Ore move sacro, sive expugnatior herba est,
Vtere tentatis operosæ viribus herbæ,
Nec medeare mihi, sanesque hæc vulnera, mando;
Fineque nil opus est. partem ferat illa caloris.
At Circe (neque enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium, seu caussa est hujus in ipsa,
Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
Talia verba refert, melius sequerere volentem,
Optantemque eadem, parilique cupidine captam.
Dignus eras ultro, poteras certeque rogari,
Et si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro.
Ne dubites, adsitque tuæ fiducia formæ.
En ego cum Dea sim, nitidi cum filia Solis,
Carmine cum tantum, quantum quoq; gramine possim,
Vt tua sim, voveo. spernentem sperne, sequenti
Redde vices, unoque duas ulciscere facto.
Talia tentanti, prius inquit in æquore frondes,
Glaucus, & in summis nascentur montibus algæ,
Sospite quam Scylla nostri mutentur amores.
Indignata Dea est, & lædere quatenus ipsum
Non poterat, nec vellet amans, irascitur illi,
Quæ sibi prælata est, Venerisque offensa repulsa,
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit, & tritis Hecateia carmina miscet,
Cæruleaque induitur velamina, perque ferarum
Agmen adulantum media processit ab aula,
Oppositumque petens contra Zancleia saxa
Rhegion ingreditur, ferventesque æstibus undas,
In quibus, ut solida ponit vestigia terra,

Summaque decurrit pedibus super æquora siccis,
Parvus erat gurges curvos sinuatus in arcus,
Grata quies Scyllæ, quo se referebat ab æstu
Et maris, & cœli, medio cum plurimus orbe
Sol erat, & minimas à vertice fecerat umbras.
Hunc Dea pravitiat, portentificisque venenis
Inquinat. hic pressos latices radice nocenti
Spargit, & obscurum verborum ambage novorum
Ter novies carmen magico demurmurat ore.
Scylla venit, mediaque tenus descenderat alvo,
Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit: ac primo non credens corporis illas
Esse sui partes, refugitque, abigitque, timetque
Ora proterva canum. sed quos fugit, attrahit una,
Et corpus quærens femorum, crurumque, pedumque,
Cerbereos rictus pro partibus invenit illis.
Statque canum rabies, subjectaque terga ferarum
Inguinibus truncis, uteroque exstante coercet.
Flevit amans Glaucus, nimiumque hostiliter usæ
Viribus herbarum fugit connubia Circes.
Scylla loco mansit. cumque est data copia primum
In Circes odium sociis spoliavit Vlyssem.
Mox eadem Teucras fuerat mersura carinas,
Ni prius in scopulum, qui nunc quoq; saxeus exstat,
Transformata foret. scopulum quoque navita vitat.
Hunc ubi Trojanæ remis, avidamque Charybdim,
Evicere rates, cum jam prope littus adessent
Ausonium, Libycas vento referuntur ad oras.
Excipit Æneam illic animoque, domoque,
Non bene dissidium Phrygii latura mariti
Sidonis, inque pyra sacri sub imagine facta
Incubuit ferro, deceptaque decipit omnes.
Rursus arenosæ fugiens nova mœnia terræ,
Ad sedes Erycis, fidumque relatus Acesten,
Sacrificat, tumulumque sui genitoris honorat.
Quasque rates Iris Iunonia pene cremarat,

Sol-

Solvit, & Hippotadæ regnum, terrasque calenti
Sulfure fumantes, Acheloidumque relinquit
Sirenum scopulos, orbataque præside pinus
Inarimen Prochytenque legit, sterilique locatas
Colle Pithecusas habitantum nomine dictas.
Quippe Deum genitor fraudem & perjuria quondam
Cercopum exosus, gentisque admissa dolosæ
In deforme viros animal mutavit, ut iidem
Dissimiles homini possent, similesque videri.
Membraque contraxit, naresque à fronte remissas
Contudit, & rugis peraravit anilibus ora.
Totaque velatos flaventi corpora villo
Misit in has sedes, nec non prius abstulit usum
Verborum, & natæ dira in perjuria linguæ.
Posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi præteriit, & Parthenopeia dextra
Mœnia deseruit, læva de parte canori
Æolidæ tumulum, & loca fœta palustribus ulvis
Littora Cumarum, vivacisque antra Sibyllæ
Intrat, & ut manes adeat per averna paternos
Orat. at illa diu vultum tellure moratum
Erexit, tandemque Deo furibunda recepto,
Magna petis dixit, vir factis maxime, cujus
Dextera per ferrum est, pietas spectata per ignes.
Pone tamen Trojane metum, potiere petitis,
Elysiasque domos & regna novissima mundi
Me duce cognosces, simulacraque cara parentis.
Invia virtuti nulla est via, dixit, & auro
Fulgentem ramum sylvæ Iunonis Avernæ
Monstravit, jussitque suo divellere trunco.
Paruit Æneas, & formidabilis Orci
Vidit opes, atavosque suos, umbramque senilem
Magnanimi Anchisæ, didicit quoque jura locorum;
Quæque novis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos averso tramite passus,
Cum duce Cumæa fallit sermone laborem.

Dumq; iter horrendum per opaca crepuscula carpit,
Seu Dea tu præsens, seu Diis gratissima dixit,
Numinis instar eris semper mihi, meque fatebor
Muneris esse tui, quæ me loca mortis adire,
Quæ loca me visa voluisti evadere mortis.
Pro quibus aerias meritis evectus ad auras,
Templa tibi statuam, tribuam tibi thuris honores.
Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis,
Nec Dea sum dixit, nec sacri thuris honore
Humanum dignare caput, neu nescius erres,
Lux æterna mihi, carituraque fine dabatur,
Si mea virginitas Phœbo patuisset amanti.
Dum tamen hanc sperat, dum præcorrumpere donis
Me cupit, elige ait, virgo Cumæa, quid optes.
Optatis potiere tuis. ego pulveris hausti
Ostendens cumulum, quot haberet corpora pulvis,
Tot mihi natales contingere vana rogavi.
Excidit, ut peterem juvenes quoque protinus annos.
Hos tamen ille mihi dabat, æternamque juventam,
Si Venerem paterer. contempto munere Phœbi
Innuba permaneo. sed jam felicior ætas
Terga dedit, tremuloque gradu venit ægra senectus;
Quæ patienda diu. nam jam mihi sæcula septem
Acta vides: superest numeros ut pulveris æquem;
Tercentum messes, tercentum musta videre.
Tempus erit, cum de tanto me corpore parvam
Longa dies faciat, consumptaque membra senecta;
Ad minimum redigentur onus. nec amata videbor,
Nec placuisse Deo. Phœbus quoque forsitan ipse
Vel non agnoscet, vel dilexisse negabit.
Usque adeo mutata ferar, nullique videnda,
Voce tamen noscar. vocem mihi fata relinquent.
Talia convexum per iter memorante Sibylla,
Sedibus Euboicam Stygiis emersit in urbem
Troius Æneas, sacrisque ex more litatis,
Littora adit nondum nutricis habentia nomen.

Hic

Hic quoque substiterat post tædia longa laborum
Neritius Macareus comes experientis Vlyssei.
Desertum quondam mediis in rupibus Ætnæ
Noscit Achameniden, improvisoque repertum
Vivere miratur, quis te casusve, Deusve
Servat Achamenide? cur, inquit, barbara Grajum
Prora vehit? petitur vestra quæ terra carina?
Talia quærenti jam non hirsutus amictu,
Iam suus, & spinis conserto tegmine nullis
Fatur Achamenides. Iterum Polyphemon, & illos
Aspiciam fluidos humano sanguine rictus,
Hæc mihi ni potior domus est, Ithacique carina,
Si minus Ænean veneror genitore, nec unquam
Esse satis potero (præstem licet omnia) gratus.
Quod loquor, & spiro, cœlumque & lumina Solis
Aspicio (possimne ingratus, & immemor esse?)
Ille dedit, quod non anima hæc Cyclopis in ora
Venit, & ut lumen jam nunc vitale relinquam,
Vt tumulo, aut certe non illa condar in alvo.
Quid mihi tunc animi, nisi non timor abstulit omnẽ
Sensum animumq; fuit, cum vos petere alta relictus
Æquora conspexi? volui inclamare, sed hosti
Prodere me timui. vestra quoque clamor Vlyssis
Pæne rati nocuit, vidi cum monte revulsum
Immanem scopulum medias permisit in undas.
Vidi iterum veluti tormenti viribus acta
Vasta giganteo jaculantem saxa lacerto.
Et ne deprimeret fluctusve lapisve carinam,
Pertimui, jam me non esse oblitus in illa.
Vt vero fuga vos ab acerba morte reduxit,
Ille quidem totam gemebundus obambulat Ætnam,
Pertentatque manu sylvas, & luminis orbus
Rupibus incursat, fœdataque brachia tabo
In mare protendens, gentem execratur Achivam.
Atque ait, ô si quis referat mihi casus Vlyssem,
Aut aliquem ex sociis, in quem mea sæviat ira,

Viscera cujus edam, cujus viventia dextra
Membra mea laniem, cujus mihi sanguis inundet
Guttur, & elisi trepident sub dentibus artus,
Quã nullũ, aut leve sit damnũ mihi lucis adempta?
Hæc, & plura ferox. me luridus occupat horror,
Spectantem vultus etiam nunc cæde madentes,
Crudelesque manus, & inanem luminis orbem,
Membraq;, & humano concretam sanguine barbam.
Mors erat ante oculos (minimum tamen ipsa doloris)
Et jam prensurum, jam nunc mea viscera rebar
In sua mersurum, mentique hærebat imago
Temporis illius, quo vidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Dum super ipse jacens hirsuti more leonis
Visceraque, & carnes, cumque albis ossa medullis,
Semianimesque artus avidam condebat in alvum,
Me tremor invasit, stabam sine sanguine mœstus,
Mandentemque videns, ejectantemque cruentas
Ore dapes, & frustra mero glomerata vomentem.
Talia fingebam misero mihi fata parari:
Perque dies multos latitans, omnemque tremiscens
Ad strepitum, mortemque timens, cupidusq; moriri,
Glande famen pellens, & mista frondibus herba,
Solus, inops, exspes, leto pœnæque relictus,
Hanc procul adspexi longo post tempore navem,
Oravique fugam gestu, ad littusque cucurri,
Et movi, Grajumque ratis Trojana recepit.
Tu quoque pande tuos comitum gratissime casus,
Et ducis, & turbæ, quæ tecum est credita ponto.
Æolon ille refert Tusco regnare profundo,
Æolon Hippotaden cohibentem carcere ventos,
Quos bovis inclusos tergo (memorabile munus)
Dulichium sumpsisse ducem, flatuque secundo
Lucibus isse novem, & terram aspexisse petitam.
Proxima post nonam cum sese Aurora moveret,
Invidia socios, prædaque cupidine victos.

Esse

Esse ratos aurum, dempsisse ligamina ventis.
Cū quibus isse retro, per quas modo venerat undas,
Æoliique ratem portus repetisse tyranni.
Inde Lami veterem Lestrygonis inquit in urbem
Venimus: Antiphates terra regnabat in illa.
Missus ad hunc ego sum numero comitante duorum,
Vixque fuga quæsita salus, comitique, mihique.
Tertius è nobis Lestrygonis impia tinxit
Ora cruore suo. fugientibus instat, & agmen
Concitat Antiphates. coeunt, & saxa, trabesque
Conjiciunt, merguntque viros, merguntq; carinas.
Vna tamen, quæ nos, ipsumque vehebat Vlyssem
Effugit, amissa sociorum parte dolentes,
Multaque conquesti terris allabimur illis,
Quas procul hinc cernis, procul hinc (mihi crede) videnda
Insula visa mihi. tuque ô justissime Troum
Nate dea (neque enim finito Marte vocandus
Hostis es Ænea) moneo fuge littora Circes.
Nos quoque Circæo religata in littore pinu,
Antiphatæ memores immansuetique Cyclopis,
Ire negabamus, & tecta ignota subire.
Sorte sumus lecti. sors me, fidumque Politen,
Eurylochumque simul, nimiique Elpenora vini,
Bisque novem socios Circæa ad mœnia misit:
Quæ simul attigimus, stetimusque in limine tecti,
Mille lupi, mixtique lupis, ursique, leæque,
Occursu fecere metum, sed nulla timenda,
Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
Quin etiam blandas movere per aëra caudas,
Nostraque adulantes comitant vestigia, donec
Excipiunt famulæ, perque atria marmore tecta
Ad dominam ducunt: pulcro sedet illa recessu
Solenni solio, pallamque induta nitentem
Insuper aurato circumvelatur amictu.
Nereides, Nymphæque simul, quæ vellera motis
Nulla trahunt digitis, nec fila sequentia ducunt,

Gramina disponunt, sparsosque sine ordine flores
Secernunt calathis, variasque coloribus herbas.
Ipsa quod hæ faciunt, opus exigit, ipsa quis usus,
Quove sit in folio, quæ sit concordia mixtis
Novit, & advertens pensas examinat herbas.
Hæc ubi nos vidit, dicta, acceptaque salute,
Diffudit vultus & reddidit omnia votis.
Nec mora, misceri tosti jubet hordea grani,
Mellaque, vimque meri, & cum lacte coagula passo,
Quique sub hac lateant furtim dulcedine, succos
Adjicit. accipimus sacra data pocula dextra.
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore,
Et tetigit summos virga Dea dira capillos,
Et pudet, & referam, setis horrescere cœpi,
Nec jam posse queri: pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.
Osque meum sensi pando occalescere rostro,
Colla tumere toris, & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant, illa vestigia feci.
Cumque eadem passis (tantum medicamina possunt)
Claudor in antra, Suis solum caruisse figura
Vidimus Eurylochum. solus data pocula fugit.
Quæ nisi vitasset, pecoris pars una maneret
Nunc quoque setigeri, nec tantæ cladis ab illo
Certior ad Circen ultor venisset Ulysses.
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album.
Moly vocant superi, nigra radice tenetur.
Tutus eo, monitisque simul cœlestibus intrat
Ille domum Circes, & ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virga mulcere capillos,
Reppulit, & stricto pavidam deterruit ense.
Inde fides, dextraque datæ, thalamoque receptus
Conjugii, dotem sociorum corpora poscit.
Spargimur ignotæ succis melioribus herbæ,
Percutimurque caput conversæ verbere virgæ,
Verbaque dicuntur dictis contraria verbis.

Quo magis illa canit, magis hoc tellure levati
Erigimur; setaque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes. redeunt humeri, & subjecta lacertis
Brachia sunt. flentem, flentes complectimur illum;
Haremusque ducis collo. nec verba locuti
Vlla priora sumus, quam nos testantia gratos:
Annua nos illic tenuit mora, multaque præsens
Tempore tam longo vidi, multa auribus hausi.
Hoc quoq; cum multis, quod clam mihi rettulit una
Quattuor è famulis ad talia sacra paratis.
Cum duce namque meo Circe dum sola moratur,
Illa mihi niveo factum de marmore signum
Ostendens juvenile, gerens in vertice Picum
Æde sacra positum, multisque insigne coronis,
Quis foret, & quare sacra coleretur in æde,
Cur hanc ferret avem, quærenti, & scire volenti;
Accipe ait Macareu, dominæque potentia quæ sit,
Hinc quoque disce mea. tu dictis adjice mentem.
Picus in Ausoniis proles Saturnia terris
Rex fuit utilium bello studiosus equorum.
Forma viro, quam cernis erat. licet ipse decorem
Aspicias, fictaque probes ab imagine veram.
Par animus formæ. nec adhuc spectasse tot annos
Quinquennem poterat Graja quater edere pugna.
Ille suos Dryadas Latiis in montibus ortas
Verterat in vultus. illum fontana petebant
Numitia Naiades, quas Albula, quasque Numici;
Quas Anienis aqua, cursuque brevissimus Almo,
Narve tulit præceps, & opaca Farfarus unda,
Quæque colunt Scythicæ stagnum nemorale Dianæ;
Finitimosque lacus: spretis tamen omnibus unam
Ille colit Nympham. quam quondam in colle Palati
Dicitur ancipiti peperisse Venilia Iano.
Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis,
Præposito cunctis Laurenti tradita Pico est.
Rara quidem facie, sed rarior arte canendi,

Vnde Canens dicta est, sylvas & saxa movere,
Et mulcere feras, & flumina longa morari
Ore suo volucresque vagas retinere solebat.
Quæ dum fœminea modulatur carmina voce,
Exierat tecto Laurentes Picus in agros,
Indigenas fixurus apros, tergumque premebat
Acris equi, lævaque hastilia bina ferebat,
Phœniceam fulvo chlamydem comprensus ab auro.
Venerat in sylvas & filia Solis easdem,
Vtque novas legeret fœcundis collibus herbas,
Nomine dicta suo Circæa reliquerat arva.
Quæ simulac juvenem virgultis abdita vidit,
Obstupuit, cecidere manu, quas legerat, herbæ,
Flammaque per totas visa est errare medullas.
Vt primum valido mentem collegit ab æstu,
Quid cuperet fassura fuit. ne posset adire
Cursus equi fecit, circumfususque satelles.
Non tamen effugies, vento rapiare licebit,
Si modo me novi, si non evanuit omnis
Herbarum virtus, nec me mea carmina fallunt:
Dixit, & effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri, præterque oculos transcurrere regis
Iussit, & in densum trabibus nemus ire videri,
Plurima qua sylva est, & equo loca pervia non sunt.
Haud mora continuo prædæ petit inscius umbras
Picus, equique celer spumantia terga reliquit,
Spemque sequens vanam, sylva pedes errat in alta,
Concipit illa preces, & verba precantia dixit,
Ignotosque deos ignoto carmine adorat.
Quo solet & niveæ vultum confundere Lunæ,
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.
Tunc quoque cantato densatur carmine cœlum,
Et nebulas exhalat humus, cæcisque vagantur
Limitibus comites, & abest custodia regis.
Nacta locum, tempusque. per ô tua lumina (dixit)
Quæ mea ceperunt, perq; hanc pulcherrime formam,
Quæ

Quæ facit, ut supplex tibi sim Dea, consule nostris
Ignibus, & socerum. qui prævidet omnia, Solem
Accipe, nec durus Titanida despice Circen.
Dixerat: ille ferox ipsamque, precesque reliquit,
Et quæcunque es (ait) non sum tuus, altera captum
Me tenet, & teneat per longum comprecor ævum.
Nec Venere externa socialia fœdera lædam;
Dum mihi Ianigenam servabunt fata Canentem.
Sæpe retentatis precibus Titania frustra,
Non impune feres, neque (ait) reddere Canenti,
Læsaq; quid faciat, quid amans, quid fœmina, disces
Rebus ait, sed amans, & læsa, & fœmina, Circe est.
Tum bis ad occasum, bis se convertit ad ortum,
Ter juvenem baculo tetigit: tria carmina dixit.
Ille fugit. sed se solito velocius ipse
Currere miratus, pennas in corpore vidit:
Seque novam subito latis accedere sylvis
Indignatus avem, duro fera robora rostro
Figit, & iratus longis dat vulnera ramis:
Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem;
Fibula quod fuerat, vestemque momorderat aurum
Pluma fit, & fulvo cervix præcingitur auro.
Nec quicquam antiquum Pico, nisi nomina, restat.
Interea comites clamato sæpe per agros
Nequidquam Pico, nullaque in parte reperto,
Inveniunt Circen. nam jam tenuaverat auras;
Passaque erat nebulas ventis, ac sole resolvi,
Criminibusque premunt veris, regemque reposcunt.
Vimque ferunt, sævisque parant incessere telis.
Illa nocens spargit virus, succosque veneni,
Et noctem, noctisque Deos, Ereboque, Chaoque
Convocat, & longis Hecaten ululatibus orat.
Exiliere loco (dictu mirabile) sylvæ,
Ingemuitque solum, vicinaque palluit arbor;
Sparsaque sanguineis rubuerunt papula guttis;
Et lapides visi mugitus edere raucos,

Et latrare canes, & humus serpentibus atris
Squallere, & tenues animæ volitare videntur.
Attonitum monstris vulgus pavet. illa paventum
Ora venenata tetigit mirantia virga,
Cujus ab attactu variarum monstra ferarum
In juvenes veniunt, nulli sua mansit imago.
Presserat occiduus Tarthesia littora Phœbus,
Et frustra conjunx oculis, animoque Canentis
Exspectatus erat. famuli, populusque per omnes
Discurrunt sylvas, atque obvia lumina portant.
Nec satis est Nymphe flere, & lacerare capillos,
Et dare plangorem: facit hæc tamen omnia, seque
Proripit, ac latos errat vasana per agros.
Sex illam noctes, totidem redeuntia Solis
Lumina viderunt inopem, somnique, cibique,
Per juga, per valles, qua sors ducebat, euntem.
Vltimus aspexit fessam luctuque, viaque
Tybris, & in gelida ponentem corpora ripa.
Illic cum lacrymis ipsos modulata dolores
Verba sono tenui mœrens fundebat, ut olim
Carmina jam moriens canit exequialia Cygnus.
Luctibus extremum tenues liquefacta medullas
Tabuit. inque leves paulatim evanuit auras:
Fama tamen signata loco est, quem rite Canentem
Nomine de Nympha veteres dixere coloni.
Talia multa mihi longum narrata per annum,
Visaque sunt: resides, & desuetudine tardi
Rursus inire fretum, rursus dare vela jubemur,
Ancipitesque vias, & iter Titania vastum
Dixerat, & sævi restare pericula ponti.
Pertimui (fateor) nactusque hoc littus adhæsi.
Finierat Macareus, urnaque Æneia nutrix
Condita marmoreo tumulo breve carmen habebat.
Hic me Cajetam notæ pietatis alumnus
Ereptam Argolico, quo debuit igne, cremavit.
Solvitur herboso religatus ab aggere funis,

Et procul inſidias, infamataque relinquunt
Tecta Deæ. lucoſque petunt, ubi nubilus umbra
In mare cum fulva prorumpit Tybris arena,
Faunigenæque domo potitur, nataque Latini,
Non ſine Marte tamen. bellum cum gente feroci
Suſcipitur, pactaque furit pro conjuge Turnus.
Concurrit Latio Tyrrhenia tota, diuque
Ardua ſollicitis victoria quæritur armis.
Auget uterque ſuas externo robore vires.
Et multi Rutulos, multi Trojana tuentur
Caſtra, neque Æneas Euandri ad mœnia fruſtra;
At Venulus fruſtra profugi Diomedis ad urbem
Venerat: ille quidem ſub Iapyge maxima Dauno
Mœnia condiderat, dotaliaque arva tenebat.
Sed Venulus Turni poſtquam mandata peregit,
Auxiliumque petit, vires Ætolius heros
Excuſat. nec ſe aut ſoceri committere pugnæ
Velle ſui populos, aut quos è gente ſuorum
Armet, habere ullos. neve hæc commenta putetis;
(Admonitu quanquam luctus renoventur amari)
Perpetiar memorare tamen, poſtquã alta cremata eſt
Ilion & Danaas paverunt Pergama flammas,
Naritiuſque heros à virgine, virgine rapta,
Quam meruit pœnam ſolus, digeſſit in omnes,
Spargimur, & ventis inimica per æquora rapti
Fulmina, noctem, imbres, iram, cœlique, mariſque
Perpetimur Danai, cumulumque Caphærea cladis.
Neve morer referens triſtes ex ordine caſus,
Græcia tum potuit Priamo quoque flenda videri.
Me tamen armiferæ ſervatum cura Minervæ
Fluctibus eripuit. patriis ſed rurſus ab agris
Pellor, & antiquo memores de vulnere pœnas
Exigit alma Venus, tantoſque per alta labores
Æquora ſuſtinui, tantos terreſtribus armis,
Vt mihi felices ſint illi ſæpe vocati,
Quos communis hyems, importunuſque Caphareus
Merſit

Mersit aquis, vellemque horum pars una fuisse.
Vltima jam passi comites, belloque, fretoque,
Deficiunt, finemque rogant erroris. at Agmon
Fervidus ingenio, tum vero, & cladibus asper,
Quid superest, quod jam patientia nostra recuset
Ferre viri? dixit, quid habet Cytherea? quid ultra,
Velle puta, faciat? nam dum pejora timentur,
Est locus in voto. sors autem ubi pessima rerum est,
Sub pedibus timor est, securaque summa malorum.
Audiat ipsa, licet, & quod facit, oderit omnes
Sub Diomede viros, odium tamen illius omnes
Spernimus, & magno stat magna potentia nobis.
Talibus iratam Venerem Pleuronius Agmon
Instimulat verbis, veteremque resuscitat iram.
Dicta placent paucis. numeri majoris amici
Agmona corripimus. cui respondere volenti,
Vox pariter, vocisque via est tenuata comaque
In plumas abeunt, plumis quoqne colla teguntur,
Pectoraque, & tergum, majores brachia pennas
Accipiunt, cubitique leves tenuantur in alas.
Magna pedis digitos pars occupat, oraque cornu
Indurata rigent, finemque in acumine ponunt.
Hunc Lycus, hunc Idas, & cum Rethenore, Nycteus,
Hunc miratur Abas, & dum mirantur, eandem
Accipiunt faciem, numerusque ex agmine major
Subvolat, & remos plausis circumvolat alis.
Si volucrum quæ sit dubiarum forma requiris,
Vt non cygnorum, sic albis proxima cygnis.
Vix equidem has sedes, & Iapygis arida Dauni
Arva gener teneo minima cum parte meorum.
Hactenus Oenides. Venulus Calydonia regna,
Puteolosque sinus, Messapiaque arva reliquit,
In quibus antra vides, quæ multa nubila sylva,
Et levibus guttis manantia semicaper Pan
Nunc tenet. at quondam tenuerunt tempore Nym- (phæ.
Apulus has illa pastor regione fugatas

Ter-

Terruit, & primo subita formidine movit.
Mox ubi mens rediit, & contempsere sequentem,
Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
Improbat has pastor, saltuque imitatus agresti,
Addidit obscœnis convicia rustica dictis.
Nec prius obticuit, quam guttura condidit arbor.
Arbor enim est, succoque licet cognoscere mores.
Quippe notam lingua baccis oleaster amaris
Exhibet, asperitas verborum cessit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes
Arma Ætola sibi, Rutuli sine viribus illis
Bella infausta gerunt, multumque ab utraq; cruoris
Parte datur. fert ecce avidas in pinea Turnus
Tecta faces, ignesque timent, quibus unda pepercit.
Iamque picem, & ceras, alimentaque cætera flammæ
Mulciber urebat, perque altum ad carbasa malum
Ibat, & incurvæ fumabant transtra carinæ.
Cum memor has pinus Idæo vertice cæsas
Sancta deum genitrix tinnitibus æthera pulsi
Æris, & inflati complevit murmure buxi,
Perque leves domitis invecta leonibus auras,
Irrita sacrilega jactas incendia dextra
Turne ait, eripiam, nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorum partes & membra meorum.
Intonuit dicente dea, tonitruque secuti
Cum saliente graves ceciderunt grandine nymbi.
Aeraque, & tumidum subitis concursibus æquor
Astræi turbant, & eunt in prælia fratres.
E quibus alma parens unius viribus usa
Stuppea perrupit Phrygiæ retinacula puppis,
Fertque rates pronas, medioque sub æquore mergit.
Robore mollito, lignoque in corpora verso,
In capitum facies puppes mutantur aduncæ,
In digitos abeunt, & crura natantia remi,
Quodque sinus fuerat, latus est, mediisque carina
Subdita navigiis, spina mutatur in usum.

Lina

Lina comæ molles, antennæ brachia fiunt.
Cæruleus ut fuerat, color est, quasque ante timebant,
Illas virgineis exercent lusibus undas
Najades æquoreæ, durisque in montibus ortæ,
Molle fretum celebrant, nec eas sua tangit origo.
Non tamen oblitæ quam multa pericula sæpe
Pertulerint, pelago jactatis sæpe carinis,
Supposuere manus, nisi si qua vehebat Achivos.
Cladis adhuc Phrygiæ memores odere Pelasgos,
Neritiæque ratis viderunt fragmina lætis
Vultibus, & lætis videre rigescere puppes
Vultibus Alcinoi, saxumque increscere ligno.
Spes erat in Nymphas animata classe marinas
Posse metu monstri Rutulum desistere bello:
Perstat, habetq; Deos pars utraq;. quodq; Deorum est
Instar, habent animos, nec jam dotalia regna,
Nec sceptrum soceri, nec te Lavinia virgo,
Sed vicisse petunt, deponendique pudore
Bella gerunt, tandemque Venus victricia nati
Arma videt, Turnusque cadit, cadit Ardea Turno
Sospite dicta potens. quam postquam barbarus ensis
Abstulit, & tepida patuerunt tecta favilla,
Congerie è media tum primum cognita præpes
Subvolat, & cineres plausis everberat alis.
Et sonus, & macies, & pallor, & omnia, captam
Quæ deceant urbem, nomen quoque mansit in illa
Vrbis, & ipsa suis deplangitur Ardea pennis.
Iamque Deos omnes, ipsamque Æneia virtus
Iunonem veteres finire coercuit iras.
Cum bene fundatis opibus crescentis Iuli,
Tempestivus erat cœlo Cythereius heros,
Ambieratque Venus superos, colloque parentis
Circumfusa sui, nunquam mihi dixerat ullo
Tempore dure pater, nunc sis mitissimus opto.
Æneæque meo, qui te de sanguine nostro
Fecit avum, quamvis parvum, des optime, numen,
Dum-

Dummodo des aliquid. satis est inamabile regnum
Aspexisse semel, Stygios semel isse per amnes.
Assensere Dei. nec conjunx regia vultus
Immotos tenuit, placataque annuit ore.
Tum pater, est is ait cœlesti numine dignus,
Quaque petis, pro quoq; petis, cape nata quod optas.
Fatus erat, gaudet, gratesque agit illa parenti,
Perque leves auras junctis invecta columbis
Littus adit Laurens, ubi tectus arundine serpit
In freta flumineis vicina Numicius undis.
Hunc jubet Æneæ quacunque obnoxia morti
Abluere, & tacito deferre sub æquora cursu.
Corniger exequitur Veneris mandata, suisque,
Quicquid in Ænea fuerat mortale, repurgat,
Et respersit aquis. pars optima restitit illi.
Lustratum genitrix divino corpus odore
Vnxit, & ambrosia cum dulci nectare mixta
Contigit os, fecitque Deum, quem turba Quirini
Nuncupat Indigetem, temploque arisque recepit.
Inde sub Ascanii ditione binominis, Alba
Resque Latina fuit. successit Sylvius illi,
Quo satus, antiquo tenuit repetita Latinus
Nomina cum sceptro. clarus subit ecce Latino
Epitus ex illo, post hunc Capetusque, Capysque,
Sed Capys ante fuit: regnum Tyberinus ab illis
Cepit, & in Thusci demersus fluminis undis
Nomina fecit aqua, de quo Remulusque feroxque
Acrota sunt geniti. Remulus maturior annis
Fulmineo periit imitator fulminis ictu.
Fratre suo sceptrum moderatior Acrota forti
Tradit Aventino, qui quo regnarat, eodem
Monte jacet positus, tribuitque vocabula monti.
Iamque Palatinæ summam Proca gentis habebat.
Rege sub hoc Pomona fuit, qua nulla Latinas
Inter Hamadryadas coluit solertius hortos.
Nec fuit arborei studiosior altera fœtus,

Vnde

Vnde tenet nomen. non ſylvas illa nec amnes,
Rus amat, & ramos felicia poma ferentes.
Nec jaculo gravis eſt, ſed adunca dextera falce,
Qua modo luxuriem premit, & ſpatiantia paſſim
Brachia compeſcit. fiſſa modo cortice, lignum
Inſerit, & ſuccos alieno præſtat alumno.
Nec ſentire ſitim patitur, bibulaque recurvas
Radicis fibras labentibus irrigat undis.
Hic amor, hoc ſtudium. Veneris quoq; nulla cupido eſt.
Vim tamen agreſtum metuens pomaria claudit
Intus, & acceſſus prohibet refugitque viriles.
Quid non & Satyri ſaltatibus apta juventus
Fecere? & pinu præcincti cornua Panes?
Silenuſque ſuis ſemper juvenilior annis?
Quique Deus fures, vel falce, vel inguine terret?
Vt potirentur ea? ſed enim ſuperabat amando
Hos quoque Vertumnus, neque erat felicior illis.
O quoties habitu duri meſſoris ariſtas
Corbe tulit, verique fuit meſſoris imago.
Tempora ſæpe gerens fœno religata recenti,
Deſectum poterat gramen verſare videri.
Sæpe manu ſtimulos rigida portabat, ut illum
Iuraſſes feſſos modo disjunxiſſe juvencos.
Falce data, frondator erat, vitiſque putator.
Induerat ſcalas, lecturum poma putares.
Miles erat gladio, piſcator arundine ſumpta.
Denique per multas aditum ſibi ſæpe figuras
Repperit, ut caperet ſpectatæ gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mitra
Innitens baculo, poſitis per tempora canis
Aſſimulavit anum, cultoſque intravit in hortos,
Pomaque mirata eſt, tantoque peritior (inquit)
Omnibus es nymphis, quas continet Albula ripis,
Salve virginei flos intemeratæ pudoris,
Paucaque laudatæ dedit oſcula, qualia numquam
Vera dediſſet anus, glebaque incurva reſedit

Suſpi-

Suspiciens pandos autumni pondere ramos.
Vlmus erat contra speciosa nitentibus uvis,
Quam socia postquam pariter cum vite probavit,
At si staret (ait) calebs sine palmite truncus,
Nil prater frondes, quare peteretur, haberet.
Hac quoque qua juncta est vitis requiescit in ulmo,
Si non juncta foret, terra acclinata jaceret.
Tu tamen exemplo non tangeris arboris hujus,
Concubitusque fugis, nec te conjungere curas.
Atque utinam velles. Helene non pluribus esset
Sollicitata procis, nec qua Lapitheia movit
Pralia, nec conjux timidi, aut audacis Vlyssei.
Nunc quoque cum fugias, averserisque petentes,
Mille viri cupiunt, & semideique, deique,
Et quacunque tenent Albanos numina montes.
Sed tu si sapies, si te bene jungere: anumque
Hanc audire voles, qua te plus omnibus illis,
Plus quam credis amo, vulgares rejice tædas.
Vertumnumque tori socium tibi delige, pro quo
Me quoq; pignus habe. neque enim sibi notior ille est,
Quam mihi. nec toto passim vagus errat in orbe.
Hac loca magna colit. nec uti pars magna procorum,
Quam modo vidit, amat. tu primus, & ultimus illi
Ardor eris, solique suos tibi devovet annos.
Adde quod est juvenis, quod naturale decoris
Munus habet, formasque apte fingetur in omnes,
Et quod erit jussus (jubeas licet omnia) fiet. (tur,
Quid? quod amatis idem? quid? qua tibi poma colun-
Primus habet? lataque tenet tua munera dextra?
Sed neque jam fœtus desiderat arbore demptos,
Nec quas hortus alit cum succis mitibus herbas,
Nec quicquam nisi te. miserere ardentis, & ipsum,
Quod petit, ore meo præsentem crede precari.
Vltoresque Deos, & pectora dura perosam
Idaliam, memoremque time Rhamnusidis iram.
Quoque magis caveas (etenim mihi multa vetustas
Scire

Scire dedit) referam tota notissima Cypro
Facta, quibus flecti facilè, & mitescere possis.
Viderat à veteris generosam sanguine Teucri
Iphis Anaxareten, humili de stirpe creatus.
Viderat, & totis perceperat ossibus ignes,
Luctatusque diu, postquam ratione furorem
Vincere non potuit, supplex ad limina venit.
Et modo nutrici miserum confessus amorem,
Ne sibi dura foret, per spes oravit alumnæ.
Et modo de multis alicui blanditus amicis,
Sollicita petiit perpensum voce favorem.
Sæpe ferenda dedit blandis sua verba tabellis.
Interdum madidas lacrymarum rore coronas
Postibus intendit, posuitque in limine duro
Molle latus, tristisque seræ convicia fecit.
Sævior illa freto surgente, cadentibus Austris,
Durior & ferro, quod Noricus excoquit ignis,
Et saxo, quod adhuc vivum radice tenetur,
Spernit, & irridet, factisque immitibus addit
Verba superba ferox, & spe quoq; fraudat amantem.
Non tulit impatiens longi tormenta doloris
Iphis. & ante fores hæc verba novissima dixit.
Vincis Anaxarete, neque erunt tibi tædia tandem
Vlla ferenda mei, lætos molire triumphos,
Et Pæana voca, nitidaque incingere lauro.
Vincis enim moriorque libens. age ferrea gaude.
Certe aliquid laudare mei cogeris, eritque
Quo tibi sim gratus, meritumque fatebere nostrum.
Non tamen ante tui curam excessisse memento,
Quam vitam, geminaque simul mihi luce carendum (est.
Nec tibi fama mei ventura est nuncia leti,
Ipse ego, ne dubites, adero, præsensque videbor
Corpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
Si tamen ô superi mortalia facta videtis,
Este mei memores. nihil ultra lingua precari
Sustinet, & longo facite ut narremur in ævo,

Et

Et quæ dempsistis vitæ, date tempora famæ.
Dixit, & ad postes ornatos sæpe coronis
Humentes oculos, & pallida brachia tollens,
Cum foribus laquei religaret vincula summis,
Hæc tibi serta placent crudelis, & impia dixit,
Inseruitque caput, sed tum quoq; versus ad illam est,
Atque onus infelix elisa fauce pependit.
Icta pedum motu trepidantum & multa timentum
Visa dedisse sonum est, adapertaque janua factum
Prodidit, exclamant famuli, frustraque levatum
(Nam pater occiderat) referunt ad limina matris,
Accipit illa sinu, complexaque frigida nati
Membra sui, postquam miserarum verba parentum
Edidit, & matrum miserarum facta peregit,
Funera ducebat mediam lacrymosa per urbem,
Luridaque arsuro portabat membra feretro.
Forte via vicina domus, qua flebilis ibat
Pompa, fuit: duraque sonus plangoris ad aures
Venit Anaxaretes, quam jam Deus ultor agebat.
Mota tamen, videamus (ait) miserabile funus,
Et patulis iniit tectum sublime fenestris,
Vixque bene impositum lecto prospexerat Iphin.
Diriguere oculi, calidusque in corpore sanguis
Inducto pallore fugit, conataque retro
Ferre pedes, hæsit, conata avertere vultus,
Hoc quoque non potuit, paulatimque occupat artus,
Quod fuit in duro jam pridem pectore, saxum.
Neve ea ficta putes, domina sub imagine signum
Servat adhuc Salamis, Veneris quoq; nomine templũ
Prospicientis habet, quorum memor, ô mea, lentos
Pone (precor) fastus, & amanti jungere Nymphe.
Sic tibi nec vernum nascentia frigus adurat
Poma, nec excutiant rapidi florentia venti.
Hæc ubi nequicquam formas Deus aptus in omnes
Edidit, in juvenem rediit, & anilia demit
Instrumenta sibi, talisque apparuit illi,

Qualis

Qualis ubi oppositas nitidissima solis imago
Evicit nubes, nullaque obstante reluxit:
Vimque parat, sed vi non est opus. inque figura
Capta dei Nympha est, & mutua vulnera sensit.
Proximus Ausonias injusti miles Amuli
Rexit opes, Numitorque senex amissa, nepotum
Munere regna capit, festisque Palilibus urbis
Mœnia conduntur. Tatius patresque Sabini
Bella gerunt, arcisque via Tarpeja reclusa
Dignam animam pœna congestis exuit armis.
Inde sati Curibus tacitorum more luporum
Ore premunt voces, & corpora victa sopore
Invadunt, portasque petunt, quas objice firmo
Clauserat Iliades. unam tamen ipsa reclusit,
Nec strepitum verso Saturnia cardine fecit.
Sola Venus portæ cecidisse repagula sensit,
Et clausura fuit, nisi quod rescindere nunquam
Diis licet acta Deum, Iano loca juncta tenebant
Najades Ausoniæ gelido rorantia fonte.
Has rogat auxilium. nec Nymphæ justa petentem
Sustinuere Deam, venasque, & flumina fontis
Elicuere sui, nondum tamen invia Iani
Ora patentis erant, nec iter præcluserat unda.
Lurida supponunt fœcundo sulfura fonti,
Incenduntque cavas fumante bitumine venas.
Viribus his aliisque vapor penetravit ad ima
Fontis, & Alpino modo quæ certare rigori
Audebatis aquæ, non ceditis ignibus ipsis.
Flammifera gemini fumant aspergine postes,
Portaque nequicquam rigidis promissa Sabinis,
Fonte fuit præstructa novo, dum Martius arma
Indueret miles: quæ postquam Romulus ultro
Obtulit, & strata est tellus Romana Sabinis
Corporibus, strata estque suis, generique cruorem
Sanguine cum soceri permiscuit impius ensis.
Pace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro

Decertare placet, Tatiumque accedere regno.
Occiderat Tatius, populisque aequata duobus
Romule jura dabas. posita cum casside Movors
Talibus affatur, divumque hominumque parentem.
Tempus adest genitor (quoniam fundamine magno
Res Romana valet, & praeside pendet ab uno)
Praemia jam promissa mihi, dignoque nepoti
Solvere & ablatum terris imponere coelo.
Tu mihi consilio quondam praesente deorum
(Nam memoro, memoriq; animo pia verba notavi)
Unus erit, quem tu tolles in sidera coeli
Dixisti, rata sit verborum summa tuorum.
Annuit omnipotens, & nubibus aera caecis
Occuluit, tonitruque & fulgure terruit orbem.
Quae sibi promissae sensit data signa rapinae:
Innixusque hastae pressos temone cruento
Impavidus conscendit equos Gradivus. & ictu
Verberis increpuit, pronumque per aera lapsus
Constitit in summo nemorosi colle Palati,
Reddentemque suo non regia jura Quiriti.
Abstulit Iliaden corpus mortale per auras
Dilapsum tenues, ut lata plumbea funda
Missa solet medio glans intabescere coelo.
Pulchra subit facies, & pulvinaribus altis
Dignior est quam sit trabeati forma Quirini.
Flebat ut amissum conjunx, cum regia Iuno
Irin ad Hersiliam descendere limite curvo
Imperat, & vacuae sua sic mandata referre.
O et de Latio, ô & de gente Sabina
Praecipuum matrona decus, dignissima tanti
Ante fuisse viri conjunx, nunc esse Quirini,
Siste tuos fletus, & si tibi cura videndi
Conjugis est, duce me lucum pete, colle Quirino
Qui viret, & templum Romani regis obumbrat.
Paret, & in terram pictos delapsa per arcus,
Hersiliam jussis compellat vocibus Iris.

Illa verecundo vix tollens lumina vultu ,
O Dea(namq; mihi, nec quæ sis dicere promptum est,
Et liquet esse Deam) duc ô duc, inquit, & offer
Conjugis ora mihi, quem si modo posse videre
Fata semel dederint, cœlum accepisse videbor.
Nec mora. Romuleos cum virgine Thaumantæa
Ingreditur colles. ibi sidus ab æthere lapsum
Decidit in terras, à cujus lumine flagrans
Hersiliæ crinis cum sidere cessit in auras.
Hanc manibus notis Romanæ conditor urbis
Excipit, & priscum pariter cum corpore nomen (est.
Mutat, Oramq; vocat, quæ nunc Dea juncta Quirino

METAMORPHOSEON
LIBER DECIMVSQVINTVS.

QVaritur interea quis tantæ pondera molis
Sustineat, tantoque queat succedere regi.
Destinat imperio clarum prænuntia veri
Fama Numam. non ille satis cognosse Sabinæ
Gentis habet ritus, animo majora capaci
Concipit, & quæ sit rerum natura requirit.
Hujus amor curæ, patria, Curibusque relictis
Fecit, ut Herculei penetraret ad hospitis urbem.
Grata quis Italicis autor posuisset in oris
Mœnia quærenti, sic è senioribus unus
Rettulit indigenis, veteris non inscius ævi.
Dives ab Oceano bobus Iove natus Hiberis
Littora felici tenuisse Lacinia cursu
Fertur, & armento teneras errante per herbas
Ipse domum magni, nec inhospita tecta Crotonis
Intrasse, & requie longum relevasse laborem.
Atque ita discedens, Ævo, dixisse, nepotum
Hic locus urbis erit, promissaque vera fuerunt.
Nam fuit Argolico generatus Alemone quidam.
Myscelus, illius Diis acceptissimus ævi.

Hunc super incumbens pressum gravitate soporis
Claviger alloquitur: lapidosas Æsaris undas
I, pete diversi, patrias age desere sedes.
Et nisi paruerit, multa ac metuenda minatur.
Postea discedunt pariter, somnusque Deusque.
Surgit Alemonides, tacitaque recentia mente.
Visa refert, pugnatque diu sententia secum.
Numen abire jubet, prohibent discedere leges,
Pœnaque mors posita est patriam mutare volenti.
Candidus Oceano nitidum caput abdiderat Sol,
Et caput extulerat densissima syderium nox.
Visus adesse idem Deus est, eademque monere,
Et nisi paruerit, plura, & graviora minari.
Pertimuit, patriumque simul transferre parabat.
In sedes penetrale novas. fit murmur in urbe,
Spretarumque agitur legum reus. utque peracta est
Caussa prior, crimenque patet sine teste probatum,
Squallidus ad superos tendens reus ora manusque,
O cujus cœlum bis sex fecere labores,
Fer precor, inquit, opem. nam tu mihi criminis autor.
Mos erat antiquus, niveis atrisque lapillis,
His damnare reos, illis absolvere culpa.
Tunc quoque sic lata est sententia tristis, & omnis
Calculus immitem demittitur ater in urnam.
Quæ simul effudit numerandos versa lapillos,
Omnibus è nigro color est mutatus in album,
Candidaque Herculeo sententia numine facta
Solvit Alemonidem grates agit ille parenti
Amphitryoniada, ventisque faventibus æquor
Navigat Ionium, Lacedæmoniumque Tarentum
Præterit, & Sybarim, Salentinumque Neathum,
Thurinosque sinus, Temesenque, & Iapygis arva,
Vixque pererratis quæ spectant littora terris,
Invenit Æsarei fatalia fluminis ora,
Nec procul hinc tumulum, sub quo sacrata Crotonis
Ossa tegebat humus, jussaque ibi mœnia terra

Condidit, & nomen tumulati traxit in urbem.
Talia constabat certa primordia fama
Esse loci, positaque Italis in finibus urbis.
Vir fuit hic ortu Samius, sed fugerat una
Et Samon, & dominos, odioque tyrannidis exsul
Sponte erat. isque licet cœli regione remotus,
Mente Deos adiit, & quæ natura negabat
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.
Cumque animo, & vigili perspexerat omnia cura,
In medium discenda dabat, cœtumque silentum,
Dictaque mirantum, magni primordia mundi,
Et rerum caussas, & quid natura, docebat,
Quid Deus, unde nives, quæ fulminis esset origo,
Iuppiter, an venti discussa nube tonarent.
Quid quateret terras, qua sydera lege mearent,
Et quodcunque latet. primusque animalia mensis
Arguit imponi: primus quoque talibus ora
Docta quidem solvit, sed non & credita, verbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis
Corpora; sunt fruges, sunt deducentia ramos
Pondera poma suo, tumidæque in vitibus uvæ.
Sunt herbæ dulces, sunt quæ mitescere flamma,
Mollirique queant. nec vobis lacteus humor
Eripitur, nec mella thymi redolentia florem
Prodiga divitias alimentaque mitia tellus
Suggerit, atque epulas sine cæde, & sanguine præbet.
Carne feræ sedant jejunia, nec tamen omnes. (vunt.
Quippe equus, & pecudes, armentaque gramine vi-
At quibus ingenium est immansuetumq;, ferumque,
Armeniæ tigres, iracundique leones,
Cumque lupis ursi, dapibus cum sanguine gaudent.
Heu quantum scelus est in viscera, viscera condi,
Congestoque avidum pinguescere corpore corpus,
Alteriusque animantem, animantis vivere leto.
Scilicet in tantis opibus, quas optima matrum
Terra creat nil te nisi tristia, mandere sævo

Vulnera dente juvat? ritusque referre Cyclopum?
Nec nisi perdideris alium, placare voracis,
Et male morati poteris jejunia ventris?
At vetus illa ætas, cui fecimus Aurea nomen,
Fœtibus arboreis, & quas humus educat herbis,
Fortunata fuit, nec polluit ora cruore.
Tunc & aves tutæ movere per aera pennas,
Et lepus impavidus mediis erravit in arvis,
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
Cuncta sine insidiis; nullamque timentia fraudem;
Plenaque pacis erant. postquam non utilis autor
Victibus invidit, quisquis fuit ille deorum,
Corporeasque dapes avidam demersit in alvum,
Fecit iter sceleri, primoque è cæde ferarum
Incaluisse putes maculatum sanguine ferrum.
Idque satis fuerat, nostrumque petentia letum
Corpora missa neci salva pietate fatemur.
Sed quam dandæ neci, tam non epulanda fuerunt.
Longius inde nefas abiit, & prima putatur
Hostia sus meruisse mori, quia semina pando
Eruerit rostro, spemque interceperit anni.
Vite caper morsa Bacchi mactatus ad aras
Dicitur ultoris, nocuit sua culpa duobus.
Quid meruistis oves placidum pecus? inque tuendos
Natum homines, pleno quæ fertis in ubere nectar?
Mollia quæ nobis vestras velamina lanas
Præbetis, vitaque magis quam morte juvatis?
Quid meruere boves? animal sine fraude, doloque,
Innocuum, simplex, natum tolerare labores?
Immemor est demum, nec frugum munere dignus;
Qui potuit curvi dempto modo pondere aratri
Ruricolam mactare suum, qui trita labore
Illa, quibus toties durum renovaverat arvum,
Tot dederat messes, percussit colla securi.
Nec satis est, quod tale nefas committitur, ipsos
Inscripsere Deos sceleri, numenque supernum

Cade laboriferi credunt gaudere juvenci.
Victima labe carens, & præstantissima forma
(Nam placuisse nocet) vittis præsignis, & auro,
Sistitur ante aras, auditque ignara precantem,
Imponique suæ videt inter cornua fronti
Quas coluit fruges: percussaque, sanguine cultros
Inficit, in liquida prævisos forsitan unda.
Protinus ereptas viventi corpore fibras
Inspiciunt, mentesque Deum scrutantur in illis.
Unde fames homini vetitorum tanta ciborum est?
Audetis vesci genus ô mortale? quod oro
Ne facite, & monitis animos advertite nostris.
Cumque boum dabitis cæsorum membra palato,
Mandere vos vestros scite, & sentite colonos.
Et quoniam Deus ora movet, sequar ora moventem
Rite Deum, Delphosque meos, ipsumque recludam
Æthera, & augustæ reserabo oracula mentis
Magna, nec ingeniis investigata priorum,
Quæque diu latuere, canam. juvat ire per alta
Astra, juvat terris, & inerti sede relicta
Nube vehi, validique humeris insistere Atlantis;
Palantesque homines passim, ac rationis egentes
Despectare procul, trepidosque, obitumque timentes
Sic exhortari, seriemque evolvere fati.
O genus attonitum gelidæ formidine mortis,
Quid Styga, quid tenebras, & nomina vana timetis,
Materiam vatum, falsique pericula mundi?
Corpora sive rogus flamma, seu tabe vetustas
Abstulerit, mala posse pati non ulla putetis.
Morte carent animæ, semperque priore relicta
Sede, novis domibus vivunt, habitantque receptæ.
Ipse ego (nam memini) Trojani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram, cui pectore quondam
Hæsit in adverso gravis hasta minoris Atridæ.
Cognovi clypeum lævæ gestamina nostræ,
Nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.
Om-

Omnia mutantur. nihil interit. errat, & illinc
Huc venit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus
Spiritus, éque feris humana in corpora transit,
Inque feras noster, nec tempore deperit ullo.
Vtque novis facilis signatur cera figuris,
Nec manet, ut fuerat, nec formam servat eandem:
Sed tamen ipsa eadem est, animam sic semper eandem
Esse, sed in varias doceo migrare figuras.
Ergo ne pietas sit victa cupidine ventris,
Parcite (vaticinor) cognatas cæde nefanda
Exturbare animas, ne sanguine sanguis alatur,
Et quoniam magno feror æquore, plenaque ventis
Vela dedi, nihil est toto quod perstet in orbe,
Cuncta fluunt, omnisque vagans formatur imago.
Ipsa quoque assiduo labuntur tempora motu,
Non secus ac flumen, neque enim consistere flumen,
Nec levis hora potest, sed ut unda impellitur unda,
Vrgeturque eadem veniens, urgetque priorem,
Tempora sic fugiunt pariter pariterque sequuntur,
Et nova sunt semper: nam quod fuit ante relictũ est,
Fitq; quod haud fuerat, momentaq; cuncta novantur.
Cernis & emensas in lucem tendere noctes,
Et jubar hoc nitidum nigræ succedere nocti.
Nec color est idem cœli, cum lassa quiete
Cuncta jacent media, cumque albo Lucifer exit
Clarus equo, rursusque alius, cum prævia lucis
Tradendum Phœbo Palantias inficit orbem.
Ipse Dei clypeus; terra cum tollitur ima,
Mane rubet, terraque rubet, cum conditur ima.
Candidus in summó est, melior natura, quod illic
Ætheris est, terraque procul contagia fugit.
Nec par, aut eadem nocturnæ forma Dianæ,
Esse potest usquam, semperque hodierna, sequente
Si crescit, minor est, major, si contrahit orbem.
Quid? non in species secedere quattuor annum
Aspicis ætatis peragentem imitamina nostræ?

Nam tener, & lactens, puerique simillimus ævo;
Vere novo est. tunc herba virens, & roboris expers
Turget, & insolida est, & spe delectat agrestes.
Omnia cum florent, florumque coloribus almus
Ludit ager, neque adhuc virtus in frondibus ulla est.
Transit in Æstatem post Ver, robustior annus,
Fitque valens juvenis. neque enim robustior ætas
Ulla, nec uberior, nec quæ magis ardeat, ulla est.
Excipit Autumnus posito fervore juventæ
Maturus, mitisque inter juvenemque, senemque,
Temperie medius, sparsus quoque tempora canis.
Inde senilis Hyems tremulo venit horrida passu,
Aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos.
Nostra quoque ipsorum semper, requieque sine ulla
Corpora vertuntur, nec quod fuimusve, sumusve,
Cras erimus. fuit illa dies: qua semina tantum,
Spesque hominum, primo matrisq; habitavimus alvo.
Artifices natura manus admovit, & angi
Corpora visceribus distenta conditu matris
Noluit. eque domo vacuas emisit in auras.
Editus in lucem jacuit sine viribus infans,
Mox quadrupes, rituque tulit sua membra ferarum,
Paulatimque tremens, & nondum poplite firmo
Constitit, adjutisque aliquo conamine nervis.
Inde valens, veloxque furit, spatiumque juventæ
Transit, & emeritis medii quoque temporis annis,
Labitur occiduæ per iter declive senectæ.
Subruit hæc ævi, demoliturque prioris
Robora, fletque Milon senior, cum spectat inanes
Illos qui fuerant solidarum morte ferarum
Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.
Flet quoque, ut in speculum rugas conspexit aniles
Tyndaris, & secum cur sit bis rapta, requirit.
Tempus edax rerum tuque invidiosa vetustas,
Omnia destruitis, vitiataque dentibus ævi
Paulatim lenta consumitis omnia morte.

Hæc

Hæc quoq; non perstant, quæ nos elementa vocamus,
Quasque vices peragant, animos adhibete, docebo.
Quattuor æternus genitalia corpora mundus
Continet, ex illis duo sunt onerosa, suoque
Pondere in inferius tellus, atque unda feruntur,
Et totidem gravitate carent, nulloque premente
Alta petunt. aer, atque aere purior ignis.
Quæ quanquam spatio distant, tamen omnia fiunt
Ex ipsis, & in ipsa cadunt, resolutaque tellus
In liquidas rarescit aquas, tenuatus in auras,
Aeraque humor abit, dempto quoque pondere, rursus
In superos aer tenuissimus emicat ignes.
Inde retro redeunt, idemque retexitur ordo.
Ignis enim densum spissatus in aera transit,
Hic in aquas, tellus glomerata cogitur unda,
Nec species sua cuique manet: rerumque novatrix
Ex aliis alias reddit natura figuras.
Nec perit in tanto quidquam (mihi credite) mundo,
Sed variat, faciemque novat, nascique vocatur
Incipere esse aliud quam quod fuit ante. morique
Desinere illud idem, cum sint huc forsitan illa,
Hæc translata illuc, summa tamen omnia constant.
Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim, Sic ad ferrum venistis ab auro
Sæcula, sic toties versa est fortuna locorum.
Vidi ego quod fuerat quondam solidissima tellus
Esse fretum, vidi factas ex æquore terras.
Et procul à pelago conchæ jacure marinæ,
Et vetus inventa est in montibus anchora summis.
Quodque fuit campus, vallem decursus aquarum
Fecit, & eluvie mons est deductus in æquor:
Eque paludosa siccis humus aret arenis,
Quæque sitim tulerant, stagnata paludibus hument.
Hic fontes natura novos emisit. at illic
Clausit, & antiquis tam multa tremoribus urbis
Flumina prosiliunt, aut exsiccata residunt.

Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatu,
Exiſtit procul hinc, alioque renaſcitur ore.
Sic modo combibitur, tecto modo gurgite lapſus
Redditur Argolicis ingens Eraſinus in agris.
Et Myſum, capitiſque ſui, ripaque prioris,
Pœnituiſſe ferunt, alia nunc ire Caycum.
Nec non Sicanias volvens Amaſenus arenas
Nunc fluit, interdum ſuppreſſis fontibus, aret.
Ante bibebatur, nunc quas contingere nolis,
Fundit Anigrus aquas, poſtquã (niſi vatibus omnis
Eripienda fides) illic lavere bimembres
Vulnera, clavigeri quæ fecerat Herculis arcus.
Quid? non & Scythicis Hypanis de montibus ortus
Qui fuerat dulcis, ſalibus vitiatus amaris?
Fluctibus ambita fuerant, Antiſſa, Pharoſque,
Et Phœniſſa Tyros, quarum nunc inſula nulla eſt.
Leucada continuam veteres habuere coloni,
Nunc freta circumeunt. Zancle quoq; juncta fuiſſe
Dicitur Italiæ, donec confinia pontus
Abſtulit, & media tellurem reppulit unda.
Si quæris Helicen & Buran Achaidas urbes,
Invenies ſub aquis, & adhuc oſtendere nautæ
Inclinata ſolent cum mœnibus oppida merſis.
Eſt prope Pittheiam tumulus Trœzena ſine ullis
Arduus arboribus, quondam planiſſima campi
Area, nunc tumulus. nam (res horrenda relatu)
Vis fera ventorum, cæcis incluſa cavernis,
Exſpirare aliqua cupiens, luctataque fruſtra
Liberiore frui cœlo, cum carcere rima
Nulla foret toto, nec pervia flatibus eſſet,
Extentam tumefecit humum, ceu ſpiritus oris
Tendere veſicam ſolet, aut direpta bicornis
Terga capri: tumor ille loci permanſit, & alti
Collis habet ſpeciem, longoque induruit ævo.
Plurima cum ſubeant audita, aut cognita nobis,
Pauca ſuper referam. quid? non & lympha figuras

Dat-

Datque caṗitq; novas? medio tua corniger Hammon
Unda die gelida est, ortuque, obituque calescit.
Admotis Athamantis aquis accendere lignum
Narratur, minimos cum luna recrescit in orbes.
Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit
Viscera, quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis, & hinc Sibaris vestris conterminus oris,
Electro similes faciunt auroque capillos.
Quodq; magis mirum, sunt qui non corpora tantum,
Verum animos etiam valeant mutare liquores.
Cui non audita est obscœna Salmacis unda?
Æthiopesque lacus, quos si quis faucibus hausit,
Aut furit, aut patitur mirum gravitate soporem.
Clitorio quicunque sitim de fonte levavit,
Vina fugit, gaudetque meris abstemius undis.
Seu vis est in aqua calido contraria vino,
Sive quod indigenæ memorant, Amythaone natus
Prœtidas attonitas postquam per carmen & herbas
Eripuit furiis, purgamina mentis in illas
Misit aquas, odiumque meri permansit in undis.
Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis.
Quem quicunque parum moderato gutture traxit;
Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset.
Est lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores,
Ambiguis suspectus aquis, quas nocte timeto,
Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur.
Sic alias, aliasque lacus & flumina vires
Concipiunt. tempusque fuit, quo navit in undis;
Nunc sedet Ortygie. timuit concursibus Argo
Undarum sparsas Symplegadas elisarum,
Quæ nunc immotæ perstant, ventisque resistunt.
Nec quæ sulfureis ardet fornacibus Ætna,
Ignea semper erit, neque enim fuit ignea semper.
Nam sive est animal tellus, & vivit, habetque
Spiramenta locis flammam exhalantia multis,
Spirandi mutare vias, quotiesque movetur,

Has finire potest, illas aperire cavernas;
Sive leves imis venti cohibentur in antris,
Saxaque cum saxis, & habentem semina flammæ
Materiam jactant, ea concipit ictibus ignem,
Antra relinquentur sedatis frigida ventis.
Sive bituminea rapiunt incendia vires,
Luteave exiguis ardescunt sulfura fumis.
Nempe ubi trrra cibos, alimentaq; pinguia flammæ,
Non dabit, absumptis per longum viribus ævum,
Naturæque suum nutrimen deerit edaci:
Non feret illa famem, desertaque deserêt ignes.
Esse viros fama est in Hyperborea Pallene,
Qui soleant levibus velari corpora plumis,
Cum Tritoniacam novies subiere paludem.
Haud equidem credo, sparsæ quoq; membra veneno
Exercere artes Scythides memorantur easdem,
Si qua fides rebus tamen est addenda probatis.
Nonne vides quæcunque mora, fluidoque calore
Corpora tabuerint, in parva animalia verti?
I quoque, delectos mactatos obrue tauros,
(Cognita res usu) de putri viscere passim
Florilegæ nascuntur apes, quæ more parentum
Rura colunt, operique favent, in spemque laborant.
Pressus humo bellator equus crabronis origo est.
Concava littoreo si demas brachia cancro,
Cætera supponas terræ, de parte sepulta
Scorpius exibit, caudaque minabitur unca.
Quæque solent canis frondes intexere filis,
Agrestes tineæ, res observata colonis,
Ferali mutant cum papilione figuram.
Semina limus habet virides generantia ranas,
Et generat truncas pedibus: mox apta natando
Crura dat, utque eadem sint longis saltibus apta,
Posterior superat partes mensura priores.
Nec catulus partu quem reddidit ursa recenti,
Sed male viva caro est, lambendo mater in artus
Fin-

Fingit, & in formam, quantam capit ipsa reducit.
Nonne vides, quos cera tegit sexangula fœtus,
Melliferarum apium sine membris corpora nasci,
Et serosque pedes, serasque assumere pennas?
Iunonis volucrem, quæ cauda sydera portat,
Armigerumque Iovis, Cythereidasque columbas,
Et genus omne avium mediis è partibus ovi,
Ni sciret fieri, quis nasci posse putaret?
Sunt qui cum clauso putrefacta est spina sepulcro,
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamen ex aliis generis primordia ducunt,
Vna est, quæ reparet, seque ipsa reseminet ales.
Assyrii Phœnica vocant: nec fruge, nec herbis,
Sed thuris lacrymis, & succo vivit amomi.
Hæc ubi quinque sua complevit sæcula vitæ,
Ilicis in ramis, tremulæque cacumine palmæ,
Vngnibus, & duro nidum sibi construit ore,
Quo simul ac casias, & nardi lenis aristas,
Quassaque cum fulva substravit cinnama myrrha,
Se super imponit, finitque in odoribus ævum.
Inde ferunt, totidem qui vivere debeat annos,
Corpore de patrio parvum Phœnica renasci.
Cum dedit huic ætas vires, onerique ferendo est,
Ponderibus nidi ramos levat arboris altæ,
Fertque pius, cunasque suas, patriumque sepulcrum,
Perque leves auras Hyperionis urbe potitus,
Ante fores sacras Hyperionis æde reponit.
Si tamen est aliquid miræ novitatis in istis,
Alternare vices, & quæ modo fœmina tergo
Passa marē est, nunc esse marem, miremur Hyænam.
Id quoque, quod ventis animal nutritur, & aura
Protinus assimilat, tetigit quoscunque colores.
Victa racemifero Lyncas dedit India Baccho,
E quibus (ut memorant) quidquid vesica remisit,
Vertitur in lapides, & congelat aere tacto.
Sic & Coralium, quo primum contigit auras

Tempore, durescit, mollis fuit herba sub undis.
Desinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Æquore tinget equos, quam consequar omnia dictis,
In species translata novas, sic omnia verti
Cernimus, atque alias assumere robora gentes.
Concidere has: sic magna fuit, censuque, virisque,
Perque decem potuit tantum dare sanguinis annos,
Nunc humilis veteres tantummodo Troja ruinas,
Et pro divitiis tumulos ostendit avorum.
Clara fuit Sparte, magnæ viguere Mycenæ,
Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces,
Vile solum Sparte est, altæ cecidere Mycenæ.
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina Thebæ?
Quid Pandioniæ restant, nisi nomen Athenæ? (mam,
Nunc quoque Dardaniam fama est consurgere Ro-
Appenninigenæ quæ proxima Tybridis undis,
Mole sub ingenti rerum fundamina ponit.
Hæc igitur formam crescendo mutat, & olim
Immensi caput orbis erit. sic dicere vates,
Faticinasque ferunt sortes, quantumque recordor,
Dixerat Æneæ, cum res Trojana labaret,
Priamides Helenus flenti, dubioque salutis,
Nate Dea, si nota satis præsagia nostra
Mentis habes, non tota cadet te sospite Troja.
Flamma tibi, ferrumqae dabunt iter, ibis, & una
Pergama rapta feres, donec Trojæque, tibique
Externum patrio contingat amicius arvum.
Vrbem etiam cerno Phrygios debere nepotes,
Quanta nec est, nec erit, nec visa prioribus annis.
Hanc alii proceres per sæcula longa potentem,
Sed dominam rerum de sanguine natus Iuli
Efficiet, quo cum tellus erit usa, fruentur
Æthereæ sedes, cœlumque erit exitus illi.
Hæc Helenum cecinisse Penatigero Æneæ
Mente memor refero, cognataque mœnia lætor
Crescere, & utiliter Phrygibus vicisse Pelasgos.

Ne tamen oblitis ad metam tendere, longe
Exspatiemur, equis, cœlum, & quodcunq; sub illo est,
Immutat formas, tellusque, & quidquid in illo est,
Nos quoq; pars mundi (quoniam non corpora solum.
Verum etiam volucres animæ sumus, inque ferinas
Possumus ire domos, pecudumque in pectora condi)
Corpora, quæ possunt animas habuisse parentum,
Aut fratrum, aut aliquo junctorum fœdere nobis,
Aut hominum, certe tuta esse, & honesta sinamus,
Neve Thyesteis cumulemus viscera mensis.
Quam male consuescit, quam separat ille cruori
Impius humano, vituli qui guttura cultro
Rumpit, & immotas præbet mugitibus aures?
Aut qui vagitus similes puerilibus hœdum
Edentem jugulare potest? aut alite vesci.
Cui dedit ipse cibos? quantum est quod desit in istis
Ad plenum facinus? quam transitus inde paratur?
Bos aret, aut mortem senioribus imputet annis.
Horriferum contra Borean ovis arma ministret.
Vbera dent saturæ manibus pressanda capellæ.
Retia cum pedicis laqueosque, artesque dolosas
Tollite, nec volucres viscata fallite virga,
Nec formidatis cervos includite pennis,
Nec celate cibis uncos fallacibus hamos. (tum,
Perdite, siqua nocent verum hæc quoque perdite tan-
Ora vacent epulis, alimentaque congrua carpant.
Talibus atque aliis instructo pectore dictis
In patriam remeasse ferunt, ultroque petitum
Accepisse Numam populi Latialis habenas.
Conjuge qui felix Nympha, ducibusque Camœnis
Sacrificos docuit ritus, gentemque feroci
Assuetam bello pacis traduxit ad artes.
Qui postquam senior regnumque, ævumque peregit
Extinctum, Latiæque nurus, populusque, patresque
Deflevere Numam. nam conjunx urbe relicta,
Vallis Aricinæ densis latet abdita sylvis,

Sacra-

Sacraque Oreſtea gemitu queſtuque Dianæ
Impedit, ah quoties Nymphæ nemoriſque, lacuſque,
Ne faceret, monuere, & conſolantia verba
Dixerunt, quoties flenti Theſeius heros
Siſte modum, dixit, nec enim fortuna querenda
Sola tua eſt. ſimiles aliorum reſpice caſus.
Mitius iſta feres. utinámque exempla dolentem
Non mea te poſſent relevare, ſed & mea poſſunt.
Fando aliquem Hippolytum, veſtras ſi contigit aures,
Credulitate patris, ſceleratæ & fraude novercæ
Occubuiſſe neci, mirabere, vixque probabo.
Sed tamen ille ego ſum. me Paſiphaeia quondam
Tentatum fruſtra patrium temerare cubile,
Quod voluit, finxit voluiſſe, & crimine verſo
Indiciine metu magis offenſane repulſa
Arguit, immeritumque pater projecit ab urbe
Hoſtilique caput prece deteſtatur euntis.
Pittheiam profugo curru Trœzena petebam,
Iamque Corinthiaci carpebam littora ponti,
Cum mare ſurrexit, cumuluſque immanis aquarum
In montis ſpeciem curvari, & creſcere viſus,
Et dare mugitus, ſummoque cacumine findi.
Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis,
Pectoribuſque tenus molles erectus in auras,
Naribus, & patulo partem maris evomit ore.
Corda pavent comitum. mihi mens interrita manſit
Exſiliis contenta ſuis, cum colla feroces
Ad freta convertunt, erectiſque auribus horrent
Quadrupedes, monſtrique metu turbantur, & altis
Præcipitant currum ſcopulis. ego ducere vana
Frena manu; ſpumis albentibus oblita luctor,
Et retro lentas tendo reſupinus habenas.
Nec vires tamen has rabies ſuperaſſet equorum,
Ni rota, perpetuum qua circumvertitur axem,
Stipitis occurſu fracta ac disjecta fuiſſet.
Excutior curru, loriſque tenentibus artus

Viscera viva trahi, nervosque in stirpe teneri,
Membra rapi partim, partim reprensa relinqui,
Ossa gravem dare fracta sonum, fessamque videres
Exhalare animam, nullasque in corpore partes,
Noscere quas posses, unumque erat omnia vulnus.
Num potes, aut audes cladi componere nostræ
Nympha tuam? vidi quoque luce carentia regna,
Et lacerum fovi Phlegethontide corpus in unda.
Nec nisi Apollineæ valido medicamine prolis
Reddita vita foret. quam postquam fortibus herbis
Atque ope Pæonia Dite indignante recepi,
Tum mihi, ne præsens augerem muneris hujus
Invidiam, densas objecit Cynthia nubes.
Utque forem tutus, possemque impune videri,
Addidit ætatem, nec cognoscenda reliquit
Ora mihi, Cretenque diu dubitavit habendam
Traderet, an Delon. Delo Cretaque relictis,
Hic posuit, nomenque simul quod possit equorum
Admonuisse, jubet deponere. Quique fuisti
Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius esto.
Hoc nemus inde colo, de diisque minoribus unus
Numine sub dominæ lateo, atque assentior illi.
Non tamen Ægeriæ luctus aliena levare
Damna valent, montisque jacens radicibus imis
Liquitur in lacrymas, donec pietate dolentis
Mota soror Phœbi gelidum de corpore fontem
Fecit, & æternas artus tenuavit in undas.
At Nymphas tetigit nova res, & Amazone natus
Haud aliter stupuit, quam cum Tyrrhenus arator
Fatalem glebam motis aspexit in arvis,
Sponte sua primum, nulloque agitante moveri,
Sumere mox hominis, terræque amittere formam,
Oraque venturis aperire recentia fatis.
Indigenæ dixere Tagen, qui primus Hetruscam
Edocuit gentem casus aperire futuros.
Utque Palatinis hærentem collibus olim,

Cum

Cum subito vidit frondescere Romulus hastam,
Quæ radice nova, non ferro stabat adacto:
Et jam non telum sed lenti viminis arbor
Non exspectatas dabat admirantibus umbras.
Aut sua fluminea cum vidit Cippus in unda
Cornua. vidit enim, falsamque in imagine credens
Esse fidem, digitis ad frontem sæpe relatis
Quæ vidit, tetigit, nec jam sua lumina damnans
Restitit, ut victor domito veniebat ab hoste,
Ad cœlumque oculos, & eodem cornua tollens,
Quicquid ait Superi monstro portenditur isto,
Seu lætum est patriæ, lætum populoque Quirini,
Sive minax mihi sit. viridique ex cespite factas
Placat odoratis herbosas ignibus aras,
Vinaque dat pateris, mactatarumque bidentum
Quid sibi significent trepidantia consulit exta.
Quæ simul aspexit Tyrrhenæ gentis haruspex,
Magna quidem rerum molimina vidit in illis,
Non manifesta tamen. cum vero sustulit acre
A pecudis fibris, ad Cippi cornua lumen.
Rex ait ô salve, tibi enim, tibi Cippe, tuisque
Hic locus, & Latiæ parebunt cornibus arces.
Tu modo rumpe moram, portasque intrare patentes
Appropera: sic fata jubent. namque urbe receptus
Rex eris, & sceptro tutus potiere perenni.
Rettulit ille pedem, torvamque à mœnibus urbis
Avertens faciem, procul ô procul omnia dixit
Talia Dii pellant, multoque ego justius ævum
Exsul agam, quam me videant Capitolia regem.
Dixit, & extemplo, populumque, gravemque Senatum
Convocat. ante tamen capitis nova cornua fronde
Velat, & aggeribus factis à milite forti
Insistit, priscoque Deos è more precatus,
Est ait hic unus, quem vos nisi pellitis urbe,
Rex erit. is qui sit, signo, non nomine dicam.
Cornua fronte gerit, quem nobis indicat augur,

Si Romam intrarit, famularia jura daturum.
Ille quidem potuit portas irrumpere apertas,
Sed nos obstitimus, quamvis conjunctior illo
Nemo mihi est. vos urbe virum prohibete Quirites.
Vel si dignus erit gravibus vincite catenis,
Aut finite metum fatalis morte tyranni.
Qualia succinctis, ubi trux insibilat Eurus,
Murmura pinetis fiunt, aut qualia fluctus
Æquorei faciunt, si quis procul audiat illos,
Tale sonat populus, sed per confusa trementis
Verba tamen vulgi vox eminet una. Quis ille est?
Et spectant frontes, prædictaque cornua quærunt.
Rursus ad hos Cippus, quem noscitis inquit habetis,
Et dempta capiti populo prohibente corona,
Exhibuit gemino præsignia tempora cornu.
Demisere oculos omnes, gemitumque dedere,
Atque illud meritis clarum (quis credere possit?)
Inviti videre caput, nec honore carere
Vlterius passi, festam imposuere coronam.
At proceres (quoniam muros intrare vetaris)
Ruris honorati tantum tibi Cippe dedere,
Quantum depresso subjectis bobus aratro
Complecti posses ad finem lucis ab ortu.
Cornuaque æratis miram referentia formam
Postibus insculpunt, longum mansura per ævum.
Pandite nunc Musæ præsentia numina vatum,
(Scitis enim, nec vos fallit spatiosa vetustas)
Vnde Coroniden circumflua Tybridis alti
Insula Romuleæ sacris adjecerit urbis.
Dira lues quondam Latias vitiaverat auras,
Pallidaque exsangui squallebant corpora morbo,
Funeribus fessi postquam mortalia cernunt
Tentamenta nihil, nihil artes posse medentum,
Auxilium cœleste petunt, mediamque tenentis
Orbis humum Delphos adeunt oracula Phœbi,
Vtque salutifera miseris succurrere rebus

Sorte velit, tantæque urbis mala finiat, orant.
Et locus, & laurus, & quas habet ipse pharetras,
Intremuere simul, cortinaque reddidit imo
Hanc adyto vocem, pavefactaque corpora movit.
Quod petis hic, propiore loco Romane petisses,
Et pete nunc propiore loco, nec Apolline vobis,
Qui minuat luctus, opus est, sed Apolline nato.
Ite bonis avibus, prolemque accersite nostram.
Iussa Dei prudens postquam accepere Senatus,
Quam colat, explorat juvenis Phœbeius urbem,
Quique petant ventis Epidauria littora mittunt.
Quæ simul incurva missi tetigere carina,
Concilium Grajosque patres adiere, darentque
Oravere Deum, qui præsens funera gentis
Finiat Ausoniæ, certant addicere sortes.
Dissidet, & variat sententia, parsque negandum
Non putat auxilium, multi retinere suamque
Non emittere opem, nec numina tradere suadent,
Dum dubitant, seram pepulere crepuscula lucem,
Vmbraque telluris tenebras induxerat orbi.
Cum Deus in somnis opifer consistere visus
Ante tuum Romane torum, sed qualis in æde
Esse solet, baculumque tenens agreste sinistra,
Cæsariem longæ dextra deducere barbæ,
Et placido tales emittere pectore voces:
Pone metum, veniam, simulacraq; nostra relinquam.
Hunc modo serpentem, baculum qui nexibus ambit,
Perspice, & usque nota, visum ut cognoscere possis,
Vertar in hunc, sed major ero, tantusque videbor,
In quantum verti cœlestia corpora debent.
Extemplo cum voce Deus, cum voce, deoque
Somnus abit, somnique fugam lux alma secuta est.
Postea sydereos Aurora fugaverat ignes,
Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Conveniunt operosa Dei, quaque ipse morari
Sede velit, signis cœlestibus indicet, orant.

Vix bene desierant, cum cristis aureus altis
In serpente Deus prænuncia sibila movit,
Adventuque suo signumque, arasque, foresque,
Marmoreumque solum, fastigiaque aurea movit,
Pectoribusque tenus media sublimis in æde
Constitit, atque oculos circumtulit igne micantes.
Territa turba pavet. cognovit numina castus
Evinctus vitta crines albente sacerdos.
En Deus est, Deus est, animis linguisque favete,
Quisquis adest, dixit. sis ô pulcherrime visus
Utiliter, populosque juves tua sacra colentes.
Quisquis adest, visum venerantur numen, & omnes
Verba sacerdotis referunt geminata, piumque
Æneadæ præstant & voce & mente faverem.
Annuit his, motisque Deus rata pignora cristis,
Et repetita dedit vibrata sibila lingua.
Tum gradibus nitidis elabitur, oraque retro
Flectit, & antiquas abiturus respicit aras.
Assuetasque domos, habitataque templa salutat.
Inde per injectis adopertam floribus ingens
Serpit humum, flectitque sinus, mediamq; per urbem
Tendit, et incurvo munitos aggere portus;
Restitit hic agmenque suum, turbæque sequentis
Officium, placido visus dimittere vultu,
Corpus in Ausonia posuit rate: numinis illa
Sensit onus, pressaque Dei gravitate carina.
Æneadæ gaudent, cæsoque in littore tauro
Torta coronatæ solvunt retinacula navis.
Impulerat levis aura ratem, Deus eminet alte,
Impositaque premens puppim cervice recurvam
Cæruleas despectat aquas, modicisque per æquor
Ionium Zephyris sexta Pallantidos ortu
Italiam tenuit; præterque Lacinia templa
Nobilitata dea, Scyllæaque littora fertur.
Linquit Iapygiam, levibusque Amphissia remis
Saxa fugit, dextra prærupta Celennia parte,

Rome-

Romechiumque legit, Caulonaque, Naritiamque,
Evincitque fretum, Siculique angusta Pelori,
Hippotadaeque domos regis, Themesesque metalla,
Leucosiamque petit, tepidique rosaria Pæsti,
Inde legit Capreas, promontoriumque Minervæ,
Et Surrhentinos generoso palmite colles,
Herculeamque urbem, Stabiasque, & in otia natam
Parthenopen, & ab hac Cumææ templa Sibyllæ.
Hinc calidi fontes, lentisciferumque tenetur
Linternum, multamq; trahens sub gurgite harenam
Vulturnus, niveisque frequens Sinuessa colubris.
Minturnæque graves, & quam tumulavit alumnus,
Antiphataque domus, Trachasque obsessa palude,
Et tellus Circæa, & spissi littoris Antium.
Huc ubi veliferam nauta advertere carinam,
(Asper enim jam pontus erat) Deus explicat orbes,
Perque sinus crebros & magna volumina labens,
Templa parentis init flavum tangentia littus.
Æquore placato patrias Epidaurius aras
Linquit, & hospitio juncti sibi numinis usus
Littoream tractu squammæ crepitantis harenam
Sulcat, & innixus moderamine navis, in alta
Puppe caput posuit, donec Castrumque sacrasque
Lavini sedes, Tyberinaque ad ostia venit.
Huc omnes populi passim, matrumque patrumque
Obvia turba ruit, quæque ignes Troica servat
Vesta tuos, lætoque Deum clamore salutant.
Quaque per adversas navis cita ducitur undas,
Thura super ripas, aris ex ordine factis,
Parte ab utraque sonant, & odorant aera fumis,
Ictaque conjectos incalfacit hostia cultros.
Iamque caput rerum, Romanam intraverat urbem,
Erigitur serpens, summoque acclivia malo
Colla movet, sedesque sibi circumspicit aptas.
Scinditur in geminas partes circumfluus amnis,
Insula nomen habet, laterumque à parte duorum

Porrigit æquales media tellure lacertos.
Huc se delata pinu Phœbeius anguis
Contulit, & finem specie cœleste resumpta,
Luctibus imposuit, venitque salutifer urbi.
Hic tamen accessit delubris advena nostris.
Cæsar in urbe sua Deus est. quem Marte, togaque
Præcipuum, non bella magis finita triumphis,
Resque domi gestæ, properataque gloria rerum,
In sydus vertere novum, stellamque comantem,
Quam sua progenies. nec enim de Cæsaris actis
Ullum majus opus, quam quod pater extitit hujus.
Scilicet æquoreos plus est domuisse Britannos,
Perque papyriferi septemflua flumina Nili
Victrices egisse rates, Numidasque rebelles,
Cyniphiumque Iubam, Mithridateisque tumentem
Nominibus Pontum, populo adjecisse Quirini,
Et multos meruisse, aliquos egisse triumphos,
Quam tantum genuisse virum, quo præside rerum
Humano generi superi favistis abunde?
Ne foret hic igitur mortali semine natus,
Ille Deus faciendus erat, quod ut aurea vidit
Æneæ genitrix (vidit quoque triste parari
Pontifici letum, & conjurata arma moveri)
Palluit, & cunctis, ut cuique erat obvia, divis,
Aspice dicebat, quanta mihi mole parentur
Insidiæ, quantaque caput cum fraude petatur,
Quod de Dardanio solum mihi restat Iulo,
Solane semper ero justis exercita curis?
Quam modo Tydidæ Calydonia vulneret hasta,
Nunc male defensæ confundant mœnia Trojæ.
Quæ videam natum longis erroribus actum
Iactarique freto, sedesque intrare silentum,
Bellaque cum Turno gerere, aut, si vera fatemur,
Cum Iunone magis. Quid nunc antiqua recordor
Damna mei generis? timor hic meminisse priorum
Non sinit, in me acui sceleratos cernitis enses,

Quos

Quos prohibete precor, facinusque repellite. neve
Cæde sacerdotis flammas exstinguite Vestæ.
Talia nequicquam toto Venus anxia cœlo
Verba jacit, superosq; movet, qui rumpere quanquã
Ferrea non possunt veterum decreta sororum,
Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes,
Terribilesque tubas auditaque cornua cœlo
Præmonuisse nefas, Solis quoque tristis imago
Lurida sollicitis præbebat lumina terris.
Sæpe faces visæ mediis ardere sub astris,
Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ,
Cærulus & vultum ferrugine Lucifer atra
Sparsus erat, sparsi lunares sanguine currus.
Tristia mille locis Stygius dedit omina bubo,
Mille locis lacrymavit ebur, cantusque feruntur
Auditi, sanctis & verba minantia lucis.
Victima nulla litat, magnosque instare tumultus
Fibra monet, cæsumque caput reperitur in extis.
Inque foro circumque deos, & templa deorum
Nocturnos ululasse canes, umbrasque silentum
Erravisse ferunt, motamque tremoribus urbem.
Non tamen insidias venturaque vincere fata
Præmonitus potuere Deum, strictique feruntur
In templum gladii. nec enim locus ullus in urbe
Ad facinus, diramque placet nisi curia, cædem.
Tum vero Cytherea manu percussit utraque
Pectus, & ætherea molitur condere nube,
Qua prius in festo Paris est ereptus Atridæ,
Et Diomedeos Æneas fugerat enses.
Talibus hanc genitor. Sola insuperabile fatum,
Nata movere paras? intres licet ipsa sororum
Tecta trium, cernes illic molimine vasto
Ex ære, & solido rerum tabularia ferro.
Quæ neque concussum cœli neque fulminis iram,
Nec metuunt ullas tuta atque æterna ruinas.

Invi-

Invenies illic inclusa adamante perenni
Fata tui generis. Legi ipse animoque notavi,
Et referam, ne sis etiamnum ignara futuri:
Hic sua complevit, pro quo Cytherea laboras
Tempora, perfectis quos terræ debuit annis.
Vt Deus accedat cœlo, templisque colatur,
Tu facies, natusque suus, qui nominis hæres
Impositum feret unus onus, cæsique parentis
Nos in bella suos fortissimus ultor habebit.
Illius auspiciis obsessa mœnia pacem
Victa petent Mutinæ, Pharsalia sentiet illum,
Æmathiique iterum madefient cæde Philippi,
Et Magnum Siculis nomen superabitur undis,
Romanique ducis conjunx Ægyptia tedæ
Non bene fisa cadet, frustraque erit illa minata
Servitura suo Capitolia nostra Canopo.
Quid tibi barbariem, gentesque ab utroque jacentes
Oceano numerem? quodcumque habitabile tellus
Sustinet, hujus erit, pontus quoque serviet illi.
Pace data terris, animum ad civilia vertet
Iura suum, legesque feret justissimus auctor,
Exemploque suo mores reget, inque futuri
Temporis ætatem venturorumque nepotum
Prospiciens prolem sancta de conjuge natam
Ferre simul nomenque suum, curasque jubebit.
Nec nisi cum senior similes æquaverit annos,
Æthereas sedes cognataque sidera tanget.
Hanc animam interea cæso de corpore raptam
Fac jubar, ut semper Capitolia nostra, forumque
Divus ab excelsa prospectet Iulius æde.
Vix ea fatus erat media cum sede Senatus
Constitit alma Venus nulli cernenda, suique
Cæsaris eripuit membris, nec in aera solvi
Passa, recentem animam. cœlestibus intulit astris.
Dumque tulit, lucem capere, atque ignescere sensit,
Emisitque sinu, simul evolat altius illa,

Flammiferumque trahens spatioso limite crinem
Stella micat, natique videns benefacta fatetur
Esse sui majora, & vinci gaudet ab illo.
Hic sua praeferri quamquam vetat acta parentis,
Libera fama tamen, nullisque obnoxia jussis,
Invitum praefert, unaque in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis Agamemnonis Atreus,
Ægea sic Theseus, sic Pelea vincit Achilles.
Denique ut exemplis ipsos aequantibus utar,
Sic & Saturnus minor est Iove. Iuppiter arces
Temperat aethereas, & mundi regna triformis:
Terra sub Augusto est: pater est & rector uterque.
Dii precor, Æneae comites, quibus ensis & ignis
Cesserunt, Diique indigetes genitorque Quirine,
Vrbis, & invicti genitor Gradive Quirini,
Vestraque Caesareos inter sacrata Penates,
Et cum Caesarea tu, Phœbe domestice Vesta,
Quique tenes altus Tarpeias Iuppiter arces,
Quosque alios vati fas appellare piumque est,
Tarda sit illa dies, & nostro serior aevo,
Qua caput Augustum, quem temperat orbe relicto
Accedat coelo, faveatque precantibus absens.
Iamque opus exegi, quod nec Iovis ira, nec ignes,
Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.
Cum volet illa dies, quae nihil nisi corporis hujus
Ius habet, incerti spatium mihi finiat aevi,
Parte tamen meliore mei super alta perennis
Astra ferar, nomenque erit indelebile nostrum.
Quaque patet domitis Romana potentia terris,
Ore legar populi, perque omnia secula fama,
Si quid habent veri vatum praesagia, vivam.

FINIS.

